

LETNO POROČILO 2021

Katoliška cerkev v Sloveniji

Slovenska škofovska konferenca

**LETNO POROČILO
KATOLIŠKE CERKVE V SLOVENIJI
2021**

Izdala: Slovenska škofovska konferenca
Ljubljana, december 2021

ISSN 2464-0263

Letno poročilo Katoliške cerkve v Sloveniji 2021

Podatke za objavo je zbralo in uredilo Tajništvo Slovenske škofovske konference (SŠK)

Odgovarja: p. dr. Tadej Strehovec OFM, generalni tajnik SŠK

Lektoriranje: Simona Gregorčič

Grafično oblikovanje naslovnice: Miha Omejc

Fotografije: arhiv (nad)škofij in njihovih služb, arhiv založbe Družina, arhiv SŠK in spletni viri

Viri podatkov: Tajništvo SŠK, slovenske (nad)škofije, Slovenska karitas, Misijonsko središče Slovenije, Finančna uprava RS, Ministrstvo za kulturo RS, Statistični urad RS, Državni zbor RS, Ministrstvo za notranje zadeve RS

Ljubljana, december 2021

Stanje podatkov: 31. december 2020

Zadnja posodobitev: 15. november 2021

ISSN 2464-0263

Kazalo

Kazalo	4
Kratice	8
Spremna beseda predsednika Slovenske škofovske konference	9
Uvodnik generalnega tajnika Slovenske škofovske konference	10
Metodološko pojasnilo	11
1 Cerkev v Sloveniji	12
1.1 Oris zgodovine krščanstva na slovenskih tleh.....	12
1.2 Katoliška cerkev v Sloveniji po 15. stoletju	12
1.3 Cerkev v Sloveniji po osamosvojitvi.....	13
1.4 Kronika dogodkov Cerkve v Sloveniji 2020–2021	17
2 Sveti sedež in apostolska nunciatura	21
2.1 Papež Frančišek (2013–)	21
2.2 Apostolski nunciji v Republiki Sloveniji.....	25
2.3 Zgodovinski oris delovanja apostolske nunciature v Republiki Sloveniji	25
3 Slovenska škofovska konference	27
3.1 Zgodovina.....	27
3.2 Tajništvo Slovenske škofovske konference	28
3.3 Pravna besedila Slovenske škofovske konference.....	29
3.3.1 Statuti	29
3.3.2 Navodila.....	29
3.3.3 Pravilniki	30
3.3.4 Smernice	30
3.3.5 Obrazci	32
3.4 Organigram SŠK.....	32
3.5 Prejemniki odličja sv. Cirila in Metoda	33
3.6 Odziv SŠK na epidemijo covid-19 v letu 2020.....	34
3.7 Svetniški kandidati v Cerkvi v Sloveniji	37
4 Škofije v Katoliški cerkvi v Sloveniji	40
4.1 Metropolija Ljubljana	40
4.1.1 Nadškofija Ljubljana.....	40
4.1.2 Škofija Koper	42
4.1.3 Škofija Novo mesto.....	43
4.2 Metropolija Maribor	45
4.2.1 Nadškofija Maribor.....	45
4.2.2 Škofija Celje.....	46
4.2.3 Škofija Murska Sobota.....	48
4.3 Kategorialna pastorala	49
4.3.1 Vojaški vikariat.....	49
4.3.2 Policijski vikariat pri Slovenski škofovski konferenci (SŠK)	50
4.3.3 Zaporniški vikariat.....	52
4.3.4 Pastoralna zdravja Katoliške cerkve v Sloveniji.....	53
4.3.5 Pastoralna gluhih in naglušnih Slovenije (PGNS).....	55
4.3.6 Pastoralna slepih in slabovidnih	56
4.3.7 Pastoralna Romov v Cerkvi v Sloveniji	58
4.3.8 Jezuitsko združenje za begunce Slovenije (JRS).....	58
5 Redovništvo v Cerkvi v Sloveniji	61
5.1 Kratek zgodovinski pregled.....	61
5.2 Metodološko pojasnilo.....	62
5.3 Splošno o redovnih skupnostih	62

5.4	Osebe.....	62
5.5	Stavbe.....	67
5.6	Kulturna dediščina.....	68
5.7	Ženske redovne skupnosti.....	69
5.8	Moške redovne skupnosti.....	70
5.9	Svetne ustanove in nove oblike Bogu posvečenega življenja.....	70
6	Pregled statističnih podatkov.....	71
6.1	Svetovna cerkvena statistika 2019 (<i>Annuarium Statisticum Ecclesiae</i>).....	71
6.2	Prebivalci in katoličani v Sloveniji.....	73
6.2.1	Naseljenost Slovenije.....	74
6.2.2	Slovenska demografska slika.....	74
6.2.3	Rojstvo otrok v Sloveniji.....	75
6.2.4	Umrljivost.....	75
6.2.5	Selitveno gibanje.....	76
6.3	Osebe.....	77
6.3.1	Škofje, duhovniki in redovniki.....	77
6.3.2	Stalni diakoni.....	85
6.3.3	Redovnice.....	86
6.3.4	Laiške katehistinje in katehisti ter kateheza v Cerkvi v Sloveniji.....	88
6.3.5	Župnijski sodelavci, člani ŽPS, ključarji in redno zaposleni.....	93
6.4	Zakramenti.....	94
6.4.1	Sveti krst.....	95
6.4.2	Prvo sveto obhajilo.....	98
6.4.3	Sveta birma.....	99
6.4.4	Sveti zakon.....	100
6.4.5	Podeljeni zakramenti v okviru Vojaškega in Policijskega vikariata.....	104
6.4.6	Pogrebi.....	105
6.4.7	Nedeljniki.....	107
6.5	Izobraževanje.....	109
6.5.1	Starši imajo ustavno pravico vpisati otroke v katoliško šolo.....	109
6.5.2	Vzgojne in izobraževalne ustanove v okviru Katoliške cerkve v Sloveniji.....	109
6.5.3	Pregled števila vpisanih v katoliške vzgojne ustanove.....	110
6.5.4	Leto v znamenju epidemije in ukrepov.....	112
6.5.5	Rezultati splošne mature 2021 na slovenskih katoliških gimnazijah.....	113
6.5.6	Pregled načinov financiranja katoliških vzgojnih ustanov.....	114
6.5.7	Seznam katoliških vzgojnih ustanov v Cerkvi v Sloveniji.....	115
6.5.8	Fakulteta za pravo in poslovne vede pri Katoliškem inštitutu.....	120
6.5.9	Oratorij Slovenija.....	121
6.5.10	Skavti.....	125
6.6	Cerkvena glasba.....	129
6.7	Domovi za ostarele in bolne.....	130
6.8	Sakralna kulturna dediščina.....	131
6.8.1	Državno sofinanciranje obnove katoliške sakralne kulturne dediščine.....	132
6.8.2	Število cerkva in sakralnih objektov v Sloveniji.....	134
6.8.3	Muzeji in arhivi.....	134
6.9	Delo cerkvenih sodišč.....	137
7	Vloga žensk v Katoliški cerkvi v Sloveniji.....	138
8	Katoliška cerkev v Sloveniji in skrb za okolje.....	140
8.1	Svetopisemski izvor prizadevanja kristjanov za stvarstvo.....	140
8.2	Dejavnosti Cerkve v Sloveniji.....	141
8.3	Varovanje stvarstva – primeri iz slovenskih škofij.....	144
9	Ekspertna skupina za zaščito mladoletnih in ranljivih odraslih pri SŠK.....	147
9.1	Delo Slovenske škofovske konference na področju zaščite otrok, mladoletnih in ranljivih odraslih.....	149

10	Dobrodelnost v Cerkvi v Sloveniji.....	151
10.1	Petrov novič – dar krajevnih Cerkva svetemu očetu.....	153
10.2	Nabirka velikega petka za Sveto deželo	154
11	Cerkev v Sloveniji in misijoni – predstavitev MSS	156
11.1	Zgodovina misijonov na Slovenskem in Misijonskega središča Slovenije	156
11.1.1	Starejša zgodovina	156
11.1.2	Misijonske podporne družbe	157
11.1.3	Prvo slovensko misijonišče	157
11.1.4	Odprtje misijonske pisarne	158
11.1.5	Misijonske razstave, muzeji, praznovanja	158
11.1.6	Pomembnejši dogodki med svetovnimi vojnami.....	158
11.1.7	Misijoni med drugo svetovno vojno.....	159
11.1.8	Povojno obdobje	159
11.1.9	Prvi narodni voditelj misijonov	160
11.1.10	Časi popuščanja režima.....	160
11.1.11	Misijonski tisk in <i>Misijonska obzorja</i>	161
11.1.12	Drugi vseslovenski simpozij v Tinjah leta 1986.....	161
11.1.13	MIVA Slovenija.....	162
11.1.14	Nov zagon po osamosvojitvi	162
11.1.15	Vseslovenski misijonski kongres 1991.....	163
11.1.16	Misijonsko središče Slovenije	163
11.1.17	Laiški misijonarji.....	164
11.1.18	Misijonska molitvena zveza (MMZ).....	164
11.1.19	Izredni misijonski mesec oktobra 2019.....	165
11.2	Poslanstvo in cilji Misijonskega središča Slovenije (MSS)	165
11.2.1	Temeljni dokumenti delovanja	166
11.2.2	Redne dejavnosti in akcije	167
11.2.3	Organiziranost	167
11.3	Statistika 2010–2020.....	168
11.3.1	Misijonarji v misijonih	168
11.3.2	Denarna pomoč misijonarjem	169
11.3.3	MIVA v številkah	169
11.3.4	Trikraljevska akcija	172
11.3.5	Adventna akcija	173
11.3.6	Botrstvo.....	174
11.3.7	Misijonska nedelja	174
11.3.8	Način razdeljevanja zbranih darov.....	175
11.3.9	Trenutno stanje slovenskih misijonarjev	176
12	Slovenska ter škofijske in župnijske karitas.....	178
12.1	Odhodki mreže Karitas v letih 2010–2020 (v EUR)	179
12.2	Mreža Karitas v letu 2020	180
12.3	Državna sredstva za mrežo Karitas	182
12.4	Viri za realizacijo odhodkov v letu 2020	182
12.5	Zaposleni v Karitas.....	182
13	Financiranje in plačevanje davkov Katoliške cerkve	183
13.1	Namenska finančna državna pomoč za plačilo prispevkov verskim uslužbencem 183	
13.2	Prihodki verskih skupnosti od donacije 1 % dohodnine v letu 2021.....	184
13.3	Obdavčitev cerkvenih ustanov in verskih delavcev.....	186
14	Kristjanofobija in kazniva dejanja zoper Katoliško cerkev v Sloveniji	189
14.1	Evidentirani primeri kristjanofobije v Sloveniji v letu 2021	189
14.2	Ropi, tatvine, vlomi in druga kazniva dejanja zoper objekte ali osebe Katoliške cerkve v Sloveniji	196
15	Civilna zakonodaja in cerkve ter druge verske skupnosti v Sloveniji	201

16	Katoliške laiške organizacije	204
17	Naslovi nekaterih pomembnejših ustanov Katoliške cerkve v Sloveniji.....	207
18	Slovenske katoliške misije v tujini	209
18.1	Avstralija.....	209
18.2	Avstrija.....	209
18.3	Belgija, Nizozemska in Luksemburg.....	210
18.4	Francija	210
18.5	Hrvaška.....	211
18.6	Italija.....	211
18.7	Kanada.....	211
18.8	Nemčija.....	212
18.9	Srbija.....	213
18.10	Švedska	213
18.11	Švica in Liechtenstein	213
18.12	Velika Britanija	213
18.13	ZDA	213
19	Koledar svetovnih dnevov, praznikov, godov in dogodkov Katoliške cerkve v Sloveniji – 2022.....	215
	<i>Adsumus Sancte Spiritus – Molitev za škofovsko sinodo 2021–2023</i>	219

Kratice

CM	Congregatio Missionis
FURS	Finančna uprava Republike Slovenije
JRS	Jezuitsko združenje za begunce Slovenije
KI	Katoliški inštitut
MIZŠ	Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
MOL	Mestna občina Ljubljana
MSS	Misijonsko središče Slovenije
Mt	Evangelij po Mateju
n. p.	Ni podatka
OFM	Ordo Fratrum Minorum
PGNS	Pastorala gluhih in naglušnih Slovenije
PU	Policijska uprava
RS	Republika Slovenija
SK	Slovenska karitas
SPŠK	Slovenska pokrajinska škofovska konferenca
SŠK	Slovenska škofovska konferenca
SURS	Statistični urad Republike Slovenije
SV	Slovenska vojska
SZJ	Slovenski znakovni jezik
TEOF	Teološka fakulteta
TO	Teritorialna obramba
VV	Vojaški vikariat pri Slovenski vojski
ZCP	Zakonik cerkvenega prava

Spremna beseda predsednika Slovenske škofovske konference

Sveti oče Frančišek je s škofovsko sinodo o sinodalnosti povabil našo Cerkev na pot. Naša župnijska, škofijska in redovna občestva, ustanove, zavode in različne skupine Katoliške cerkve je povabil na pot poslušanja in sinodalnosti.

V *Letnem poročilu Katoliške cerkve v Sloveniji 2021* skušamo skozi statistični pogled ovrednotiti podatke o naših skupnostih, ki stopajo po poti vere in upanja. Katoličani v Sloveniji vsak dan prispevamo svoj delež k razvoju in krepitvi

civilne družbe, ohranjanju sakralne kulturne dediščine in blaženju socialnih stisk. Vse to lahko opravljamo, ker smo na poti z Jezusom Kristusom, vstalim Odrešenikom človeka, ki tudi Slovenkam in Slovencem ponavlja: »Jaz sem pot, resnica in življenje« (Jn 14,6).

V letnem poročilu lahko opazimo, kako so leto 2020 preživele katoliške skupnosti v naši državi, s kakšnimi izzivi se soočajo in kako jih je zaznamovala preizkušnja epidemije covid-19. Čeprav nas je bolezen prizadela, smo lahko ponosni, da so naše karitativne ustanove s številnimi prostovoljkami in prostovoljci odgovorile z nesebično pomočjo. Na žalostne zgodbe bolezni, trpljenja in smrti smo odgovorili s konkretnimi dejanji solidarnosti in pomoči: redovnice in redovniki so po telefonu nudili brezplačno psihološko oporo in pomoč, mnogi so pomagali v bolnišnicah in na terenu, drug drugega smo bodrili in opogumljali.

Povabilo na pot je tudi povabilo, da zapustimo udobje in ustaljene navade ter poiščemo nove načine oznanjanja krščanskega sporočila upanja. Kristjani stopamo na pot kot romarji, s konkretnim ciljem, ki je večji od prostora in časa. Ni naključje, da je leto 2021 tudi sveto Jakobovo leto. Romarji na grob svetega apostola Jakoba nas lahko naučijo, kako živeti krščanstvo v 21. stoletju: s skromnim nahrbtnikom na ramenih, pripravljeni hoditi v vseh vremenskih razmerah, v prilagajanju na izzive poti in v odprtosti za pogovor z bližnjim.

Naše skupnosti prihodnost izziva k prilagodljivosti in iskanju novih poti v spremenljivih družbenih razmerah. Vsak katoličan v Sloveniji je poklican, da premaga delitve in nezupljivost ter se odpre za pogovor z bližnjim. Poklicani smo tudi, da drug drugemu prisluhnemo in se morda pustimo prepričati moči argumentov. Čas epidemije in bolezni nam je pokazal, kako smo lahko močni, če smo povezani, in kako smo ranljivi, če se zapiramo vase.

Bralce letnega poročila vabim, da se po hitrem pregledu podatkov in odstotkov ustavijo pri vsakem in premislijo, koga predstavlja posamezna številka, kaj pomeni, ali je morda tudi sam zajet v njej. Prepričan sem, da obseg te podatkovne zbirke omogoča skoraj vsakemu slovenskemu katoličanu, da se lahko najde vsaj v kakšnem od podatkov.

Msgr. Stanislav Zore
Ljubljanski nadškof metropolit in
predsednik SŠK

Uvodnik generalnega tajnika Slovenske škofovske konference

Letno poročilo Katoliške cerkve v Sloveniji 2021 zajema časovno obdobje med letoma 2010 in 2020. V sedmi številki te publikacije smo letos analizirali gibanje nekaterih podatkov o zakramentih in kategorijah ljudi v Cerkvi za obdobje 2000–2019.

Vrednosti prvih dveh desetletij novega tisočletja izzivajo katoličane v Evropi in v Sloveniji, da na novo ovrednotijo svojo vero ter premislijo, kako stopiti na pot evangeljskega spreobrnjenja, o katerem pogosto govori papež Frančišek.

V letošnji številki smo z novimi podatki razširili poglavja o redovništvu, demografiji v Sloveniji, zakramentih in osebah v Cerkvi, kategorialni pastoralni in skrbi Cerkve za ohranjanje stvarstva.

Epidemija covid-19 je močno posegla v versko in pastoralno življenje Katoliške cerkve v Sloveniji, kar potrjujejo tudi statistični podatki. V letu 2020 se je zaradi omejitev javnega življenja številno nedeljnikov skoraj prepolovilo, močno se je zmanjšalo število krstov in tudi ostali zakramenti so utrpeli velik upad. V primerjavi z letom 2019 smo opazili 10% povečanje števila cerkvenih pogrebov, kar še dodatno potrjuje državno statistiko o skoraj 17% povečanju smrtnosti v letu 2020.

Na pastoralnem in zakramentalnem področju smo opravili primerjalno analizo verskega življenja s sosednjimi državami ter nekaterimi evropskimi primerljivimi državami in izpostavili gibanje vrednosti v zadnjih dveh desetletjih. Katoliška cerkev v Evropi in nasploh v zahodnem svetu je postavljena pred velik izziv zmanjševanja števila posvečenih oseb in opuščanja zakramentalne prakse. Ob prebiranju teh števil si lahko zastavimo vprašanje, kako bi izgledala Slovenija brez duhovnikov, redovnikov in redovnic. Kakšna bi bila podoba naše države, naše pokrajine in naše družbe brez lika, ki spremlja naš narod skozi stoletja?

Sekularizem, ki izrinja sveto iz javnega življenja in družbenega diskurza, povzroča dodatno nezaupanje do vere, hkrati pa napaja tisti duh sovraštva, ki se odraža v kaznivih dejanjih zoper vernike in slovenske sakralne spomenike.

Zahvaljujem se slovenskim škofom, da so tudi letos Tajništvu SŠK zaupali izdelavo *Letnega poročila Katoliške cerkve 2021*. Iskreno se zahvaljujem vsem, ki so zbrali in prispevali podatke, da je tudi ta zbirka kakovosten vir za spoznavanje naše verske skupnosti. Vsako leto si prizadevamo, da bi izid *Letnega poročila* pripomogel k boljšemu poznavanju našega dela in prispevka katoličanov k napredku slovenske družbe.

Dr. Tadej Strehovec
Generalni tajnik SŠK

Metodološko pojasnilo

V *Letnem poročilu Katoliške cerkve v Sloveniji 2021* so strnjeno predstavljeni podatki o osebah in ustanovah Katoliške cerkve v Sloveniji. Krajšemu predstavitvenemu opisu kategorije ali poglavja sledita shematični povzetek podatkov v tabeli in grafični prikaz podatkov v preglednici. Če ni drugače označeno, *Letno poročilo Katoliške cerkve v Sloveniji 2021* zajema podatke za desetletje 2010–2020. Podatki redovnih skupnosti ter škofijske pastoralne in verske statistike (osebe, zakramenti ...) izražajo stanje na dan 31. december.

Ponekod statistični podatki zajemajo daljšo, drugod krajšo dobo. Pri njihovi uporabi in prikazu smo bolj kot časovni obseg upoštevali kakovost. Podatke, ki niso zanesljivi ali bi prikazali le delno sliko, smo izpustili ali označili z opombo. Podatki so bili v želji po čim večji pristnosti in verodostojnosti večinoma navzkrižno preverjeni pri sekundarnih virih, vendar je mogoče, da je prišlo do napak pri njihovem pošiljanju, prepisovanju ali štetju. Nekatere župnije podatkov ne oddajajo na škofijo, zato v nekaterih primerih – predvsem na področju pastoralne statistike, zakramentov in kateheze – odražajo dejansko stanje približno 77–85%. Pri Škofiji Celje opazamo za leto 2016 splošno povečanje vseh vrednosti, kar izhaja iz dejstva, da je statistične podatke oddalo več župnij; odstotek tistih, ki ne oddajo podatkov, se giblje med 10 in 15 %. Od leta 2020 podatkov o župnijski pripravi na zakon ni več, ker te rubrike ni več v obrazcu za statistiko. Pri Škofiji Koper podatki na splošno nekoliko odstopajo od prejšnjih let, ker so v letu 2019 zbirali podatke na nov način in dejansko prejeli podatke vseh župnij. Odstopanje v letu 2018 je povezano s preureditvijo župnij in različnimi upravitelji nekaterih podružnic. V letu 2015 so skušali statistiko v škofiji zbrati z digitalnim sistemom Pasis. Zaradi napak pri vnosih in delno ročnim oddajanjem so bili nekateri podatki netočni in jih ne navajajo. V letu 2017 je prišlo do spremembe števila prebivalcev in katoličanov glede na leto 2016, ker so župnije začele uporabljati natančnejši sistem vodenja statistike. Pri Škofiji Murska Sobota podatki niso popolni, ker statistike oznanjevalno-karitativnega dela za leti 2016 in 2017 ni oddalo šest župnij.

Vir podatkov so spletne strani (nad)škofij in letna poročila s statističnimi podatki, ki jih škofije vsako leto oddajo Svetemu sedežu. Število prebivalcev, navedeno pri posameznih škofijah, je pridobljeno iz škofijske pastoralne statistike in zajema prebivalce po župnijah, ki se ne ujemajo z mejami občin, zato se razlikuje od uradnega štetja prebivalstva, ki ga opravi Statistični urad Republike Slovenije (RS).

Podatki za leto 2020 ponekod močno odstopajo od prejšnjih let zaradi posledic epidemije COVID-19 in omejitve javnega življenja, ki je prizadela versko in pastoralno življenje katoliških vernikov v Sloveniji.

1 Cerkev v Sloveniji

Zavetnik slovenskih dežel: sv. Jožef (goduje 19. marca)
Narodno svetišče: Brezje (bazilika Marije Pomagaj)
Prebivalci v Sloveniji (stanje 1. januarja 2020):¹ 2.080.908
Katoliški verniki po državnem popisu leta 2002: 1.135.626 (57,8 %)
Katoliški verniki po cerkveni statistiki za leto 2019: 1.509.986 (73,76 %)²

Župnije: 697 teritorialnih župnij in dve personalni župniji: v Ljubljani Bolniška župnija ter v Mariboru Univerzitetna župnija
Cerkve: 2.386
Kapele in znamenja: 515
Skupaj cerkev in znamenj: 2.901

1.1 Oris zgodovine krščanstva na slovenskih tleh

Na današnjem slovenskem ozemlju je krščanstvo potrjeno vsaj od konca 3. stoletja dalje. V rimskih naselbinah po Sloveniji so arheologi odkrili vrsto škofijskih sedežev (Tergeste, Capris, Emona, Celeia in Petoviona) ter številne kulturne objekte, ki so bili v veliki meri uničeni v obdobju preseljevanja narodov. Naši predniki so se s krščanstvom seznanili po krščanskih staroselcih, ki se niso odselili, in po občasni potujočih misijonarjih. Misijonska akcija širših razsežnosti se je začela z odločitvijo karantanskega kneza Boruta (+749) za krščanstvo. Menihom iz samostana sv. Petra v Salzburgu je omogočil organizirano misijonsko dejavnost na širšem območju takratne Karantanije. Okrog leta 753 je salzburški pokrajinski škof Modest za svoj sedež izbral Gospo Sveto na Koroškem. Manj znana je dejavnost oglejskih misijonarjev tistega časa.

Po posredovanju Pipina Malega in Karla Velikega leta 796 oziroma 811 je bila reka Drava določena za mejo med oglejsko in salzburško nadškofijo. Salzburški nadškofje so obsežno ozemlje svoje nadškofije upravljali s pomočjo generalnih vikarjev s škofovskim posvečenjem (»lastniške« škofije Krka na Koroškem, Seckau in Lavant), oglejski pa s pomočjo samostanskih središč (Stična, Gornji Grad in Kostanjevica). Škofje v Trstu, Kopru in Pičnu so bili sufragani oglejskega patriarha. Osrednji cerkveni središči izven slovenskega narodnega prostora sta onemogočili, da bi dediščina svetih bratov Cirila (ok. 826–869) in Metoda (ok. 812–885) na našem ozemlju pustila trajnejše sadove. Zaradi političnih interesov habsburških vladarjev pa tudi razmeroma velika ljubljanska škofija, ustanovljena 1461/62, ni mogla v celoti prevzeti vloge osrednjega cerkvenega središča v slovenskem prostoru.

1.2 Katoliška cerkev v Sloveniji po 15. stoletju

Kritičen odnos protestantizma do prenove cerkvenega in verskega življenja ter oblikovanje knjižnega jezika v 16. stoletju pomenita za Slovence kakovostni napredek. Politična rekatolizacija in katoliška prenova sta omogočili oblikovanje višjega šolstva (jezuitski kolegiji) ter skladen razvoj izobraževalnega sistema, ki je Slovence enakovredno vključeval v takratno kulturno Evropo. Cerkvene reforme Marije Terezije (1717–1780) in Jožefa II. (1741–1790) so poenotile in racionalizirale cerkveno upravo. Ljubljana je po teh

¹ Vir: Statistični urad Republike Slovenije.

² Vir: Letna poročila slovenskih škofij.

reformah za kratek čas (1788–1807) postala nadškofija in sedež metropolije za jugozahodni del Habsburške monarhije. Obenem pomeni to obdobje razcvet slovenskega slovstva (Marko Pohlin, Jurij Japelj, Blaž Kumerdej, Tomaž Linhart in Valentin Vodnik). 19. stoletje sta zaznamovali svetniška osebnost škofa bl. Antona Martina Slomška (1800–1862; prenos sedeža škofije v Maribor, pedagog, pisatelj in pesnik) in osebnost Antona Alojzija Wolfa (1782–1859; Alojzijevišče, financiranje prevoda Svetega pisma in slovarjev). Intenzivnost verskega življenja sredi 19. stoletja dokazujejo mnogi slovenski misijonarji, ki so po zgledu Friderika Ireneja Barage (1797–1868) in Ignacija Knobleharja (1819–1858) odhajali v Severno Ameriko in Afriko. Na prehodu v 20. stoletje so se na slovenskih katoliških shodih izoblikovala družbena prizadevanja z namenom uveljaviti katoliške vrednote na vseh področjih javnega življenja.

Obe svetovni vojni sta boleče zarezali v versko, cerkveno in kulturno življenje slovenskega naroda. Prva je usodno razdelila slovensko ozemlje in ga prepustila nasilnemu potujčevanju italijanskih fašistov in pozneje nemških nacistov, druga pa je med Slovenci usodno poglobila idejno razdelitev. Meje škofij so se po drugi svetovni vojni sčasoma prilagodile državnim mejam. Leta 1961 je papež Janez XXIII. (1958–1963) Ljubljano povzdignil v nadškofijo, Pavel VI. (1963–1978) pa leta 1968 v metropolijo s sufragansko škofijo v Mariboru. Po določitvi meje med Italijo in Jugoslavijo leta 1977 je papež Pavel VI. koprsko škofijo razdružil s tržaško in ji pridružil povojne apostolske administrature za ozemlja goriške, tržaške in reške škofije.

1.3 Cerkev v Sloveniji po osamosvojitvi

Slovenski škofje so na pobudo nadškofa msgr. Alojzija Šuštarja leta 1983 znotraj Jugoslovanske škofovske konference ustanovili Slovensko pokrajinsko škofovsko konferenco. Njen prvi predsednik je bil nadškof Šuštar. Sveti sedež jo je leta 1993 potrdil kot samostojno Slovensko škofovsko konferenco. 3. januarja 1992 je Sveti sedež priznal samostojno državo Slovenijo in 24. junija 1992 imenoval msgr. Pier Luigija Celata za prvega apostolskega nuncija.

Slovenijo so na poseben način zaznamovali trije papeži na začetku 21. stoletja: sv. Janez Pavel II. (*1920, papež 1978–2005, za svetnika razglašen 2014) je dvakrat obiskal Slovenijo (1996, 1999); njegov naslednik Benedikt XVI. (*1927, papež 2005, odstopil 2013) je leta 2006 preoblikoval cerkveno upravno ureditev Slovenije; Francišek (*1936, papež od 2013) pa je na njemu svojski način Cerkev v Sloveniji opozoril na upravljanje s svetnimi dobrinami.

Cerkev v Sloveniji je z vseslovensko sinodo (1999–2002) pod vodstvom ljubljanskega nadškofa metropolita dr. Franca Rodeta premislila prehojeno pot in načrtno smernice za življenje in delo katoličanov v 21. stoletju. Sklepi sinode, objavljeni pod naslovom *Izberi življenje: Sklepni dokument Plenarnega zbora Cerkve na Slovenskem*, so bili po odobritvi Svetega sedeža slovesno razglašeni na Brezjah spomladi leta 2002.

Sveti sedež so v Republiki Sloveniji po letu 2000 zastopali papeški nunciji msgr. Edmond Farhat (1995–2001), msgr. Marian Oleš (2001–2002), msgr. Giuseppe Leanza (2002–2003), msgr. Santos Abril y Castelló (2003–2011) in msgr. Juliusz Janusz (2011–2018). Leta 2016 je bila dokončana nova stavba nunciature na ulici Janeza Pavla II. v Ljubljani, kamor se je nuncij preselil iz dotodanjih prostorov na Krekovem trgu 1. Na naklonjenost Svetega sedeža do Slovenije kažejo tudi obiski nekdanjega državnega tajnika Svetega sedeža in dekana kardinalskega zbora kardinala Angela Sodana. Predsednik Republike

Slovenije je leta 1992 kardinalu podelil častni znak svobode Republike Slovenije »za zasluge in osebni prispevek pri vzpostavljanju, razvijanju in uveljavljanju Republike Slovenije«. Kardinal Sodano je spremljal papeža Janeza Pavla II. na obeh obiskih v Sloveniji (1996 in 1999), sam pa je Slovenijo obiskal leta 2012 ob dvajsetletnici in leta 2016 ob petindvajsetletnici samostojne države. Papež Janez Pavel II. je med obiskom Slovenije leta 1999 za blaženega razglasil mariborskega škofa Antona Martina Slomška.

Na čelu Cerkve v Sloveniji je bil od leta 1997 ljubljanski nadškof in metropolit msgr. dr. Franc Rode (1997–2004), ki je bil tudi predsednik Slovenske škofovske konference. Leta 2004 je bil imenovan za prefekta Kongregacije za ustanove posvečenega življenja in družbe apostolskega delovanja, leta 2006 pa za kardinala. Svojo tesno povezanost s papežem so slovenski škofje potrdili s predpisanim obiskom *ad limina* 2001 in 2008.

Leta 2001 je bil sklenjen *Sporazum med Republiko Slovenijo in Svetim sedežem o pravnih vprašanjih*. Zaradi zahteve v državnem zboru je bil poslan v ustavno presojo in ratificiran šele leta 2004.³

Do celostne preureditve cerkvene uprave v Sloveniji je prišlo 6. aprila 2006. Mariborska škofija je bila povzdignjena v nadškofijo in sedež metropolita za novoustanovljeni škofiji v Celju (prvi škof dr. Anton Stres) in Murski Soboti (prvi škof dr. Marjan Turnšek). Ljubljanska nadškofija je ostala sedež metropolita za koprsko in novoustanovljeno novomeško škofijo (prvi škof msgr. Andrej Glavan). V letu 2006 je v Sloveniji potekalo tudi srečanje generalnih tajnikov evropskih škofovskih konferenc, v škofa pa je bil posvečen msgr. Peter Štumpf, ki ga je leta 2009 sveti oče Benedikt XVI. imenoval za murskosoboškega škofa.

Leta 2008 je v Celju potekal slovenski pastoralni dan pod geslom *Za življenje – za družino*, leta 2010 pa prvi slovenski evharistični kongres, med katerim je bil za blaženega razglašen prvi slovenski mučenec Alojzij Grozde (1923–1943). V letu 2008 je bil za blaženega razglašen tudi Božji služabnik Francesco Bonifacio, rojen v Piranu.

Republika Slovenija je leta 2007 sprejela *Zakon o verski svobodi*, ki na novo ureja pravni položaj verskih skupnosti v Republiki Sloveniji. Istega leta je Vrhovno sodišče Republike Slovenije razveljavilo sodbo zoper ljubljanskega škofa Gregorija Rožmana (leta 2013 so njegove zemeljske ostanke iz Lemonta v ZDA prenesli v ljubljansko stolnico). Leta 2009 se je iz zdravstvenih razlogov upokojil ljubljanski nadškof Alojz Uran. Celjski škof dr. Anton Stres je bil leta 2009 imenovan za mariborskega nadškofa koadjutorja in nato že novembra istega leta za ljubljanskega nadškofa metropolita. Nadškofijo je prevzel 12. januarja 2010. Za mariborskega nadškofa koadjutorja je bil 28. novembra 2009 imenovan murskosoboški škof dr. Marjan Turnšek. Po upokojitvi nadškofa Krambergerja je Turnšek 3. februarja 2011 postal mariborski nadškof metropolit. Leta 2010 je bil imenovan za celjskega škofa msgr. dr. Stanislav Lipovšek, leta 2012 pa je msgr. dr. Jurij Bizjak nasledil msgr. Metoda Piriha na mestu koprškega ordinarija.

Leta 2011 so bile v Sarajevu za blažene razglašene drinske mučenke, med katerimi sta tudi dve Slovenki: bl. s. Marija Krizina Bojanc in bl. s. Marija Antonija Fabjan.

Leta 2014 je papež Frančišek imenoval msgr. Stanislava Zoreta za ljubljanskega nadškofa metropolita, 2015 pa msgr. Alojzija Cvikla za mariborskega nadškofa metropolita.

3. februarja 2016 je kardinal državni tajnik nj. em. Pietro Parolin slovesno odprl in

³ Uradni list RS, št. 13/2004, 12. 2. 2004.

blagoslovil nove prostore apostolske nunciature v ulici Janeza Pavla II. v Ljubljani. Svečanega dogodka so se poleg apostolskega nuncija v Republiki Sloveniji msgr. Juliusza Janusza udeležili slovenski škofje, predsednik republike Borut Pahor, predsednik Državnega zbora RS dr. Milan Brglez ter člani diplomatskega zbora. Kapelo nunciature krasi mozaik, delo jezuita p. Marka Ivana Rupnika. Glavni motiv je podoba usmiljenega Jezusa, ki na ramenih nosi človeka, povzeta iz logotipa jubileja usmiljenja.

29. julija 2016 so se v Ljubljani na ekumenskem pogovoru srečali predstavniki Ruske in Srbske pravoslavne cerkve ter Katoliške cerkve v Sloveniji. Pogovora so se udeležili metropolit Hilarion Alfejev, protodiakon Vladimir Nazarkin, ierodiakon Nikolaj Ono in Aleksander Eršov iz Rusije, metropolit Porfirije Perić in irej Aleksander Obradović iz Srbije. Na ljubljanski nadškofiji jih je gostil ljubljanski nadškof metropolit Stanislav Zore, ob njem pa so bili tudi člani ekumenskega sveta pri SŠK. Ob tej priložnosti so predstavniki krščanskih Cerkev podpisali skupno izjavo z naslovom *Da bi Evropa ohranila svojo dušo*.

12. septembra 2016 je bila na Občini Kamnik podpisana darilna pogodba, s katero so sestre uršulinke Občini Kamnik podarile samostan v Mekinjah z zemljiščem znotraj obzidja. S tem so po 112 letih sklenile svoje bivanje v mekinjskem samostanu, enem največjih ženskih samostanov v Sloveniji, spomeniku duhovnosti in kulture, ki je bil leta 1300 zgrajen za sestre klarise.

Skupno katoliško-evangelikičansko obhajanje spomina na petstoletnico reformacije je v nedeljo, 6. novembra 2016, potekalo v evangelikičanski cerkvi Martina Luthra v Murski Soboti pod geslom *Od konflikta do skupnosti – združeni v upanju*. Udeležili so se ga predstavniki različnih veroizpovedi: poleg predstavnikov Evangelikičanske cerkve v Sloveniji ljubljanski nadškof metropolit msgr. Stanislav Zore, celjski škof msgr. dr. Stanislav Lipovšek, soboški škof msgr. dr. Peter Štumpf in nj. eksclenca dr. Juliusz Janusz, apostolski nuncij v Republiki Sloveniji. Ekumenskega bogoslužja so se udeležili mnogi katoliški duhovniki in redovnice ter evangelikičanski duhovniki, predstavniki Pravoslavne cerkve in Islamske skupnosti ter Binkoštna cerkve. Skupne molitve se je udeležil tudi predsednik Republike Slovenije g. Borut Pahor, ki je podprl pobudo za leto reformacije. Navzoči so bili tudi nekateri poslanci in župani.

13. marca 2017 so člani SŠK na 99. redni seji, ki je potekala v Kopru, ob navzočnosti apostolskega nuncija v Republiki Sloveniji msgr. Juliusza Janusza izvolili novega predsednika in podpredsednika SŠK. Novi predsednik je postal ljubljanski nadškof metropolit msgr. Stanislav Zore OFM, podpredsednik pa mariborski nadškof metropolit msgr. Alojzij Cvikl. Nadškof Zore je sedmi predsednik SŠK; službo je nastopil 26. marca 2017 za dobo petih let.

4. septembra 2017 se je tajnik za odnose z državami Državnega tajništva Svetega sedeža nadškof msgr. Paul Richard Gallagher v nadškofijskem dvorcu v Ljubljani srečal s predsednikom SŠK in ljubljanskim nadškofom metropolitom msgr. Stanislavom Zoretom OFM ter s člani SŠK.

Slovensko praznovanje 100. obletnice Marijinih prikazovanj v Fatimi je potekalo 14. oktobra 2017 v cistercijanski opatiji v Stični. Na praznovanje so slovenski škofje povabili tudi vernike iz sosednje Hrvaške. Romanja se je udeležilo več kot 6.000 vernikov iz obeh držav.

1. marca 2018 se je papež Frančišek v okviru obiska *ad limina apostolorum* srečal s slovenskimi škofi. Škofje so se papežu Frančišku pridružili pri jutranji sveti maši v kapeli

doma sv. Marte, nato pa jih je sprejel v zasebno avdienco. Ljubljanski nadškof metropolit in predsednik SŠK msgr. Stanislav Zore se je v imenu škofov zahvalil za podporo, ki jo papež Frančišek izkazuje slovenskim katoličanom in Cerkvi v Sloveniji. Obenem je papeža seznanil z najpomembnejšimi izzivi, s katerimi se škofje soočajo pri svojem delu: s sekularizacijo, nerešenimi vprašanji med Cerkvijo in državo, pomanjkanjem duhovnih poklicev, izzivom dela z mladimi v luči prihodnje sinode škofov ter podporo družinam in krščanskim zakoncem. Škofje so papežu predstavili delo Cerkve na karitativnem področju ter na področju vzgoje in izobraževanja. Posebej so izpostavili prizadevanja Cerkve za pravico staršev, da svoje otroke vzgajajo v skladu s svojo vero in prepričanjem.

Papež Frančišek je 19. marca 2019 imenoval nadškofa msgr. Jeana-Marie Speicha za novega apostolskega nuncija v Republiki Sloveniji in predstavnika Svetega sedeža na Kosovu.

17. junija 2019 je Slovenijo obiskal veliki mojster Suverenega malteškega viteškega reda. Med obiskom se je srečal z ljubljanskim nadškofom metropolitom msgr. Stanislavom Zoretom in se udeležil narodnega romanja bolnikov in invalidov na Brezjah.

V konferenčni dvorani v Vatikanskih muzejih je bilo 27. junija 2019 odprtje razstave *Plečnik in sveto – Jože Plečnik, slovenski arhitekt in oblikovalec*. Jože Plečnik je prvi slovenski umetnik, ki mu je bila posvečena razstava v uglednem okolju Vatikanskih muzejev.

17. avgusta 2019 je v Beltincih potekala sveta maša ob 100. obletnici združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom, ki jo je ob somaševanju škofov in duhovnikov daroval ljubljanski nadškof metropolit in predsednik SŠK msgr. Stanislav Zore. Svete maše se je udeležilo več kot šest tisoč vernikov, s škofi iz Slovenije in iz sosednjih držav pa je maševalo okrog 110 duhovnikov. Zbrane vernike je v pridigi nagovoril soboški škof msgr. dr. Peter Štumpf.

Mednarodni simpozij ob 1600. obletnici smrti sv. Hieronima z naslovom *Hieronymus noster* je v dvorani SAZU v Ljubljani potekal med 24. in 26. oktobrom 2019. Organizirali so ga Slovenska akademija znanosti in umetnosti, univerze v Ljubljani, Zagrebu, Gradcu in Varšavi, Srednjeevropska univerza na Dunaju (CEU), mednarodna mreža Europa Renascens, projekt DANUBIUS (Université de Lille) in Institut des Sources chrétiennes. Pobudnica simpozija je bila Teološka fakulteta UL, ki je prevzela tudi koordinacijo organizacije.

Inštitut Stanka Janežiča za dogmatično, osnovno in ekumensko teologijo ter religiologijo in dialog ter Slovenska frančiškanska provinca sv. Križa sta ob 800. obletnici srečanja svetega Frančiška Asiškega in egiptovskega sultana Al-Kamila v Damietti na robu delte Nila v Egiptu organizirala mednarodni znanstveni simpozij, ki je potekal od 1. od 3. oktobra 2019 v Ljubljani. Predavatelji iz Slovenije, Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Turčije, Irana, Izraela, Italije, Francije in Amerike so spregovorili o dialogu med kristjani in muslimani v preteklosti in danes.

28. novembra 2019 je Slovenijo obiskal prefekt Kongregacije za katoliško vzgojo nj. em. kardinal Giuseppe Versaldi. Udeležil se je slovesne akademije ob 100. obletnici Teološke fakultete UL z naslovom *Vera išče besede – prvih sto let Teološke fakultete UL*, ki je potekala v Slovenski filharmoniji.

1.4 Kronika dogodkov Cerkve v Sloveniji 2020–2021

Za brezjansko baziliko Marije Pomagaj je 1. januar prav poseben dan, saj praznujemo obletnico imenovanja bazilike za slovensko Marijino narodno svetišče. Leta 2020 je minilo dvajset let, odkar je SŠK pod vodstvom tedanjega predsednika msgr. dr. Franca Rodeta baziliko razglasila za narodno svetišče. Jubilej smo obhajali s slovesno sveto mašo, ki jo je daroval ljubljanski nadškof metropolit msgr. Stanislav Zore.

Na Mirenskem Gradu se je 15. februarja 2020 ob 50. obletnici katehetskega simpozija zbralo več kot sto katehetov, katehistinj in katehistov. Slovesno sveto mašo je ob somaševanju nadškofa msgr. dr. Marjana Turnška, predsednika SKU, murskosoboškega škofa msgr. dr. Petra Štumpfa, delegata apostolskega nuncija msgr. Kryspina Dubiela in številnih duhovnikov daroval koprski škof ordinarij msgr. dr. Jurij Bizjak.

Nebeški Oče je 11. aprila 2020 poklical k sebi upokojenega ljubljanskega nadškofa metropolita msgr. Alojza Urana. Leta 2004 je bil imenovan za ljubljanskega nadškofa metropolita. Kot ljubljanski nadškof je bil veliki kancler Teološke fakultete UL. 6. decembra 2004 je bil imenovan za podpredsednika SŠK, 21. januarja 2005 pa za člana 7. razreda za svetovne religije pri Evropski akademiji znanosti in umetnosti. Od leta 2007 do leta 2010 je bil predsednik SŠK.

Sveti oče Francišek je 1. maja 2020 msgr. dr. Mitja Leskovarja, duhovnika ljubljanske nadškofije, imenoval za naslovnega nadškofa Beneventa in apostolskega nuncija v Iraku. Posvečenje je prejel 8. avgusta 2020 v ljubljanski stolnici.

V Ljubljani je 3. oktobra 2020 potekal *Pohod za življenje*. Udeleženci so se zbrali pred cerkvijo sv. Jakoba v Ljubljani ter se sprehodili do Prešernovega trga. Sporočilo dogodka je, naj se Slovenija poveže v molitvi za nerojene otroke z akcijo 700.000 zdravamarij za 700.000 umrlih nerojenih otrok v zadnjih sedemdesetih letih.

10. novembra 2020 je v okviru Teološke fakultete UL potekal spletni simpozij o pomenu nadškofa dr. Alojzija Šuštarja (1920–2007) v Cerkvi v Sloveniji, slovenski družbi in evropskem prostoru. Vodil ga je ljubljanski pomožni škof msgr. dr. Anton Jamnik.

Nebeški Oče je 21. novembra 2020 poklical k sebi upokojenega mariborskega pomožnega škofa msgr. dr. Jožefa Smeja. Njegovo življenjsko delo je bilo obsežno in vsestransko, saj se je poleg duhovniške in škofovske službe ukvarjal tudi s pesnjenjem, pisateljevanjem, prevajanjem in preučevanjem cerkvene zgodovine.

11. decembra 2020 so na trgu Svetega Petra v Vatikanu prižgali lučke na smreki iz Slovenije. Dogodka se je kot predstavnik Katoliške cerkve v Sloveniji udeležil mariborski nadškof metropolit in podpredsednik SŠK msgr. Alojzij Cvikl.

Slovenski pater minorit Martin Kmetec imenovan za nadškofa metropolita v turškem mestu Izmir

Sveti oče Francišek je 8. decembra 2020 slovenskega patra minorita Martina Kmetca OFMConv imenoval za nadškofa metropolita v Izmirju (Turčija). Do tedaj je bil predstojnik minoritske skupnosti Büyükdere v Carigradu.⁴

⁴ <https://katoliska-cerkev.si/slovenski-pater-minorit-martin-kmetec-imenovan-za-nadskofa-metropolita-v-izmirju-turcija>.

Upokojeni nadškof dr. Franc Kramberger med prvimi Slovenci cepljen proti covidu-19

V domu starejših občanov sv. Lenart v Lenartu je bil upokojeni mariborski nadškof metropolit msgr. dr. Franc Kramberger 27. decembra 2020 med prvimi Slovenci cepljen proti bolezni covid-19. Nadškof je izrazil svojo hvaležnost: »Zato smo iskreno hvaležni vsem raziskovalcem za njihovo nadčloveško prizadevanje za to zdravilo.«⁵

Veljati so začele dopolnjene Smernice za zaščito otrok, mladoletnih in ranljivih odraslih oseb v Katoliški cerkvi v Sloveniji

SŠK si že vrsto let prizadeva zaščititi otroke, mladoletne in ranljive odrasle pred zlorabami ter vsako obliko nasilja. S tem namenom so nastale dopolnjene *Smernice za zaščito otrok, mladoletnih in ranljivih odraslih oseb v Katoliški cerkvi v Sloveniji*, ki jih je SŠK sprejela 5. oktobra 2020 v Laškem in so začele veljati 1. decembra 2020. Njihov glavni namen je zaščititi mladoletne in ranljive odrasle ter pomagati žrtvam, da najdejo pomoč in spravo.⁶

Srečanje nadškofa Stanislava Zoreta in predsednika Republike Slovenije Boruta Pahorja

Ljubljanski nadškof metropolit in predsednik SŠK msgr. Stanislav Zore je 3. februarja 2021 na ljubljanski nadškofiji na delovnem kosilu sprejel predsednika Republike Slovenije g. Boruta Pahorja. Na srečanju sta oba sogovornika spregovorila o obeležitvi spomina na žrtve epidemije covid-19, skupnem pokroviteljstvu 40. festivala *Stična mladih*, vabilu svetemu očetu Frančišku na obisk naše države ter praznovanju 30. obletnice slovenske samostojnosti.⁷

Papež Frančišek imenoval msgr. dr. Maksimilijana Matjaža za novega celjskega škofa

Sveti oče Frančišek je 5. marca 2021 za celjskega škofa imenoval msgr. dr. Maksimilijana Matjaža, duhovnika mariborske nadškofije. Škofovsko posvečenje je prejel 30. maja 2021 v župnijski cerkvi sv. Mohorja in Fortunata v Gornjem Gradu. Glavni posvečevalec je bil apostolski nuncij v Sloveniji msgr. Jean-Marie Speich, sopusvečevalca pa msgr. Martin Kmetec, nadškof metropolit Izmir, in msgr. Stanislav Lipovšek, upokojeni celjski škof.⁸

Žalna slovesnost v spomin preminulim v času epidemije COVID-19

14. marca 2021 je na ljubljanskih Žalah potekala žalna slovesnost v spomin preminulim v času epidemije covid-19. V imenu Katoliške cerkve v Sloveniji se jo je udeležil ljubljanski nadškof metropolit in predsednik SŠK msgr. Stanislav Zore, ki je nagovoril prisotne ter blagoslovil vrbo, zasajeno kot simbol žalovanja in sočutja do svojcev preminulih v času epidemije covid-19, leto dni po prvi smrtni žrtvi v Sloveniji. Zbrane je nagovoril tudi predsednik Republike Slovenije g. Borut Pahor. Zapis na spominski ploščici ob vrbi se glasi: »Vrba (*Salix x sepulcralis Simk*), zasajena kot simbol žalovanja in sočutja do svojcev preminulih v času epidemije covid-19, leto dni po prvi smrtni žrtvi v Sloveniji. Republika Slovenija, 14. marec 2021.«⁹

5 <https://katoliska-cerkev.si/upokojeni-nadskof-dr-franc-kramberger-med-prvimi-slovenci-cepljen-proti-covid-19>.

6 <https://katoliska-cerkev.si/v-veljavo-so-stopile-dopolnjene-smernice-za-zascito-otrok-mladoletnih-in-ranjivih-odraslih-oseb-v-katoliski-cerkvi-v-sloveniji>.

7 <https://katoliska-cerkev.si/srecanje-nadskofa-stanislava-zoreta-in-predsednika-republike-slovenije-boruta-pahorja>.

8 <https://katoliska-cerkev.si/papez-francisek-imenoval-msgr-dr-maksimilijana-matjaza-za-novega-celjskega-skofa> in <https://katoliska-cerkev.si/skofovsko-posvecenje-msgr-maksimilijana-matjaza>.

9 <https://katoliska-cerkev.si/zalna-slovesnost-v-spomin-preminulim-v-casu-epidemije-covida-19>.

Dan molitve za žrtve spolnih zlorab

Slovenski škofje so 26. marec 2021 v Cerkvi v Sloveniji določili kot dan molitve za žrtve spolnih zlorab. Ta dan so duhovniki in verniki pri vseh svetih mašah zmolili molitev, ki jo je pripravila Papeška komisija za zaščito otrok.¹⁰

Sveta maša za žrtve epidemije covid-19

V postnem času (od 17. februarja do 1. aprila 2021) so predstavniki evropskih škofovskih konferenc vsak dan darovali svete maše za žrtve epidemije covid-19 v Evropi. V Sloveniji je sveto mašo 24. marca 2021 v ljubljanski stolnici daroval ljubljanski nadškof metropolit in predsednik SŠK msgr. Stanislav Zore. Pobudo je organiziral Svet evropskih škofovskih konferenc (CCEE) iz Švice, ki je predlagal, da bi se v štiridesetdnevem obdobju posta 39 članic CCEE skupaj s Tajništvom Sveta združilo v bratski molitvi in evharističnem spominu na žrtve epidemije.¹¹

Nebeški Oče je poklical k sebi škofa msgr. Metoda Piriha

Nebeški Oče je 23. marca 2021 poklical k sebi upokojenega koprskega škofa msgr. Metoda Piriha, ki je kot ordinarij vodil koprsko škofijo med letoma 1987 in 2012.¹² Pokojni škof je bil pokopan 25. marca 2021, na praznik Gospodovega oznanjenja in obletnico imenovanja za koprskega škofa. Pogrebna sveta maša je bila v Logu pri Vipavi, njegovo telo pa čaka na vstajenje v baziliki na Sveti Gori.

Ustanovljen Svet Vlade Republike Slovenije za odprta vprašanja s Katoliško cerkvijo

Vlada Republike Slovenije je na seji 19. maja 2021 sprejela sklep o ustanovitvi in imenovanju Sveta Vlade Republike Slovenije za odprta vprašanja s Katoliško cerkvijo. Svet je pristojen za zbiranje, evidentiranje in preučevanje odprtih vprašanj s Katoliško cerkvijo tako na državni kot na mednarodni ravni. Oblikuje predloge rešitev glede ugotovljenih odprtih vprašanj s Katoliško cerkvijo in si prizadeva za nadgrajevanje odprtega in trajnega dialoga s Katoliško cerkvijo.¹³

Nadškof Zore daroval sveto mašo za domovino ob 30. obletnici samostojne Slovenije

22. junija 2021 je v stolni cerkvi sv. Nikolaja v Ljubljani ljubljanski nadškof metropolit in predsednik SŠK msgr. Stanislav Zore ob dnevu državnosti daroval sveto mašo za domovino. Zahvalne svete maše za domovino pred dnevom državnosti so se udeležili najvišji predstavniki države ter ministrice in ministri.¹⁴

Sveti oče Frančišek imenoval msgr. dr. Andreja Sajeta za novomeškega škofa

Sveti oče Frančišek je 30. junija 2021 za novomeškega škofa imenoval msgr. dr. Andreja Sajeta, duhovnika ljubljanske nadškofije. 26. septembra 2021 je bil posvečen za novomeškega škofa. Glavni posvečevalec je bil msgr. Andrej Glavan, apostolski administrator novomeške škofije in njen prvi škof, sopusvečevalca pa nadškof msgr. Jean-Marie Speich, apostolski nuncij v Republiki Sloveniji, in msgr. Jože Marketz, krški škof.¹⁵

10 <https://katoliska-cerkev.si/dan-molitve-za-zrtve-spolnih-zlorab2021>.

11 <https://katoliska-cerkev.si/sveta-masa-za-zrtve-epidemije-covid-19>.

12 <https://katoliska-cerkev.si/nebeski-ocje-je-poklical-k-sebi-skofa-msgr-metoda-piriha>.

13 <https://katoliska-cerkev.si/vlada-ustanovila-svet-za-odprta-vprasanja-s-katolisko-cerkvijo>.

14 <https://katoliska-cerkev.si/nadskof-zore-daroval-sveto-maso-za-domovino-ob-30-obletnici-samostojne-slovenije>.

15 <https://katoliska-cerkev.si/sveti-ocje-francisek-imenoval-msgr-dr-andreja-sajeta-za-novomeskega-skofa> in <https://katoliska-cerkev.si/novi-novomeski-skof-msgr-dr-andrej-saje-je-bil-posvecen-v-zupnijski-cerkvi-v-mirni-peci>.

Kardinal Pietro Parolin obiskal Marijino svetišče na Brezjah in daroval sveto mašo za Evropo

31. avgusta 2021 je v narodnem svetišču Marije Pomagaj na Brezjah državni tajnik Svetega sedeža nj. em. kardinal Pietro Parolin daroval sveto mašo za Evropo. Pri sveti maši so somaševali slovenski škofje in duhovniki, udeležili pa so se je najvišji predstavniki države. Pri sveti maši so se spomnili 25. obletnice obiska sv. papeža Janeza Pavla II. v Sloveniji in 30. obletnice Slovenije. Kardinal Parolin je obiskal Slovenijo v sklopu 16. blejskega strateškega foruma, ki je potekal pod geslom *Prihodnost Evrope*.¹⁶

Množica na tretjem Pohodu za življenje

V Sloveniji je tretji Pohod za življenje potekal 2. oktobra 2021 v Ljubljani pod geslom *Človekovo življenje je nedotakljivo*. Na pohodu je slavilo življenje več kot 700 udeležencev. Dogodka se je udeležil tudi ljubljanski nadškof metropolit in predsednik SŠK msgr. Stanislav Zore, ki je poudaril, da so prav nerojeni otroci največje obrobje, na katero nas pogosto vabi tudi papež Frančišek.¹⁷

Začetek škofovske sinode na lokalni ravni – škofije v Sloveniji

Slovesno odprtje škofovske sinode je potekalo 9. in 10. oktobra 2021 v Rimu, 17. oktobra 2021 pa v posameznih lokalnih Cerkvah oziroma škofijah. Temeljni mejnik obhajanja 16. splošnega rednega zasedanja škofovske sinode bo oktobra 2023, nato bo sledilo obdobje uresničevanja sklepov, ki bo ponovno vključevalo krajevne Cerkve. Geslo sinode je *Za sinodalno Cerkev: občestvo, sodelovanje, poslanstvo*.¹⁸

Pismo slovenskih škofov za konec epidemije in edinost v Cerkvi

10. oktobra 2021 so slovenski škofje na vernike naslovili izredno pastirsko pismo, v katerem so jih povabili k molitvi in prošnji, da skupaj premagamo težko krizo epidemije in delitev med nami.¹⁹

16 <https://katoliska-cerkev.si/kardinal-pietro-parolin-obiskal-marijino-svetisce-na-brezjah-in-daroval-sveto-maso-za-evropo>.

17 <https://katoliska-cerkev.si/mnozica-na-3-pohodu-za-zivljenje>.

18 <https://katoliska-cerkev.si/zacetek-skofovske-sinode-na-lokalni-ravni-skofije-v-sloveniji>.

19 <https://katoliska-cerkev.si/pismo-slovenskih-skofov-za-konec-epidemije-in-edinost-v-cerkvi>.

2 Sveti sedež in apostolska nunciatura

2.1 Papež Frančišek (2013–)

Jorge Mario Bergoglio, član Družbe Jezusove, se je rodil 17. decembra 1936 v Argentini. Leta 1998 je postal nadškof v glavnem mestu Buenos Aires, 2001 pa kardinal. 13. marca 2013 je bil izvoljen za 266. papeža Katoliške cerkve. Petrov sedež je tako zasedel prvi jezuit in Neevropejec. Izbral si je ime Frančišek.

Rodil se je v Buenos Airesu staršem italijanskega rodu. Študij kemije je končal z diplomom. V Villa Devotu je vstopil v bogoslovje, 11. marca 1958 pa v noviciat v Družbi Jezusovi. Humanistične študije je leta 1963 končal v Čilu. 1964–1965 je poučeval književnost in psihologijo, 1967–1970 pa je v San Miguelu študiral teologijo. Duhovniško posvečenje je prejel 13. decembra 1969.

31. julija 1973 je bil izvoljen za provinciala argentinskih jezuitov; to službo je opravljal do leta 1979. Leta 1980 je bil premeščen v San Miguel, kjer je bil šest let rektor semenišča. Obenem je bil župnik v kraju San José v škofiji San Miguel. Marca 1986 je odšel na študij v Nemčijo. Po vrnitvi v domovino je bil v Cordobi duhovni voditelj in spovednik.

20. maja 1992 je bil imenovan za pomožnega škofa v Buenos Airesu, posvečenje v tamkajšnji stolnici pa je prejel 27. junija 1992. Za nadškofa pomočnika iste nadškofije je bil imenovan 3. junija 1997. Ob smrti kardinala Antonija Quarracina je 28. februarja 1998 postal krajevni nadškof. Hkrati je bil tudi ordinarij za vernike vzhodnega katoliškega obreda, ki so prebivali v Argentini in niso imeli stika s svojim škofom.

Papež Janez Pavel II. (1978–2005) ga je 21. februarja 2001 imenoval za kardinala. V letih 2005–2011 je bil predsednik Argentinske škofovske konference. Odločno se je zavzemal za kulturo življenja in nasprotoval evtanaziji.

Kardinal Bergoglio je v rimski kuriji opravljal različne službe. Bil je član Kongregacije za kler, Kongregacije za bogoslužje in disciplino zakramentov, Kongregacije za ustanove posvečenega življenja in družbe apostolskega življenja, Komisije za Latinsko Ameriko in Papeškega sveta za družino.

Kardinali so kardinala Jorga Mario Bergoglia 13. marca 2013 v petem krogu glasovanja izvolili za 266. rimskega škofa in pastirja vesoljne Cerkve. Izbral si je ime Frančišek.

8. decembra 2015 je razglasil izredno jubilejno leto usmiljenja, ki ga je z zapiranjem svetoletnih vrat bazilike sv. Petra slovesno sklenil 20. novembra 2016, na nedeljo Jezusa Kristusa, Kralja vesoljstva.

Kmalu po izvolitvi je papež Frančišek napovedal reformo rimske kurije, imenoval zbor svetovalcev kardinalov, ki mu pri tem opravilu pomagajo, ter z dvema dokumentoma *motu proprio* omogočil poenostavljen postopek za ugotavljanje ničnosti zakonske zveze.

12. februarja 2016 se je kot prvi rimski škof po razkolu iz leta 1054 srečal s patriarhom Kirilom I. na letališču v Havani na Kubi.

31. oktobra in 1. novembra 2016 je sveti oče Frančišek opravil apostolsko potovanje na Švedsko. Povod obiska je bila skupna luteransko-katoliška spominska slovesnost ob 500. obletnici reformacije.

V soboto, 13. maja 2017, je papež Frančišek na trgu pred fatimsko baziliko ob praznovanju stoletnice Marijinih prikazovanj v Fatimi daroval slovesno sveto mašo, med katero je za svetnika razglasil Frančiška in Jacinto Marto, preprosta otroka, ki se jima je 13. maja 1917 prikazala Božja Mati.

28. oktobra 2017 je sveti oče v Rimu nagovoril več kot 350 udeležencev srečanja Komisije škofovskih konferenc Evropske unije (COMECE) pod geslom *(Re)thinking Europe*.

1. marca 2018 se je papež Frančišek v okviru obiska *ad limina apostolorum* srečal s slovenskimi škofi. Škofje so se pridružili papežu Frančišku pri jutranji sveti maši v kapeli doma sv. Marte, nato pa jih je sprejel v zasebno avdienco. Ljubljanski nadškof metropolit in predsednik SŠK msgr. Stanislav Zore se je v imenu škofov zahvalil za podporo, ki jo papež Frančišek izkazuje slovenskim katoličanom in Cerkvi v Sloveniji. Obenem je papeža seznanil z najpomembnejšimi izzivi, s katerimi se škofje soočajo pri svojem delu: s sekularizacijo, nerešenimi vprašanji med Cerkvijo in državo, pomanjkanjem duhovnih poklicev, izzivom dela z mladimi v luči prihodnje sinode škofov ter podporo družinam in krščanskim zakoncem. Škofje so papežu predstavili delo Cerkve na karitativnem področju ter na področju vzgoje in izobraževanja. Posebej so izpostavili prizadevanja Cerkve za pravico staršev, da svoje otroke vzgajajo v skladu s svojo vero in prepričanjem.

Papež Frančišek je 30. maja 2018 sprejel predsednika RS Boruta Pahorja, ki se je udeležil dobrodelnega dogodka v podporo delovanju misijonarja Pedra Opeke. Sveti oče je izrazil hvaležnost Monaku, ki je Opeki na Madagaskarju pomagal zgraditi trideset šol, in Sloveniji, ki je glede na število prebivalcev najpomembnejša podpornica misijonarjevega humanitarnega dela.

Od 21. do 26. avgusta 2018 je v Dublinu na Irskem potekalo deveto svetovno srečanje družin pod geslom *Evangelij družine: veselje za svet*. Slovesno sklepno sveto mašo je 26. avgusta v parku Phoenix v Dublinu daroval papež Frančišek.

Od 3. do 28. oktobra 2018 je v Vatikanu potekalo petnajsto redno generalno zasedanje škofovske sinode na temo *Mladi, vera in razločevanje poklicanosti*. Izbrana tema je izraz pastoralne skrbi Cerkve za mlade in nadaljuje smernice zadnjega predsinsodalnega zasedanja in posinsodalne apostolske spodbude *Amoris laetitia*.

Papež Frančišek je od 23. do 28. januarja obiskal Panamo, kjer se je udeležil 34. svetovnega dneva mladih.

Od 6. do 27. oktobra 2019 je papež Frančišek vodil posebno zasedanje škofovske sinode o Pamamazoniji na temo *Amazonija, nove poti za Cerkev in za celostno ekologijo*.

27. marca 2020 je papež Frančišek zaradi izrednih razmer, ki jih je povzročila pandemija covida-19, katoličane po vsem svetu povabil, naj se mu pridružijo ob adoraciji pred Najsvetejšim zakramentom. Papež je vodil bogoslužje ob poslušanju Božje Besede in adoraciji Najsvetejšega ter nato podelil blagoslov *Urbi et Orbi*, mestu in svetu, z možnostjo prejema popolnega odpustka. Papež Frančišek je med molitvijo na praznem Trgu sv. Petra po prebranem evangeliju o viharju na morju iz Markovega evangelija razmišljal o viharju sedanjega časa in o tem, kako nas Gospod sredi našega viharja vabi, naj prebudimo in poživimo solidarnost ter upanje.²⁰

Papež Frančišek je 3. oktobra 2020 podpisal okrožnico *Fratelli tutti* o bratstvu in družbenem prijateljstvu, ki sta poti za graditev boljšega sveta, bolj pravičnega in mirnega, s prizadevanjem vseh ljudi in institucij. V njej je ponovno odločno izrečen »ne« vojni in globalizaciji brezbriznosti.²¹

Z apostolskim pismom *Patris corde*, ki je izšlo na praznik Brezmadežne, 8. decembra 2020, se je sveti oče Frančišek spomnil 150. obletnice razglasitve sv. Jožefa za zavetnika vesoljne Cerkve, zato je do 8. decembra 2021 potekalo posebno leto svetega Jožefa.²²

Ob peti obletnici objave apostolske spodbude *Amoris Laetitia* – o lepoti in veselju družinske ljubezni je papež Frančišek 19. marca 2021 odprl leto družine *Amoris Laetitia*, ki ga bo sklenil 26. junija 2022 na 10. svetovnem srečanju družin v Rimu.²³

Papež Frančišek je v svojem pontifikatu na sedmih konzistorijih imenoval 101 novega kardinala: 79 volivcev v konklavu in 22 brez volilne pravice. Kardinali, ki jih je imenoval papež Frančišek, prihajajo iz 59 držav. Kardinalski zbor šteje 215 kardinalov, od katerih je 121 volivcev v primeru konklava in 94 nevolivcev. V kardinalskem zboru so kardinali iz 90 različnih držav. 46 jih prihaja iz redovnih skupnosti.²⁴

Papež Frančišek je od izvolitve opravil 65 apostolskih potovanj: 31 po Italiji in 34 v druge države, napisal tri okrožnice (*Lumen fidei*, 2013; *Laudato si'*, 2015; *Fratelli tutti*, 2020), izdal pet apostolskih spodbud (*Evangelii Gaudium*, 2013; *Amoris laetitia*, 2016; *Gaudete et exsultate*, 2018; *Christus vivit*, 2019; *Querida Amazonia*, 2020) in 46 dokumentov *motu proprio*.

Sveti oče Frančišek je sklical izredno (2014) in redno (2015) zasedanje škofovske sinode o posredovanju vere v družini, v oktobru leta 2018 sinodo o poklicanosti mladih pod geslom *Mladi, vera in razločevanje poklicanosti* ter leta 2018 sinodo o Amazoniji, ki je potekala leta 2019.²⁵ Med letoma 2021 in 2023 poteka škofovska sinoda pod geslom *Za sinodalno*

20 Prim. <https://www.vaticannews.va/sl/papez/news/2020-03/papezevo-povabilo-k-molitvi-25-in-27-marca.html>;

<http://www.vatican.va/content/francesco/it/events/event.dir.html/content/vaticanevents/it/2020/3/27/uniti-in-preghiera.html>, pridobljeno 30. novembra 2020.

21 Prim. <https://www.vaticannews.va/sl/papez/news/2020-10/fratelli-tutti-vsi-bratje-socialna-okroznica-papeza-franciska.html>, pridobljeno 30. novembra 2020.

22 Prim. <https://www.vaticannews.va/sl/papez/news/2020-12/papez-z-apostolskim-pismom-patris-corde-napoveduje-leto-svetega.html>, pridobljeno 30. novembra 2020.

23 Prim. <https://www.vaticannews.va/sl/vatikan/news/2020-12/posebno-leto-ki-bo-spodbujalo-k-pricevanju-druzinske-ljubezni.html>, pridobljeno 2. oktobra 2021.

24 Prim. <https://www.vaticannews.va/sl/vatikan/news/2020-11/konzistorij-kardinalski-zbor-ima-228-kardinalov.html>, pridobljeno 30. novembra 2020, prim.

https://www.vatican.va/roman_curia/cardinals/index_it.htm in

<https://press.vatican.va/content/salastampa/it/documentation/cardinali---statistiche/composizione-per-area.html>, pridobljeno 2. oktobra 2021.

25 Prim. <http://www.synod.va/content/synod/it/assemblee-generalis.html>, pridobljeno 20. junija 2020.

Cerkev: občestvo, sodelovanje, poslanstvo, ki jo je sveti oče Frančišek razglasil 24. aprila 2021. Posebnost zadnje sinode je njen začetek na škofijski oziroma lokalni ravni, ki vključuje sodelovanje Božjega ljudstva. Slovesno odprtje je potekalo med 9. in 10. oktobrom 2021 v Rimu ter 17. oktobra 2021 v vsaki lokalni Cerkvi oziroma škofiji. Temeljni mejnik obhajanja 16. splošnega rednega zasedanja škofovske sinode bo oktobra 2023, nato bo sledilo obdobje uresničevanja sklepov, ki bo ponovno vključevalo krajevne Cerkve.

2.2 Apostolski nunciji v Republiki Sloveniji

Nadškof msgr. dr. Jean-Marie Speich
Apostolski nuncij
Ulica Janeza Pavla II. 21
1000 Ljubljana, Slovenija

Tel.: +386 (0)1 433 92 04
Faks: +386 (0)1 431 51 30
E-pošta: na.slovenia@diplomat.va
Spletna stran: <http://katoliska-cerkev.si/sveti-sedez>

Apostolski nunciji, ki jih je Sveti sedež imenoval od osamosvojitve Slovenije do danes:

- nadškof msgr. dr. Jean-Marie Speich (2019–)
- nadškof msgr. dr. Juliusz Janusz (2011–2018),
- nadškof msgr. dr. Santos Abril y Castelló (2003–2011),
- nadškof msgr. dr. Giuseppe Leanza (2002–2003),
- nadškof msgr. dr. Marian Oleš (2001–2002),
- nadškof msgr. dr. Edmond Farhat (1995–2001),
- nadškof msgr. dr. Pier Luigi Celata (1992–1995).

2.3 Zgodovinski oris delovanja apostolske nunciature v Republiki Sloveniji

Apostolska nunciatura v Ljubljani je diplomatsko predstavništvo Svetega sedeža v Republiki Sloveniji. Papeško predstavništvo ima diplomatski značaj in status veleposlaništva. Apostolski nuncij je osebni in stalni predstavnik papeža tako v Katoliški cerkvi kot pri oblasteh Republike Slovenije. Poslanstvo apostolskega nuncija je, da tesneje in bolj učinkovito izraža skrb rimskega papeža za dobro Slovenije. V soglasnem delovanju s škofi bdi nad poslanstvom Cerkve, s tem da vzdržuje stike s civilnimi oblastmi, Cerkvijo ter drugimi krščanskimi in verskimi skupnostmi.

Državljeni Slovenije smo leta 1990 izrazili željo po neodvisnosti, ki je bila ustavno določena tudi z referendumom leta 1991. Mednarodna skupnost je izbiro Slovencev priznala v skladu z Listino Združenih narodov in Helsinškimi sporazumi. Sveti sedež je neodvisnost Republike Slovenije uradno priznal 13. januarja 1992. Temeljna izhodišča za ta korak so bila spoštovanje pravice narodov do samoodločbe, zavračanje uporabe sile ter sprejemanje dialoga kot edinega sredstva za doseganje pravičnih in mirnih rešitev. Odločitev Svetega sedeža je k takšnemu razmišljanju pomagala tudi drugim državam.

Papež Janez Pavel II. (1978–2005) je za prvega apostolskega nuncija v Republiki Sloveniji 24. junija 1992 imenoval msgr. Piera Luigija Celata, naslovnega nadškofa v Doclei in tedanjega nuncija na Malti ter v Republiki San Marino s sedežem na Malti. Obiski predsednika Republike Slovenije Milana Kučana (1992), predsednikov vlad (1992 in 1993) in drugih ministrov v Vatikanu so okrepili odnose med državama. Sveti sedež je 19. februarja 1993 potrdil statut samostojne Slovenske škofovske konference.

Po premestitvi nuncija Celata februarja 1995 je v kratkem obdobju *ad interim* posle neposredno iz Vatikana vodil msgr. Xavier Desire. Papež Janez Pavel II. je 26. julija 1995 za prvega stalnega nuncija v Ljubljani imenoval msgr. Edmonda Farhata, naslovnega

nadškofa v Biblu, do takrat apostolskega nuncija v Alžiriji in Tuniziji ter apostolskega delegata v Libiji.

Tretji apostolski nuncij v Republiki Sloveniji msgr. Marian Oleš je službo nastopil 17. decembra 2001, vendar zaradi zdravstvenih razlogov na tem mestu ni ostal dolgo.

Papež Janez Pavel II. je 15. maja 2002 za četrtega apostolskega nuncija v Republiki Sloveniji imenoval nadškofa Giuseppa Leanzo, 9. aprila 2003 pa za petega nuncija naslovnega nadškofa v Tamadi in dotedanjega apostolskega nuncija v Argentini msgr. Santosa Abrila y Castellója. Slednji je bil hkrati imenovan tudi za apostolskega nuncija v Bosni in Hercegovini.

Papež Benedikt XVI. je 10. februarja 2011 za šestega apostolskega nuncija v Republiki Sloveniji s funkcijo apostolskega delegata na Kosovu imenoval msgr. Juliusza Janusza, naslovnega nadškofa mesta Caorle in dotedanjega apostolskega nuncija na Madžarskem, ki je to nalogo opravljal do 21. septembra 2018.

3. februarja 2016 je kardinal državni tajnik nj. em. Pietro Parolin slovesno odprl in blagoslovil nove prostore apostolske nunciature v ulici Janeza Pavla II. v Ljubljani. Svečanega dogodka so se poleg apostolskega nuncija v RS msgr. Juliusza Janusza udeležili slovenski škofje, predsednik RS Borut Pahor, predsednik Državnega zbora RS dr. Milan Brglez ter člani diplomatskega zbora. Kapelo nunciature krasi mozaik, delo jezuita p. Marka Ivana Rupnika. Glavni motiv je podoba usmiljenega Jezusa, ki na ramenih nosi človeka; povzet je iz logotipa jubileja usmiljenja.

Papež Frančišek je 19. marca 2019 za sedmega apostolskega nuncija imenoval nadškofa msgr. dr. Jeana-Marie Speicha, naslovnega nadškofa mesta Sulci (Italija). Pred prihodom v Slovenijo je deloval kot apostolski nuncij v Gani. Škofovsko posvečenje mu je papež Frančišek podelil 24. oktobra 2013.

3 Slovenska škofovska konferenca

Škofovska konferenca, ki je trajna ustanova, je zbor škofov Katoliške cerkve določenega naroda ali ozemlja, ki po določitvi prava skupno izvršuje nekatere pastoralne naloge za vernike svojega ozemlja v pospeševanju večjega dobrega, ki ga ljudem izkazuje Cerkev.²⁶ Slovenska škofovska konferenca (SŠK) predstavlja najvišjo ustanovo Katoliške cerkve v Republiki Sloveniji. Predstavlja krajevno Cerkev v odnosih do države, Svetega sedeža in drugih krajevnih Cerkev ter v mednarodnih organizacijah. Njeno ozemlje sovпада z državnimi mejami.

3.1 Zgodovina

Slovenski škofje so bili do ustanovitve samostojne SŠK 19. februarja 1993 z drugimi škofi na območju nekdanje Jugoslavije povezani v Jugoslovansko škofovsko konferenco, znotraj katere je bila 20. junija 1983 ustanovljena Slovenska pokrajinska škofovska konferenca (SPŠK).

Slovenski škofje so na seji 25. julija 1992 pripravili osnutek statuta samostojne SŠK. Papež Janez Pavel II. (1978–2005) je po pridobitvi pozitivnega mnenja Kongregacije za škofe in Urada za odnose z državami pri Državnem tajništvu Svetega sedeža 19. februarja 1993 v skladu z normami in določbami cerkvenega prava potrdil statut samostojne SŠK, 20. februarja 1993 pa je Kongregacija za škofe izdala dekret o njeni ustanovitvi. S tem je Cerkev v Sloveniji dobila večjo pravno trdnost in samostojnost. Statut SŠK ureja njeno naravo in namene, plenarna zasedanja, določa stalni svet škofov, naloge tajništva ter druge službe in komisije, ki po presoji konference zagotavljajo bolj učinkovito delovanje. Dopolnjen je bil v letih 1999 in 2010.

Papež Benedikt XVI. je 7. aprila 2006 v Cerkvi v Sloveniji ustanovil tri nove škofije (v Celju, Murski Soboti in Novem mestu). Dotedanjo mariborsko škofijo je povzdignil v nadškofijo in metropolijo ter tako preoblikoval enotno cerkveno pokrajino v Sloveniji. Novoimenovani škofje so bili maja in junija 2006 tudi umeščeni.

Prvi predsednik SŠK je bil ljubljanski nadškof metropolit msgr. dr. Alojzij Šuštar (1993–97), drugi pa ljubljanski nadškof metropolit msgr. dr. Franc Rode CM (1997–2004), poznejši prefekt Kongregacije za ustanove posvečenega življenja in družbe apostolskega življenja. Tretji predsednik je bil od 7. decembra 2004 mariborski škof msgr. dr. Franc Kramberger, ki je leta 2006 ob ustanovitvi nove nadškofije in metropolije postal nadškof metropolit. Četrty je bil od 16. marca 2007 dalje ljubljanski nadškof metropolit msgr. mag. Alojz Uran, peti pa od 11. januarja 2010 do 31. julija 2013 ljubljanski nadškof metropolit msgr. dr. Anton Stres CM.

²⁶ Prim. ZCP, kan. 447.

31. julija 2013 je bil za predsednika izvoljen novomeški škof msgr. Andrej Glavan, ki je svoj mandat sklenil 26. marca 2017. Od tedaj SŠK vodi ljubljanski nadškof metropolit msgr. Stanislav Zore OFM, podpredsednik pa je mariborski nadškof metropolit msgr. mag. Alojzij Cviki.

Slovenski škofje so leta 2018 opravili obisk *ad limina apostolorum*, na katerem so se srečali s svetim očetom Frančiškom.

Slovensko škofovsko konferenco leta 2021 sestavljajo naslednji člani:²⁷

- msgr. Stanislav Zore OFM, ljubljanski nadškof metropolit in predsednik SŠK,
- msgr. mag. Alojzij Cviki DJ, mariborski nadškof metropolit in podpredsednik SŠK,
- msgr. dr. Jurij Bizjak, koprski škof,
- msgr. Andrej Glavan, upokojeni novomeški škof,
- msgr. dr. Anton Jamnik, ljubljanski pomožni škof,
- msgr. dr. Stanislav Lipovšek, upokojeni celjski škof,
- msgr. dr. Maksimilijan Matjaž, celjski škof,
- msgr. dr. Andrej Saje, novomeški škof,
- msgr. dr. Peter Štumpf SDB, murskosoboški škof,
- msgr. dr. Franc Šuštar, ljubljanski pomožni škof.

Generalni tajnik SŠK je p. dr. Tadej Strehovec OFM.

Nekdanji člani SŠK:

- msgr. dr. Franc Kramberger,
- msgr. dr. Anton Stres CM,
- msgr. dr. Marjan Turnšek,
- nj. em. kard. dr. Franc Rode CM.

Nekdanja generalna tajnika SŠK:

- prof. dr. Anton Štrukelj (1993–2002),
- msgr. dr. Andrej Saje (2003–2013).

Pokojni člani SŠK:

- msgr. Jožef Kvas,
- msgr. mag. Metod Pirih,
- msgr. dr. Jožef Smej,
- msgr. dr. Alojzij Šuštar,
- msgr. dr. Franc Perko,
- msgr. mag. Alojz Uran.

3.2 Tajništvo Slovenske škofovske konference

Ciril-Metodov trg 4, p. p. 1990

1001 Ljubljana, Slovenija

Tel.: +386 (0)1 420 47 55; E-pošta: ssk@rkc.si; info@rkc.si; Spletna stran:

<https://www.ssk.si>; Facebook: <https://www.facebook.com/skofovskakonferenca>

Twitter: [@katoliskacerkev](https://twitter.com/katoliskacerkev); Instagram: [@katoliskacerkev](https://www.instagram.com/katoliskacerkev)

²⁷ Stanje na dan 1. decembra 2021.

3.3 Pravna besedila Slovenske škofovske konference

Škofovska konferenca predstavlja sinodalnost škofov v lokalni Cerkvi ter njeno prilagajanje oblikam človeške družbe.²⁸ Prva naloga škofovskih konferenc je skupno upravljanje pastoralnih vprašanj s splošnimi odloki, ki so zavezujoči tako za pastirje kot za vernike določenega ozemlja.²⁹ SŠK z različnimi pravnimi besedili, kot so statuti, navodila, smernice in pravilniki, ureja delovanje katoliških pravnih oseb v Sloveniji, duhovnikom in vernikom pa omogoča podporo pri pastoralnem, karitativnem in oznanjevalnem delu. V nadaljevanju so zbrani veljavni statuti, navodila, pravilniki, smernice in obrazci v Katoliški cerkvi v Sloveniji.

3.3.1 Statuti

Statut Slovenske škofovske konference

Papež Janez Pavel II. je po pridobitvi pozitivnega mnenja Kongregacije za škofe in Urada za odnose z državami pri Državnem tajništvu Svetega sedeža 19. februarja 1993 v skladu z normami in določbami cerkvenega prava potrdil *Statut Slovenske škofovske konference*. Prenovljeni statut je začel veljati 8. septembra 2010.

Statuti komisij, uradov in koordinacij SŠK

Leta 2018 so slovenski škofje potrdili nov organigram SŠK in statute posameznih delovnih teles.

Pravilnik o verski dejavnosti

Pravilnik opredeljuje pastoralno dejavnost Katoliške cerkve, verskega uslužbenca Katoliške cerkve, versko institucijo Katoliške cerkve in prispevke, ki ob tem nastajajo oziroma se zbirajo izven trga blaga in storitev. Pravilnik velja od 9. maja 2018.

3.3.2 Navodila

Izredno pastirsko pismo slovenskih škofov *Telesne drže pri sveti maši* (2003)

Slovenski škofje so v pastirskem pismu poenotili bogoslužne telesne drže pri sveti maši.

Navodila Slovenske škofovske konference za službo izrednega delivca obhajila (2013)

Izredni delivci obhajila izvršujejo svojo službo na temelju zakramentov svetega krsta in svete birme ter posebnega pooblastila, ki jim ga podeli krajevni škof. Župnik je odgovoren, da je v župniji dovolj izrednih delivcev obhajila (moških in žensk), ki prinašajo obhajilo bolnim in ostarelim ter pomagajo obhajati pri bogoslužju, ko je to potrebno.

Navodilo o oskrbi starejših duhovnikov v duhovniških domovih in drugih domovih za ostarele (2015)

Namen navodila je enotna in primerljiva ureditev oskrbe ostarelih in bolnih duhovnikov v Cerkvi v Sloveniji. Vsak duhovnik ima pravico, da sam odloča o svojem bivanju v času starosti oziroma boleznih. Dolžnost ordinarija je, da v skladu z ZCP ustrezno poskrbi za čas duhovnikove starosti ali boleznih.

28 Prim. Congregazione per i Vescovi, *Apostolorum successores – Directorio per il Ministero Pastorale dei Vescovi*, Libreria Editrice Vaticana, 2004, 22.

29 Prim. Congregazione per i Vescovi, *Apostolorum successores – Directorio per il Ministero Pastorale dei Vescovi*, Libreria Editrice Vaticana, 2004, 28; Zakonik cerkvenega prava, kan. 455.

Navodilo za župnike in redovne predstojnike ob uveljavitvi Splošne uredbe EU o varstvu podatkov (2018)

Slovenski škofje so na 106. redni seji SŠK, ki je potekala 7. maja 2018 v Ljubljani, potrdili dopolnjen *Pravilnik o verski dejavnosti*, ki vključuje dodatna določila o varovanju osebnih podatkov. S 25. majem 2018 je začela veljati uredba Evropske unije o varstvu podatkov, ki posega tudi na področje varovanja podatkov znotraj Katoliške cerkve.

Navodilo o uveljavljanju ničelne stopnje tolerance do spolnih zlorab (2019)

Navodilo od vseh verskih delavcev zahteva prijavo suma kaznivega dejanja spolne zlorabe na policijo oziroma državno tožilstvo.

Navodilo SŠK o računovodenju sestavnih delov Katoliške cerkve v Sloveniji (verskih organizacij) pri opravljanju nepridobitnega dela verske oziroma pastoralne dejavnosti (2020)

Navodilo izhaja iz določb *Pravilnika o verski dejavnosti* z namenom natančnejše opredelitve računovodenja v sestavnih delih Katoliške cerkve v Sloveniji pri opravljanju nepridobitnega dela verske oziroma pastoralne dejavnosti, ki se na trgu ne opravlja zaradi pridobivanja dobička in s katero se ne konkurira na trgu z drugimi osebami ter se ne izkrivlja konkurence. Gre za praktične rešitve o strokovnem ravnanju na področju računovodenja verskih organizacij z lastno državnopravno osebnostjo *sui generis* in z določenimi posebnostmi pri poslovanju, ki jih trenutna slovenska zakonodaja in računovodski standardi ne zajemajo oziroma ne urejajo dovolj natančno.

Navodilo za snemanje ali fotografiranje cerkvenih javnih dogodkov (2020)

V cerkvenem prostoru (cerkev, dvorana, dvorišče pred cerkvijo), kjer bo potekalo snemanje ali fotografiranje javnega dogodka, mora organizator (župnija, samostan, izobraževalna ustanova, katoliški zavod, romarsko središče) vse prisotne o tem primerno obvestiti.

3.3.3 Pravilniki

- ***Pravilnik o uporabi gradiva škofijskih arhivov (2017)***
- ***Pravilnik o izdajanju katehetskih pripomočkov (2018)***
- ***Pravilnik Ekspertne skupine za zaščito mladoletnih in ranljivih odraslih pri SŠK (2020)***

3.3.4 Smernice

Smernice za formalnopравни izstop iz Katoliške cerkve (2013)

Pri formalnopravnem izstopu vernika iz Katoliške cerkve je treba upoštevati predpise *Zakonika cerkvenega prava* in dokument *Papeškega sveta za razlago pravnih tekstov* z dne 13. junija 2006. Vsak izstop vernika iz Katoliške cerkve iz katerega koli razloga je težka odločitev za posameznika in za Cerkev ter ima teološke, pravne in pastoralne posledice.

Smernice Slovenske škofovske konference o rabi cerkvenih zvonov (2013)

Raba cerkvenih zvonov je starodavni običaj, ki ima v Sloveniji poleg verske tudi posebno kulturno, etnično in umetniško vrednost. Smernice je SŠK sprejela na 76. plenarni seji, ki

je potekala 25. in 26. novembra 2013 v Ljubljani. Objavljene so v *Sporočilih slovenskih škofij* 1/2014.

Narodne smernice za oblikovanje in službo stalnih diakonov v Sloveniji (2014)

SŠK je na 52. redni seji, ki je potekala 11. januarja 2010 v Zavodu sv. Stanislava v Šentvidu nad Ljubljano, potrdila *Narodne smernice za oblikovanje in službo stalnih diakonov v Sloveniji*. Z dopisom dne 26. septembra 2014, prot. št. 20134374, jih je potrdila Kongregacija za kler. Katoliška cerkev latinskega obreda je po II. vatikanskem cerkvenem zboru znova vzpostavila stalni diakonat kot samostojno in trajno hierarhično stopnjo. Življenje stalnega diakona je hoja za Jezusom Služabnikom, v nenehnem prizadevanju za spreobrnjenje in zvestobo poklicanosti k služenju.

Pastoralne smernice za krščanski pogreb in žarni pokop (2019)

SŠK želi s *Pastoralnimi smernicami za krščanski pogreb in žarni pokop* ponuditi duhovnikom, pastoralnim delavcem ter vernemu občestvu učinkovit pripomoček, ki jim bo ob veljavnih določilih (KKC, ZCP, obrednik *Krščanski pogreb*) pomagal pri spremljanju umirajočih, pogrebih in pri oznanjevalnem delu. Pastoralne delavce spodbujamo, da že pri katehezi otrokom in staršem približajo drugačen pogled na umiranje in smrt, kot ga ponuja trenutna potrošniška kultura.

Smernice za zagotovitev požarne varnosti v cerkvenih objektih (2020)

Večina sakralnih objektov v Sloveniji je bila zgrajena v različnih zgodovinskih obdobjih, malo pa je novogradenj. V cerkvene objekte redno vstopajo obiskovalci, zato je treba sprejeti ukrepe varstva pred požarom in zagotoviti požarno varnost objektov, premoženja in oseb. *Smernice za zagotovitev požarne varnosti v cerkvenih objektih* vsebujejo temeljna priporočila lastnikom in upravljavcem stavb, da s preventivnimi ukrepi izboljšajo požarno varnost sakralnih objektov.

Smernice za bližnjo in neposredno pripravo na zakrament svetega zakona (2020)

Smernice za pripravo na zakrament svetega zakona temeljijo na dokumentih II. vatikanskega koncila, *Katekizmu Katoliške cerkve* (1601–1658), rimskem obredniku *Sveti zakon*, pokoncijskih dokumentih (izdanih do maja 2020), *Sklepnem dokumentu Plenarnega zbora Cerkve na Slovenskem* in na spoznanjih škofijskih zborovanj. Škofje so jih potrdili na 117. redni seji SŠK, ki je potekala 9. marca 2020 v Murski Soboti (prim. SŠŠ 2020/05, 96).

Smernice za zaščito otrok, mladoletnih in ranljivih odraslih oseb v Katoliški cerkvi v Sloveniji (2020)

SŠK si že vrsto let dejavno prizadeva zaščititi otroke, mladoletne in ranljive odrasle pred zlorabami in vsako obliko nasilja. Prve *Smernice za ravnanje v primeru spolnih zlorab mladoletnih oseb s strani klerikov, članov redovnih skupnosti in drugih cerkvenih delavcev v Cerkvi na Slovenskem* je SŠK sprejela leta 2006. Upoštevajoč dosedanje izkušnje, obravnave spolnih zlorab, delo Ekspertne skupine za zaščito otrok in mladoletnih pri SŠK in dopolnjeno zakonodajo Svetega sedeža za to področje, slovenski škofje določajo, da se s tem dokumentom nadomestijo smernice iz leta 2014. Novo besedilo smernic velja za celotno območje SŠK in zajema klerike, redovnike in redovnice ter laike, ki delajo v cerkvenih službah.

3.3.5 Obrazci

Prošnja za izdajo dovoljenja za opravljanje duhovnih predavanj in seminarjev na ozemlju SŠK (2017)

Slovenski škofje so leta 2017 sklenili, da morajo škofje, duhovniki, redovnice ali redovniki in laiki iz tujine pred izvajanjem duhovnih seminarjev ali predavanj pridobiti dovoljenje SŠK.

Vloga za pridobitev *nihil obstat* za izdajo katoliškega besedila (2021)

Slovenski škofje so na 25. seji Stalnega sveta SŠK, ki je potekala 23. novembra 2020, sklenili, da morajo katoliške založbe pred natisom knjig z versko ali moralno vsebino pridobiti *nihil obstat quominus imprimatur* cenzorja SŠK. Krajevni ordinariji in škofovske konference imajo pravico podeljevati dovoljenje za izdajo besedil v skladu s kanonskim pravom (prim. ZCP kan. 823, § 2). Dovoljenje za izdajo morajo pridobiti založbe oziroma posamezniki ob izdaji knjig ali ostalih besedil, ki obravnavajo verske vsebine in so namenjena javnosti (prim. ZCP kan. 824, § 2).

3.4 Organigram SŠK

a) Komisije

Komisija Pravičnost in mir

Komisija za doktrinalne zadeve

Komisija za ekumenizem in medreligijski dialog

Komisija za evangelizacijo

Slovenska liturgična komisija

Komisija za odnose z državo

Komisija za šolstvo

Komisija za arhive in sakralno kulturno dediščino

Ekspertna skupina za pomoč žrtvam pri reševanju spolnih zlorab

b) Uradi

Slovenski katehetski urad (SKU)

Urad za družino

Urad za mlade

Urad za pastoralno poklicanosti in duhovne poklice

c) Koordinacije

Koordinacija za Slovence v zamejstvu in po svetu

Koordinacija katoliških medijev

Koordinacija voditeljev karitativnih ustanov

Koordinacija voditeljev kategorialne pastorale

Koordinacija katoliških duhovnih gibanj

Koordinacija voditeljev škofijskih gospodarskih uprav

Koordinacija voditeljev škofijskih pastoralnih služb

Koordinacija voditeljev vikariatov

3.5 Prejemniki odličja sv. Cirila in Metoda

Člani *Slovenske pokrajinske škofovske konference* (SPŠK) so 18. junija 1985 sprejeli sklep o cerkvenem odlikovanju za zvesto služenje Cerkvi v Sloveniji. Odlikovanje, sestavljeno iz okrogle bronaste plakete z reliefno podobo sv. Cirila in Metoda in diplome, se podeljuje osebam ali ustanovam, ki so se izkazale s posebej zvestim služenjem Cerkvi med Slovenci. Odlikovanec ima pravico, da eden od slovenskih škofov zanj opravi pogrebno sveto mašo po krajevni navadi in vodi pogrebne obrede, če svojci pravočasno obvestijo škofa, v čigar škofiji bo pokop.

Odličje sv. Cirila in Metoda so prejeli:

1. Stiška opatija – 1985;
2. dr. Janez Oražem, ravnatelj ljubljanskega bogoslovja in profesor na TEOF – 1985;
3. Papeški slovenski zavod Slovenik – 1985;
4. akademik dr. Anton Trstenjak, profesor na TEOF – 1986;
5. dipl. ing. Jožef Kregar, arhitekt – 1988;
6. g. Hubert Patzelt, podpornik stiškega samostana – 1988;
7. g. Jožef Požauko, gradbeni tehnik – 1989;
8. msgr. Lojze Kozar, pisatelj in župnik v Odrancih – 1990;
9. g. Hinko Podkrižnik, restavrator, kipar in pozlatař – 1990;
10. akademik dr. Primož Ramovš, skladatelj – 1991;
11. dr. Marijan Zadnikar, umetnostni zgodovinar – 1991;
12. dr. Julij Savelli, zborovodja v Buenos Airesu, Argentina – 1992;
13. Mohorjeva družba Celje – 1992;
14. msgr. Franc Bole, urednik mesečnika Ognjišče in direktor Slovenske karitas – 1994;
15. p. Miha Žužek DJ, družinska pastorala – 1994;
16. g. Vili Rogelj, zborovodja v Belgiji – 1995;
17. g. Andrej Šter, voditelj in koordinator Vlade RS za organizacijo obiska papeža Janeza Pavla II. leta 1996 – 1996;
18. g. Janez Zagorc, graditelj Slovenskega verskega središča v Adelajdi – 1998;
19. ga. Chiara Lubich, ustanoviteljica Marijinega dela – 1999;
20. msgr. Jože Trošt, skladatelj, zborovodja in vzgojitelj, ravnatelj Orglarske šole ter profesor na TEOF – 2000;
21. g. Anton Jenko, orglarski mojster – 2001;
22. g. Marijan Rebernik, knjižničar na Papeški univerzi Gregorijani – 2001;
23. g. Jože Kopeinig, voditelj doma duhovnih vaj (Katoliški dom prosvete) v Tinjah in predsednik Mohorjeve družbe v Celovcu – 2001;
24. Frančiškovi bratje (frančiškani) v Avstraliji – 2001;
25. don Pierino Gelmini, ustanovitelj skupnosti Srečanje – 2001;
26. g. Stane Jarm, akademski kipar – 2001;
27. msgr. Maksimilijan Jezernik, prvi rektor Papeškega slovenskega zavoda Slovenik – 2001;
28. Družba sv. Uršule (uršulinke), vzgojno-izobraževalno in katehetsko-pastoralno poslanstvo – 2002;
29. katoliški tednik *Družina* – 2002;
30. s. dr. Mirjam Praprotnik HKL, misijonarka v Albaniji in na Kosovu – 2002;
31. prelat prof. Franc Kralj, Malo semenišče v Vipavi in Škofijska gimnazija v Vipavi – 2002;
32. prof. Jože Mlakar, Škofijska klasična gimnazija v Šentvidu nad Ljubljano – 2003;
33. ing. Brane Košir, Škofijska orglarska delavnica Maribor – 2005;
34. p. Vital Vider DJ, ustanovitelj gibanja Najina pot – 2005;

35. dr. Štefan Falež, prvi veleposlanik Republike Slovenije pri Svetem sedežu – 2006;
36. dr. Edi Gobec, Slovensko raziskovalno središče v Ameriki – 2007;
37. prof. Angela Tomanič, organistka in zborovodkinja – 2007;
38. s. Karmen Ocepek OSU, Skupnost slovenskih katehistinj in katehistov – 2007;
39. g. Janez Krajnc, organist in skladatelj – november 2007;
40. akademik Jože Maček – november 2007;
41. misijonar Pedro Opeka – december 2008;
42. dr. Rafko Valenčič, urednik Cerkvinih dokumentov – marec 2010;
43. dr. Marjan Smolik, liturgik, bibliotekar itd. – marec 2010;
44. g. Miha Legan, restavrator in rezbar – marec 2010;
45. g. Anton Homar, ekonom Zavoda sv. Stanislava – 2010;
46. dr. Ivan Rebernik, za izredne zasluge na področju diplomatske, vzgojne in bibliotekarske dejavnosti – 2011;
47. don Boskovi salezijanci za projekt Oratorij – 2011;
48. g. Alojz Rebula, pisatelj, esejist in prevajalec – 2014;
49. g. Silvester Čuk, soustanovitelj in urednik revije Ognjišče – 2014;
50. Slovenska katoliška misija v Münchnu ob 70-letnici delovanja – 2015;
51. zakonca Alfred in Jeni Brežnik, dobrotnika in podpornika slovenske katoliške skupnosti v Avstraliji – 2015;
52. zakonca Dušan in Saša Lajovic, dobrotnika in podpornika slovenske katoliške skupnosti v Avstraliji – 2015;
53. Slovenska karitas ob 25. obletnici delovanja – 2015;
54. p. dr. Anton Nadrah OCist, nekdanji stiški opat, teolog, kulturni delavec – 2017;
55. dr. Stane Granda, zgodovinar in publicist – 2017;
56. Tomaž Tozon, cerkveni zborovodja – 2017;
57. mag. Gregor Pavlič, profesor, pedagog in pastoralni delavec – 2017;
58. Kongregacija šolskih sester sv. Frančiška Kristusa Kralja, redovna skupnost – 2019;
59. zakonca Dani in Vilma Siter – 2019;
60. zakonca Marjeta in Metodij Rigler – 2020;
61. Mirsad Begić – 2021;
62. Matija Suhadolc – 2021.

3.6 Odziv SŠK na epidemijo covid-19 v letu 2020

Kratek povzetek dela Slovenske škofovske konference v času prvega vala epidemije (od februarja do maja 2020):

- Tajništvo SŠK je od januarja 2020 redno spremljalo dogajanje na svetovni ravni, povezano s širjenjem in posledicami epidemije koronavirusa. Po prvih ukrepih, ki so jih sprejele najbolj prizadete škofije v Italiji, smo pripravili osnutek treh scenarijev za preprečevanje širjenja epidemije v Cerkvi v Sloveniji.
- Ob zaostrovanju razmer je SŠK 25. februarja 2020 za duhovnike in vernike pripravila navodila za preprečevanje širjenja koronavirusa. V navodilih so bila zapisana nekatera določila, ki so svetovala umik blagoslovljene vode iz cerkva, opustitev pozdrava miru pri svetih mašah in prejem svetega obhajila na roke.
- Ob poslabšanju razmer in strožjih državnih ukrepih je Tajništvo SŠK 12. marca 2020 po posvetu s strokovnjaki in z željo, da se zaščiti zdravje in življenja vernikov, pripravilo izredne ukrepe, ki so po odločitvi škofov ordinarijev začeli veljati v petek, 13. marca 2020, in so vključevali prepoved javnega bogoslužja ter pastoralnih dejavnosti. Dodatno gradivo za javnost je vsebovalo molitev, nasvete za

preprečevanje okužbe s koronavirusom SARS-CoV-2 ter dodatne informacije, podroben spored za spremljanje svetih maš po spletu, radiu in televiziji, obvestilo o prenosu nedeljske svete maše na TV SLO 2 ter povabilo mladim k vpisu v bazo prostovoljcev za sodelovanje pri oskrbi ranljivih skupin v času epidemije. Za škofije je Tajništvo SŠK pripravilo interno besedilo s priporočili, kako naj ravnajo duhovniki ali redovniki v primeru okužbe z novim koronavirusom.

- Tajništvo SŠK je zaradi boljšega informiranja 14. in 15. marca zbralo in uredilo številne duhovne spodbude katoliškim vernikom v času koronavirusa, ki so jih posredovali posamezniki ali ustanove, ter tako omogočilo vernikom, da na enem mestu lahko na različne načine obogatijo svoje duhovno življenje.
- Od 22. marca 2020 je bil na TV Slovenija 1 vsako nedeljo ob 11.30 predvajan tedenski nagovor predsednika SŠK, ki ga je Tajništvo SŠK predhodno posnelo s pomočjo zunanjega izvajalca. Posnetek nagovora je bil vsak teden posredovan slovenskim medijem in objavljen na spletni strani SŠK, uradnem YouTube kanalu SŠK in družabnih omrežjih. Občinstvo je nagovore zelo pozitivno sprejelo in se nanje tudi odzvalo.
- 23. marca 2020 so predstavniki šestih verskih skupnosti v Sloveniji (Evangelizacijska cerkev AV, Katoliška cerkev, Evangelijska binkoštna cerkev, Srbska pravoslavna cerkev, Makedonska pravoslavna cerkev in Islamska skupnost v Republiki Sloveniji) sprejeli *Skupno izjavo verskih skupnosti v času epidemije covida-19*. Tajništvo SŠK je pripravilo osnutek izjave, ki so jo verske skupnosti uskladile.
- Na pobudo nadškofa Zoreta so slovenski škofje določili, da smo 25. marca 2020, na slovesni praznik Gospodovega oznanjenja Mariji, praznovali vseslovenski molitveni dan v čast Božji Materi Mariji v zahvalo za matere in priprošnjo za zdravje vseh bolnih.
- Tajništvo SŠK je na podlagi priporočil, ki jih je poslala Kongregacija za bogoslužje in disciplino zakramentov, 19. marca 2020 pripravilo *Navodila slovenskih škofov za velikonočne praznike 2020 v času epidemije covida-19*. Slovenski škofje ordinariji so na 23. redni seji Stalnega sveta SŠK, ki je 24. marca 2020 potekala po videokonferenci, sprejeli navodila za obhajanje velikonočnih praznikov v Sloveniji v času epidemije.
- Pred velikonočnimi prazniki je Tajništvo SŠK zbralo in grafično opremilo poročilo o pomoči Katoliške cerkve v času epidemije covida-19, da bi katoliškim vernikom in širši javnosti predstavili delovanje Cerkve na dobrodelnem področju in okrepili pozitivno javno podobo naše verske skupnosti v javnem prostoru.
- April je bil v znamenju velikonočnih praznikov, zato je Tajništvo SŠK pripravilo vrsto novic z dodanimi posebnimi navodili škofov za vsak dan posebej. Verniki so dobili gradivo, naj doma sami blagoslovijo velikonočna jedila in velikonočni zajtrk.
- Po sprejetju ukrepov o odpiranju cerkva je generalni tajnik v dveh intervjujih za Radio Ognjišče in tednik *Družina* predstavil novosti in dodatno opozoril na pomembne vidike sprejetih ukrepov.
- Tajništvo SŠK je pripravilo osnutek navodil za ponovno uvedbo bogoslužja z udeležbo vernikov v slovenskih cerkvah.
- Na spletni strani SŠK so bili v času izrednih razmer zaradi epidemije redno in sproti objavljeni nagovori slovenskih škofov in druge spodbude, namenjene obveščanju duhovnikov in vernikov ter stiku s cerkvenim občestvom. Spletna stran SŠK je bila ob začetku epidemije ustrezno preurejena, tako da so bili prispevki, povezani s koronavirusom, ustrezno vidni. Pripravljenih je bilo več kot 200 objav.

V drugem valu epidemije in pripravi nanj (julij–december) so škofje sprejeli posebna določila in ukrepe, da bi zaščitili zdravje vernikov in omejili širjenje okužb:

- Od 25. junija 2020 je bila ponovno uvedena obvezna uporaba zaščitnih mask pri svetih mašah in v zaprtih cerkvenih prostorih.
- Škofje so 21. julija 2020 sprejeli *Navodila slovenskih škofov v slovenskih cerkvah v času krepitve epidemije covid-19*, s katerimi so določili dodatne preventivne ukrepe za preprečevanje širjenja epidemije covid-19. Nova navodila so začela veljati 21. julija 2020 in so bila dopolnjena na osnovi pozitivnega mnenja in pripomb NIJZ ter novih predpisov vlade Republike Slovenije.
- 1. septembra je SŠK izdala *Priporočila Slovenske škofovske konference za izvajanje župnijske kateheze (verouka) v katehetskem letu 2020/21* s poudarkom na preprečevanju širjenja okužb in priporočili za potek kateheze na daljavo.
- Nadškof msgr. Stanislav Zore je 8. oktobra 2020 v podporo ukrepom za preprečevanje okužb s koronavirusom in uporabi zaščitne maske posnel video izjavo.
- Vlada RS je 15. oktobra 2020 omejila število vernikov pri obredih v t. i. oranžnih statističnih regijah. Tajništvo SŠK je 16. oktobra 2020 pripravilo in objavilo *Navodila slovenskih škofov v času epidemije covid-19*, ki so bila prilagojena župnijam iz statističnih regij, ki so bile z vladnim odlokom glede zaježitve epidemije covid-19 označene rdeče oziroma oranžno. 20. oktobra je Vlada RS v vseh statističnih regijah prepovedala izvajanje verskih obredov.
- Škofje so 24. oktobra 2020 na poziv številnih vernikov in duhovnikov sprejeli navodila za prenašanje bogoslužnih in pastoralnih dogodkov po spletu z namenom, da bi vernikom v času epidemije omogočili čim boljše izkušnjo zakramentalnega in liturgičnega življenja. Vernike so povabili k osebni prejemni svetega obhajila v cerkvah.
- Ob 1. novembru je Tajništvo SŠK pripravilo *Priporočila SŠK za obhajanje praznika vseh svetih in spomina vseh vernih rajnih v času covid-19*, ki so vsebovala poziv, naj se na praznik vseh svetih in spomina vseh vernih rajnih opusti tradicionalno obiskovanje sorodnikov in prijateljev.
- 13. novembra 2020 so začela veljati *Navodila slovenskih škofov za preprečevanje epidemije covid-19*, ki med drugim vključujejo odpoved svetih maš z ljudstvom, dovoljenje za zgolj zasebno molitev enega vernika ali ene družine ali članov istega gospodinjstva v cerkvah ter odlog podeljevanja zakramentov svetega krsta, prvega svetega obhajila, birme in cerkvene poroke.
- Škofje ordinariji so na seji Stalnega sveta SŠK, ki je potekala 18. decembra 2020, pozdravili odlok Vlade RS o začasni omejitvi kolektivnega uresničevanja verske svobode v Republiki Sloveniji z dne 16. decembra 2020 in odpravo prepovedi verskih obredov. Obenem so sprejeli nova *Navodila slovenskih škofov za obhajanje svetih maš v času epidemije covid-19*. Škofje so sklenili, da bodo pri ponovni uvedbi bogoslužja upoštevali epidemiološko stanje v posameznih statističnih regijah. Na podlagi teh podatkov je posamezni škof ordinarij za svojo škofijo sprejel odločitev o obhajanju svetih maš z ljudstvom. Da bi varovali zdravje ljudi, so se ordinariji Nadškofije Maribor, Škofije Murska Sobota in Škofije Celje po posvetovanju z duhovniki odločili, da svete maše v vseh cerkvah ali kapelah mariborske metropolije do nadaljnjega škofje in duhovniki obhajajo brez navzočnosti vernikov. V novomeški škofiji so se bogoslužja z verniki začela 23. decembra 2020, v koprski škofiji in ljubljanski nadškofiji pa 19. decembra 2020. V ljubljanski nadškofiji so odločitev o izvajanju bogoslužja z verniki ob nedeljah in praznikih zaupali posameznim župnikom.

Vsa gradiva, novice, ukrepi in obvestila Katoliške cerkve v Sloveniji v času epidemije covid-19 so dostopna na spletni strani: <https://katoliska-cerkev.si/covid19-meni-ssk>.

3.7 Svetniški kandidati v Cerkvi v Sloveniji³⁰

V Cerkvi v Sloveniji je v letu 2016 potekalo osem postopkov za razglasitev blaženih oziroma svetnikov za skupaj 36 kandidatov. Za enega kandidata se postopek še ni začel in je v pripravljalni fazi. Skupaj s postopki, ki se vodijo za Slovence v tujini, je svetniških kandidatov 49.

Cerkev v Sloveniji

SŠK je na 15. redni seji 28. oktobra 2002 določila uradni začetek postopka za beatifikacijo slovenskih mučencev 20. stoletja (iz več slovenskih škofij). Od leta 2013 je postulator p. dr. Metod Benedik OFM^{Cap}. Večina kandidatov je predstavljena v knjigi z naslovom *Palme mučeništva: ubiti in pomorjeni slovenski duhovniki, redovniki in bogoslovci in nekateri verni laiki* (avtorji so Anton Pust, Zdravko Reven in Božidar Slapšak; Celje 1994). Mučencev 20. stoletja je 29. Delo za postopke se nadaljuje. Sodnika, ki ju je imenoval ljubljanski nadškof Stanislav Zore, sta pregledala vsa pričevanja. Člani zgodovinske komisije iščejo in zbirajo neposredne vire – dokumente o kandidatih. Ker je slednjih veliko, je študijsko delo časovno obsežno. V letih 2019–2021 se je upočasnilo zaradi epidemije covida-19. Za mučence 20. stoletja potekajo trije postopki: za žrtve fašizma, za žrtve nacizma in za žrtve komunizma.

Nadškofija Ljubljana

Anton Strle (21. januar 1915–20. oktober 2003), duhovnik, teolog, spovednik in prevajalec. Postulator je p. dr. Andrej Pirš FSO. 21. januarja 2021 je potekala sklepna seja škofijskega postopka, nato je bilo gradivo oddano v Rim, kjer so kasneje potrdili škofijski del postopka. Anton Vovk (19. maj 1900–6. julij 1963), ljubljanski škof. Postulator je mag. Gregor Rogelj. Oktobra 2007 se je končal škofijski postopek; maja 2008 je bilo gradivo predano Kongregaciji za zadeve svetnikov.

Nadškofija Maribor

Cvetana Priol (16. februar 1922–11. avgust 1973), učiteljica glasbe iz Maribora, mistikinja. Postulator je p. dr. Vinko Škafar OFM^{Cap}.

Bl. Anton Martin Slomšek (26. november 1800–24. september 1862), škof in prvi slovenski blaženi. Za blaženega je bil v Mariboru razglašen 19. septembra 1999.

Škofija Murska Sobota

Danijel Halas (24. junij 1908–16. marec 1945), mučenec, župnik v Veliki Polani. Postulator je dr. David Kraner. Po končanem škofijskem postopku je bila leta 2014 dokumentacija predana Kongregaciji za zadeve svetnikov.

Alojzij Kozar (11. november 1910–29. april 1999), župnik v Odrancih in pisatelj. Postopek za beatifikacijo se je začel 8. decembra 2015. Škof dr. Peter Štumpf je 29. decembra 2015 izdal odlok o začetku škofijskega postopka za beatifikacijo Božjega služabnika Alojzija Kozarja in imenoval člane cerkvenega sodišča, ki že opravljajo svoje poslanstvo (*ne pereant probationes*). Prav tako sta bila imenovana teološka cenzorja; eden od njiju je v tem času že opravil svoje delo. Postulatorka je Klavdija Dominko.

Škofija Novo mesto

Bl. Alojzij Grozde (27. maj 1923–1. januar 1943), laik, mučenec. Za blaženega je bil razglašen 13. junija 2010 v Celju. Postulator je mag. Igor Luzar.

Friderik Irenej Baraga (28. junij 1797–19. januar 1868), misijonar, škof v mestu Marquette (zvezna država Michigan, ZDA). Kontaktna oseba je Miloš Košir, župnik v Dobrniču.

³⁰ Podatke je pripravil p. dr. Metod Benedik OFM^{Cap}, postulator za beatifikacijo slovenskih mučencev 20. stoletja.

Redovne skupnosti

Janez Frančišek Gnidovec CM (29. september 1873–3. februar 1939), škof v Skopju.

P. Vendelin Vošnjak OFM (13. september 1861–18. marec 1933), rojen v Konovem pri Velenju, deloval v Zagrebu.

Andrej Majcen SDB (30. september 1904–30. september 1999), duhovnik in misijonar. Kongregacija za zadeve svetnikov je novembra 2008 izdala dekret *nihil obstat*, da se sme začeti škofijski postopek. V letu 2019 se je sklenil škofijski del postopka in naslednje leto je Kongregacija za zadeve svetnikov potrdila veljavnost škofijeskega postopka. Vicepostulator je dr. Alojzij Slavko Snoj SDB.

Blažene drinske mučenke: bl. s. Marija Krizina Bojanc (23. januar 1885–15. december 1941) in bl. s. Marija Antonija Fabjan (23. januar 1907–15. december 1941). Med drinskimi mučenkami so še: Hrvatica s. Marija Jula Ivanišević, predstojnica samostana na Palah, s. Marija Bernadeta Banja madžarskega rodu in s. Marija Berchmana Leidenix iz Avstrije. 24. septembra 2011 so bile v Sarajevu razglašene za blažene.

Frančiškanski pater Aleks (Aleš) Benigar se je rodil slovenskim staršem 28. januarja 1893 v Zagrebu, umrl pa na praznik vseh svetih 1988 v Rimu. Leta 1907 je vstopil v frančiškanski red in bil po študiju teologije 30. junija 1915 v nemškem Paderbornu posvečen v duhovnika. Napisal je obsežni teološki deli o bogoslužju in duhovnosti, ki sta bili dolgo učbenik bodočih duhovnikov. Prvo je bilo tiskano v Pekingu, drugo pa v Sapporu na Japonskem. Benigar je bil iskan spovednik in voditelj duhovnih vaj v mnogih redovnih skupnostih. Proces za beatifikacijo vodi Hrvaška frančiškanska provinca.

Tržaška škofija

Božji služabnik Jakob Ukmar (13. julij 1878–2. november 1971), tržaški duhovnik, filozof, teolog in poliglot. Junija 2009 je bila sklenjena škofijska faza postopka, julija 2009 pa je bilo gradivo predano Kongregaciji za zadeve svetnikov.

Francesco Bonifacio (7. september 1912–11. september 1946), duhovnik, mučenec. Za blaženega je bil v Trstu razglašen 4. oktobra 2008. Ni bil slovenskega, ampak italijanskega rodu. Na seznam smo ga uvrstili, ker je živel v Piranu, ko tam (še) ni bilo slovenske države.

Škofija Krk na Hrvaškem

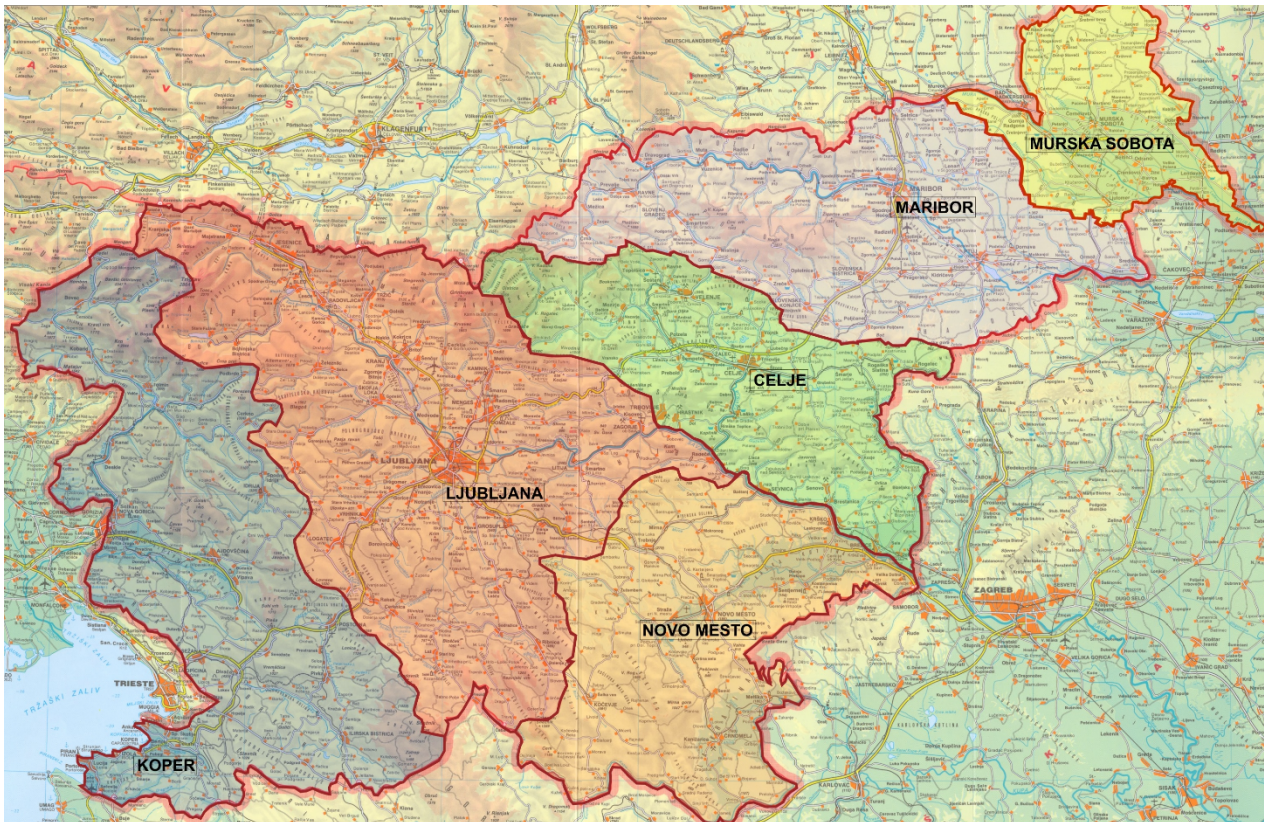
Škof Anton Mahnič, rojen v Kobdilju v župniji Štanjel na Krasu leta 1850, je bil krški škof 1896–1920. Odlikoval se je z obrambo glagolske pisave in bil ustanovitelj Hrvaškega katoliškega gibanja. Osnoval je tiskarno na Krku in začel izdajati več časopisov. Mahničevo najbolj pomembno udejstvovanje je bilo povezano z zbiranjem mladine in obrambo katoliških moralnih načel v javnosti, ki je bila prežeta z liberalizmom in sekularizacijo. Po prvi svetovni vojni je bil škof Mahnič od italijanskih oblasti s Krka pregnan v mesto Frascati blizu Rima. Tam je hudo zbolel in odšel v Zagreb, kjer je v sluhu svetosti umrl in bil pokopan. Njegovi zemeljski ostanki so bili leta 2002 iz Zagreba preneseni v krško katedralo. Proces za beatifikacijo vodi Škofija Krk na Hrvaškem.

Več postopkov za slovenske kandidate vodijo v tujini: npr. za Friderika Barago, drinske mučenke (s. Krizino Bojanc in s. Antonijo Fabjan), Antona Mahniča, Jakoba Ukmarja, p. Vendelina Vošnjaka. V Cerkvi v Sloveniji se razmišlja o začetku še nekaterih postopkov: npr. za frančiškana p. Marijana Valenčaka in še enega frančiškana, Magdaleno Gornik. Pri vodenju postopkov je v pomoč knjiga *Le cause dei santi* (V. Criscuolo, D. Ols, R. J.

Sarno, Libreria editrice Vaticana, terza edizione, 2014). Delo povzema vsebino tečajev za postulatorje, ki jih vsako leto prireja Kongregacija za svetnike.

4 Škofije v Katoliški cerkvi v Sloveniji

Katoliška cerkev v Sloveniji je razdeljena na šest teritorialnih uprav, (nad)škofije, ki so združene v dve metropoliji: ljubljansko in mariborsko.

4.1 Metropolija Ljubljana

Ljubljansko metropolijo sestavljajo Nadškofija Ljubljana, Škofija Koper in Škofija Novo mesto.

4.1.1 Nadškofija Ljubljana

Leto ustanovitve: 1461

Zavetnika: sv. Ciril in Metod (godujeta 5. julija)

Stolnica: sv. Nikolaj (obletnica posvetitve 8. maja)

Glavna romarska pot: Brezje (bazilika Marije Pomagaj)

Zgodovinski opis

Ljubljansko škofijo je 6. decembra 1461 ustanovil cesar Friderik III. (1415–1493), 6. septembra naslednjega leta pa jo je potrdil papež Pij II. (1458–1464). Cesar si je pridržal pravico imenovanja ljubljanskih škofov in enajstih kanonikov v dvanajstčlanskem stolnem kapitlju. Od leta 1533 so imeli ljubljanski škofje pravico do knežjega naslova. V času jožefinskih reform so bile meje škofije zaokrožene na ljubljansko in novomeško okrožje, škofija pa za kratek čas povzdignjena v nadškofijo in sedež metropolita za jugovzhodni del habsburškega cesarstva (1788–1807). V nadškofijo jo je leta 1961 znova povišal papež Janez XXIII. (1958–1963), v sedež metropolije s sufraganom v Mariboru pa leta 1968 papež Pavel VI. (1963–1978). Leta 1977 je postala sufragana ljubljanske metropolije tudi

obnovljena škofija v Kopru. Ob spremembi cerkvene ureditve v Sloveniji je bila 7. aprila 2006 na ozemlju ljubljanske škofije ustanovljena nova škofija v Novem mestu in skupaj s koprsko škofijo vključena v ljubljansko metropolijo.

Podrobna zgodovina Nadškofije Ljubljana je opisana na nadškofijski [spletni strani](#).³¹

Nadškof metropolit msgr. Stanislav Zore OFM

Imenovanje: 4. oktober 2014

Posvečenje: 23. november 2014

Škofovsko geslo: »Veselite se v Gospodu«

Škof msgr. dr. Franc Šuštar

Ljubljanski pomožni škof (od 2015)

Škofovsko geslo: »Gospod je blizu«

Škof msgr. dr. Anton Jamnik

Ljubljanski pomožni škof (od 2006)

Škofovsko geslo: »Vi ste moji prijatelji«

Nekdanji ljubljanski nadškofje

Msgr. Andrej Glavan, novomeški škof

Apostolski administrator ljubljanske nadškofije (2013–2014)

Škofovsko geslo: »Karkoli vam reče, storite«

Nadškof metropolit msgr. dr. Anton Stres CM

Upokojeni ljubljanski nadškof metropolit (upokojen 2013)

Škofovsko geslo: »Vse zaradi evangelija«

Nadškof metropolit msgr. dr. Franc Rode CM

Upokojeni ljubljanski nadškof metropolit (2004 imenovan za prefekta Kongregacije za ustanove posvečenega življenja in družbe apostolskega življenja)

Škofovsko geslo: »Stati inu obstatı«

Pokojni ljubljanski (nad)škofje 20. stoletja

- Msgr. mag. Alojz Uran (2004–2009)
- Msgr. dr. Alojzij Šuštar (1980–1997)
- Msgr. dr. Jožef Pogačnik (1963–1980)
- Msgr. Anton Vovk (1945/1959–1963)
- Msgr. dr. Gregorij Rožman (1930–1945/1959)
- Knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič (1898–1930)

Kratka predstavitev nadškofije

Ozemlje: 5.608 km²

Število prebivalcev: 814.204

Število katoličanov: 549.129 (67,44 %)

Arhidiaconati: 4

31 Prim. Nadškofija Ljubljana – Zgodovina: <https://www.nadskofija-ljubljana.si/nadskofija/nadskofija-na-dlani/zgodovina/>, pridobljeno 2. oktobra 2021.

Dekanije: 17 (Cerknica, Domžale, Grosuplje, Kamnik, Kranj, Litija, Ljubljana Center, Ljubljana Moste, Ljubljana Šentvid, Ljubljana Vič/Rakovnik, Radovljica, Ribnica, Šenčur, Škofja Loka, Tržič, Vrhnika in Zagorje)
Župnije: 221 teritorialnih, 1 personalna
Duhovniki: 264, redovni duhovniki: 139
Redovnice: 276
Cerkve in kapele: 891³²

Kontaktne podatki

Nadškofija Ljubljana
Ciril-Metodov trg 4, p. p. 1990
1001 Ljubljana, Slovenija
Tel.: +386 (0)1 23 42 600
Faks: +386 (0)1 23 14 169
E-pošta: nadskofija.ljubljana@rkc.si
Spletna stran: <http://nadskofija-ljubljana.si>

4.1.2 Škofija Koper

Leto ustanovitve: 1977

Zavetnik: sv. Hieronim (goduje 30. septembra)

Stolnica: Marijino Vnebovzetje (obletnica posvetitve 7. novembra)

Konkatedrala v Novi Gorici: Kristus Odrešenik

Glavna romarska pot: Sveta Gora (bazilika svetogorske Kraljice)

Zgodovinski opis

Papež Pavel VI. (1963–1978) je leta 1977 koprsko škofijo ločil od tržaške in ji priključil dele goriške, tržaške in reške škofije, ki so z novimi mejami po drugi svetovni vojni prišle pod Socialistično federativno republiko Jugoslavijo. S tem je obnovil že obstoječo koprsko škofijo, ki je nastala v 6. stoletju. Od 8. stoletja do leta 1184 je bil sedež te škofije prazen, upravljali pa so jo škofje iz Trsta. Tudi med letoma 1810 in 1830 je bil sedež škofije izpraznjen; 1830–1977 je bila koprška škofija združena v personalno unijo s tržaško škofijo. Leta 1965 so se v Apostolsko administracijo za Slovensko primorje združile apostolske administrature za slovenski del: goriška, tržaško-koprška in reška škofija.

Papež Pavel VI. je ozemlje dotedanje apostolske administrature, ki je obsegala slovenska ozemlja goriške nadškofije ter tržaške in reške škofije, združil v novo Škofijo Koper, ki jo je pridružil ljubljanski cerkveni pokrajini (metropoliji). Prvi škof obnovljene škofije je postal msgr. dr. Janez Jenko (1977–1987).

Podrobna zgodovina koprške škofije je opisana na [spletni strani](#) Škofije Koper.³³

Škof msgr. dr. Jurij Bizjak

Koprski škof (od 2012)

Škofovsko geslo: »Pogum, vse ljudstvo v deželi«

32 Prim. *Letopis Katoliške cerkve v Sloveniji 2017*, Slovenska škofovsko konferenca, Ljubljana 2017, 328.

33 Prim. Škofija Koper – Zgodovina: <https://skofija-koper.si/skofija/zgodovina-skofije/>, pridobljeno 2. oktobra 2021.

Pokojna koprška škofa

- Msgr. mag. Metod Pirih (1987–2012)
- Msgr. dr. Janez Jenko (1977–1987)

Pokojni koprsko-tržaški škofje 20. stoletja

- Msgr. Anton Santin (1938–1975)
- Msgr. Luigi Fogar (1923–1936)
- Msgr. Angel Bartolomasi (1919–1922)
- Msgr. Andrej Karlin (1910–1919)
- Msgr. Franc Ksaver Nagl (1902–1910)
- Msgr. Andrej Marija Šterk (1896–1902)

Kratka predstavitev škofije

Ozemlje: 4.386 km²

Število prebivalcev: 251.300

Število katoličanov: 174.900 (69,60 %)

Dekanije: 11 (Dekani, Idrija – Cerčno, Ilirska Bistrica, Kobarid, Koper, Kraška dekanija, Nova Gorica, Postojna, Šempeter, Tolmin in Vipava)

Župnije: 100

Duhovniki: 129, redovni duhovniki: 26

Redovnice: 27

Cerkve in kapele: 557³⁴

Kontaktne podatki

Škofija Koper

Trg Brolo 11, p. p. 114

6001 Koper, Slovenija

Tel.: +386 (0)5 611 72 05

Faks: +386 (0)5 627 10 59

E-pošta: skofija.koper@rkc.si

Spletna stran: <http://kp.rkc.si>

4.1.3 Škofija Novo mesto

Leto ustanovitve: 2006

Zavetnik: sv. Jožef (goduje 19. marca)

Stolnica: sv. Nikolaj (goduje 6. decembra)

Glavna romarska pot: Zaplaz (Marijino vnebovzetje)

Zgodovinski opis

Škofijo Novo mesto je 7. aprila 2006 ustanovil papež Benedikt XVI. Prvi novomeški škof je postal dotedanji ljubljanski pomožni škof msgr. Andrej Glavan, ki je vodenje škofije prevzel 10. junija 2006. Ozemlje novomeške škofije se je odcepilo od južnega dela ljubljanske nadškofije.

34 Prim. *Letopis Katoliške cerkve v Sloveniji 2017*, Slovenska škofovska konferenca, Ljubljana 2017, 226.

Sveti oče Frančišek je po načinu *nunc pro tunc* 11. septembra 2018 podaljšal službo novomeškega škofa msgr. Andreju Glavanu za eno leto, potem ko je škof, skladno z ZCP kan. 401, § 1, ob dopolnjenem 75. letu papežu ponudil svoj odstop.

Sveti oče Frančišek je 30. junija 2021 imenoval za novomeškega škofa msgr. dr. Andreja Sajeta, duhovnika ljubljanske nadškofije, ki je do tedaj opravljal službo sodnega vikarja – oficiala Metropolitanskega cerkvenega sodišča v Ljubljani, docenta na Teološki fakulteti UL in duhovnega pomočnika na avstrijskem Koroškem.

Podrobna zgodovina novomeške škofije je opisana na [spletni strani](#) Škofije Novo mesto.³⁵

Škof msgr. dr. Andrej Saje
Novomeški škof (od 2021)
Škofovsko geslo: »Živimo po duhu«

Nekdanji novomeški škof

– Msgr. Andrej Glavan (2006–2021)

Kratka predstavitev škofije

Ozemlje: 2.159 km²

Število prebivalcev: 162.604

Število katoličanov: 139.144 (85,57 %)

Dekanije: 6 (Črnomelj, Kočevje, Leskovec, Novo mesto, Trebnje in Žužemberk)

Župnije: 71

Duhovniki: 81, redovni duhovniki: 13

Redovnice: 43

Cerkve in kapele: 535³⁶

Kontaktne podatke

Škofija Novo mesto

Kapiteljska ulica 1, p. p. 182

8001 Novo mesto, Slovenija

Tel.: +386 (0)7 384 44 00

Faks: +386 (0)7 384 44 16

E-pošta: skofija.novo.mesto@rkc.si

Spletna stran: <https://www.skofija-novomesto.si>

35 Prim. Škofija Novo mesto – predstavitev škofije: <https://www.skofija-novomesto.si/sl/o-skofiji/predstavitev-skofije>, pridobljeno 2. oktobra 2021.

36 Prim. *Letopis Katoliške cerkve v Sloveniji 2017*, Slovenska škofovska konferenca, Ljubljana 2017, 730.

4.2 Metropolija Maribor

Mariborsko metropolijo sestavljajo Nadškofija Maribor, Škofija Celje in Škofija Murska Sobota.

4.2.1 Nadškofija Maribor

Leto ustanovitve: 1228

Zavetnik: sv. Andrej (goduje 30. novembra)

Stolnica: sv. Janez Krstnik (obletnica posvetitve 19. oktobra)

Glavna romarska pot: Ptujška Gora (bazilika Marije Zavetnice)

Zgodovinski opis

Lavantinsko škofijo je leta 1228 ustanovil salzburški nadškof Eberhard II. (1170–1246). Cesar Jožef II. (1741–1790) jo je ohranil, vendar popolnoma preuredil. Na Koroškem je dobila velikovško okrožje (vzhodni del dežele), na Štajerskem pa celjsko okrožje. Lavantinski škof bl. Anton Martin Slomšek (1800–1862) je pri papežu Piju IX. (1846–1878) in pri cesarju Francu Jožefu I. (1830–1916) dosegel novo ureditev škofije: koroški del je prepustil celovski škofiji, od graške škofije pa je dobil mariborsko okrožje na Štajerskem. Sedež lavantinske škofije je 4. septembra 1859 prenesel v Maribor. Leta 1923 so pod upravo lavantinskega škofa prešle nekatere župnije graške, celovške in sombotelske škofije, ki so po seržemenskem dogovoru pripadle Sloveniji. Sveti sedež je leta 1924 lavantinsko škofijo izločil iz salzburške metropolije in jo neposredno podredil sebi. Leta 1964 so bile lavantinski škofiji pridružene župnije, ki so bile od leta 1923 pod upravo lavantinskega škofa. Tega leta se je lavantinska škofija preimenovala v mariborsko-lavantinsko škofijo. Leta 1994 je pod upravo mariborskega škofa prišlo tudi slovensko ozemlje župnij Razkrižje in Štrigova. Papež Benedikt XVI. je na ozemlju škofije Maribor 7. aprila 2006 ustanovil dve škofiji: celjsko in murskosoboško, mariborsko škofijo pa je povišal v nadškofijo in metropolijo s sufraganskima škofijama Celje in Murska Sobota.

Podrobna zgodovina mariborske nadškofije je opisana na [spletni strani](#) Nadškofije Maribor.³⁷

Nadškof metropolit msgr. mag. Alojzij Cvikel DJ

Imenovanje: 14. marec 2015

Posvečenje: 26. april 2015

Škofovsko geslo: »Iz teme bo zasvetila luč«

Nekdanji mariborski (nad)škofje

Celjski škof msgr. dr. Stanislav Lipovšek

(Apostolski administrator mariborske nadškofije 2013–2015)

Škofovsko geslo: »V ljubezni in resnici«

Nadškof metropolit msgr. dr. Marjan Turnšek

Upokojeni mariborski nadškof metropolit (od 2013)

Škofovsko geslo: »Bog je ljubezen«

Nadškof metropolit msgr. dr. Franc Kramberger

37 Prim. Nadškofija Maribor – Zgodovina: <https://www.nadskofija-maribor.si/web/index.php/nadskofija/kronologija/kronologija-v-20-stoletju>, pridobljeno 2. oktobra 2021.

Mariborski škof (od 1980)
Upokojeni mariborski nadškof metropolit (upokojen 2011)
Škofovsko geslo: »Zgodi se tvoja volja«

Pokojni mariborski škofje 20. stoletja

- Msgr. Maksimilijan Držečnik (1946–1978)
- Msgr. dr. Ivan Jožef Tomažič (1933–1949)
- Msgr. dr. Andrej Karlin (1923–1933)
- Msgr. dr. Mihael Napotnik (1889–1922)

Kratka predstavitev nadškofije

Ozemlje: 7.418 km²

Število prebivalcev: 416.280

Število katoličanov: 341.950 (82,14 %)

Naddekanati: 5 (bistriško-konjiški, koroški, mariborski, ptujsko-ormoški in slovenjgoriški)

Dekanije: 12 (Maribor, Dravograd – Mežiška dolina, Dravsko polje, Jarenina, Lenart v Slovenskih goricah, Ptuj, Radlje – Vuzenica, Slovenska Bistrica, Slovenske Konjice, Stari trg, Velika Nedelja in Zavrč)

Župnije: 144

Duhovniki: 119, redovni duhovniki: 45

Redovnice: 37

Cerkve in kapele: 354³⁸

Kontaktne podatke

Nadškofija Maribor

Slomškov trg 19

2000 Maribor, Slovenija

Tel.: +386 (0)590 80 100

Faks: +386 (0)590 80 111

E-pošta: nadskofija.maribor@rkc.si, ordinariat@nadskofija-maribor.si

Spletna stran: <http://www.nadskofija-maribor.si>

4.2.2 Škofija Celje

Leto ustanovitve: 2006

Zavetnik: bl. Anton Martin Slomšek (goduje 24. septembra)

Sozavetnika: sv. Maksimilijan, sv. Ema

Stolnica: sv. Danijel (obletnica posvetitve 26. decembra)

Glavna romarska pot: Petrovče (bazilika Marijinega obiskanja)

Zgodovinski opis

Škofijo Celje je 7. aprila 2006 ustanovil papež Benedikt XVI. Ozemlje celjske škofije je bilo odcepljeno od zahodnega in jugozahodnega dela mariborske (nad)škofije. Prvi škof ordinarij je postal dotedanji mariborski pomožni škof msgr. dr. Anton Stres, ki je škofijo prevzel 21. maja 2006. Škofovski sedež je bil zaradi imenovanja škofa Stresa za mariborskega nadškofa pomočnika in pozneje za ljubljanskega nadškofa od 31. januarja

38 Prim. *Letopis Katoliške cerkve v Sloveniji 2017*, Slovenska škofovska konferenca, Ljubljana 2017, 561.

2009 izpraznjen. Naslednik msgr. dr. Stanislav Lipovšek je bil imenovan 15. marca 2010. Škofovsko službo celjskega ordinarija je opravljal do 18. septembra 2018, ko je papež Frančišek sprejel njegov odstop ob dopolnjenem 75. letu starosti.

20. septembra 2018 je zbor svetovalcev Škofije Celje, skladno s kann. 419 ZCP, za škofijskega upravitelja izvolil g. Roka Metličarja, nadžupnika v Laškem, dekana dekanije Laško in predsednika Škofijske Karitas Celje.

Sveti oče Frančišek je 5. marca 2021 imenoval za celjskega škofa msgr. dr. Maksimilijana Matjaža, duhovnika mariborske nadškofije, ki je bil do tedaj profesor Svetega pisma na Teološki fakulteti UL.

Podrobna zgodovina celjske škofije je opisana na [spletni strani](#) Škofije Celje.³⁹

Škof msgr. dr. Maksimilijan Matjaž
Celjski škof (od 2021)
Škofovsko geslo: »Oče, poveličaj svoje ime«

Nekdanja celjska škofa

Škof msgr. dr. Stanislav Lipovšek
Celjski škof (2010–2018)
Škofovsko geslo: »V ljubezni in resnici«

Nadškof metropolit msgr. dr. Anton Stres CM
Celjski škof (2006–2009)
Škofovsko geslo: »Vse zaradi evangelija«

Kratka predstavitev škofije

Ozemlje: 2.711 km²

Število prebivalcev: 294.994

Število katoličanov: 218.873 (74,20 %)

Naddekanati: 4 (celjski, kozjanski, savinjsko-šaleški in savski)

Dekanije: 11 (Braslovče, Celje, Gornji Grad, Kozje, Laško, Nova Cerkev, Rogatec, Šaleška dolina, Šmarje pri Jelšah, Videm ob Savi in Žalec)

Župnije: 112

Duhovniki: 93, redovni duhovniki: 30

Redovnice: 31

Cerkve: 366⁴⁰

Kontaktne podatke

Škofija Celje
Prešernova ulica 23
3000 Celje, Slovenija
Tel.: +386 (0)590 80 600
Faks: +386 (0)590 80 609
E-pošta: ordinariat@skofija-celje.si
Spletna stran: <http://www.skofija-celje.si>

39 Prim. Škofija Celje – Zgodovina: <https://www.skofija-celje.si/index.php/skofija/2016-03-05-20-01-21/zgodovina>, pridobljeno 2. oktobra 2021.

40 Prim. *Letopis Katoliške cerkve v Sloveniji 2017*, Slovenska škofovska konferenca, Ljubljana 2017, 132.

4.2.3 Škofija Murska Sobota

Leto ustanovitve: 2006

Zavetnik: sv. Metod (goduje 5. julija)

Stolnica: sv. Nikolaj (obletnica posvetitve 26. julija)

Glavna romarska pot: Turnišče (sv. Marija Vnebovzeta)

Zgodovinski opis

Škofijo Murska Sobota je 7. aprila 2006 ustanovil papež Benedikt XVI. Ozemlje murskosoboške škofije je bilo odcepljeno od severovzhodnega dela tedanje mariborske škofije. Prvi murskosoboški škof je postal msgr. dr. Marjan Turnšek, ki je upravljanje škofije prevzel 10. junija 2006. Po premestitvi v Maribor je bil za njegovega naslednika 28. novembra 2009 imenovan dotedanji mariborski pomožni škof msgr. dr. Peter Štumpf.

Podrobna zgodovina soboške škofije je opisana na [spletni strani](#) Škofije Murska Sobota.⁴¹

Škof msgr. dr. Peter Štumpf SDB
Murskosoboški škof (od 2009)
Škofovsko geslo: »S teboj, Mati Marija«

Nekdanji murskosoboški škof

Nadškof metropolit msgr. dr. Marjan Turnšek
Murskosoboški škof (2006–2009)
Škofovsko geslo: »Bog je ljubezen«

Kratka predstavitev škofije

Ozemlje: 1.102 km²
Število prebivalcev: 112.326
Število katoličanov: 83.481 (74,32 %)
Dekanije: 3 (Lendava, Ljutomer in Murska Sobota)
Župnije: 36
Duhovniki: 47, redovni duhovniki: 13
Redovnice: 19
Cerkve in kapele: 161⁴²

Kontaktne podatki

Škofija Murska Sobota
Gregorčičeva ulica 4
9000 Murska Sobota, Slovenija
Tel.: +386 (0)590 80 620
Faks: +386 (0)590 80 622
E-pošta: ordinariat@skofija-sobota.si

41 Prim. Škofija Murska Sobota – Splošno o škofiji: http://skofija-sobota.si/?id_strani=117, pridobljeno 2. oktobra 2021.

42 Prim. *Letopis Katoliške cerkve v Sloveniji 2017*, Slovenska škofovska konferenca, Ljubljana 2017, 684.

4.3 Kategorialna pastoralna

4.3.1 Vojaški vikariat

Vojaški vikariat

Vojkova cesta 55

1000 Ljubljana

Tel.: 01 471 10 49

Faks: 01 471 15 99

Spletna stran: <http://www.slovenskavojska.si/struktura/sile-za-podporo-poveljevanja/organizacijske-enote-pri-gssv/vojaski-vikariat/> ter www.modest.si

Leto ustanovitve: 2000

Zavetnik: sv. Modest

Zgodovinski opis

Delo pripadnikov Vojaškega vikariata temelji na zgodovinskih izkušnjah in bogati tradiciji, ki je slovenski narod gmotno, narodnostno ter duhovno vzgajala in dvigala. Letnica v simbolu (745) nas povezuje s krstom prvih karantanskih knezov Gorazda in Hotimirja.

Dan Vojaškega vikariata praznujemo 21. septembra, ker je bil na ta dan leta 2000 podpisan prvi sporazum, temelj rednega dela. Delo na področju duhovne oskrbe sega v čas osamosvojitvene vojne. V sestavo Teritorialne obrambe (TO) je bil vpoklican tudi takratni ljubljanski stolni kaplan msgr. dr. Jože Plut. Štiri projektne skupine so pripravljale pravne in praktične podlage za začetek rednega zagotavljanja duhovne oskrbe v Slovenski vojski (SV). Na podlagi Ustave RS in mednarodno sprejetih splošnih človekovih pravic sta bila podpisana sporazuma med Vlado RS in SŠK s Katoliško cerkvijo in Evangeličansko cerkvijo. Urejata gmotno oskrbo in kadre. Tako kot v vojskah zahodnih držav in članicah Nata je bila tudi v Sloveniji sprejeta odločitev, da je treba vojaku ponuditi oporo na vseh področjih njegovega življenja. Uvedba redne duhovne oskrbe je dobila pravno podlago tudi v *Zakonu o obrambi*, *Zakonu o službi v SV* in v *Pravilih službe*. Konkretno delovanje urejata *Pravilnik o zagotavljanju duhovne oskrbe* in *Direktiva o delovanju Vojaškega vikariata*.

Duhovno oskrbo med uniformiranimi državljani v Sloveniji podpira Društvo sv. Modesta, ki sodeluje pri organizaciji dogodkov, kot so srečanje družin, dan Vojaškega vikariata, romanja h koreninam naše kulture in vere itd.

Vojaški vikar Matej Jakopič (2015–)

Nekdanji vojaški vikar

Msgr. dr. Jože Plut

Vojaški vikar (2000–2015)

Kratka predstavitev vikariata

Vojaški vikariat redno zagotavlja duhovno oskrbo pripadnikom SV ter njihovim družinskim članom in s tem pripadnikom SV omogoča življenje, skladno s temeljnimi človekovimi pravicami – pravico do življenja v skladu z vestjo, prepričanjem ali vero in možnostjo izpovedovanja vere zasebno in javno, individualno ter skupaj z drugimi.

V letu 2019 je v sklopu Vojaškega vikariata delovalo 14 oseb: (4 vojaški kaplani Katoliške cerkve, 6 pastoralnih asistentov Katoliške cerkve, dva evangeličanska duhovnika EC, administrator in vojak, ki skrbi za skladišča Karitas Vojaškega vikariata.

Naloge Vojaškega vikariata:

- pripadnikom SV in njihovim družinskim članom – ne glede na njihovo vero ali svetovni nazor – zagotavlja doma, v času vojaških vaj v Sloveniji in tujini, na mednarodnih operacijah in v poveljstvih zavezništva duhovno oskrbo, če to želijo;
- pripadnikom SV zagotavlja možnost za pogovor, nasvet ali spoved;
- poveljujočim svetuje glede verskih, religijskih in moralnih vprašanj;
- skrbi za človekovo dostojanstvo v času življenja, umiranja in po smrti;
- organizira duhovna, kulturna, verska in družabna srečanja, romanja pripadnikov SV ter njihovih družinskih članov doma in v tujini;
- zagotavlja zakramentalno podporo pripadnikom SV in njihovim družinskim članom, če to želijo;
- sodeluje z lokalnimi verskimi skupnostmi in ustanovami civilne družbe (vključno z veterani in svojci padlih v vojni za Slovenijo) doma in v mednarodnih operacijah; na misijah ter na področju duhovne oskrbe sodeluje tudi v mednarodnem okolju;
- sodeluje pri drugih projektih s področja skrbi za pripadnike SV in njihove družinske člane.

4.3.2 Policijski vikariat pri Slovenski škofovski konferenci (SŠK)

Igor Jereb

Koordinator duhovne oskrbe

Služba generalnega direktorja policije

Generalna policijska uprava, Litostrojska 54, Ljubljana

Lokacija pisarne: Policijska akademija, Rocenska 56, Ljubljana Šmartno

E-pošta: igor.jereb@policija.si

Tel.: 01 428 54 08, GSM: 030 650 656

Igor Jereb

Na Vidmu 35

4201 Zg. Besnica

E-pošta: zupnija.besnica@rkc.si

Zavetnik: sv. nadangel Mihael

Geslo: Pogumno služiti

Duhovna oskrba v policiji

Policijski vikar skrbi za verne policiste s poslanstvom, ki mu ga je poverila SŠK. Poleg tega opravlja tudi poslanstvo koordinatorja duhovne oskrbe v slovenski policiji.

Veren človek časti Boga. Je tisti, ki Boga išče, predvsem pa Bog najde njega zaradi odprtega srca. Veren človek je tisti, ki po veri tudi živi in deluje, ki vrednote osmišlja skozi Božjo navzočnost. Treba je spoštovati njegove poglede, prav tako pa je treba spoštovati poglede drugih ljudi, ki verujejo drugače oziroma so jim v življenju pomembne druge stvari. Vsakemu je namreč nekaj, nekdo ali/in Nekdo (Bog) pomemben. Človek je oseba, ki naj v svojem življenju postane tudi osebnost. Naj se zaveda svoje vrednosti, svojih sposobnosti, svojih želja in hrepenenj ter tudi svojih omejitev. Čim bolj z veseljem naj živi svoje življenje v odnosih z drugimi. Biti osebnost pomeni, da si se vesel, da si ponosen nase in na svoje

uspehe. Biti osebnost pomeni, da daješ spoštovanje in ga zase pričakuješ. Biti osebnost pomeni tudi, da imaš o stvareh mnenje in ga tudi poveš.

Policijsko delo je pomembno in odgovorno ter hkrati stresno, zato je v policiji na voljo tudi duhovna oskrba kot ena od oblik pomoči. Duhovna oskrba v policiji je na voljo vsem zaposlenim in njihovim družinskim članom. Koordinator duhovne oskrbe je Igor Jereb, ki sodeluje s policijskimi zaupniki in psihologi ter s predstavniki verskih skupnosti. Vse z namenom, da bi posamezniku pomagali pri reševanju življenjskih vprašanj in dilem, ki se pojavljajo v njegovem družbenem okolju, ter pri premagovanju vseh težav (stres, izgorelost ...), s katerimi se srečuje v svojem vsakdanu. Koordinator je na voljo tudi uslužbencem ter uslužbenkam MNZ in njihovim družinskim članom.

Statistika podeljenih zakramentov se vodi skupaj z Vojaškim vikariatom.

Koordinator duhovne oskrbe si močno prizadeva za še bolj jasno strukturno urejenost tega področja, hkrati pa po do sedaj pridobljenih delovnih izkušnjah odgovornim priporoča, naj povečajo število sodelavcev znotraj duhovne oskrbe. Tako bi lahko bilo delo bolj porazdeljeno, možna pa bi bila tudi večja prisotnost v policijskih enotah po Sloveniji.

Naloge koordinatorja duhovne oskrbe

Koordinator duhovne oskrbe opravlja različne naloge, ki jih vključuje skrb za versko duhovno oskrbo v slovenski policiji. Med najpomembnejšimi je svetovanje policistom in drugim zaposlenim v policiji na moralnem, etičnem in verskem področju.

Poleg tega so njegove naloge tudi: obiskovanje bolnih ali ranjenih policistov na domovih in v bolnišnicah, pomoč žrtvam, svetovanje policistom glede obvladovanja stresa, etike in družinskega življenja, svetovanje pred upokojitvijo, pomoč ob primerih samomorov, skrb za duhovne potrebe pridržanih oseb, vodenje molitev ob posebnih priložnostih, kot so na primer pogrebi in maše, podelitve priznanj in blagoslavljanje osnovnih delovnih sredstev.

Koordinator duhovne oskrbe želi namenjati posebno skrb ozaveščanju slušateljev na policijski akademiji z možnostmi, ki jih ponuja duhovna oskrba.

Policistom drugih veroizpovedi koordinator verske oskrbe omogoči, da lahko dobijo versko duhovno pomoč predstavnika svoje verske skupnosti. Koordinator ima tudi stalno pooblastilo načelnika Upravne enote Kranj za sklepanje civilnih zakonskih zvez, po potrebi pa dobi enkratno pooblastilo tudi na ostalih upravnih enotah.

V času epidemije covida-19 je bil koordinator duhovne oskrbe kljub zaprtju države stalno na voljo vsem policistom, policistkam ter ostalim sodelavcem v policiji, ki so se naj obračali z vprašanji in prošnjami.

Koordinator duhovne oskrbe opravlja svoje naloge v skladu s *Pravilnikom o organizaciji in načinu verske duhovne oskrbe v policiji* (Uradni list RS, št. 72/07 in 162/21).

Nekdanji policijski vikar

Janko Novak (2005–2017)

4.3.3 Zaporniški vikariat

Zaporniški vikariat
Smrekarjeva ulica 7A
1000 Ljubljana
E-pošta: info@center-ecce.si
Spletna stran: <http://center-ecce.si>

Zaporniški vikar: Robert Friškovec

Zaporniški vikariat sestavlja osem programov. Ti nagovarjajo potrebe posameznikov in skupin, ki imajo izkušnjo kaznivega dejanja ali ki jih kazni zapora v življenju kakor koli zaznamuje. Pastoralno delo prvenstveno ni namenjeno samo eni skupini (npr. zaprtim osebam), marveč z odgovarjanjem na različne potrebe opozarja tudi na prepletenost področja.

Program za zaprte osebe

V programu zaprtim osebam nudimo različne dejavnosti, ki omogočajo znosnejše in bolj smiselno prestajanje kazni ter reintegracijo v družbo. Ponujena je možnost razbremenilnih pogovorov in podpore pri povezovanju z družino ter svojci. V okviru programa se izvaja pastoralna dejavnost (duhovni pogovori, maša, zakramenti, priprava na zakramente). Zaprtim osebam se posreduje literaturo in časopise, organizira se kulturne dejavnosti in natečaje, pripravlja jezikovne ter druge tečaje. Nudi se jim tudi materialna podpora, predvsem v obliki oblačil.

Program za žrtve kaznivih dejanj

Program za žrtve kaznivih dejanj je namenjen žrtvam in njihovim svojcem. V okviru programa je bil leta 2006 ustanovljen zaupni telefon Job za žrtve kaznivih dejanj. Namen zaupnega telefona je omogočiti ljudem v stiski dodatno možnost podpore in širiti pluralnost na področju zaupnih telefonov. Kot pove že ime zaupnega telefona, so uporabniki deležni tudi duhovne razsežnosti svetovanja ob drugih potrebah, ki jih izražajo (fizične, psihične in emocionalne). Prav duhovna podpora je eden od vzgibov za ustanovitev zaupnega telefona.

Program za družine

Dejavnost programa je namenjena tako družinam in svojcem žrtev kaznivih dejanj kot storilcem kaznivih dejanj. Pogosto so družinski člani nove nedolžne žrtve, bodisi ker trpijo skupaj z žrtvami bodisi ker se soočajo s trpljenjem zaprte osebe. Na željo enim ali drugim se vzpostavi z njimi stik, pogosto ga družinski člani v potrebah vzpostavijo sami. Nudi se jim duhovna in materialna podpora, posreduje informacije ter išče možnosti stika med družinskimi člani.

Program za prostovoljce – Krščanska prostovoljna dejavnost v zaporu (KPDVZ)

Program je bil ustanovljen leta 2000. Z dejavnostjo prostovoljcev, ki spremljajo zaprte osebe, se soočata življenjska vzorca prostovoljca in zaprte osebe. Ob druženju s prostovoljcem zaprta oseba spoznava življenjske odločitve, ki se razlikujejo od njenih dosedanjih. Namen svetovalnih odnosov je posredovanje pozitivnih izkušenj o odnosih, zmanjšanje čustvene obremenitve, širitev komunikacije ter privajanje na nove vedenjske vzorce tudi po prestani kazni.

Program za osebe po prestani kazni

Program po prestani kazni sprejema in spremlja osebe po prestani zaporni kazni. Gre za začasno bivališče (3–6 mesecev) za osebe, ki zaradi različnih razlogov po prestani kazni nimajo strehe nad glavo. Uporabniki so v sodelovanju s centrom za socialno delo, Zavodom za zaposlovanje, podjetji in nevladnimi organizacijami deležni strokovnega svetovanja pri vključevanju v vsakdanje življenje. Uporabnike se spremlja pri urejanju prihodnjega bivanja, zaposlitve in urejanja odnosov s socialno mrežo. Znotraj programa deluje strokovno osebje, ki v sodelovanju z uporabniki načrtuje dejavnosti ter potek reintegracije. Na potrebe uporabnikov se odziva z organizacijo izobraževanj, delovnih in prostočasnih aktivnosti. Duhovnik uporabnikom nudi duhovno oporo, išče pa tudi možnosti povezovanja in vključevanja v domača župnijska občestva.

Program za Slovence, zaprte po svetu

Namen programa je zagotavljanje podpore državljanom Republike Slovenije, ki prestajajo kazen zapora v tujini, in njihovim svojcem. V okviru programa se vzpostavi stik s Slovenci, zaprtimi po svetu, ki izrazijo to željo, stike s predstavništvu Republike Slovenije ter konzularnim oddelkom Ministrstva za zunanje zadeve v Sloveniji in Ministrstvom za pravosodje. Vključuje se možnost sodelovanja s slovenskimi skupnostmi in katoliškimi misijami po svetu. Posreduje se informacije družinam zaprtih pri njihovih obiskih ter pri razreševanju odprtih vprašanj glede prestajanja kazni zapora. Znotraj programa je omogočeno pošiljanje časopisov in literature, prevajanje dokumentov ter povezovanje s sorodnimi organizacijami v tujini.

Program za zaposlene v zaporu

Namen programa je zasledovati potrebe delavcev. Njihovo delo je stresno, zato potrebujejo posebno spremstvo in skrb. Tudi delavci se velikokrat podobno kot zaprte osebe znajdejo v najrazličnejših stiskah. Zaposlenim v zaporu so omogočeni razbremenilni pogovori in duhovna oskrba. V okviru programa izhaja elektronski mesečni časopis, namenjen zaposlenim v zaporu, organizira se tudi srečanja, izobraževanja in romanja za delavce in njihove družine.

Program obnavljalne pravičnosti

Zaporniški vikariat v sodelovanju z inštitutom Najšibkejši člen promovira in izvaja obnavljalno pravičnost (*restorative justice*). Ta ponuja drugačen pogled na kaznivo dejanje, saj so v ospredje postavljene potrebe vpletenih oseb, ki jih lahko te najboljše razrešijo same. V ospredju ni prekršitev zoper zakonodajo, marveč zoper konkretne osebe, prav tako ne kazen, marveč poprava škode ter prizadevanje, da se dejanja ne bi ponovila. Obnavljalna pravičnost pozna več metod uporabe, na primer obnavljalni dialog, mirotvorni krog, konferenco.

Teden zaporov

Vsako leto je tretji teden novembra posvečen molitvi in ozaveščanju o potrebah oseb, ki jih povezuje izkušnja kaznivega dejanja ali zapora.

4.3.4 Pastoralna zdravja Katoliške cerkve v Sloveniji

Msgr. Miroslav Šlibar, voditelj za pastoralno zdravja pri SŠK

Ul. Emila Adamiča 60, 1356 Dobrova

Tel.: 386 (0)31 613 378

E-pošta: miro.slibar@rkc.si

Spletni strani: <http://miro-slibar.rkc.si>; <http://katoliska-cerkev.si/pastoralna-zdravja>

Zgodovina

Delo Cerkve na področju pastorage zdravja je njeno posebno misijonsko poslanstvo, ki temelji na evangeliju in tradiciji. Gre za izkazovane Božjega usmiljenja trpečemu človeku. Cerkev v Sloveniji je do konca druge svetovne vojne za bolnike naredila izjemno veliko. Najbrž tudi ob Luksemburški deklaraciji, ki pravi, da je dostop do kakovostne zdravstvene oskrbe osnovna človekova pravica, ki jo priznavajo in spoštujejo Evropska unija, vse njene institucije in državljani Evrope, in da bo ves trud vložen v zagotavljanje varnosti bolnikov. Po osamosvojitvi leta 1990 je bila duhovnikom in laikom dana možnost, da opravljajo svoje poslanstvo v bolnišnicah. Več svobode je prinesel Pravilnik o organizaciji in izvajanju duhovne oskrbe v bolnišnicah in pri drugih izvajalcih zdravstvene oskrbe, ki je začel veljati 21. oktobra 2008 na podlagi 25. člena o verski svobodi – Ur. list št. RS 14/07 in v zvezi s 13. členom Zakona o pacientovih pravicah – Ur. list RS št. 15/08.

Ta oskrba znatno pomaga pri zdravljenju in spremljanju bolnika. Pravilnik zajema: organiziranje in omogočanje verskih dejavnosti in obredov; obiskovanje in duhovno spremljanje pacientov; nudenje pogovorov in verske duhovne pomoči oskrbovancem; zagotavljanje obredov ob verskih praznikih; nudenje verskih obredov ob umrlih pacientih; nudenje verske in duhovne oskrbe v nujnih primerih; druge naloge na področju verske duhovne oskrbe.

V pravilniku je zapisano, naj duhovniki in drugi spremljevalci opravljajo svojo nalogo tako, da ne motijo ali ovirajo postopka zdravljenja, zdravstveni delavci pa spoštujejo pravico oskrbovanca do take oskrbe v dogovorjenem in primernem času ter s pravico do prostega dostopa do sakralnih prostorov. Po dogovoru je taka oskrba tudi v intenzivnih enotah. Danes se iz znanih razlogov čas hospitalizacije zmanjšuje. To pa postavlja nove izzive in odnose, v katere se vpletajo bolnikova družina, civilna družba, cerkvena občestva in predvsem župnija.

Cilji

Cilji pastoralne skrbi za bolnike v bolnišnici so:

- obiskovanje in spremljanje bolnikov;
- obhajanje zakramentov in liturgična opravila pri bolnikih in v bolniških kapelah (od 27 bolnišnic ima kapelo 23 bolnišnic);
- pomoč ob duhovnem in drugem spremljanju, katehezi in oznanjevanju smisla bolezni, trpljenja in smrti;
- organizacija in usklajevanje vseh različnih oblik pastoralnega dela v bolnišnici;
- pomoč in služenje bolnikom in njihovim svojcem;
- verska pomoč zdravstvenim delavcem.

Nepozabna so srečanja duhovnika z dijaki Srednje zdravstvene šole v Ljubljani, ko predstavi delo duhovnika pri bolniku v bolnišnici, v domu za starejše ali drugod. Naša želja je, da bi bil ta obisk duhovnika možen tudi v drugih srednjih šolah po Sloveniji in morda tudi na višjih šolah.

Glavni projekti in dogodki

Vsako leto je srečanje vseh bolnišničnih duhovnikov. Letos je potekalo 20. januarja 2021 v obliki Zoom konference. Voditelj kategorialne pastorage je poskrbel za plakate in papeževo poslanico za 29. svetovni dan bolnikov ter za *Pismo bolnikom ob svetovnem dnevu bolnikov* v obliki priloge *Sporočil slovenskih škofij*. Osrednje praznovanje svetovnega dneva bolnikov je bilo letos prilagojeno trenutnim razmeram. To je potekalo kot vsako leto v narodnem svetišču Marije Pomagaj na Brezjah 11. februarja. Evharistično slavlje je vodil msgr. dr. Anton Jamnik, ljubljanski pomožni škof. Ob tej priložnosti in v času

epidemije covid-19 smo si duhovniki izmenjali tudi izkušnje, kako pristopiti k bolnikom s koronavirusom.

Izpostavljena dejstva

Voditelj za pastoralo zdravja pri SŠK skupaj s sodelavci v krajevni Cerkvi daje spodbude, priporočila in skupna izhodišča za pastoralno skrb bolnikov, starostnikov, zdravstvenih delavcev ter spremlja delo in problematiko v medicini in zdravstvu. Služba verske oskrbe v bolnišnici je del celotne pastoralne dejavnosti na področju zdravja. Število pastoralnih delavcev v posamezni bolnišnici je različno. V to delovno skupino so vključeni duhovniki in redovniki. V večino bolnišnic prihajajo župnijski duhovniki. Vseh v slovenskem prostoru je okoli 30. Od teh je devet redovnikov, ki spremljajo bolnike v 11 bolnišnicah.

Organizacija dela v času epidemije COVID-19

V tem času je veliko prilagajanj in iskanja možnosti delovanja. Duhovniki so imeli več pogovorov in izmenjav izkušenj, kako pristopiti k bolnikom s koronavirusom. Duhovnik, ki skrbi za koordinacijo pastore zdravja, je o srečanju bolnišničnih duhovnikov poslal zapisnik vsem ordinarijem, apostolskemu nunciju, direktorjem bolnišnic, predsedniku države Borutu Pahorju in predsedniku vlade Janezu Janši. Prejel je številne pozitivne odgovore, ki nakazujejo še večjo potrebo po duhovni oskrbi v bolnišnicah in domovih za ostarele. V prihodnje bi bilo treba na tem področju še intenzivneje delati v dialogu z državo in v podobnih zdravstvenih krizah, kot je letošnja, v proces zdravljenja še bolj vključiti duhovnika ter tako bolj poskrbeti za duhovno oskrbo bolnikov, še zlasti umirajočih. V času epidemije je več molitvenih srečanj potekalo v spletni obliki.

Statistični podatki

V 27 slovenskih bolnišnicah skrbi za versko oskrbo približno 30 duhovnikov, med njimi je devet redovnikov, ki spremljajo bolnike v 11 bolnišnicah.

4.3.5 Pastoralna gluhih in naglušnih Slovenije (PGNS)

Pastoralna gluhih in naglušnih Slovenije (PGNS)

Šmartno v Tuhinju 18

1219 Laze v Tuhinju

Vikar: Edi Strouhal

Pastoralna asistentka: s. Helena Eržen OSU

E-pošta: pastoral.gn@gmail.com

Zgodovina

Pastoralna gluhih in naglušnih Slovenije (PGNS) ima svoje začetke v Verskem centru gluhih in naglušnih VCGN, ki ga je v sedemdesetih let prejšnjega stoletja v župniji Šiška osnoval p. Jakob Bijol OFM. Po smrti p. Jakoba Bijola je Verski center gluhih in naglušnih vodil p. Bogdan Knavs OFM. V okviru Slovenske škofovske konference PGNS spada v Medškofijski odbor za pastoralo zdravja.

Cilji

Cilj delovanja PGNS je, da bi splošno pastoralno delo na neki župniji omogočili tudi kristjanom v slovenskem znakovnem jeziku (SZJ), ki se zaradi slišnega hendikepa in govorne motnje, povzročene z izgubo sluha, ne morejo vključiti v redno pastoralno delo župnije.

Glavni projekti in dogodki

Med glavne projekte PGNS sodijo naslednje aktivnosti:

- ozaveščanje laikov in klerikov o pomenu slovenskega znakovnega jezika kot maternega jezika za gluhe in naglušne kristjane;
- matičnim govorcem slovenskega znakovnega jezika omogočiti celovito pastoralno in duhovno oskrbo Katoliške cerkve v slovenskem znakovnem jeziku oziroma prejem svetih zakramentov v njihovi materinščini;
- omogočiti kristjanom, govorcem slovenskega znakovnega jezika, dostopnost do svetih maš v slovenskem znakovnem jeziku ali vsaj do svetih maš, ki bi s pomočjo tolmačev bile tolmačene v slovenski znakovni jezik;
- usposabljanje slišočih oziroma animatorjev za delo z gluhi in naglušni v SZJ.

Izpostavljena dejstva o ustanovi

Poslanstvo PGNS zajema splošno pastoralno delovanje s katoličani, ki jim je materni jezik slovenski znakovni jezik. Pastoralna gluhih in naglušnih ni vezana na nobeno župnijo. V župniji, v kateri potekajo dejavnosti PGNS, so tako ustanova PGNS kot njeni uporabniki vedno le gostje. Nimajo lastnih prostorov in ne svoje župnije. V župnijo, v kateri deluje PGNS, prihajajo gluhi oziroma močno naglušni katoličani iz različnih župnij, celo iz več dekanij. Do izbruha epidemije covid-19 je PGNS delovala v dveh župnijah: v župniji Ljubljana Dravlje in v župniji Maribor Pobrežje. V omenjenih župnijah so redno enkrat mesečno potekale svete maše, ki jim je sledilo družabno srečanje s katehezami.

Organizacija dela v času epidemije covid-19

Ker pastoralno delo v PGNS ni vezano na določeno ozemlje župnije in je pogojeno z župnijskimi prostori gostiteljev ter je zasnovano na osebni ravni z gluhi in naglušni, v času epidemije pastoralna ni delovala.

4.3.6 Pastoralna slepih in slabovidnih

Na področju duhovne oskrbe slepih in slabovidnih največ dejavnosti poteka s pomočjo prostovoljcev, ki niso uradno registrirani niti v Zvezi društev slepih in slabovidnih Slovenije kot krovni organizaciji niti v okviru Katoliške cerkve.

Zgodovina

Pred dobrimi petdesetimi leti so pomanjkanje duhovne oskrbe pri ljudeh s težavami vida zaznale sestre skupnosti Družina Kristusa Odrešenika, v katero je bilo vključenih tudi nekaj slepih in slabovidnih sester. Postopoma so pričele organizirati enodnevna srečanja slepih iz vse Slovenije, v povezavi s škofi, posebno škofom Jožefom Kvasom, ter v sodelovanju s patri jezuiti z večdnevnimi duhovnimi vajami. Dejavnosti so vključevale branje brajevega časopisa *Sodelavci v ljubezni* in enodnevne adventne ter postne obnove v Ljubljani. Organizaciji vseh teh dejavnosti se je posebej posvetila sedaj že pokojna s. Cvetka Kufal, ob njej pa drugi prostovoljci in prijatelji oziroma sorodniki slepih. Stroške so večinoma krili udeleženci sami. Duhovne obnove v adventnem in postnem času so se v zadnjem desetletju pričele še v Novem mestu, Vipavskem Križu, Mariboru in občasno v Celju. Pri pastoralnih dejavnostih za slepe in slabovidne sodeluje vedno več duhovnikov.

Duhovne vaje in romanja že dve desetletji vodi p. Miha Sekolovnik OFMCap. Romanja je leta 1998 pričela Sonja Pungertnik, takrat zaposlena na Zvezi slepih. Leta 2010, ob 90. obletnici organizirane skrbi za slepe v Sloveniji, je gospa Marinka Drinovec, članica Medobčinskega društva slepih in slabovidnih Kranj, predlagala, da bi se za vse zahvalili tudi s sveto mašo. Od takrat dalje so se slepi, slabovidni in njihovi svojci vsako leto zbrali

v drugem kraju in se zahvalili Bogu in velikodušnim ljudem, ki kakor koli pomagajo premagovati izgubo vida. V letu 1990 je Jure Svoljšak, tedaj vzgojitelj in učitelj v Srednji šoli slepih in slabovidnih Škofja Loka, pričel poletne raziskovalne taborne mladim slepih in slabovidnih, ki so se jim po nekaj letih pridružili še zimski tabori. Po štirih letih je pokroviteljstvo prevzela Škofijska karitas Ljubljana, organizatorji pa so prostovoljci. Spoznali smo velik del Slovenije, vključene so bile tudi duhovne vsebine.

Cilji

Vse v zvezi s pripravo gradiv in tiskanjem oziroma snemanjem časopisov in knjig poteka v okviru naše Zveze društev slepih in slabovidnih Slovenije, več dejavnosti v zadnjem času pa po spletu. Cilj vseh omenjenih dejavnosti je krepiti vero pri slepih in slabovidnih, da bi kljub vsem oviram našli smisel svojega življenja in ga z veseljem živeli.

Nekaj podatkov o številu udeležencev:

- romanj s spremljevalci se povprečno udeleži 40 oseb;
- duhovnih vaj s spremljevalci se povprečno udeleži 25 oseb;
- duhovne obnove se povprečno udeleži 70 oseb;
- zahvalne svete maše se povprečno udeleži okoli 300 oseb.

Organizacija dela v času epidemije covid-19

Nekatere dejavnosti so izvajali kot v preteklosti, nekatere so odpadle, druge pa so potekale nekoliko drugače.

Od 7. do 14. februarja 2020 je bilo še mogoče izpeljati zimski tabor slepih in slabovidnih Slovenije v minoritskem samostanu Piran. Poletnega tabora v juliju ni bilo mogoče izvesti. Od 17. do 20. septembra so imeli duhovne vaje v frančiškanskem samostanu Nazarje pod vodstvom kapucina p. Miha Sekolovnika. Enodnevne postne obnove ni bilo. Adventno duhovno obnovo so imeli po spletu, v sodelovanju z Zvezo društev slepih in slabovidnih Slovenije. Pri zbiranjih po spletu so imeli starejši težave, vključilo pa se je več mlajših. Po spletu so druženja za slepe bolj dostopna. Tradicionalno letno romanje je odpadlo. Pri zahvalni sveti maši, ki jo je daroval upokojeni ljubljanski nadškof msgr. dr. Anton Stres, se je zbrala le peščica slepih in slabovidnih v kapeli Toma Zupana v počitniškem domu zveze na Okroglem. Od tam je bilo mogoče sveto mašo spremljati na spletni strani Zveze, uredili so tudi prenos po Radiu Ognjišče in še posebej izrazili hvaležnost ob 100. obletnici zveze slepih. Dejavnosti, povezane s časopisi, knjižnico in oddajo Luč v temi na Radiu Ognjišče, so potekale vse leto brez prekinitve.

Sodelavci v ljubezni, trimesečnik z duhovno vsebino v brajici in zvoku, izdaja Zveza društev

slepih in slabovidnih Slovenije.

Zvočni časopis *Obzorje*, ki izhaja dvakrat mesečno pri Zvezi, ima tudi rubriko Obzorje duha, ki povzema vsebino pretežno iz katoliškega tiska.

V njihovi knjižnici lahko izbirajo knjige z duhovnimi vsebinami v zvočnem zapisu, v brajevi pisavi ali elektronski obliki.

Oddaja Luč v temi je oddaja o slepih in slabovidnih na Radiu Ognjišče, ki poteka na drugo nedeljo v mesecu ob 19. uri. Namenjena je tudi ozaveščanju javnosti.

V letošnjem postnem času (od 19. februarja do 9. aprila 2021) so s pomočjo spleta dobro zaživel petkovi postni večeri, ki so potekali kakor duhovne vaje, z dejavno udeležbo navzočih in z nalogami med posameznimi srečanji. Večere je vodila Sonja Pungertnik.

Za informacije je na voljo Albina Krek

Tel.: 041 48 15 47 ali 04 5147 118

E-pošta: albina.krek@guest.arnes.si

4.3.7 Pastoralna Romov v Cerkvah v Sloveniji

Pastoralna Romov v Cerkvah v Sloveniji

Peter Kokotec

Kapiteljska 1

8000 Novo mesto

E-pošta: peter.kokotec@rkc.si

Mitja Bulič

E-pošta: mitja.bulic@rkc.si

V Cerkvah v Sloveniji v okviru SŠK že vrsto let deluje pastoralna Romov z odgovornim duhovnikom za to področje. Vključuje naslednje organizirane pastoralne dejavnosti:

- sodelovanje in udeležbo na svetovnem kongresu za pastoralno Romov, ki ga pripravlja Sveti sedež;
- vsakoletno udeležbo na mednarodnem kongresu za pastoralno Romov (CCIT) v različnih evropskih deželah. Na kongresu slovenski udeleženci sodelujejo tako v vodstvenih organih CCIT (duhovnik Marjan Lampret) kot pri dejavni udeležbi s pripravo predavanj (duhovnik Peter Kokotec);
- slovensko srečanje pastoralnih delavcev, ki se pri svojem delu srečujejo z Romi. Srečanje je namenjeno izobraževanju, izmenjavi izkušenj med duhovniki, redovniki, redovnicami in laiki ter poglobitvi različnih pastoralnih tem, povezanih z oznanjevanjem evangelija Romom;
- prevod *Zgodbe Svetega pisma* (Sveto pismo za otroke) v romski jezik (*Biblija vašo chavora*); prevod Rajko Šajnovič, teološki pregled Anton Gnidovec;
- dvojezično izdajo *Katekizma in molitvenika* v romskem in slovenskem jeziku (urednik Peter Kokotec) ter v različicah dveh romskih jezikovnih narečij: dolensko-belokranjski (prevod Marina Brezar, teološki pregled Mitja Bulič) in prekmurski (prevod Sonja in Marjan Horvat);
- pastoralno spremljanje in duhovno oskrbo Romov na Brezjah ob prazniku Marijinega vnebovzeta (15. avgusta). Skupaj z Romi se organizira procesija, ki se je udeleži več sto Romov. Pastoralne dejavnosti se povezujejo z izobraževalnimi vsebinami;
- pastoralno spremljanje Romov ob Marijinih praznikih v različnih božjepotnih središčih: Novi Štifi na Dolenskem, Turnišču, Brezjah;
- pastoralno oskrbo Romov v Novem mestu – katehezo in pripravo na zakramente –, ki jo vodi laik Matic Vidic. Rome povezuje tudi z župnijami, v katerih živijo. V pastoralno delo v romskem naselju vključuje praznovanje cerkvenih praznikov s procesijami, pripravo jaslic, prepevanjem.

Pri delu z Romi je še veliko izzivov in možnosti pastoralnega dela.

4.3.8 Jezuitsko združenje za begunce Slovenije (JRS)

Jezuitsko združenje za begunce Slovenije

Ulica Janeza Pavla II. 13

1000 Ljubljana

Direktor: p. Robin Schweiger DJ

E-pošta: begunci.info@gmail.com; GSM: 031 636 964

Kratka zgodovina nastanka

Organizacija Jezuitsko združenje za begunce Slovenije je del svetovne organizacije *Jesuit Refugee Service* (JRS), ki deluje v več kot petdesetih državah sveta. Začela se je leta 1980, ko je takratni vrhovni predstojnik Družbe Jezusove, pater Pedro Aruppe, videl stisko in dramo beguncev iz Vietnama, ki so deželo zapuščali v čolnih. Vsem provincialom je napisal, kaj naj Družba Jezusova naredi, da odgovori na nov izziv. Odločil je, da jim pomaga z ustanovitvijo organizacije za pomoč beguncem. Izkušnja se je nato razširila tudi v druge dele sveta.

Dva jezuitska bogoslovca sta pomagala kot prostovoljca v prehodnem domu na Celovški cesti v Ljubljani. Iz potrebe in pozitivne izkušnje v domu je dozorela odločitev, da se ustanovi podoben urad tudi v Sloveniji. To se je 19. marca 2002 zgodilo v jezuitskem centru na Poljanah v Ljubljani, kjer ima urad svoj sedež. Tedaj je v Slovenijo zaradi vojne na Balkanu še vedno prihajalo veliko ljudi.

Temeljno poslanstvo in ključni cilji dela

Poslanstvo Jezuitskega združenja za begunce Slovenije se osredinja na tri ključne besede: služiti, spremljati in zagovarjati. Služijo, spremljajo in zagovarjajo pravice prosilcev za mednarodno zaščito, nedokumentiranih tujcev v Centru za tujce, beguncev ne glede na raso, vero ali narodno pripadnost. Pomagajo vsem ljudem, ki so na poti.

Prosilce za mednarodno zaščito spremljajo in jim služijo v Azilnem domu na Viču v Ljubljani, ki je institucija odprtega tipa. V preteklih letih so izvajali naslednje projekte:

- vrtec za otroke, s čimer so razbremenili starše, predvsem matere;
- učno pomoč za otroke s pomočjo prostovoljcev;
- psihosocialno pomoč za odrasle ženske in moške, da jim pomagajo prebroditi razne stiske in težave;
- ustvarjalne delavnice za ženske ter družabne dejavnosti za moške;
- učenje slovenskega jezika;
- različne družabne dogodke, kot sta miklavževanje in sodelovanje pri svetovnem dnevu begunca.

Nedokumentirane tujce spremljajo v Centru za tujce v Postojni, ki je institucija zaprtega tipa in ga vodi slovenska policija. V njem je bivanje na nekaj kvadratnih metrih za mnoge stresno. V preteklih letih so izvajali:

- psihosocialno pomoč za odrasle (večinoma moške);
- druženje;
- različne dogodke, kot so božično-novoletni koncert, igre brez meja ob dnevu begunca, kulturni večeri v medkulturnem ozračju za dan kulture;
- pastoralno dejavnost za tujce, ki so katoličani.

V urad Jezuitskega združenja za begunce na ulici Janeza Pavla II. 13 v centru Ljubljane prihajajo begunci, da bi se čim hitreje integrirali v slovensko družbo. Psihosocialno pomoč in druge različne vrste pomoči izvajajo tudi za tiste, ki so že prejeli status begunca.

Pomembno delovanje Jezuitskega združenja za begunce Slovenije je ozaveščanje javnosti o begunski tematiki. Enkrat mesečno že več kot petnajst let pripravljajo radijsko oddajo *Gradimo odprto družbo* (vsako četrto nedeljo ob 18.30) na Radiu Ognjišče, v kateri se lotevajo tem z begunskega, migracijskega in razvojnega področja. O problematiki pišejo tudi članke ter pripravljajo predavanja in okrogle mize.

Poleg opisanega izvajajo raziskave, ki so pomemben vir za spoznavanje določenih tem in spodbujanje priprave pravičnejših zakonov tako na evropski kot narodni ravni. Leta 2008 so izvedli raziskavo o stanju v centrih za tujce v Evropski uniji, ki je vključevala tudi JRS Slovenija. Ob tem je nastala pobuda za organizirano molitev. Vodstvo Centra za tujce je pobudo podprlo in nastala je ideja o »sobi za tišino«, v kateri ljudje različnih veroizpovedi lahko molijo in se umirijo.

Smerokaz oziroma kompas delovanja Jezuitskega združenja za begunce je Konvencija Združenih narodov o statusu begunca, ki pravi, da je begunec oseba, »ki pobegne iz matične države iz utemeljenega strahu pred preganjanjem zaradi rase, vere, narodne pripadnosti, pripadnosti določeni družbeni skupini ali določenemu političnemu prepričanju in ki zaradi takšnega strahu ne more ali noče uživati zaščite te države ali se vanjo vrniti«. S to konvencijo so se mnoge države, tudi Slovenija, zavezale, da bodo pomagale ljudem, ki bežijo pred različnimi grožnjami, preganjanji in si želijo miru. Spodbuja se torej sočutje do vseh, ki jih srečamo v Azilnem domu ali Centru za tujce, pa tudi do tistih, ki se želijo integrirati v slovensko družbo.

Statistični pregled delovanja

Nevladno organizacijo Jezuitsko združenje za begunce Slovenije vodi direktor. Prvi direktor je bil p. Marijan Šef, drugi pa je p. Robin Schweiger. Prvih deset let je bila del ekipe tudi socialna delavka, ki je izvajala določene programe v Azilnem domu in v Centru za tujce. V obdobju 2002–2020 so bili pomemben del ekipe prostovoljci (skupno okrog 200), ki so tedensko pomagali socialni delavki ali/in direktorju pri določenih programih. Sedaj JRS nima več socialne delavke, tako da delo opravljajo prostovoljci s pomočjo direktorja.

Leta 2012 je Jezuitsko združenje za begunce Slovenije praznovalo 10. obletnico delovanja (v letu 2022 bo tako praznovalo že 20. obletnico). Ob tej priložnosti so izdali zbornik z naslovom *Ljudje na poti*, v katerem so predstavili svoje poslanstvo in delovanje skozi desetletno obdobje.

V času epidemije covida-19 je bila dejavnost Jezuitskega združenja za begunce v Azilnem domu in Centru za tujce onemogočena. Zato so poglobili molitveno pomoč in povezanost z ljudmi na poti. Radijska oddaja *Gradimo odprto družbo* na Radiu Ognjišče, ki je potekala tudi med epidemijo, je bila glas za ljudi, ki potrebujejo pomoč.

5 Redovništvo v Cerkvi v Sloveniji

V poglavju o redovništvu predstavljamo statistični pregled podatkov redovnih skupnosti in novih oblik Bogu posvečenega življenja v Cerkvi v Sloveniji za obdobje 2010–2020, ponekod primerjamo podatke za obdobje 2005–2020. Navedeni so tudi kontaktni podatki posameznih redovnih skupnosti.

V Sloveniji deluje 12 moških⁴³ in 15 ženskih redovnih skupnosti ter 4 svetne ustanove oziroma nove oblike Bogu posvečenega življenja. Redovne skupnosti so v svojem delovanju samostojne, sodelujejo pa v Konferenci redovnih ustanov Slovenije (Korus). Korus je cerkvena ustanova, ki jo je v duhu II. vatikanskega zbora potrdila *Kongregacija za ustanove posvečenega življenja in družbe apostolskega življenja*. Člani so višji predstojniki in predstojnice ustanov posvečenega življenja ter družb apostolskega življenja, ki delujejo v Sloveniji. Glavna naloga Korusa je zagotavljanje skupnega predstavništva redovnikov in redovnic pri cerkvenih in civilnih oblasteh.

5.1 Kratek zgodovinski pregled

Samostani in redovne skupnosti na slovenskem etničnem ozemlju so v preteklosti dali svoji okolici poleg velikega versko-dušnopastirskega prispevka tudi močan kulturni, znanstveni, gospodarski in karitativni pečat. Prvi stiki Slovencev z redovniki sežejo v 8. in 9. stoletje v povezavi z misijonsko dejavnostjo benediktincev iz samostanov Innichen in Kremsmünster, ki pa pozneje pri pokristjanjevanju alpskih Slovanov oziroma Slovencev nista bila tako pomembna kot samostan sv. Pavla v Salzburgu in samostan Molzbüchel na Koroškem.⁴⁴ Plodna tla so pri nas našli vsi redovi: od benediktinskega reda, ki se je dejavno vključil v misijonarsko dejavnost, do redov, ki so izšli iz reformnega gibanja 11. in 12. stoletja, cistercijanov in kartuzijanov ter viteških in uboštenih redov, ki so našli področje svojega delovanja v karitativni, dušnopastirski in gospodarski dejavnosti.⁴⁵

Samostani so bili v poznem srednjem veku naša kulturna središča, ki so razvila živahno literarno dejavnost in so skrbela ne le za izobrazbo svojih članov, temveč so znanje in vednost posredovali svoji okolici, kar dokazujejo mnoge knjižnice, šole in druge ustanove.⁴⁶ V Sloveniji lahko še danes občudujemo umetnostne in arhitekturne sloge, ki so od romanike dalje pustili svoj pečat na sakralnih spomenikih ter na številnih samostanskih stavbah.⁴⁷

Najstarejša redovna skupnost na slovenskem ozemlju so cistercijani, saj je bil njihov prvi samostan pri nas ustanovljen leta 1136. Sledijo kartuzijani (1160), frančiškani (1229), minoriti (1239), klarise (1300), jezuiti (1597), kapucini (1606), karmeličanke (1650) in uršulinke (1702).

43 V seštevek ni vključen član redovne skupnosti maristov, Slovenec, ki živi in deluje v Argentini.

44 Prim. D. Hančič, *Klarise na Kranjskem*, Zgodovinski arhiv Ljubljana, Ljubljana, 2005, 11.

45 Prim. M. Benedik ur., *Zgodovina Cerkve na Slovenskem*, Mohorjeva družba, Celje, 1991, 75.

46 Prim. M. Benedik ur., *Zgodovina Cerkve na Slovenskem*, Mohorjeva družba, Celje, 1991, 75.

47 Prim. M. Benedik ur., *Zgodovina Cerkve na Slovenskem*, Mohorjeva družba, Celje, 1991, 76.

5.2 Metodološko pojasnilo

Zbrani podatki se nanašajo na pridobljena poročila posameznih redov, ki jih je posredovalo tajništvo *Konference redovnih ustanov Slovenije* (Korus), in odražajo stanje dne 31. decembra 2020. Štiri redovne skupnosti oziroma nove oblike Bogu posvečenega življenja so posredovale podatke samo za leta 2018–2020, zato prihaja do odstopanj v preteklih letih. Za leta 2018, 2019 in 2020 nismo prejeli vseh podatkov o številu zaposlenih redovnikov in redovnic, o zunanjih laičkih sodelavcih ter o nepremičninah v lasti redovnikov.⁴⁸

Izraza »redovnica« in »redovnik« se v besedilu uporabljata enakovredno za vse člane skupnosti (slovesne, večne ali začasne zaobljube, kandidati, postulanti, novinci, ponovinci itd.).

5.3 Splošno o redovnih skupnostih

V šestih škofijah Katoliške cerkve v Sloveniji deluje 31 redovnih skupnosti ali ustanov z novo obliko Bogu posvečenega življenja. V letu 2020 je bilo v Sloveniji 743 redovnic in redovnikov. Nekateri pripadajo drugim provincam ali pa slovenske province vključujejo osebe na ozemlju drugih držav.

5.4 Osebe

Najštevilčnejši redovni skupnosti sta sestre usmiljenke (HKL) s 77 članicami in don Boskovi salezijanci (SDB) s 77 člani, šolske sestre (ŠSFKK) z 68 članicami, bratje frančiškani (OFM) s 57 člani ter Marijine sestre čudodelne svetinje (MS) z 52 članicami. Po članstvu najmanjši skupnosti z dvema članoma sta redovni skupnosti benediktincev (OSB) in klaretincev (CMF).

Leta 2010 je bilo v Katoliški cerkvi v Sloveniji 931 redovnic in redovnikov, leta 2020 pa 743 (649 z večnimi zaobljubami); zabeležili smo 20,19% upad. Analiza obdobja 2005–2020 nam pokaže, da je število redovnic in redovnikov v Sloveniji prešlo z 979 na 743, kar predstavlja 24,11% upad oziroma v povprečju 15,9 osebe na leto. Redovne skupnosti, ki so v tem obdobju doživele največji upad članstva, so sestre svetega Križa (SSK; –60 %), sledijo lazaristi (CM; –52,9 %), frančiškanke brezmadežnega spočetja (FBS; –50 %), sestre križniškega reda (SKR; –50 %), družina Kristusa Odrešenika (DKO; –50 %) ter šolske sestre sv. Frančiška Kristusa Kralja (SŠFKK; –42,3 %). Redovne skupnosti, ki v analiziranem petnajstletnem obdobju beležijo pozitivno rast članstva, so jezuiti (DJ; +5,2 %), skupnost Loyola (SL; +27,2 %) ter klarise (OSC; +40 %).

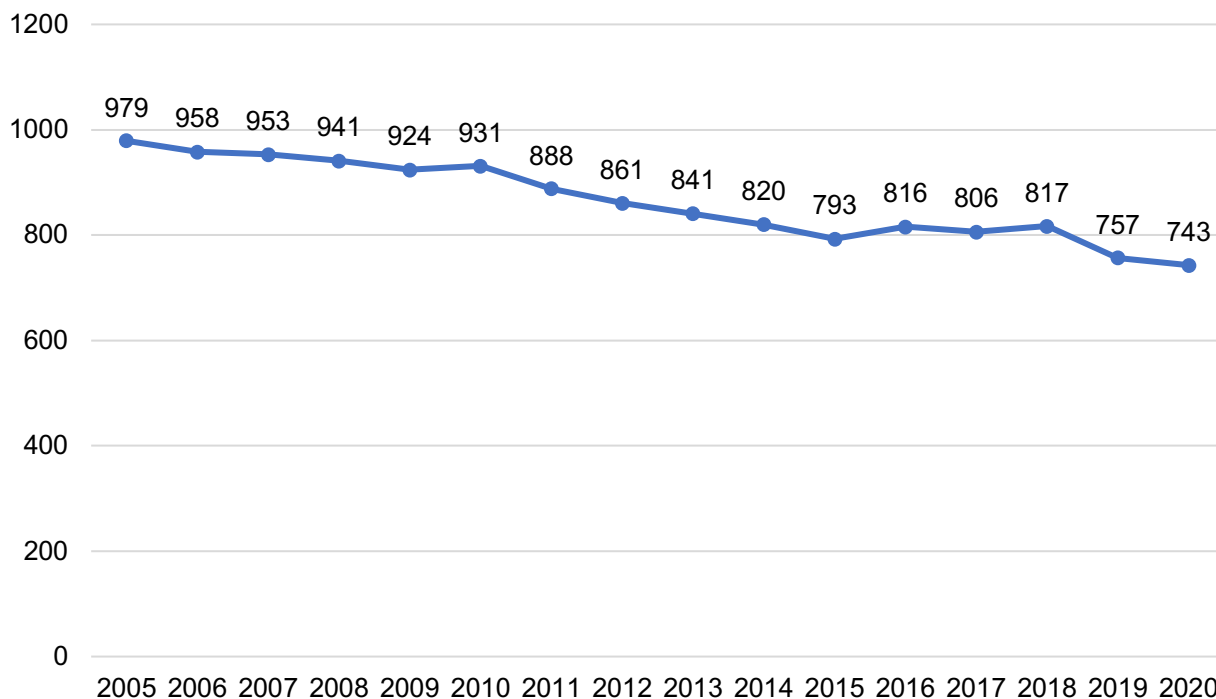
Člani reda

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
OSB	2	2	2	2	2	2	2		2	2	2
OCist	13	14	14	14	14	14	14	14	13	10	10
OP	3	3	3	3	3	4	4	3	3	3	2

⁴⁸ Ne razpolagamo s podatki naslednjih redovnih skupnosti: OSB, OCist, OP, OFM, OFMCap, OChart, CMF, KR, CM, OFMConv, OP-ž, HKL, FMM, MS, SSK, ND, DKO in FSO.

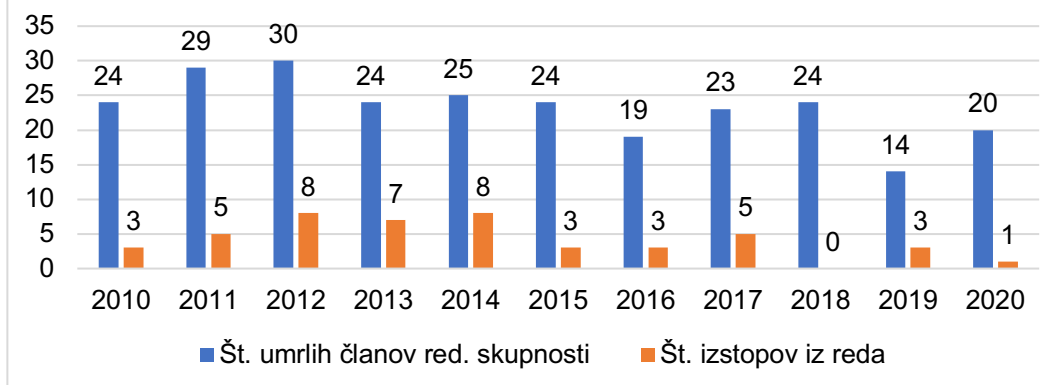
DJ	38	39	36	39	39	36	38	40	38	36	40
OFM	84	82	80	78	75	71	68	69	71	64	57
OFMCap	/	/	/	/	/	/	34	33	33	29	30
OChart	11	9	9	9	9	10	9	9	11	8	8
CMF	/	/	/	/	/	/	/	2	2	2	2
KR	/	/	/	/	/	/	/	4	4	4	4
CM	48	45	43	42	40	40	38	37	37	37	24
OFMConv	47	47	47	46	47	48	47	45	43	37	37
SDB	85	83	83	76	77	77	79	78	95	77	77
OP - ž	/	/	/	/	/	/	/		4	3	3
FBS	28	27	25	23	22	21	20	19	18	18	17
HKL	133	110	102	99	93	94	90	88	86	82	77
FMA	42	41	40	39	38	36	36	38	37	37	37
FMM	12	11	11	11	11	10	10	12	10	3	12
Sveta Gora	9	9	9	8	8	9	8	8	7	7	8
OCD	15	15	15	17	17	18	18	18	17	18	18
OSC	21	21	22	23	23	26	27	28	27	27	28
MS	78	76	72	70	69	54	56	53	50	52	52
MC	/	/	/	/	/	/	/	4	4	4	4
SKR	7	7	6	5	5	4	4	4	4	4	4
SSK	22	19	18	17	15	15	15	11	11	10	10
SL	13	14	12	13	13	12	13	14	14	13	14
ND	43	43	41	41	41	39	39	36	36	33	33
ŠSFKK	100	92	93	90	86	79	76	74	72	71	68
DKO	17	16	15	12	12	13	12	11	11	11	10
OSU	54	57	57	58	55	55	53	51	51	49	49
FSO	3	3	3	3	3	3	3		3	3	3
MFD	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Skupaj	931	888	861	841	820	793	816	806	817	757	743
Indeks rasti glede na prejšnje leto (v %)	7	-43	-27	-20	-21	-27	23	-10	11	-60	-14
	(0,76)	(-4,62)	(-3,04)	(-2,32)	(-2,50)	(-3,29)	(2,90)	(-1,23)	(1,36)	(-7,34)	(-1,85)

Št. vseh članov red. skupnosti v Sloveniji – inkardinirani v red

V obdobju 2010–2020 je slovenske redovne družine zapustilo 332 članov: 280 jih je umrlo, 52 jih je izstopilo iz reda. Največ izstopov lahko opazimo med letoma 2011 in 2014. Največ umrlih članov reda je bilo pri sestrah usmiljenkah (57), šolskih sestrah (52) ter Marijinih sestrah (18).

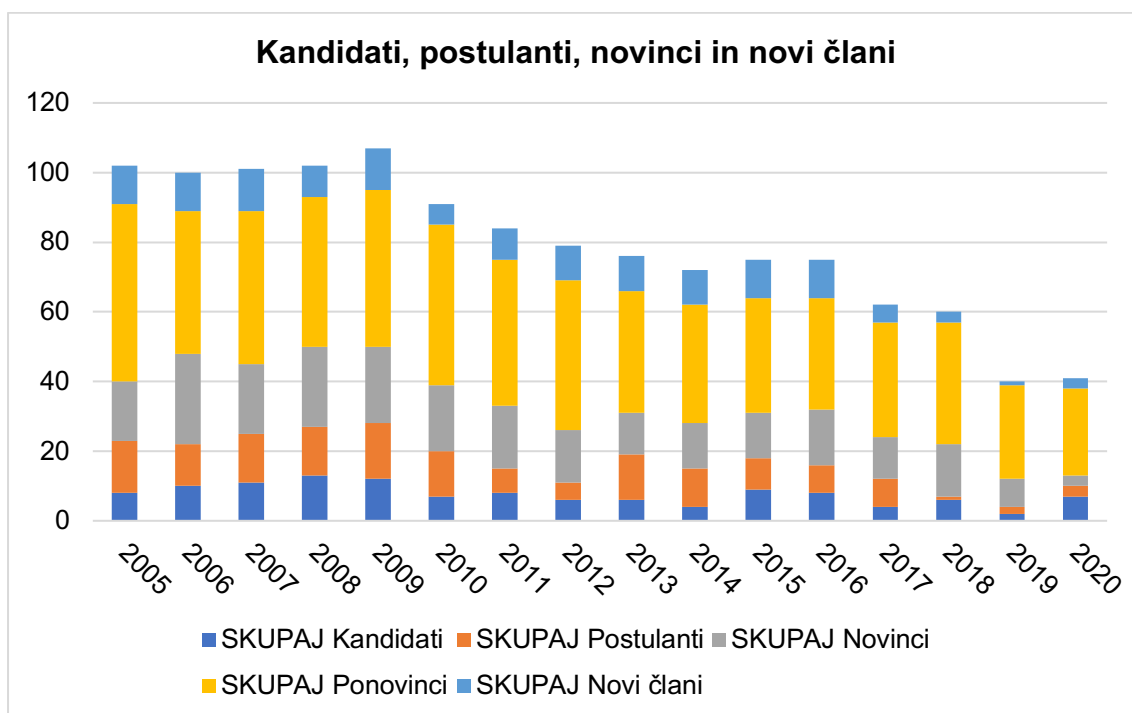
Umrli člani in izstopi iz reda

V podatkih, ki so jih posredovale redovne skupnosti, smo analizirali tudi gibanje novih članov. Leta 2010 je bilo v Sloveniji 91 mladih redovnic in redovnikov, leta 2020 pa 41, kar pomeni 54,95% upad. Leto 2010 predstavlja prelomno točko, saj gibanje redovnega podmladka do tega leta narašča, po njem pa upada. Izjemi sta leti 2015 in 2016, ko lahko zaznamo manjše povečanje glede na trend prejšnjih let.

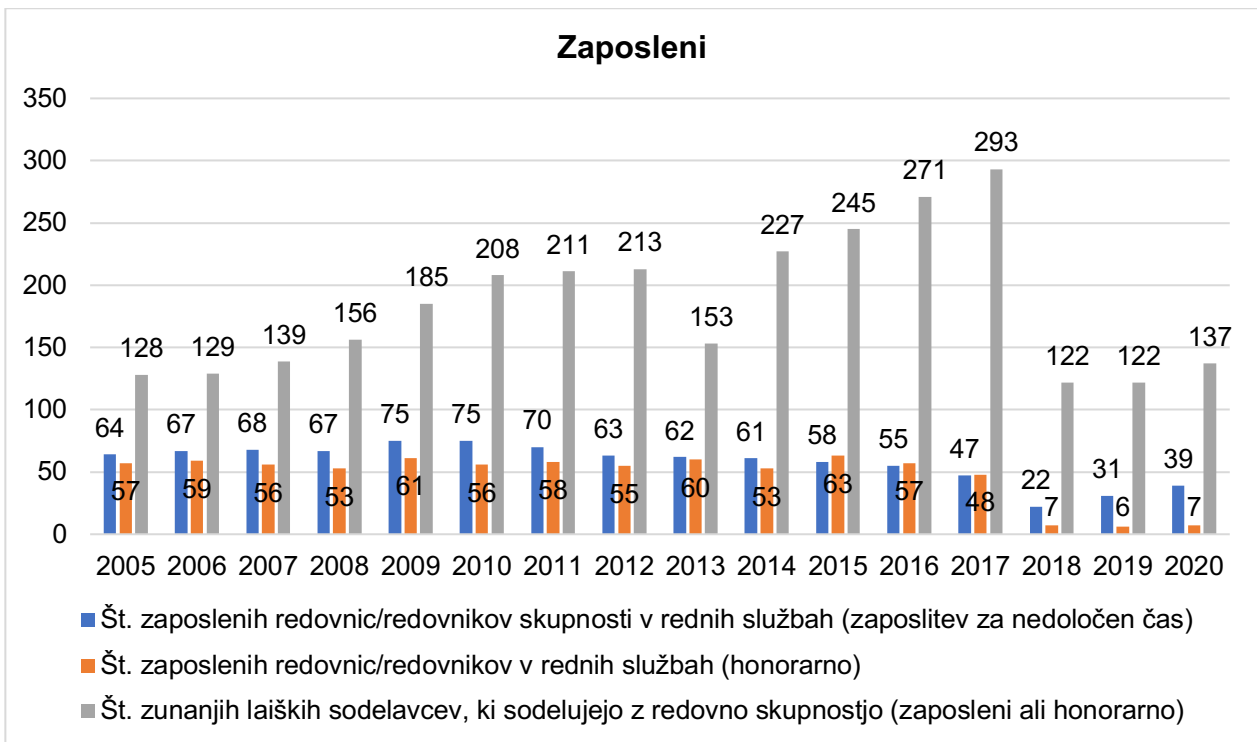
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Kandidati	7	8	6	6	4	9	8	4	6	2	7
Postulanti	13	7	5	13	11	9	8	8	1	2	3

Novinci	19	18	15	12	13	13	16	12	15	8	3
Ponovinci	46	42	43	35	34	33	32	33	35	27	25
Novi člani	6	9	10	10	10	11	11	5	3	1	3
Skupaj	91	84	79	76	72	75	75	62	60	40	41

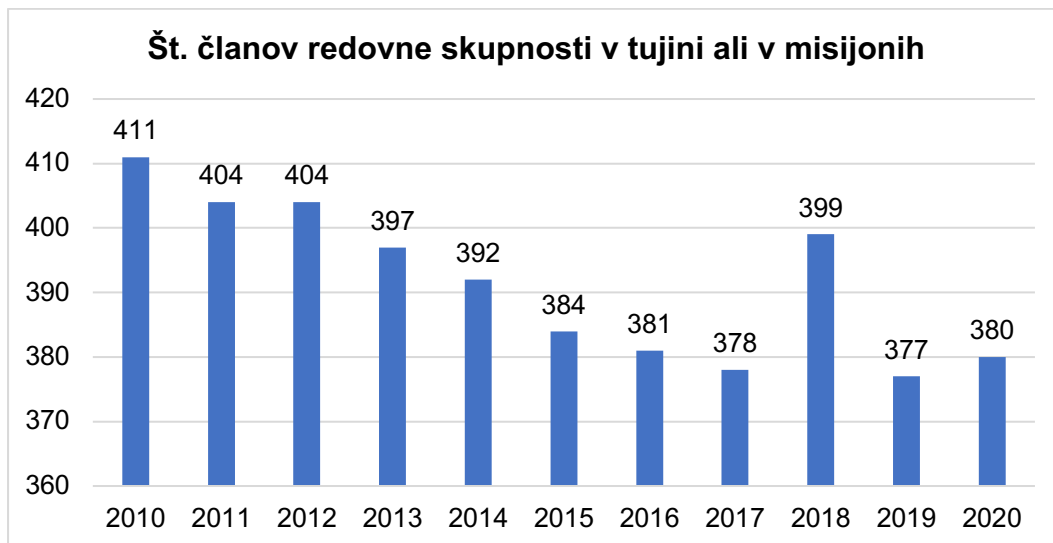

Iz pridobljenih podatkov opazimo, da se je število zaposlenih zunanjih sodelavcev laikov v samostanih povečalo s 185 leta 2010 na 293 v letu 2017. Število redovnic in redovnikov, ki so zaposleni v službah za nedoločen čas, se je s 75 leta 2010 znižalo na 31 v letu 2020. S tem je povezano tudi vprašanje gmotnega položaja redovnih družin, saj zniževanje tega števila vpliva na prihodke redovnih skupnosti in niža prihodke samostana.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Št. zaposlenih redovnic/redovnikov skupnosti v rednih službah (zaposlitev za nedoločen čas)	75	75	70	63	62	61	58	55	47	22	31
Št. zaposlenih redovnic/redovnikov v rednih službah (honorarno)	61	56	58	55	60	53	63	57	48	7	6
Št. zunanjih laičkih sodelavcev, ki sodelujejo z redovno skupnostjo (zaposleni ali honorarno)	185	208	211	213	153	227	245	271	293	122	122
Št. umrlih članov red. skupnosti	24	24	29	30	24	25	24	19	23	24	14
Št. izstopov iz reda	6	3	5	8	7	8	3	3	5	0	3

Število redovnikov in redovnic, ki delujejo v tujini ali v misijonih, se je občutno znižalo v obdobju 2010–2020: s 411 na 380, kar predstavlja 7,54% upad. V petnajsetletnem obdobju 2005–2020 je upad na tem področju 16,6%.

Zmanjševanje števila redovnic in redovnikov je evropski pojav, ki je zajel večino držav stare celine. V preglednicah v nadaljevanju predstavljamo primerjavo gibanja števila v sosednjih državah ter v tistih evropskih državah, ki z nami delijo usodo totalitarnega sistema in so družbeno primerljive s Slovenijo: na Češkem, Slovaškem in Poljskem. V letih 2005–2019 se je v Evropi zmanjšalo število moških redovnikov za 18,9 %. Največji upad beležijo na Madžarskem (–24,7 %), sledi Italija (–24,2 %). Pozitiven prirast imajo na Slovaškem (+6,1 %) in na Poljskem (+6,3 %). Ženske redovne skupnosti so utrpeli največji upad članstva na Madžarskem, saj se je njihovo število prepolovilo (–51 %), sledijo Češka (–43 %), Nemčija (–42,9 %) in Avstrija (–32,6 %). V Evropi se je število redovnic v zadnjih petnajstih letih zmanjšalo s 322.995 na 216.846 oziroma za 32,9 %.

Redovniki – primerjalni pregled Evropa ⁴⁹			
Država	2005	2019	%
Avstrija	1.676	1.407	-16,1
Italija	17.733	13.437	-24,2
Madžarska	498	375	-24,7
Hrvaška	889	764	-14,1
Nemčija	4.267	3.562	-16,5
Češka	612	491	-19,8
Slovaška	602	639	6,1
Poljska	6.378	6.781	6,3
Slovenija	317	273	-13,9
Evropa	59.787	48.459	-18,9

Redovnice – primerjalni pregled Evropa ⁵⁰			
Država	2005	2019	%
Avstrija	5.041	3.398	-32,6
Italija	101.604	72.121	-29,0
Madžarska	1.262	619	-51,0
Hrvaška	3.689	3.019	-18,2
Nemčija	32.410	18.508	-42,9
Češka	1.780	1.004	-43,6
Slovaška	2.677	1.905	-28,8
Poljska	23.333	18.795	-19,4
Slovenija	633	443	-30,0
Evropa	322.995	216.846	-32,9

5.5 Stavbe

Z zmanjševanjem števila redovnic in redovnikov se zmanjšuje tudi število samostanov, ki jih potrebujejo za svoje bivanje in delovanje. V obdobju 2010–2020 se je število stavb v lasti slovenskih redovnih družin znižalo s 115 na 107, povečalo pa se je število vzgojnih ustanov z 12 na 13 ter drugih zavodov, kot so domovi za ostarele s 7 na 8. Redovne skupnosti so vzpostavile celovito mrežo domov za duhovne vaje in druga srečanja, ki na nacionalnem ozemlju ponujajo več kot 1200 ležišč.

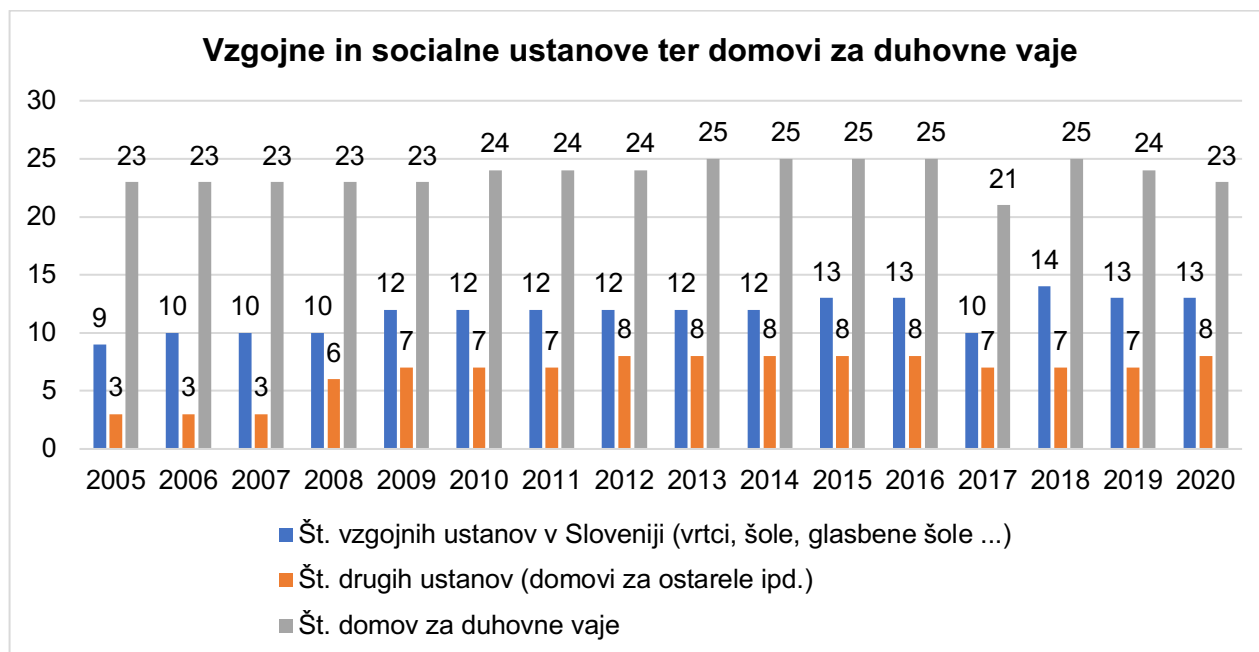
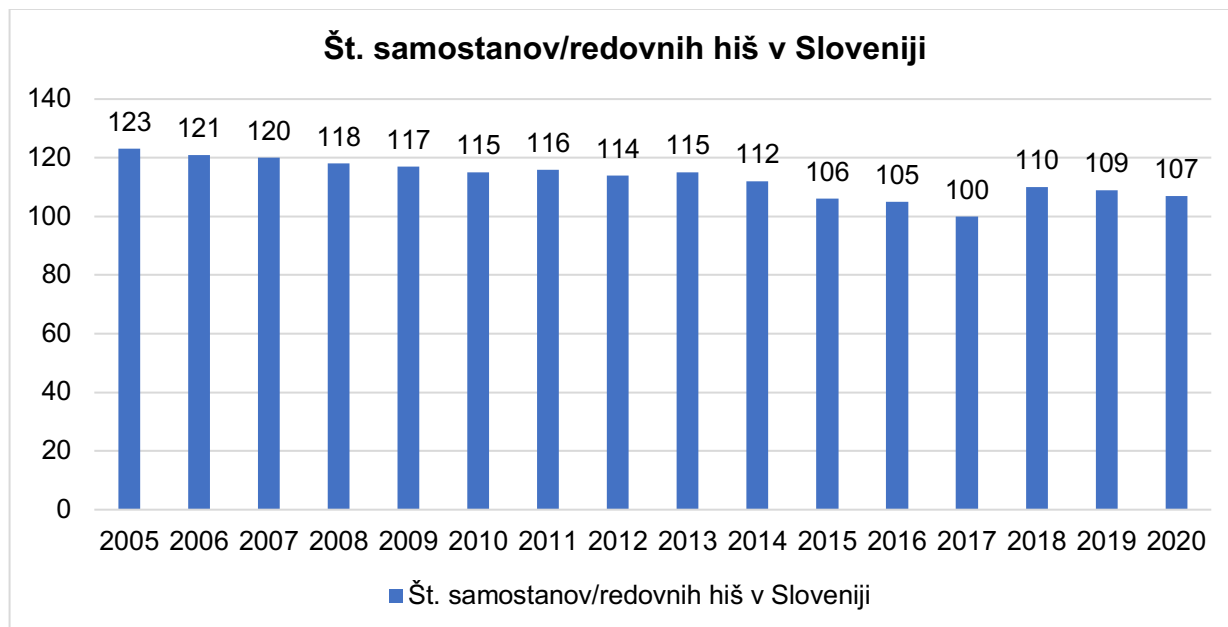
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Št. samostanov/redovnih hiš v Sloveniji	115	116	114	115	112	106	105	100	110	109	107
Št. vzgojnih ustanov v Sloveniji (vrtci, šole, glasbene šole ...)	12	12	12	12	12	13	13	10	14	13	13
Št. drugih ustanov (domovi za ostarele ipd.)	7	7	8	8	8	8	8	7	7	7	8
Št. domov za duhovne vaje	24	24	24	25	25	25	25	21	25	24	23

49 Vir: *Annuario Statisticum Ecclesiae 2019*, Libreria Editrice Vaticana, 205–206; *Annuario Statisticum Ecclesiae 2019*, Libreria Editrice Vaticana, 205–206.

50 Vir: *Annuario Statisticum Ecclesiae 2019*, Libreria Editrice Vaticana, 222–223; *Annuario Statisticum Ecclesiae 2019*, Libreria Editrice Vaticana, 222–223.

Št. ležišč v domovih za duhovne vaje (vsa razpoložljiva kapaciteta)	1277	1277	1287	1287	1287	1235	1201	1171	1351	1315	1265
Št. udeležencev duhovnih vaj	13171	12336	12371	12605	13115	17499	17710	17980	2201	2317	2056

V zadnjih petnajstih letih se je število samostanov zmanjšalo s 123 na 107, število vzgojnih zavodov se je povečalo z 9 na 13, število drugih ustanov, kot so domovi za ostarele in podobno, pa s 3 na 8; število domov za duhovne vaje je ostalo nespremenjeno.

5.6 Kulturna dediščina

Po dostopnih podatkih imajo slovenski redovi v lasti 78 objektov s statusom kulturnega spomenika, pri čemer so nekateri celo državnega pomena. Največ jih imajo frančiškani (35), sledijo minoriti (24), uršulinke (4), benediktinci (3) in jezuiti (3). Večinoma gre za

samostane ali cerkve, pa tudi muzeje in knjižnice. Iz odgovorov na vprašanja za zbiranje podatkov je razvidno, da imajo štirje redovi osebo, ki se posebej ukvarja s kulturno dediščino, kot je npr. arhivar, knjižničar ali kustos.

Kontaktne podatke redovnih skupnosti

Konferenca redovnih ustanov Slovenije

Poljanska cesta 6, 1000 Ljubljana

Tel.: 01/433-53-23

Spletna stran: www.korus.rkc.si

E-pošta: korus@rkc.si

5.7 Ženske redovne skupnosti

Hčere Marije Pomočnice

Rakovniška ulica 21

1000 Ljubljana

Marijine sestre

Hrenova ulica 10

1000 Ljubljana

Skupnost Loyola

Apnenik 6

8310 Šentjernej

Sestre svetega Križa

Mala Loka 8

1230 Domžale

Klarise

Samostanska pot 51

3331 Nazarje

Frančiškanke Brezmadežnega spočetja

Ulica Pohorskega bataljona 32

2310 Slovenska Bistrica

Hčere krščanske ljubezni – usmiljenke

Pod bregom 22, Šentjakob

1000 Ljubljana Črnuče

Šolske sestre de Notre Dame

Šišenska cesta 56

1000 Ljubljana

Sestre križniškega reda

Trg Jakoba Babiča 3

9240 Ljutomer

Šolske sestre sv. Frančiška Kristusa Kralja

Strmi pot 4

1000 Ljubljana

Uršulinke

Pustovrhova ulica 11

1000 Ljubljana

Mala Frančiškova družina

Černetova ulica 17

1000 Ljubljana

Inštitut frančiškank Marijinih misijonark

Mirje 7

1000 Ljubljana

Misijonarke ljubezni

Kališnikov trg 7

1131 Ljubljana

Don Boskove prostovoljke

Dragonijeve ulica 6

2000 Maribor

Karmeličanke

Sora 20

1215 Medvode

Karmeličanke

Rogovila 1

8216 Mirna Peč

Dominikanke sv. Katarine Sienske

Petrovče 211

3301 Petrovče

5.8 Moške redovne skupnosti

Dominikanci
Petrovče 199
3301 Petrovče

Družba Jezusova – jezuiti
Vodnikova 279
1000 Ljubljana

Kapucini
Mekinčeva ulica 3
1000 Ljubljana

Misijonska družba – lazaristi
Maistrova ulica 2
1000 Ljubljana

Minoriti
Minoritski trg 1
2250 Ptuj

Kartuzijani
Drča 1
8310 Šentjernej

Križniški red
Šišenska 30
1000 Ljubljana

Salezijanci
Rakovniška ulica 6
1000 Ljubljana

Klaretinci
Frankolovo 6
3213 Frankolovo

Frančiškani
Prešernov trg 4
1000 Ljubljana

Cistercijani
Stična 17
1295 Ivančna Gorica

Benediktinci
Lackova cesta 264
2341 Limbuš

5.9 Svetne ustanove in nove oblike Bogu posvečenega življenja

Don Boskove prostovoljke
Rakovniška 6
1000 Ljubljana

Družina Kristusa Odrešenika
Šmartinska 6
1000 Ljubljana

Mala Frančiškova družina
Černetova ulica 17
1000 Ljubljana

Duhovna družina Delo
Kotna pot 8, Voglje
4208 Šenčur

Sestre Corpus Christi
Čateška ul. 12
8250 Brežice

Skupnost Emanuel
Ul. stare pravde 11
1000 Ljubljana

Frančiškov svetni red (FSR)
Prešernov trg 4, 1000 Ljubljana

6 Pregled statističnih podatkov

6.1 Svetovna cerkvena statistika 2019 (*Annuario Statisticum Ecclesiae*)⁵¹

Vsako leto Sveti sedež izda obsežno zbirko statističnih podatkov za Katoliško cerkev po vsem svetu, ki kažejo, da se krščanstvo v svetovnem merilu širi, le v Evropi in Severni Ameriki številke ostajajo enake ali se pri posameznih postavkah zmanjšujejo. Podatke, ki odsevajo stanje na dan 31. december 2019, je zbralo in uredilo Državno tajništvo Svetega sedeža v delu *Annuario Statisticum Ecclesiae*, izdanem aprila 2021.⁵²

Svetovno prebivalstvo

31. decembra 2019 je bilo svetovno prebivalstvo ocenjeno na 7.577.777.000 oseb, kar je 81.383.000 oseb več kot v letu 2018. Prirast prebivalstva zadeva vse celine, tudi Evropo.

Število katoličanov

31. decembra 2019 je bilo na svetu 1.344.403.000 katoličanov, kar je 15.410.000 več kot v predhodnem letu. Povečanje je opaziti na vseh celinah, razen v Evropi (–292.000). Največji prirast je v Afriki (+8.302.000) in v Ameriki (+5.373.000), sledijo Azija (+1.909.000) in Oceanija (+118.000). Teritorialni odstotki katoličanov so se med letoma 2018 in 2019 spremenili: v Ameriki se je število zmanjšalo z 48,3 % na 48,1 %, v Evropi pa z 21,5 % na 21,2 %. Povečalo se je število v Afriki, z 18,3 % na 18,7 %, in rahlo v Aziji, nespremenjeno ostaja v Oceaniji, to je 0,8 % vseh katoličanov na svetu.

Teritorialne uprave in misijonske postojanke

Teritorialnih uprav⁵³ ali delnih Cerkva je 3.026, kar je ena več kot v preteklem letu. Katoliška cerkev je razdeljena na 457.360 pastoralnih središč, od katerih je 223.992 župnij.

Škofje

Skupno število škofov se je zmanjšalo za 13, vseh skupaj je 5.364. Leta 2019 se je povečalo število škofov, ki prihajajo iz vrst škofijskih duhovnikov (+12), zmanjšalo pa število tistih, ki prihajajo iz redovnih vrst (–25).

Duhovniki

Število škofijskih in redovnih duhovnikov na svetu se je povečalo za 271 oseb in tako znaša 414.336 oseb. Celine z upadom števila duhovnikov so Evropa (–2.608), Amerika (–690) in Oceanija (–69), njihovo število pa se je povečalo v Afriki (+1.649) in Aziji (+1.989).

51 Vir: *Secretaria Status – Rationarium Generale Ecclesiae, Annuario Statisticum Ecclesiae*, Libreria Editrice Vaticana, februar 2016.

52 Prim. <https://press.vatican.va/content/salastampa/en/bollettino/pubblico/2017/04/06/170406e.html>.

53 Pojem teritorialne uprave ali delne Cerkve zajema (nad)škofije, apostolske administrature, eparhije, ozemeljske prelature, opatije, vikariate, apostolske prefektore, misijonske postojanke *sui iuris* ipd. (prim. ZCP, kann. 369–372).

Stalni diakoni

Število stalnih diakonov se je v letu 2019 povečalo za 1,5 %, in sicer za 734 oseb; vseh je 48.238. Njihovo število najbolj narašča v Ameriki in Evropi, kjer živi 97 % vseh stalnih diakonov.

Redovniki in redovnice

Število redovnikov, ki niso duhovniki, se je zmanjšalo sedmo leto zapored za 646 oseb; vseh je 50.295. Tudi v letu 2019 število redovnic upada, in sicer za 11.562 oseb, tako je bilo vseh skupaj 630.099. Število redovnic se je ponovno povečalo v Afriki (+835) in Aziji (+599), znižalo pa v Evropi (-7.400), Ameriki (-5.315) in Oceaniji (-281). V Evropi je 216.846 redovnic (224.246 v letu 2018), Ameriki 154.717 (160.032 v letu 2018), Oceaniji 6.718 (6.999 v letu 2018), Aziji 174.764 in Afriki 77.054.

Laiški misijonarji in katehisti

Na svetu deluje 410.400 laiških misijonarjev (+34.252): 8.002 v Afriki, 348.862 v Ameriki, 41.570 v Aziji, 11.833 v Evropi in 173 v Oceaniji. Število katehistinj in katehistov se je znižalo za 2.590 oseb; ob koncu leta 2019 jih je bilo 3.074.034.

Bogoslovci

Število škofijskih in redovnih bogoslovcev se je na svetovni ravni zmanjšalo za 1.822; vseh je bilo 114.058. Njihovo število se je povečalo samo v Afriki (+509), zmanjšalo pa v Aziji (-898), Oceaniji (-53), Ameriki (-750) in Evropi (-630).

Malosemeniščniki

Število malosemeniščnikov, škofijskih in redovnih, se je v letu 2019 zmanjšalo za 3.174; vseh skupaj je bilo 96.990. Njihovo število se je zmanjšalo v Afriki (-1.519), Ameriki (-914), Evropi (-743), Aziji (-20) in povečalo v Oceaniji (+22).

Izobraževalne in vzgojne ustanove

Katoliška cerkev upravlja 72.667 vrtcev, ki jih obiskuje 7.532.992 otrok; 98.925 osnovnih šol, ki jih obiskuje 35.188.771 otrok; 49.552 srednjih šol, v katere je vpisanih 19.307.763 dijakov. 2.395.540 učencev je vpisanih v višje šole in 3.833.012 študentov na katoliške univerze oziroma druge katoliške visokošolske zavode.

Zdravstvene in dobrodelne ustanove

Vseh zdravstvenih in dobrodelnih ustanov, ki jih je leta 2019 upravljala Katoliška cerkev, je bilo 105.439:

- 5.245 bolnišnic,
- 14.963 zdravstvenih dispanzerjev,
- 532 bolnišnic za gobavce,
- 15.429 domov za ostarele, kronične bolnike in invalide,
- 9.374 sirotišnic,
- 10.723 otroških jasli,
- 12.308 poročnih posvetovalnic,
- 3.198 vzgojnih centrov s prilagojenimi programi ali za otroke s posebnimi potrebami,
- 33.840 drugih dobrodelnih ustanov ali vzgojnih centrov.

Diplomatska mreža Svetega sedeža

Sveti sedež ima diplomatske zveze s 183 državami ter z Evropsko unijo in Suverenim malteškim viteškim redom. 88 držav, Evropska unija in Suvereni malteški viteški red imajo v Rimu svoje predstavništvo pri Svetem sedežu.⁵⁴ Z Afganistanom, Kitajsko, Bhutanom, Severno Korejo in Maldivi Sveti sedež nima vzpostavljenih uradnih diplomatskih povezav.

6.2 Prebivalci in katoličani v Sloveniji

Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije se je število državljanov Slovenije v letu 2020 povečalo za 800, število tujih državljanov pa za 12.300. 1. januarja 2021 je bilo med 2.108.977 prebivalci Slovenije 8 % tujcev.⁵⁵

Prebivalci	2.095.861
Moški	1.051.066
Ženske	1.044.795
Državljeni Republike Slovenije	1.939.510
Moški	947.014
Ženske	992.496
Tuji državljani	156.351
Moški	104.052
Ženske	52.299

Vir: SURS

Po podatkih, ki so jih posredovale slovenske (nad)škofije, je bilo 31. decembra 2020 v Sloveniji 1.507.477 katoličanov, kar predstavlja 71,48% delež. V šestih (nad)škofijah je delovalo 12 nadškofov in škofov, 997 škofijskih in redovnih duhovnikov, 433 redovnic, 652 laičkih katehistin in katehistov ter 37 stalnih diakonov. V letu 2020 je imela Cerkev v Sloveniji 44 misijonarjev in misijonark v 27 državah na štirih celinah. Leta 2020 je bilo v Sloveniji krščenih 7.138 otrok in odraslih; 8.315 oseb je prvič pristopilo k svetemu obhajilu; 8.013 oseb je prejelo zakrament svete birme; sklenjenih je bilo 1.664 cerkvenih porok. V letu 2020 so v Sloveniji v okviru mreže Karitas delovali krovna organizacija Slovenska karitas, šest škofijskih Karitas, 450 župnijskih in območnih Karitas ter dva zavoda, ki izvajata socialnovarstvene programe na področju pomoči ženskam v stiski in pomoči odvisnikom. V Karitas je v letu 2019 delovalo več kot 9.800 prostovoljcev, ki so skupaj opravili 517.460 ur prostovoljnega dela.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Skupaj dekanije	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60
Skupaj župnije	791	785	785	785	785	785	785	697	697	697	697

54 Prim. *Sala stampa della Santa sede*, Bollettino n. 0080/2021, v: <https://press.vatican.va/content/salastampa/it/bollettino/pubblico/2021/02/08/0080/00166.html>, pridobljeno 22. oktobra 2021.

55 Vir: SURS, v: <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/9212>, pridobljeno 2. novembra 2021.

Skupaj prebivalci	2.029.908	2.026.478	1.909.528	1.927.363	2.043.840	2.028.657	2.022.309	2.066.880	2.080.908	2.094.060	2.108.977
Skupaj katoličani	1.569.119	1.557.276	1.554.355	1.543.114	1.523.040	1.535.297	1.523.113	1.511.980	1.513.756	1.509.986	1.507.477
% katoličanov	77,30	76,85	81,40	80,06	74,52	75,68	75,32	73,15	72,74	72,11	71,48

6.2.1 Naseljenost Slovenije

Po podatkih Statističnega urada je prebivalstvo Slovenije 1. januarja 2021 sestavljalo 1.059.938 moških in 1.049.039 žensk. Delež žensk med državljani Slovenije je znašal 51,1 % (ta delež sicer zelo počasi upada že več let), med tujimi državljani pa 34,2 % (po več kot dveh letih upadanja ta delež od 1. aprila 2020 spet narašča).⁵⁶ Najgosteje naseljeno mestno naselje je Piran s skoraj 5.500 prebivalci na kvadratni kilometer. Če bi hoteli tako gosto naseliti celotno Slovenijo, bi potrebovali več kot 111 milijonov prebivalcev. Naselij brez prebivalcev je bilo 53 (0,9 % vseh naselij v Sloveniji). V letu 2020 je bilo ustanovljeno novo naselje Zatrnik v občini Gorje. V petih naseljih, ki so imela po najmanj 30 prebivalcev, ni bilo otrok, tj. prebivalcev, starih manj kot 15 let. Največje med takimi naselji je bilo Završje v občini Trbovlje, ki je imelo 42 prebivalcev, od katerih nihče ni bil mlajši od 15 let. V dveh naseljih z najmanj 30 prebivalci ni bil nihče star 65 ali več let. Ti dve naselji sta Gabrje pri Ilovi Gori v občini Grosuplje (35 prebivalcev) in Sovinek v občini Semič (32 prebivalcev).⁵⁷

6.2.2 Slovenska demografska slika

V Sloveniji, po številu prebivalcev šesti najmanjši državi članici Evropske unije, prebiva 2,1 milijona ljudi, kar je 0,5 % skupnega prebivalstva držav članic Evropske unije ali 0,3 ‰ svetovnega prebivalstva. Prebivalstvo Slovenije je glede na svetovno povprečje staro in se naprej stara (v zadnjih 30 letih se je povprečna starost povečala za 7,5 leta). V Sloveniji predstavljajo mladi (0–14 let) 15 % prebivalstva, v svetu pa 25 %. Odstotek starejših (65+) je v Sloveniji dosti večji (21 %) kot med celotnim prebivalstvom (10 %). Število starejših je v Sloveniji prvič preseгло število mladih sredi leta 2003.⁵⁸ Trend staranja prebivalstva lahko opazimo tudi na področju verskega življenja in v zakramentalni praksi, saj je število pogrebov višje od števila krstov. Po podatkih Statističnega urada v Sloveniji v letu 2021 živi 100 mladih prebivalcev (0–14 let) na 137 starejših prebivalcev (65+). Nadaljnje staranje prebivalstva lahko pričakujemo tudi v prihodnje. Eden izmed razlogov za navedeno stanje je nizka stopnja rodnosti. Celotna stopnja rodnosti v Sloveniji znaša 1,6 živorojenega otroka na žensko, kar je nižja vrednost od stopnje, ki zagotavlja enostavno obnavljanje prebivalstva. Nižja je tudi od stopnje rodnosti v svetu, ki je 2,4 živorojenega otroka na žensko.⁵⁹

Pri povprečni starosti duhovnikov lahko opazimo, da se ta iz leta v leto povišuje, prav tako se podaljšuje življenjska doba ob rojstvu. V svetovnem merilu je pričakovano

56 Vir: SURS, v: <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/9212>, pridobljeno 2. novembra 2021.

57 Vir: SURS, v: <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/9212>, pridobljeno 2. novembra 2021.

58 Vir: SURS, v: <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/9566>, pridobljeno 2. novembra 2021.

59 Vir: SURS, v: <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/9566>, pridobljeno 2. novembra 2021.

trajanje življenja ob rojstvu ob nespremenljivi umrljivosti za moške 71 let, za ženske pa 75 let. V Sloveniji je vrednost tega podatka višja. Dečki, ki so se v Sloveniji rodili v letu 2020, lahko pričakujejo, da bodo ob nespremenjeni umrljivosti dočakali približno 78 let ali približno 7 let več kot vsi dečki na svetu, rojeni v istem letu, deklice pa 83 let ali približno 8 let več kot vse deklice na svetu, rojene v istem letu.⁶⁰

6.2.3 Rojstvo otrok v Sloveniji

V letu 2020 se je v Sloveniji rodilo 18.767 otrok. Povprečna starost vseh mater, ki so rodile v letu 2020, je bila 31,1 leta, povprečna starost tistih, ki so v letu 2020 rodile prvič, pa 29,6 leta. Matere 8.166 otrok (43,5 %), rojenih v letu 2020, so bile poročene, matere 10.601 v tem letu rojenih otrok (56,5 %) pa neporočene. Matere 2.462 otrok (13 %), rojenih v letu 2020 v Sloveniji, so bile tuje državljanke. Med temi je bilo največ državljanek Bosne in Hercegovine (44 %); sledile so državljanke Kosova (18 %); državljanek držav članic EU je bilo 11 %. Tuje državljanke, ki so v letu 2020 rodile v Sloveniji, so bile ob rojstvu otroka stare povprečno 29,4 leta ali za 2 leti mlajše od državljanek Slovenije, ki so rodile v letu 2020. Največ dečkov je dobilo ime Luka, največ deklic pa ime Ema. Za prebivalstvo Slovenije je še vedno značilna t. i. zožena reprodukcija, kar pomeni, da se rodi premalo otrok, da bi se prebivalstvo obnavljalo po enostavni poti.⁶¹

Letos praznujemo 30. obletnico samostojne države, zato bomo podatke primerjali s podatki iz leta 1991. Po podatkih Statističnega urada v letu 2020 se je rodilo 2.816 otrok manj kot v letu 1991. Takrat se je na 1.000 prebivalcev rodilo 10,8 otroka, v letu 2020 pa na 1.000 prebivalcev 2 otroka manj. Povprečna starost mater ob rojstvu otroka se je od 1991 povečala za 4,8 leta, ob rojstvu prvega otroka pa za 5,5 leta. Delež rojenih, katerih matere so bile ob njihovem rojstvu neporočene, se je od osamosvojitve Slovenije več kot podvojil.⁶²

6.2.4 Umrljivost

V letu 2020 je v Sloveniji umrlo 24.016 prebivalcev ali 3.428 (16,7 %) več kot v letu 2019. Povprečna starost umrlih v letu 2020 je bila za eno leto višja kot v letu 2019. Visoka umrljivost zlasti v novembru in decembru 2020 je povzročila, da je bil naravni prirast najnižji po letu 1945. Število umrlih je bilo v primerjavi z letom 2019 višje za 3.428 ali za 16,7 %.⁶³

Statistični urad RS je objavil podatek, da je bil naravni prirast v Sloveniji vsako leto od 2017 negativen. Epidemija covid-19 v letu 2020 in visoka umrljivost, zlasti v novembru in decembru, sta povzročili, da se je negativen naravni prirast še povečal: v letu 2020 je znašal -5.249 prebivalcev ali -2,5 na 1.000 prebivalcev. To je bila najnižja vrednost naravnega prirasta v Sloveniji po letu 1945.⁶⁴

60 Vir: SURS, v: <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/9566>, pridobljeno 2. novembra 2021.

61 Vir: SURS, v: <https://www.stat.si/StatWeb/si/News/Index/9636>, pridobljeno 2. novembra 2021.

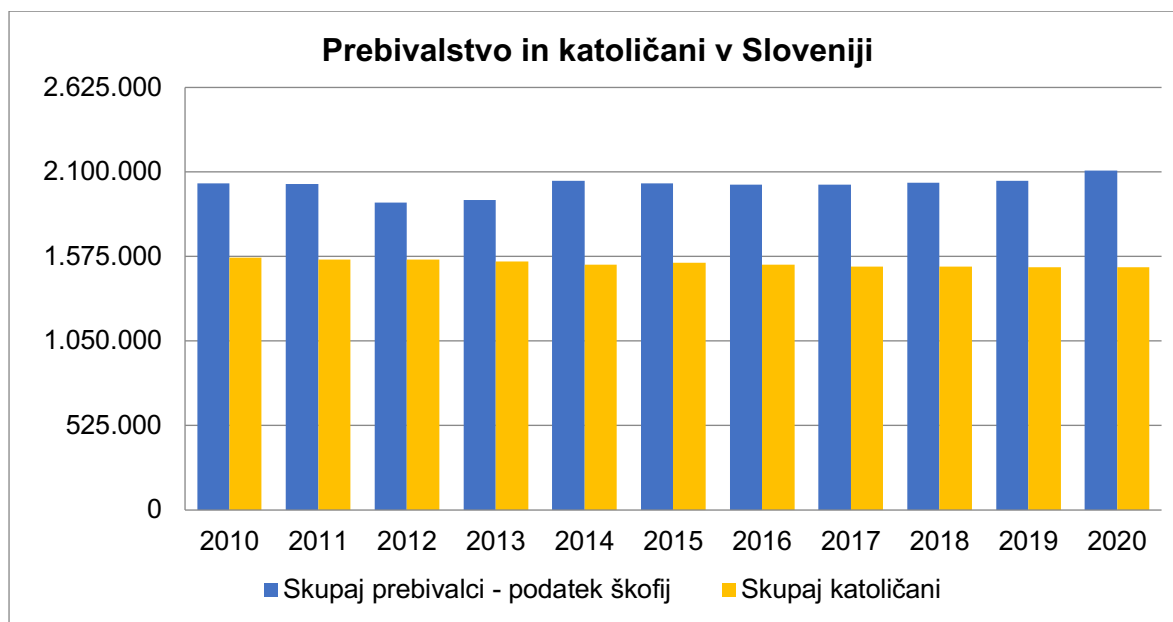
62 Vir: SURS, v: <https://www.stat.si/StatWeb/si/News/Index/9636>, pridobljeno 2. novembra 2021.

63 Vir: SURS, v: <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/9910>, pridobljeno 2. novembra 2021.

64 Vir: SURS, v: <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/9910>, pridobljeno 2. novembra 2021.

6.2.5 Selitveno gibanje

Selitveni prirast tujih državljanov je bil že dvaindvajseto leto zapored pozitiven: v letu 2020 se jih je v Slovenijo priselilo 12.816 več, kot se jih je iz nje odselilo. Najpogostejši državi prejšnjega prebivališča za priseljene slovenske državljane sta bili v letu 2020 Nemčija in Avstrija (za 29 oziroma 18 %), sledile pa so Italija, Hrvaška in Švica. Največ tujcev se je v letu 2020 priselilo v našo državo iz Bosne in Hercegovine (46 % vseh priseljenih tujih državljanov), za največ preostalih pa so bile države prejšnjega prebivališča Kosovo, Srbija, Severna Makedonija in Hrvaška.⁶⁵

65 Vir: SURS, v: <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/9650>, pridobljeno 2. novembra 2021.

6.3 Osebe

V statističnem pregledu predstavljamo skupine oseb, ki delujejo v Katoliški cerkvi v Sloveniji.⁶⁶ Ob tem lahko najbolje zaznamo, da se struktura vernosti in populacije spreminja. Za pet kategorij podatkov smo letos dodali primerjalni pregled za štiri sosednje države (Avstrijo, Italijo, Madžarsko in Hrvaško), tri slovanske države (Češko, Slovaško in Poljsko) ter Nemčijo kot največjo evropsko državo. Ob koncu smo kot primerjavo dodali Slovenijo ter povprečje evropske celine. Analizirali smo podatke za obdobje 2000–2019 ter razliko v odstotnih točkah za naslednje podatke: število škofijskih duhovnikov, število redovnikov duhovnikov, število novomašnikov, število umrlih duhovnikov ter število redovnic.⁶⁷

6.3.1 Škofje, duhovniki in redovniki

Število škofov v Sloveniji je bilo med letoma 2015 in 2019 najvišje: 14. V letu 2020 sta se poslovila upokojeni ljubljanski nadškof metropolit msgr. Alojz Uran in upokojeni mariborski pomožni škof msgr. dr. Jožef Smej.

	Škofija	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Št. škofov	Celje	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Koper	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Ljubljana	3	3	3	1	3	5	5	5	5	5	4
	Maribor	3	3	3	3	3	4	4	4	4	4	3
	Murska Sobota	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Novo mesto	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Skupaj		11	11	11	9	11	14	14	14	14	14

Pastoralno delo Cerkve v Sloveniji temelji na liku škofijskega duhovnika, ki ob pomoči laičkih sodelavcev, redovnic in stalnih diaconov predstavlja nosilni steber delovanja Cerkve. V zgodovini je slovenski narod po delu duhovnikov dobil številne pridobitve, ki so na edinstven način pripomogle k razvoju in napredku naše družbe: od umetnosti in glasbenega ustvarjanja do založniške dejavnosti in šolstva, dobrodelnosti in ohranjanja slovenske kulturne dediščine. Škofijski duhovniki najpogosteje delujejo kot župniki: imajo neposreden stik z verniki in so glavni delivci zakramentov, zaupniki in podporniki ljudi v težkih trenutkih, s svojim požrtvovalnim delom ohranjajo slovensko sakralno kulturno dediščino in podobo slovenske krajine.

Zniževanje števila duhovnikov na pomenljiv način vpliva tudi na življenje lokalnih skupnosti, saj je povezano z združevanjem župnij in odhodom župnika iz manjšega kraja. V mnogih slovenskih vaseh in manjših naseljih je župnik edina oseba, ki predstavlja referenčno točko in animatorja družbenega življenja kraja, zato njegov odhod krajevna skupnost občuti kot bolečino.

66 Vir: Letna poročila slovenskih škofij *Universalis Ecclesiae Annus Census*.

67 Vir podatkov je *Annuario Statisticum Ecclesiae*.

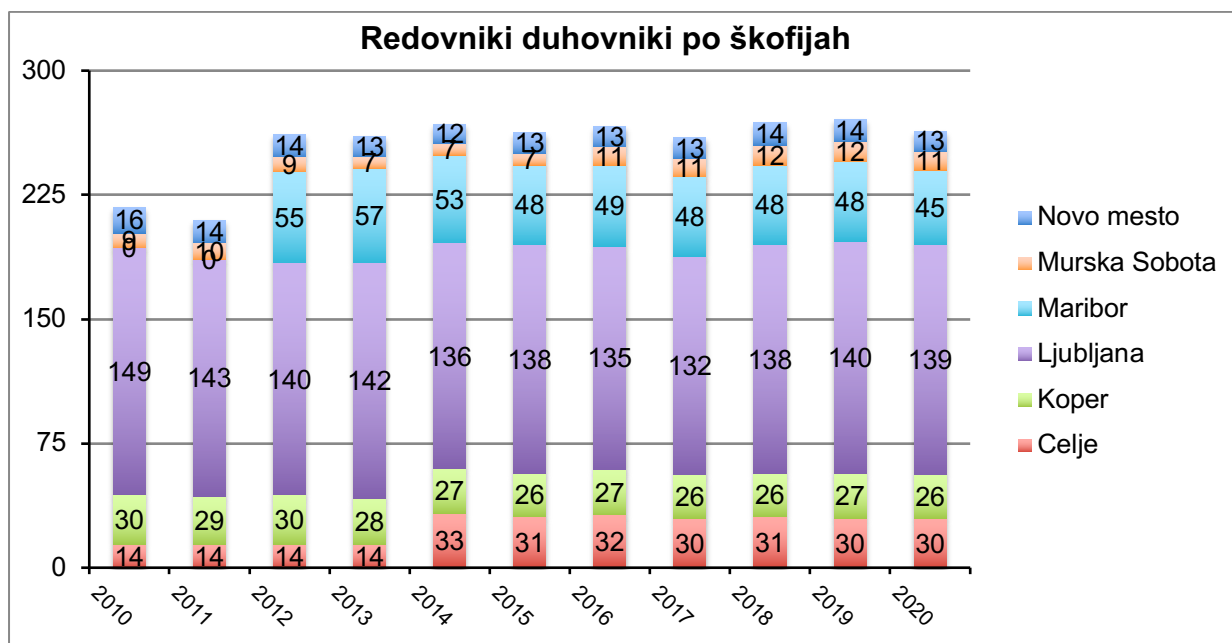
V analiziranem desetletju 2010–2020 se je število škofijskih duhovnikov v Sloveniji zmanjšalo za 17,55 %. Največji upad se je zgodil v Nadškofiji Maribor (–21,7 %), nato v Škofiji Novo mesto (–17,35 %), Škofiji Koper (–17,31 %), Nadškofiji Ljubljana (–17,24 %) in Škofiji Celje (–9,71 %), najmanjši pa v Škofiji Murska Sobota (–6 %).

Škofijski duhovniki (samo inkardinirani; tudi delujoči izven škofije)	Škofija	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Celje	103	101	102	101	99	95	97	97	97	95	93
	Koper	149	149	144	142	139	136	134	131	132	131	129
	Ljubljana	311	308	306	300	296	290	281	269	264	264	264
	Maribor	148	144	139	133	132	129	133	129	128	122	119
	Murska Sobota	52	52	53	51	50	52	49	48	47	48	47
	Novo mesto	86	86	81	81	82	81	84	84	83	83	81
	Skupaj	849	840	825	808	798	783	778	758	751	743	733

Škofijski duhovniki 2000–2019			
Država	2000	2019	Razlika v %
Avstrija	2.701	1.996	–26,1
Italija	36.117	28.955	–19,8
Madžarska	1.915	1728	–9,8
Hrvaška	1.449	1.672	15,4
Nemčija	14.682	10.330	–29,6
Češka	1.364	1.220	–10,6
Slovaška	1.893	2.521	33,2
Poljska	21.280	24.704	16,1
Slovenija	855	744	–13,0
Evropa	145.268	117.103	–19,39

V Sloveniji moške redovne skupnosti upravljajo župnije in romarska središča ter tako prispevajo pomemben delež k pastoralnemu delovanju Cerkve. Njihova prisotnost za župnijo predstavlja veliko dodano vrednost, saj kot skupnost lažje skrbijo za pastoralne potrebe vernikov. Podrobni podatki o moških redovnikih so predstavljeni v ločenem poglavju, v nadaljevanju izpostavljam le podatke glede na prisotnost redovnikov na ozemlju določene škofije v desetletju 2010–2020.

Duhovniki redovniki, ki delujejo v škofij	Škofija	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Celje	14	14	14	14	33	31	32	30	31	30	30
	Koper	30	29	30	28	27	26	27	26	26	27	26
	Ljubljana	149	143	140	142	136	138	135	132	138	140	139
	Maribor	n.p.	n.p.	55	57	53	48	49	48	48	48	45
	Murska Sobota	9	10	9	7	7	7	11	11	12	12	11
	Novo mesto	16	14	14	13	12	13	13	13	14	14	13
	Skupaj	218	210	262	261	268	263	267	260	269	271	264
Škofijski in redovni duhovniki	1067	1050	1087	1069	1066	1046	1045	1018	1020	1014	997	

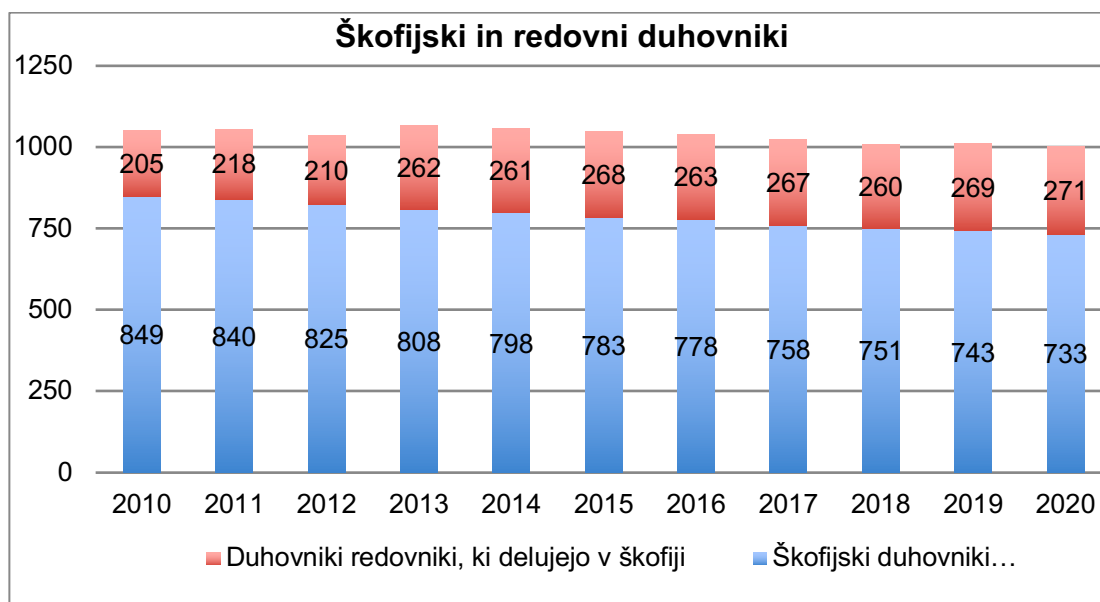
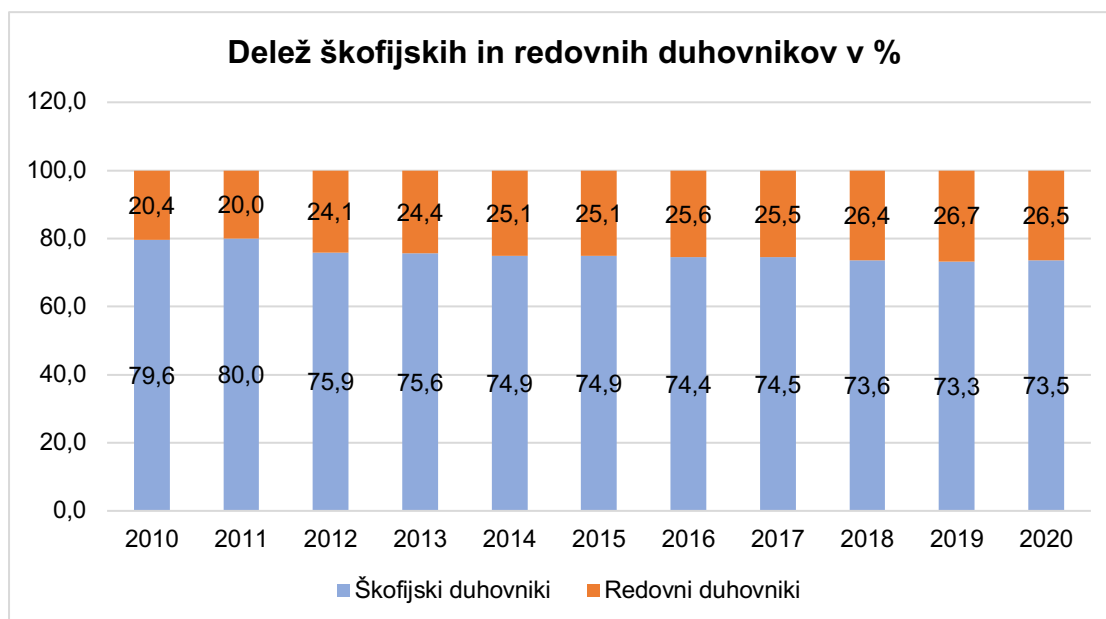

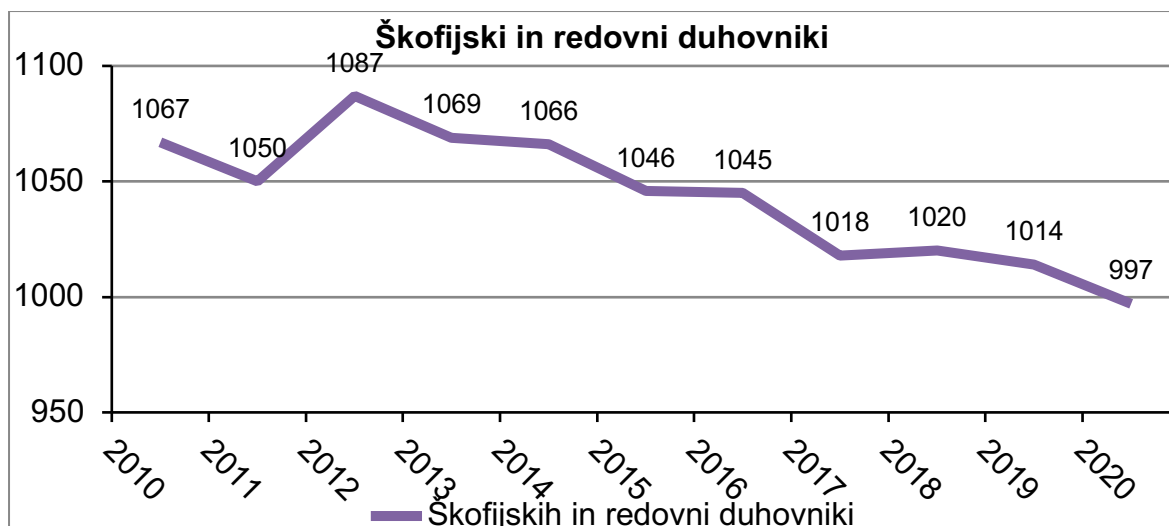
Redovniki duhovniki 2000–2019			
Država	2000	2019	Razlika v %
Avstrija	1.786	1.407	-21,2
Italija	18.803	13.437	-28,5
Madžarska	557	375	-32,7
Hrvaška	810	764	-5,7
Nemčija	4.608	3.562	-22,7
Češka	595	491	-17,5
Slovaška	615	639	3,9
Poljska	6.178	6.781	9,8
Slovenija	295	273	-7,5
Evropa	63.391	48.459	-23,6

Iz podatkov izhaja, da se število duhovnikov redovnikov v minulem desetletju ni bistveno spremenilo in skozi leta ostaja enako. V skupnem seštevku vseh duhovnikov, ki delujejo v Sloveniji, opazimo zniževanje števila škofijskih duhovnikov. V letu 2020 je bil delež škofijskih duhovnikov 73,5 %, redovnikov duhovnikov pa 26,5 %.⁶⁸ Število vseh moških redovnikov se je v Sloveniji v letih 2000–2019 zmanjšalo za 7,5 %, v Evropi za 23,6 %. Največji upad so zabeležili na Madžarskem (-32,7 %), sledita Italija (-28,5 %) in Nemčija (-22,7 %). Pozitivni trend med državami Vzhodne Evrope je na Slovaškem (+3,9) in Poljskem (+9,8 %). Na evropski celini se je število redovnikov duhovnikov znižalo za 23,6 %.

⁶⁸ Za leti 2010 in 2011 glede števila redovnikov duhovnikov ne razpolagamo s podatki za Nadškofijo Maribor.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Škofijski duhovniki	849	840	825	808	798	783	778	758	751	743	733
Škofijski duhovniki v %	79,6	80,0	75,9	75,6	74,9	74,9	74,4	74,5	73,6	73,3	73,5
Redovni duhovniki	218	210	262	261	268	263	267	260	269	271	264
Redovni duhovniki v %	20,4	20,0	24,1	24,4	25,1	25,1	25,6	25,5	26,4	26,7	26,5

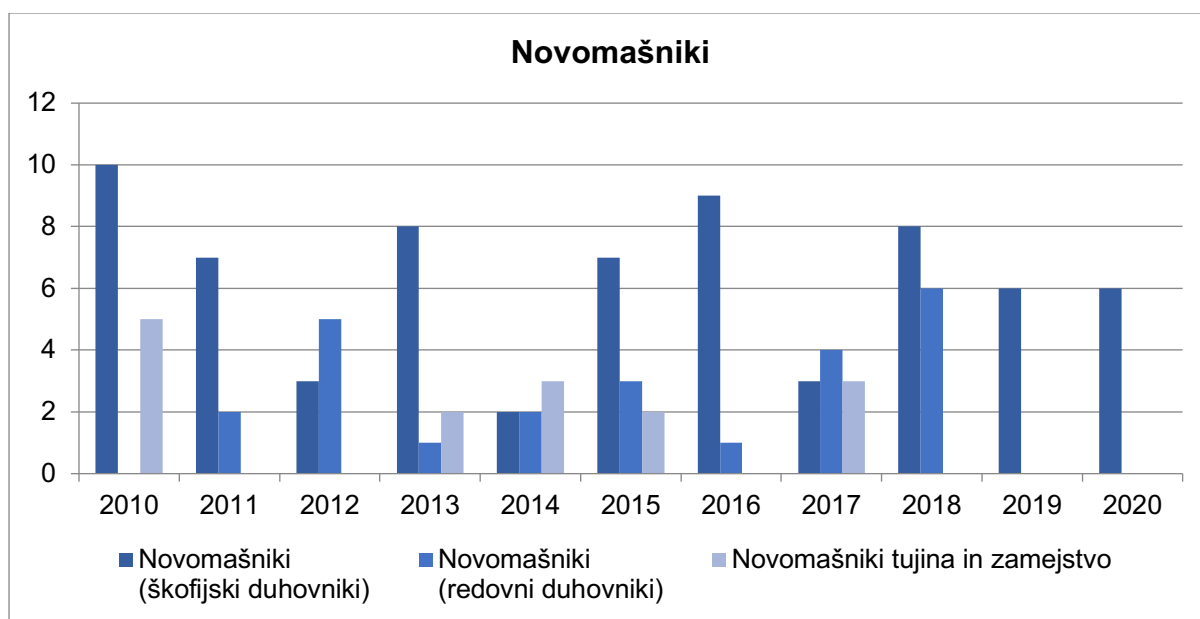

Število slovenskih novomašnikov se je v letih 2010–2020 znižalo s 15 na 6, med škofijskimi duhovniki opazimo 40% upad. V letih 2012 in 2017 smo zaznali najnižje število novomašnikov škofijskih duhovnikov v enem letu – tri.

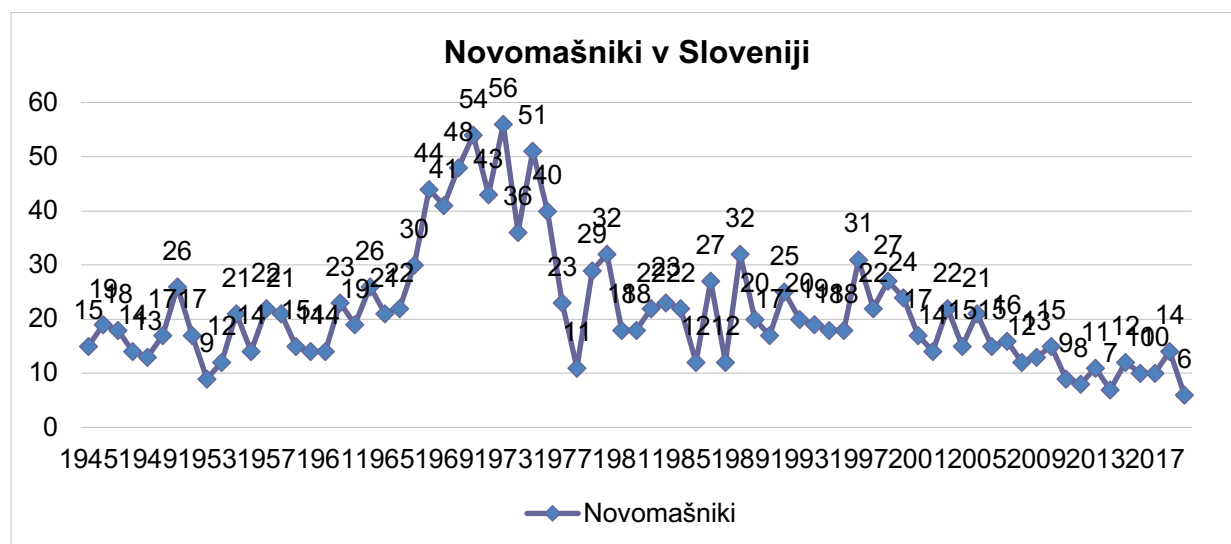
Število slovenskih novomašnikov

Leto	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
a) Škofijski duhovniki	10	7	3	8	2	7	9	3	8	6	6
b) Redovni duhovniki	0	2	5	1	2	3	1	4	6	0	0
Skupaj a + b	10	9	8	9	4	4	10	7	14	6	6
c) Tujina in zamejstvo	5	0	0	2	3	2	0	3	0	0	0
Skupaj a + b + c	15	9	8	11	7	12	10	10	14	6	6

V pregledu števila novomašnikov v Sloveniji od leta 1945 do leta 2020 lahko opazimo izrazit porast med letoma 1965 in 1977. Vrhunec s kar 56 posvečenimi duhovniki je bil leta 1973. Najnižjo številko lahko opazimo v letih 2019 in 2020, ko je bilo posvečenih

samo 6 novih duhovnikov na leto. V zadnjih 75 letih je bilo v Sloveniji posvečenih skupaj 1.610 duhovnikov: 79 v letih 1945–1949, 174 v letih 1950–1959, 254 v letih 1960–1969, 391 v letih 1970–1979, 218 v letih 1980–1989, 217 v letih 1990–1999, 169 v letih 2000–2009 ter 108 v letih 2010–2020. V obdobju 1950–1979 je bilo tako posvečenih več kot pol vseh duhovnikov, ki so bili posvečeni od leta 1945 do danes. Iz demografskega vidika klera to pomeni, da bo odhod te generacije iz dejavnega pastoralnega dela na pomenjliv način zaznamoval pastoralno življenje Cerkve v Sloveniji v prihodnjih desetletjih.

Leto	Novomašniki
1945	15
1946	19
1947	18
1948	14
1949	13
1950	17
1951	26
1952	17
1953	9
1954	12
1955	21
1956	14
1957	22
1958	21
1959	15
1960	14
1961	14
1962	23
1963	19
1964	26
1965	21
1966	22
1967	30
1968	44
1969	41

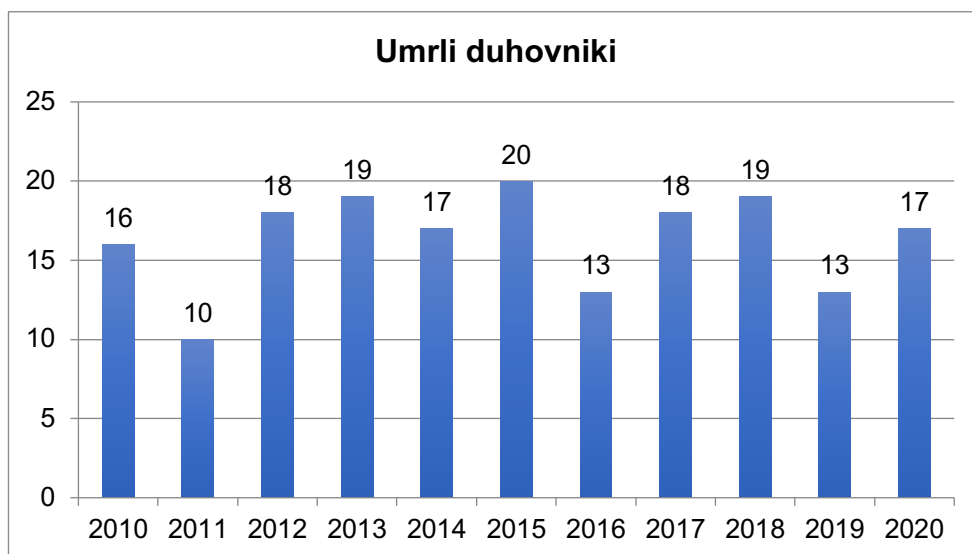
1970	48
1971	54
1972	43
1973	56
1974	36
1975	51
1976	40
1977	23
1978	11
1979	29
1980	32
1981	18
1982	18
1983	22
1984	23
1985	22
1986	12
1987	27
1988	12
1989	32
1990	20
1991	17
1992	25
1993	20
1994	19
1995	18

1996	18
1997	31
1998	22
1999	27
2000	24
2001	17
2002	14
2003	22
2004	15
2005	21
2006	15
2007	16
2008	12
2009	13
2010	15
2011	9
2012	8
2013	11
2014	7
2015	12
2016	10
2017	10
2018	14
2019	6
2020	6

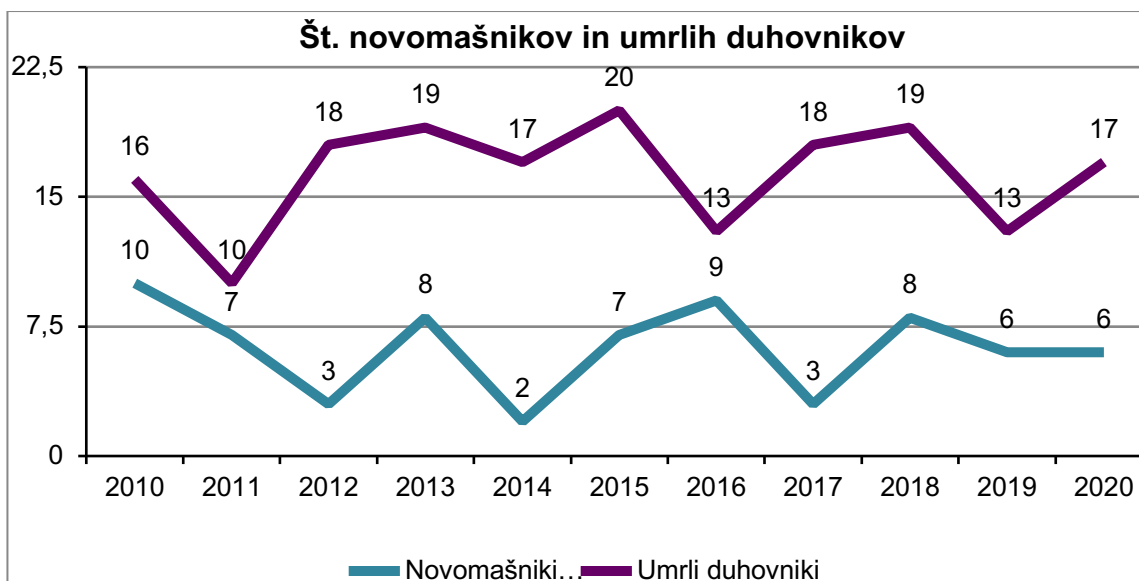
Novomašniki 2000–2019			
Država	2000	2019	Razlika v %
Avstrija	29	16	-44,8
Italija	527	317	-39,8
Madžarska	44	40	-9,1
Hrvaška	36	43	19,4
Nemčija	151	55	-63,6
Češka	55	15	-72,7
Slovaška	88	43	-51,1
Poljska	572	298	-47,9
Slovenija	16	6	-62,5
Evropa	2.321	1.306	-43,7

Število novomašnikov se je v prvih dveh desetletjih novega tisočletja v Evropi povprečno znižalo za 43,7 %. Največji upad med analiziranimi državami opazimo na Češkem (-72,7 %), pozitivno številko pa na Hrvaškem (+19,4 %).

Umrli škofijski duhovniki	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	16	10	18	19	17	20	13	18	19	13	17

V obdobju 2000–2020 je v Sloveniji umrlo 334 duhovnikov, 27 jih je zapustilo kleriški stan, posvečenih pa je bilo 222 škofijskih in redovnih duhovnikov. Stanje klera v naši domovini se je zmanjšalo za 139 oseb. V analiziranem desetletju 2010–2020 je v Sloveniji umrlo 180 duhovnikov, 18 jih je zapustilo kleriški stan, posvečenih je bilo 83 novih duhovnikov. Stanje klera se je v zadnjem desetletju zmanjšalo za 115 oseb.

Umrli duhovniki 2000–2019			
Država	2000	2019	Razlika v %
Avstrija	69	70	1,4
Italija	755	688	-8,9
Madžarska	78	35	-55,1
Hrvaška	25	27	8,0
Nemčija	343	321	-6,4
Češka	42	22	-47,6
Slovaška	34	34	0,0
Poljska	227	335	47,6
Slovenija	13	13	0,0
Evropa	3.291	2.980	-9,45

Število katoličanov na duhovnika

Da bi dobili jasnejšo podobo delovanja duhovnikov, postavimo v korelacijo število katoličanov in število duhovnikov, delujočih v Sloveniji. Tako lahko ocenimo razmerje oseb, ki delujejo v pastoralni, in število vernikov ter vzpostavimo primerjavo s Cerkvijo po svetu. Kljub temu je končna številka le eden od kazalcev, saj ne vključuje stalnih diakonov, katehistinj in katehistov ter mnogih drugih laikov, ki duhovnikom dejavno in redno pomagajo pri njihovem delu.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Katoličani	1.569.119	1.557.276	1.554.355	1.543.114	1.523.040	1.535.297	1.523.113	1.511.980	1.513.756	1.509.986	1.507.477
Duhovniki	1.067	1.050	1.087	1.069	1.066	1.055	1.045	1.018	1.020	1.014	997
Povprečno št. katoličanov na duhovnika	1.470	1.483	1.429	1.443	1.428	1.455	1.457	1.485	1.484	1.489	1.662

Med letoma 2010 in 2020 je 18 duhovnikov zaprosilo za odvezo od obljube celibata in zapustilo kleriški stan ter prenehalo opravljati duhovniško službo.

	Škofija	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Duhovniki, ki so zapustili kleriški stan	Celje	0	1	1	0	0	0	3	0	0	0	0
	Koper	0	0	1	0	0	0	0	2	0	1	0
	Ljubljana	0	0	0	4	0	0	1	0	0	0	0
	Maribor	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0
	Murska Sobota	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0
	Novo mesto	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Skupaj:		0	1	2	6	1	0	4	3	0	1

6.3.2 Stalni diakoni

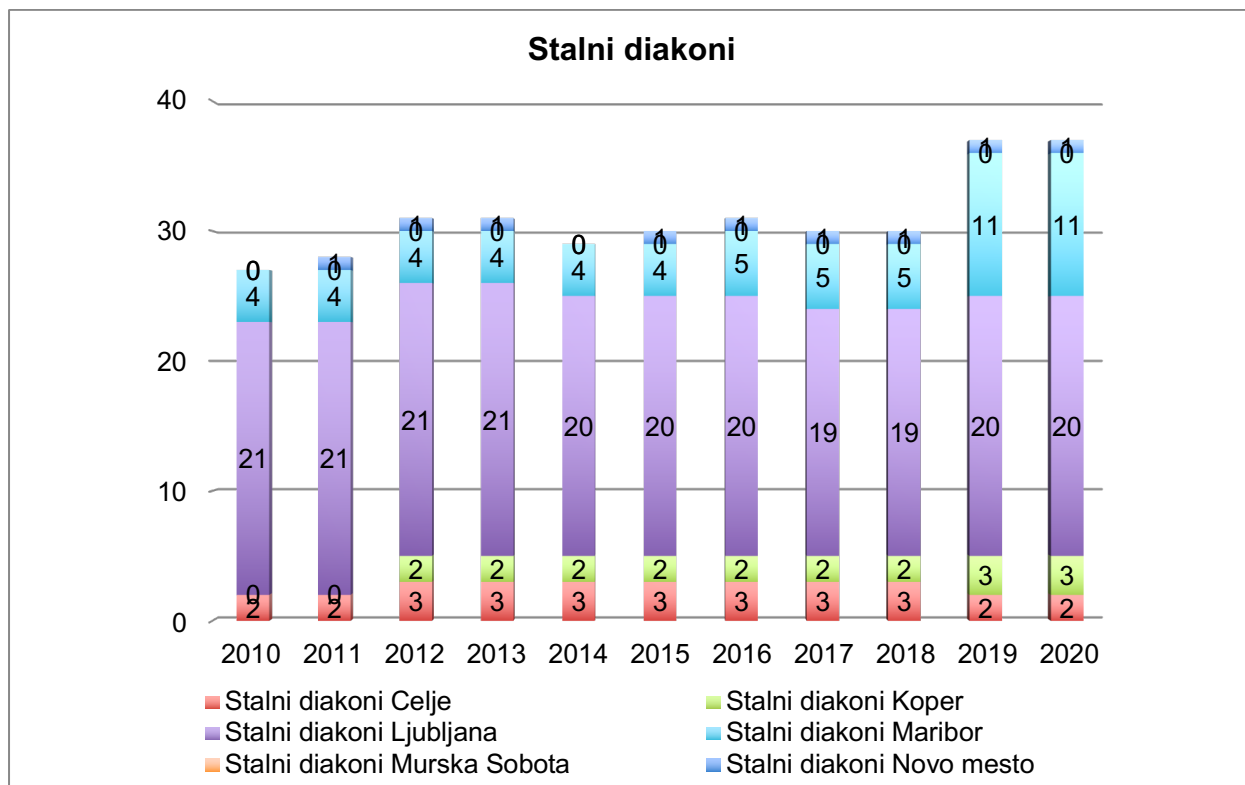
Stalni diakoni lahko postanejo moške, ki živijo v celibatu ali so poročeni. Krajevni škof jih posveti, da bi v moči zakramenta svetega reda opravljali službo v liturgičnem in pastoralnem življenju, v socialnih in karitativnih dejavnostih. Diakoni pomagajo škofu in duhovnikom na mnogotere načine: pri obhajanju evharistije, deljenju zakramenta krsta, blagoslovu novoporočencev in poročanju, oznanjevanju evangelija med sveto mašo in pri besednem bogoslužju, pridiganju ter vodenju pogrebcev. Njihovo delo je namenjeno predvsem najbolj zapostavljenim in ubogim, saj po svojem posvečenju dejavno uresničujejo služenje Cerkve tistim, ki živijo na družbenem obrobju.⁶⁹

Število stalnih diaconov, ki vedno bolj prevzemajo vlogo pastoralnih pomočnikov na župnijah in škofijah, se povečuje. V desetletju 2010–2020 se je njihovo število povečalo s 27 na sedanjih 37. V letih 2000–2020 se je število stalnih diaconov povečalo z 9 na 37. Napovedana rast se uresničuje, saj se več poročenih moških pripravlja na služenje Cerkvi v vlogi stalnega diakona.

Stalni diakoni (pregled po škofijah)

Škofija	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Celje	2	2	3	3	3	3	3	3	3	2	2
Koper	0	0	2	2	2	2	2	2	2	3	3
Ljubljana	21	21	21	21	20	20	20	19	19	20	20
Maribor	4	4	4	4	4	4	5	5	5	11	11
Murska Sobota	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Novo mesto	0	1	1	1	/	1	1	1	1	1	1
Skupaj	27	28	31	31	29	30	31	30	30	37	37

⁶⁹ Povzeto po: <http://cdp.nadskofija-maribor.si/cdp4/index.php/poklican-si/poklic-stalnega-diakona/14-poklican-si/poklic-stalnega-diakona/28-poklic-stalnega-diakona>, pridobljeno 20. oktobra 2021.

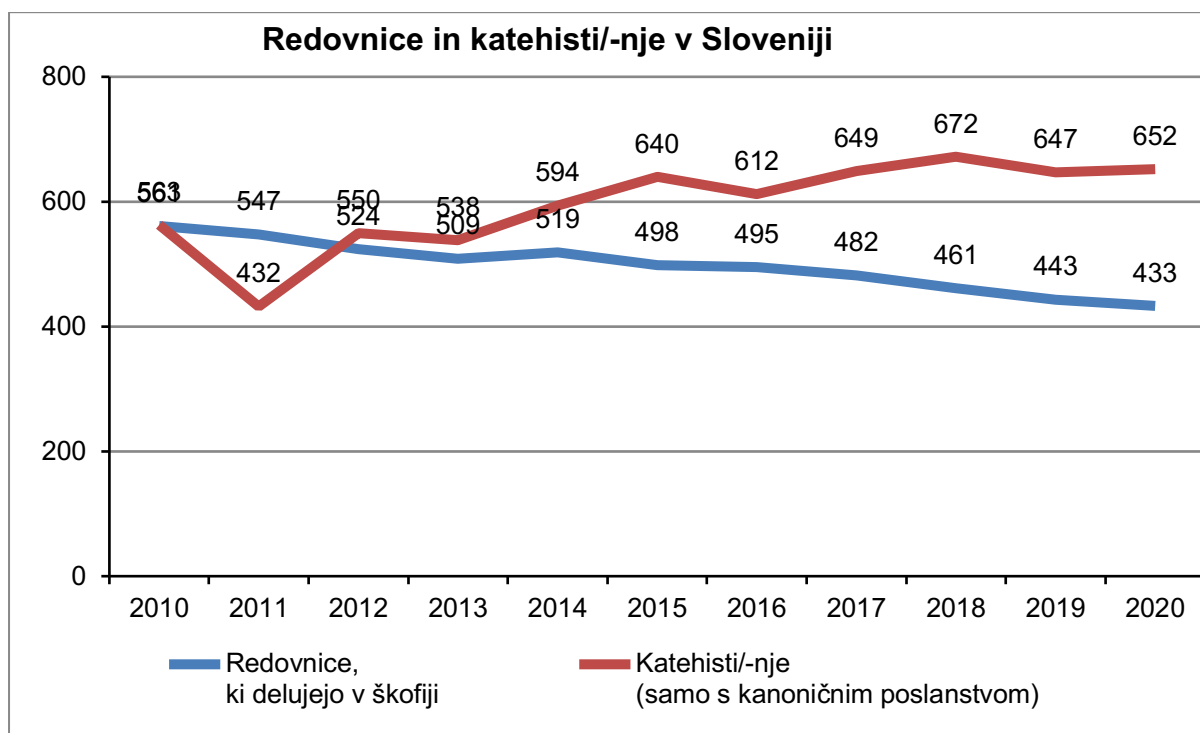
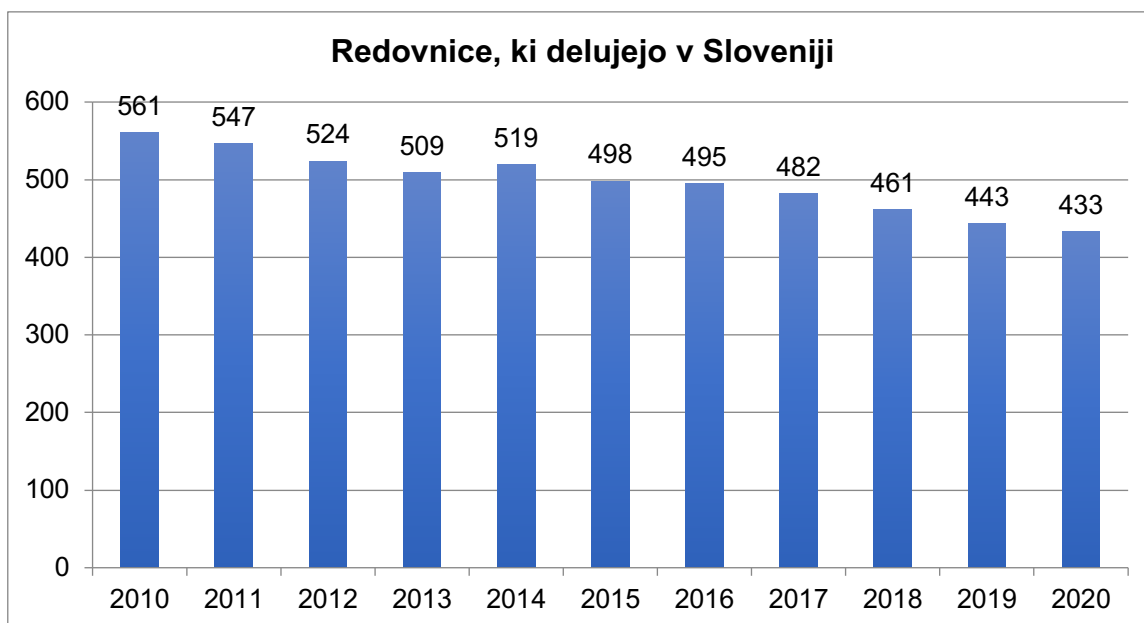
6.3.3 Redovnice

Podatki o redovnicah so podrobneje prikazani v poglavju 5. V nadaljevanju predstavljamo le podatke, ki se nanašajo na njihov raspored po škofijah.

Nadaljuje se trend zadnjih let, v katerih se število redovnic znižuje, povečuje pa se vloga laičkih katehistov in katehistinj. Med letoma 2010 in 2020 se je število redovnic znižalo s 547 na 433 oziroma za 22,8 %. Največji upad v omenjenem desetletju smo opazili pri redovnicah v koprski škofiji (-47 %), medtem ko opazimo pozitivni trend pri redovnicah na ozemlju novomeške (+7,5 %) in soboške škofije (+18,75 %). Leta 2012 je število katehistinj in katehistov prvič preseгло število redovnic.⁷⁰

	Škofija	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Redovnice, ki delujejo v škofiji	Celje	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.	32	30	30	34	33	31
Koper		51	51	52	49	46	41	40	33	29	28	27
Ljubljana		390	380	357	353	331	315	307	304	294	282	276
Maribor		64	58	55	51	43	44	50	47	44	38	37
Murska Sobota		16	16	20	19	20	21	22	19	20	22	19
Novo mesto		40	42	40	37	47	47	46	45	41	42	43
Skupaj:			561	547	524	509	519	498	495	482	461	443

⁷⁰ Manjkajo podatki za Škofijo Celje za obdobje med letoma 2010 in 2013.

Med analiziranimi kategorijami oseb, ki delujejo v Katoliški cerkvi, so nedvomno največji upad doživele redovnice. V zadnjih dvajsetih letih se je v Evropi njihovo število znižalo s 366.326 na 216.846 (-40,8 %). Med državami, ki smo jih vključili v primerjalno analizo, izstopajo Madžarska (-59,1 %), Češka (-56,3 %) in Nemčija (-51,8 %), kjer se je število redovnic več kot prepolovilo. S sosednjo Avstrijo si delimo enako številko upada (-43,7 %), medtem ko je na Hrvaškem zniževanje števila redovnic nekoliko manjše (-12,8 %). Med evropskimi državami, ki beležijo pozitivni prirast ali vsaj nespremenjeno stanje, so: Albanija, Islandija, Lihtenštajn, Monako, Norveška in San Marino.

Redovnice 2000–2019			
Država	2000	2019	Razlika v %
Avstrija	6.038	3.398	–43,7
Italija	113.295	72.121	–36,3
Madžarska	1.515	619	–59,1
Hrvaška	3.464	3.019	–12,8
Nemčija	38.400	18.508	–51,8
Češka	2.297	1.004	–56,3
Slovaška	2.895	1.905	–34,2
Poljska	23.945	18.795	–21,5
Slovenija	787	443	–43,7
Evropa	366.326	216.846	–40,8

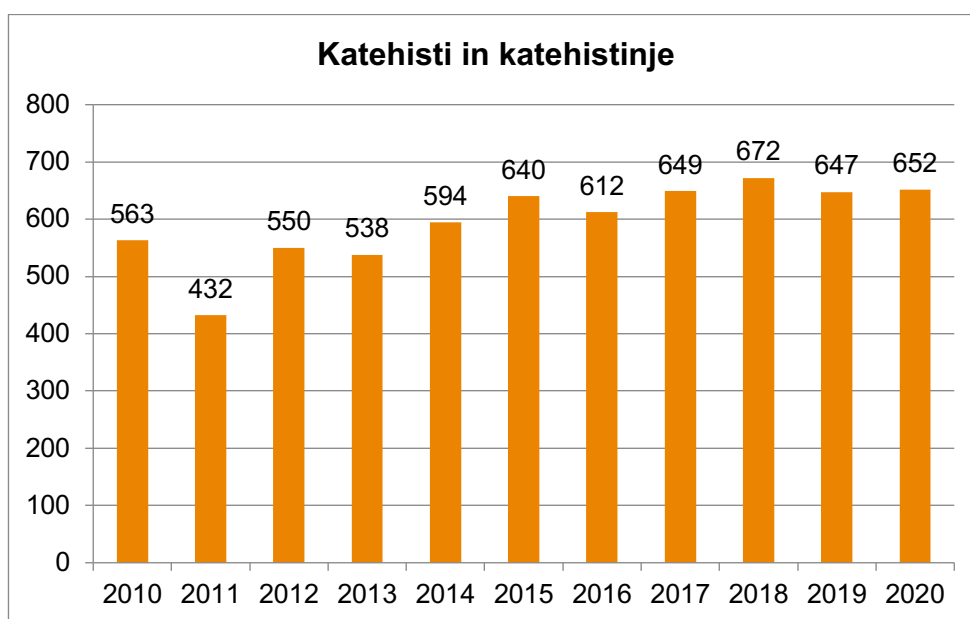
6.3.4 Laiške katehistinje in katehisti ter kateheza v Cerkvi v Sloveniji

Pastoralne službe v Celju, Kopru, Ljubljani, Murski Soboti in Novem mestu so zbrale in posredovale podatke, ki prikazujejo katehetsko dejavnost v škofijah za obdobje 2010–2020.

Gibanje števila katehistinj in katehistov je povezano s finančnimi sredstvi, ki jih imajo škofije in župnije na razpolago za honoriranje njihovega dela. V letih 2011–2013 je bilo njihovo število nižje zaradi posledic finančne in gospodarske krize, ki je prizadela Slovenijo.

Laiški katehisti in katehistinje

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Št. katehistov in katehistinj	563	432	550	538	594	640	612	649	672	647	652

Delo katehistinj in katehistov na župniji dopolnjujejo in bogatijo animatorji oziroma drugi voditelji skupin, kot so mladinske, biblične, birmanske, molitvene itd. K številu katehistinj in katehistov moramo tako prišteti še voditelje skupin, ki skupno število vseh vpletenih v katehetski proces podvojijo.

Kateheza⁷¹

Katehistinje in katehisti ⁷²		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017 ⁷³	2018	2019	2020
	Voditelji mladinskih ali drugih skupin	400	474	417	383	387	428	160	216	195	367	302
	Voditelji birmanskih skupin	286	262	278	162	126	305	347	386	273	478	363
	Vsi katehisti	5	6	6	6	7	20	30	29	29	30	29
	Vse katehistinje	29	32	35	35	39	211	452	360	354	367	423
	Katehisti (M in Ž) s kanoničnim poslanstvom	20	21	33	37	38	43	122	104	193	384	198
	Katehisti (M in Ž) brez kanoničnega poslanstva	109	115	113	108	121	105	246	121	195	194	239

Število katehizirancev, vključenih v katehetsko-izobraževalni proces po župnijah, ki je najbolj poznan po katehezi predšolskih in osnovnošolskih otrok, je bilo v letu 2020 73.403.⁷⁴ Po razpoložljivih podatkih se vsako leto na zakramenta svete birme in prvega svetega obhajila v Sloveniji pripravlja več kot 3.000 oseb, v mladinsko katehezo pa je vključenih okrog 2.000 mladih.

Katehiziranci ⁷⁵ – otroci in mladi		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020 ⁷⁶
	Predšolski	78	134	99	85	128	199	352	326	374	583	512
	Šoloobvezni otroci	22.015	19.931	20.268	18.816	17.917	15.659	23.535	25.667	55.135	55.808	56.607
	Prvoobhajanci	2.364	2.336	2.273	1.937	1.708	2.006	2.698	3.201	3.770	4.181	3.598
	Priprava na birmo	2.426	2.544	2.198	2.149	1.905	2.114	2.941	3.043	2.843	3.430	3.267
	Mladinski verouk	508	534	533	324	346	358	747	717	2.772	2.186	1.931
	Srednješolci	325	341	330	315	304	573	595	600	534	669	589

71 Predstavljeni podatki o katehezi v obdobju 2010–2020 so delni, ker manjkajo podatki za Nadškofijo Maribor.

72 Manjkajo podatki za Nadškofijo Ljubljana in Nadškofijo Maribor.

73 Podatki po letu 2017 se razlikujejo zaradi prejetih poročil vseh (nad)škofij, razen Nadškofije Maribor.

74 Podatek zajema vse slovenske škofije.

75 Nadškofija Ljubljana: podatki so za leta 2018, 2019, 2020.

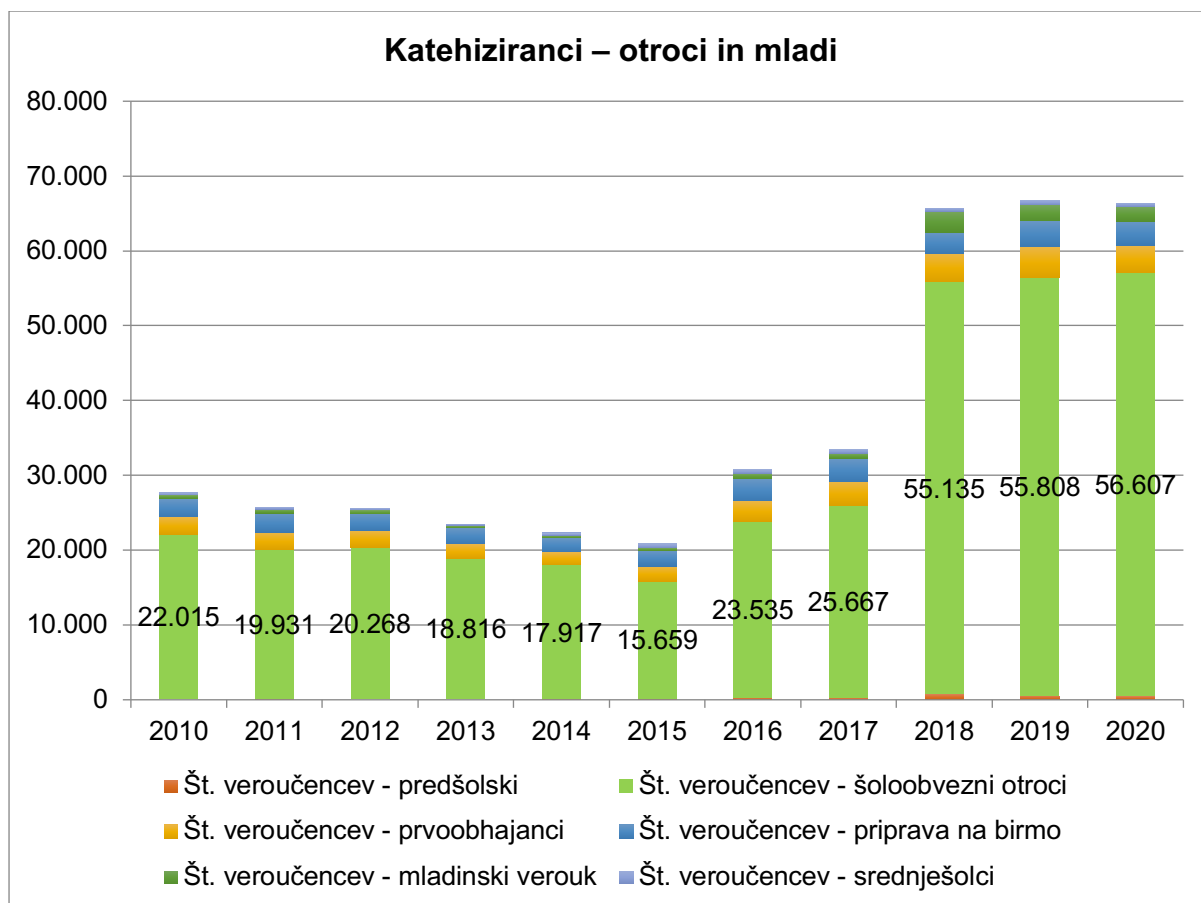
76 Manjkajo podatki za Nadškofijo Maribor.

V Sloveniji je leta 2020 delovalo 6.721 ministrantk in ministrantov, 6.357 odraslih je bilo vključenih v razne oblike kateheze odraslih, 1.587 oseb se je udeleževalo izobraževanja s področja Svetega pisma (biblične skupine), 3.678 oseb pa je bilo vključenih v molitvene skupine. Skrb Cerkve za zakonce in družine se odraža tudi v organiziranih zakonskih skupinah, ki so v letu 2020 združevale 4.686 oseb v 455 zakonskih skupinah.

V koprski škofiji so v letu 2020 zaznali povečanje števila udeležencev raznih oblik kateheze za odrasle, kar je verjetno povezano s srečanji na daljavo, ki so v primerjavi s srečanji v živo pritegnila več odraslih, starši pa so se po odprtju dejavnosti v večjem številu udeležili tudi srečanj v zvezi s pripravo na zakramente.

		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Katehiziranci – odrasli in posebna kateheza ⁷⁷	Ministranti	2.597	2.547	2.444	2.649	2.686	2.536	4.191	4.116	7.522	7.443	6.721
	Št. udeležencev kateheze za odrasle (versko izobraževanje odraslih)	1.748	2.113	2.231	1.202	1.896	1.149	3.636	4.362	4.516	6.649	6.357
	Biblične skupine	383	328	309	328	373	496	854	850	1.574	994	1.587
	Molitvene skupine	1.699	1.372	1.639	1.379	1.464	1.553	2.174	3.583	3.138	4.037	3.678
	Št. članov zakonskih skupin	634	603	550	558	529	716	1.418	1.382	1.312	5.026	4.686
	Št. zakonskih skupin	70	68	68	66	69	69	135	131	126	466	455

⁷⁷ Kateheza odraslih zajema različne izobraževalne in pastoralne dejavnosti, ki jih izvajajo škofije oziroma župnije: krščanski izobraženci, skupine za ločene in razporočene, moške skupine, priprava staršev na krst, srečanja za starše in razne oblike družinske kateheze, srečanja za starše prvoobhajancev, srečanja za starše birmancev, svetopisemska predavanja ter posebne skupine za ženske.

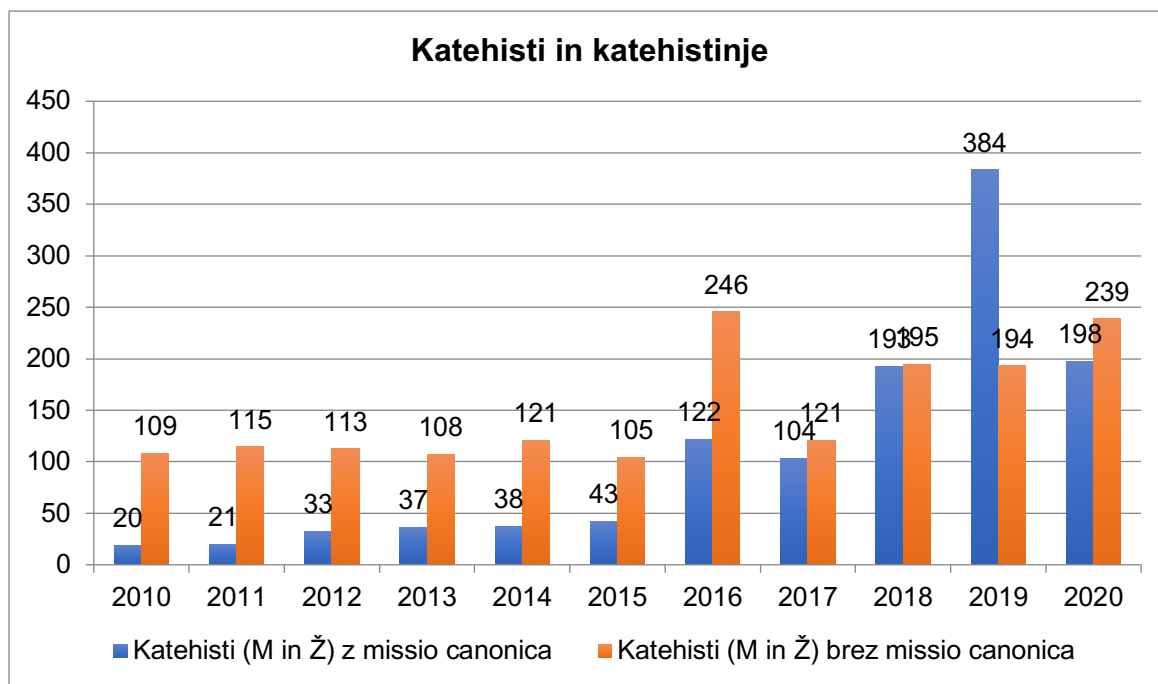
V preglednici o katehiziranih otrocih in mladih smo predstavili tudi število tistih, ki imajo kanonično poslanstvo, pooblastilo, ki ga posamezni katehiziranci ali katehiziranci za redno opravljanje katehizacijske dejavnosti v župniji pisno izda krajevni ordinarij. To področje ureja *Pravilnik o kanoničnem poslanstvu katehiziranih otrocih in mladih*.

Pomembno vlogo katehiziranih otrocih in mladih v Katoliški cerkvi je izpostavil tudi sveti oče Frančišek, ki je 11. maja 2021 izdal apostolsko pismo v obliki *motu propria Antiquum ministerium*, s katerim vzpostavlja laiško službo katehiziranih otrocih in mladih. Gre za odgovor Cerkve na nujnost evangelizacije v sodobnem svetu, ki mora potekati v svetni obliki, ne da bi zapadla v klerikalizacijo. V apostolskem pismu papež poudarja pomen zvestobe preteklosti in odgovornost za sedanjost, nujna pogoja, da bi Cerkev mogla vršiti svoje poslanstvo v svetu. Prav v kontekstu evangelizacije v sodobnem svetu in zaradi »vzpostavitve globalizirane kulture« je namreč »treba prepoznati prisotnost laikov, ki se v moči svojega krsta čutijo poklicani k sodelovanju v službi kateheze«. Papež izpostavi pomen »pristnega srečanja z mladimi rodovi«, pa tudi »potrebo po ustvarjalnih metodologijah in sredstvih, ki evangeljsko oznanilo uskladijo z misijonarskim preoblikovanjem Cerkev«. ⁷⁸

Vloga laiškega katehiziranih otrocih in mladih se bo torej v prihodnosti še razvijala; po njej bo Cerkev lahko uresničila svoje poslanstvo, o katerem je govoril že papež Pij XII.: predvsem v našem času je pričevati in posredovati vero novim generacijam naloga za »družinske očete

⁷⁸ Prim. <https://www.vaticannews.va/sl/papez/news/2021-05/papez-francisek-z-apostolskim-pismom-antiquum-ministerium-vzpos.html>, pridobljeno: 8. oktobra 2021.

in matere«.79 Skozi stoletja in tudi danes se je v različnih državah zaradi pomanjkanja duhovnikov vera ohranjala, zahvaljujoč očetom in materam ter katehistom, ki so za to namenili in pogosto žrtvovali svoje življenje. V današnjih sekulariziranih družbah je nujno potrebno vključevanje, priznanje in celovito ovrednotenje laikov.

79 Prim. <https://www.vaticannews.va/sl/papez/news/2021-05/katehisti-sluzba-s-starodavnimi-koreninami-ki-zre-v-prihodnost.html>, pridobljeno: 8. oktobra 2021.

6.3.5 Župnijski sodelavci, člani ŽPS, ključarji in redno zaposleni

Mnogi laiki vsak dan dejavno pomagajo slovenskim škofom in duhovnikom pri gospodarskih in organizacijskih zadevah. S predanim delom in največkrat s prostovoljnim služenjem so dejavni na različnih področjih krščanske skupnosti. Najpogosteje so člani župnijskih pastoralnih ali gospodarskih svetov, sodelujejo kot mežnarji oziroma ključarji, krasilci cerkva, vzdrževalci cerkva in župnijskega imetja. Za leto 2020 smo pridobili podatke vseh slovenskih škofij, v katerih redno deluje 9.665 oseb.

V tej obliki sodelovanja laikov z župnikom kot tudi laikov s škofom dejavno živimo pot sinodalnosti, na katero nas je povabil papež Frančišek v obdobju 2021–2023. V Cerkvi župnik ne izbira sodelavcev, da bo neko delo opravljeno, kot je značilno za civilno okolje, ampak da župnija skupaj živi evangelij, ob tem pa se opravijo tudi potrebna dela.⁸⁰ Župnik in njegovi sodelavci so poklicani, da s timskim delom preverjajo, kje je središče osebnega in župnijskega življenja: to je življenje iz občestva za občestvo.⁸¹

	Škofija	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Člani ŽPS/ključarji	Celje	1.350	1.098	1.117	1.064	918	1.750	1.750	1.750	1.750	1.750	1.750
	Koper	1.687	1.690	1.703	n.p.	n.p.	1.065	1.065	1.100	862	1.522	1.419
	Ljubljana	n. p.	n. p.	n. p.	n. p.	n. p.	n. p.	n. p.	n. p.	2.815	2.815	2.815
	Maribor	2.566	2.566	2.566	2.566	2.566	2.396	2.396	2.396	2.396	2.396	2.396
	Murska Sobota	754	754	754	754	754	663	663	663	663	570	520
	Novo mesto	956	986	973	935	908	972	780	842	684	756	765
	Skupaj:		7.313	7.094	7.113	5.319	5.146	6.846	6.654	6.751	9.170	9.809

Najvidnejši predstavniki župnijskih sodelavcev so člani župnijskega pastoralnega sveta (ŽPS), ki je župnikovo posvetovalno in delovno telo, ki preučuje, načrtuje, usklajuje, spremlja in preverja izvajanje pastoralnega dela v župniji. ŽPS predstavlja in izraža edinost v različnosti karizem, služb in stanov v župniji. Spodbuja in omogoča soodgovornost in sodelovanje vseh vernikov pri pastoralnem delu v župniji na področju oznanjevanja, bogoslužja in dobrotelosti ter pri tem povezuje delo duhovnika in laikov. Ustanovitelj ŽPS je župnik.

ŽPS sestavljajo:

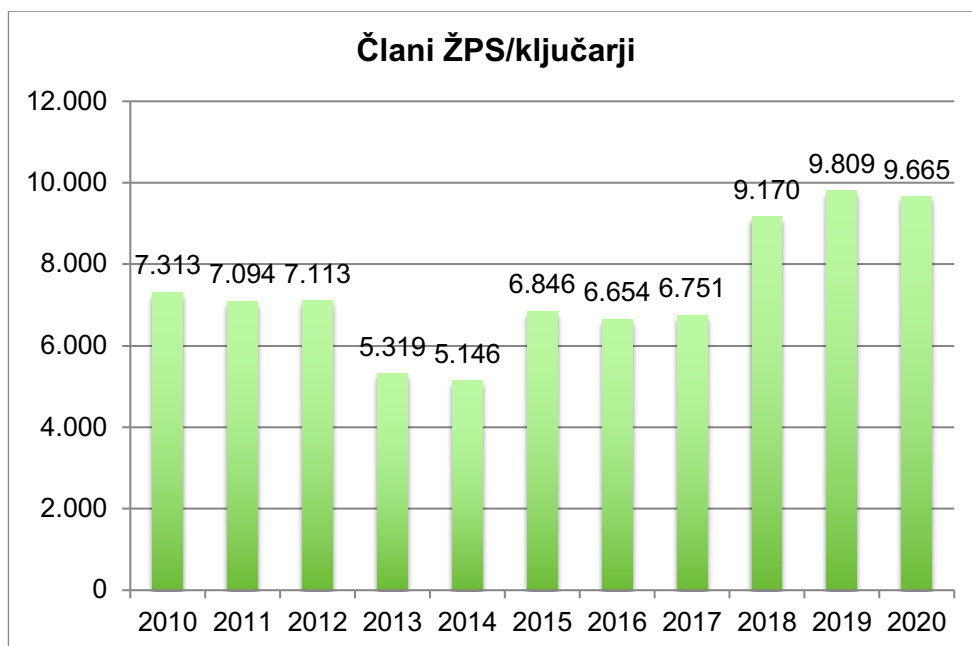
- člani po službi: župnik, kaplan(i), predstavnik katehistov in katehistinj, gospodarskega sveta ali ključarjev;
- voditelji ali delegati posameznih skupin: predstavnik redovnih skupnosti, župnijske karitas, pevcev, mladinskih, študentskih, predzakonskih in zakonskih skupin, duhovnih gibanj, molitvenih in drugih skupin ter združenj;
- izvoljeni člani, ki sestavljajo vsaj polovico vseh članov in zastopajo soseske, naselja ali ulice; število določi župnik glede na število prebivalcev.

80 Prim. M. Turnšek, *Ob bližnjih volitvah v ŽPS*, v: *Cerkev danes* – revija za pastoralno evangelizacijo, 6/2019, 25.

81 Prim. M. Turnšek, *Ob bližnjih volitvah v ŽPS*, v: *Cerkev danes* – revija za pastoralno evangelizacijo, 6/2019, 26.

Če ima župnija v soupravi več manjših župnij, župnik lahko ustanovi medžupnijski pastoralni svet. Poleg tega župnik lahko imenuje največ pet članov glede na spol, starost, poklic, da s tem izpopolni sestavo sveta.

Škofijam in župnijam pri opravljanju posebnih strokovnih nalog pomagajo laiki, ki so redno zaposleni ali sodelujejo v obliki honorarne zaposlitve. Med njimi so tudi katehisti in katehistinje, ki to službo opravljajo profesionalno. V letu 2020 so slovenske škofije zaposlovale 78 oseb.

6.4 Zakramenti

Omejitve javnega in verskega življenja, ki jih je povzročila epidemija covid-19, so močno zarezale v zakramentalno življenje slovenskih katoličanov. Ponekod so se številke zakramentov in verskega udejstvovanja prepolovile, statistika pri pogrebeh pa se je povečala: leta 2020 je bilo 10,03 % več cerkvenih pogrebov kot leta 2019 in 13,03 % več cerkvenih pogrebov kot leta 2010.

Za štiri zakramente (sveti krst, prvo sveto obhajilo, sveto birmo in sveti zakon) smo letos dodali primerjalni pregled s štirimi sosednjimi državami (Avstrijo, Italijo, Madžarsko in Hrvaško), tremi slovanskimi državami (Češko, Slovaško in Poljsko) ter Nemčijo kot največjo evropsko državo. Ob koncu smo kot primerjavo dodali Slovenijo ter povprečje evropske celine. Analizirali smo podatke za obdobje 2000–2019 ter razliko v odstotnih točkah. Dodali smo tudi primerjalni podatek števila posameznega zakramenta na 1.000 katoličanov.⁸²

⁸² Vir podatkov je *Annuario Statisticum Ecclesiae*.

6.4.1 Sveti krst

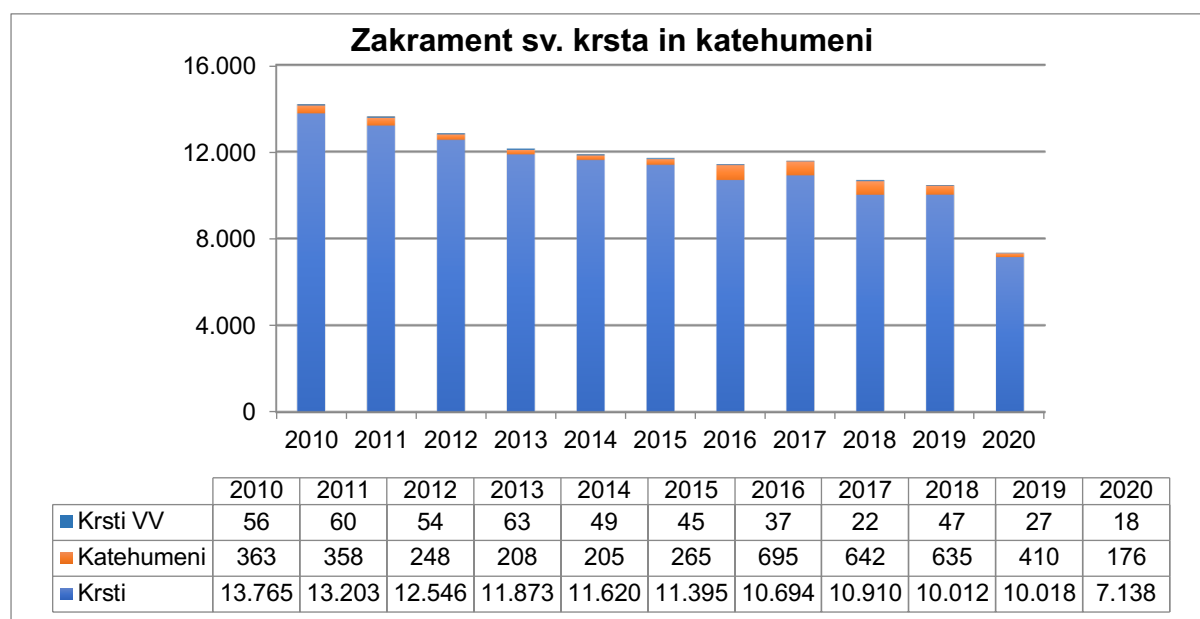
V grafih so prikazani krsti otrok (do 7 let), krsti katehumenov (nad 7 let) ter primerjava krstov otrok in katehumenov. V preglednici so predstavljeni podatki za posamezne škofije, v skupni seštevek pa so dodani podatki za Vojaški vikariat.

Leta 2020 se je število krstov v primerjavi z letom 2019 zmanjšalo za 29,9 %, v obdobju 2003–2019 pa za 26,1 %. Leta 2020 smo prvič zabeležili podatek, da je bilo manj svetih krstov kakor ostalih zakramentov.

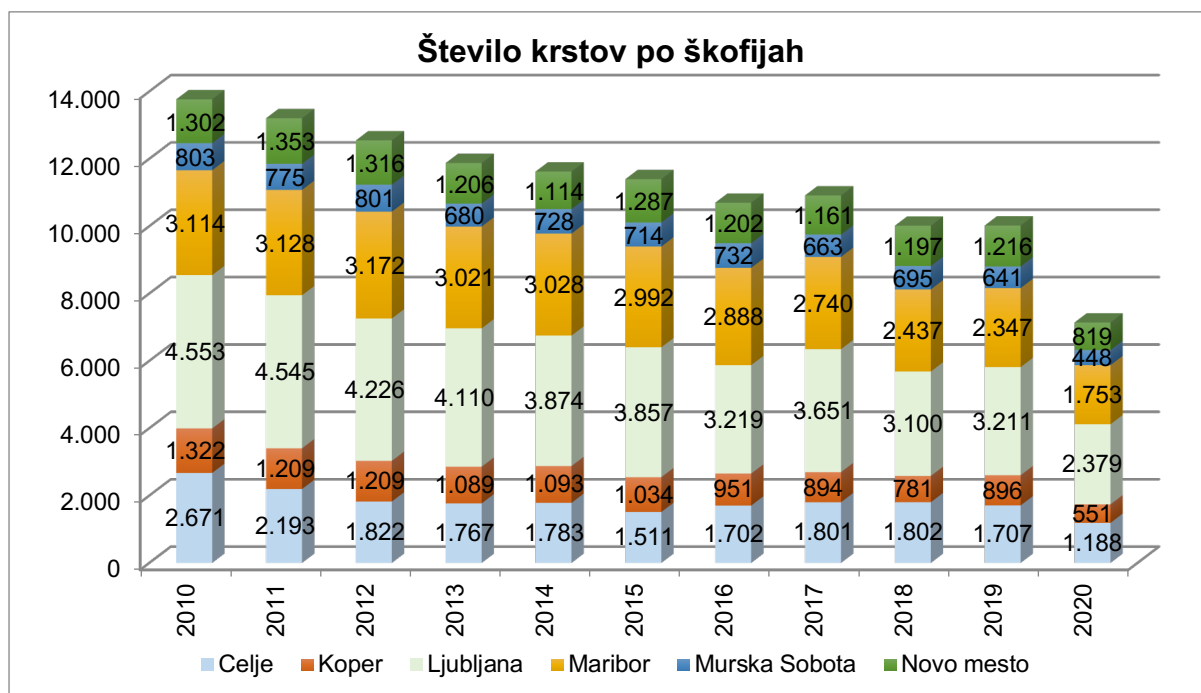
Število podeljenih zakramentov svetega krsta po škofijah

Št. krstov	Škofija	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
		Celje	2.671	2.193	1.822	1.767	1.783	1.511	1.702	1.801	1.802	1.707
	Koper	1.322	1.209	1.209	1.089	1.093	1.034	951	894	781	896	551
	Ljubljana	4.553	4.545	4.226	4.110	3.874	3.857	3.219	3.651	3.100	3.211	2.379
	Maribor	3.114	3.128	3.172	3.021	3.028	2.992	2.888	2.740	2.437	2.347	1.753
	Murska Sobota	803	775	801	680	728	714	732	663	695	641	448
	Novo mesto	1.302	1.353	1.316	1.206	1.114	1.287	1.202	1.161	1.197	1.216	819

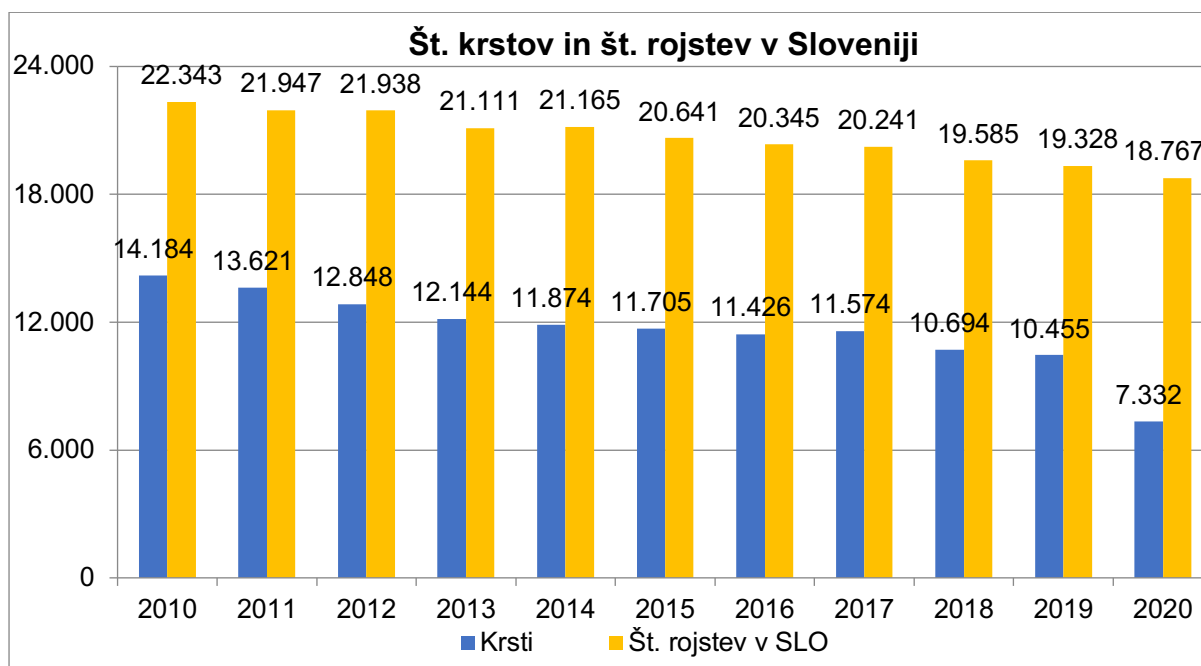
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Krst otrok	13.765	13.203	12.546	11.873	11.620	11.395	10.694	10.910	10.012	10.018	7.138
Krst katehumenov	363	358	248	208	205	265	695	642	635	410	176
Krst – Vojaški vikariat	56	60	54	63	49	45	37	22	47	27	18
Vsi krsti skupaj	14.184	13.621	12.848	12.144	11.874	11.705	11.426	11.574	10.694	10.455	7.332

Podatki o podeljenem zakramentu svetega krsta izražajo enakomeren upad v celotni Sloveniji.

Leta 2010 je bilo 61,61 % vseh rojenih otrok v Sloveniji tudi krščenih, leta 2019 pa se je vrednost znižala za 10 %. V letu 2020, ki ga je močno zaznamovala epidemija covid-19, je zakrament svetega krsta prejelo 38,03 % rojenih otrok. Leta 2003 je zakrament svetega krsta prejelo 78,48 % rojenih otrok.

V Sloveniji se je med letoma 2007 in 2010 število rojstev povečalo, čemur je sledilo tudi število krstov. Od leta 2010 opažamo upad števila rojstev, prav tako pa tudi manjše število krstov. Enak trend je opazen tudi pri razmerju med civilnimi in cerkvenimi porokami.

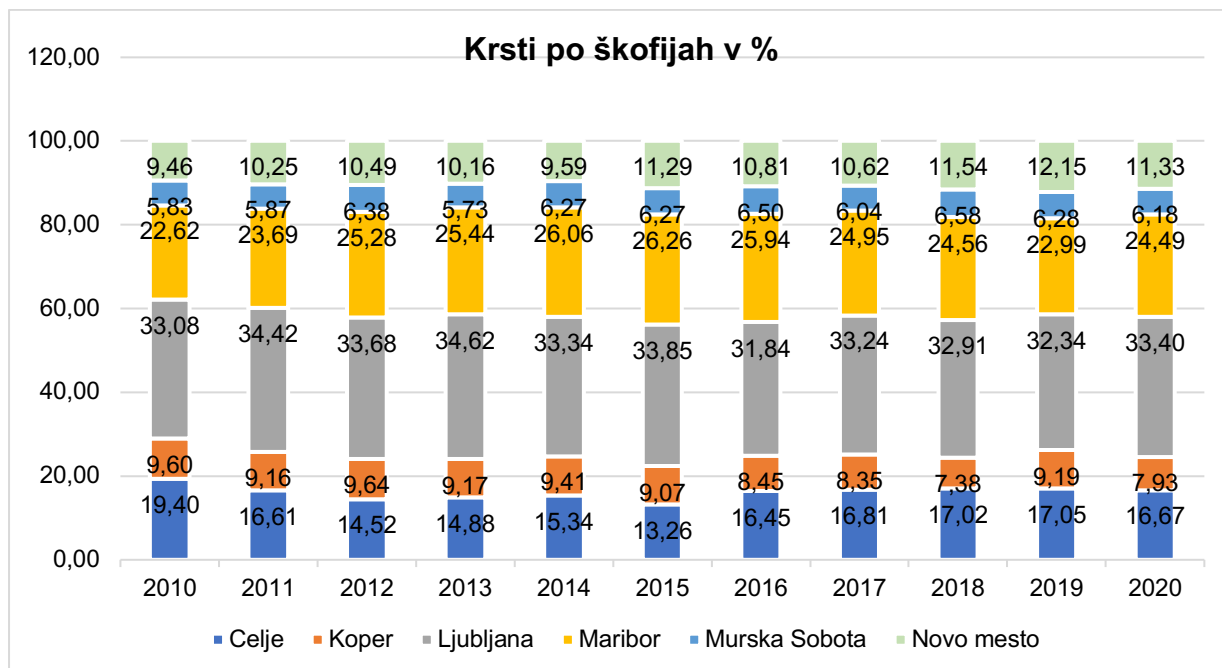
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Št. rojstev v Sloveniji ⁸³	22.343	21.947	21.938	21.111	21.165	20.641	20.345	20.241	19.585	19.328	18.767
Št. krstov	14.184	13.621	12.848	12.144	11.874	11.705	11.426	11.574	10.694	10.455	7.332
% krščenih glede na št. novorojenih	61,61	60,16	57,19	56,24	54,90	55,21	52,56	53,90	51,12	51,83	38,03

Zmanjševanje verske prakse in prejetanja zakramentov je povezano z demografskimi in družbenimi spremembami. Generacije otrok se manjšajo, življenjski slog zadržuje ljudi na delovnem mestu dlje časa, prekariat in nestalne oblike zaposlitve mlade odvrta od odločitve za družinsko življenje ter rojstvo otrok. Ta vprašanja je naglasila tudi škofovska sinoda o poklicanosti mladih, ki je med drugim skušala odgovoriti na vprašanje, kako mladim pomagati odkriti življenjsko poklicanost. Ob tem ne moremo spregledati procesa sekularizacije, ki v Evropi (tudi v Sloveniji) zmanjšuje vlogo in družbeni pomen verskih skupnosti ter njihovo privlačnost, še posebej med mladimi.

Število krstov in % delež po škofijah												
Št. krstov	Škofija	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Celje	2.671	2.193	1.822	1.767	1.783	1.511	1.702	1.801	1.802	1.740	1.219
	Koper	1.322	1.209	1.209	1.089	1.093	1.034	951	894	781	938	580
	Ljubljana	4.553	4.545	4.226	4.110	3.874	3.857	3.219	3.651	3.100	3.301	2.443
	Maribor	3.114	3.128	3.172	3.021	3.028	2.992	2.888	2.740	2.437	2.347	1.791
	Murska Sobota	803	775	801	680	728	714	732	663	695	641	452
	Novo mesto	1.302	1.353	1.316	1.206	1.114	1.287	1.202	1.161	1.197	1.240	829

Krsti v %	Škofija	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Celje	19,40	16,61	14,52	14,88	15,34	13,26	16,45	16,81	17,02	17,05	16,67
	Koper	9,60	9,16	9,64	9,17	9,41	9,07	8,45	8,35	7,38	9,19	7,93
	Ljubljana	33,08	34,42	33,68	34,62	33,34	33,85	31,84	33,24	32,91	32,34	33,40
	Maribor	22,62	23,69	25,28	25,44	26,06	26,26	25,94	24,95	24,56	22,99	24,49
	Murska Sobota	5,83	5,87	6,38	5,73	6,27	6,27	6,50	6,04	6,58	6,28	6,18
	Novo mesto	9,46	10,25	10,49	10,16	9,59	11,29	10,81	10,62	11,54	12,15	11,33

83 Vir: Statistični urad RS.

Država	Sveti krst 2000–2019			Št. krstov na 1.000 katoličanov		
	2000	2019	Razlika v %	2000	2019	Razlika v %
Avstrija	62.983	45.359	-28,0	9,30	8,70	-6,5
Italija	487.935	322.104	-34,0	8,40	5,50	-34,5
Madžarska	55.084	39.399	-28,5	8,10	6,00	-25,9
Hrvaška	41.984	33.229	-20,9	10,30	8,90	-13,6
Nemčija	234.010	161.391	-31,0	8,20	6,30	-23,2
Češka	26.321	20.125	-23,5	5,50	5,50	0,0
Slovaška	45.508	42.873	-5,8	11,40	10,30	-9,6
Poljska	379.371	372.880	-1,7	10,10	10,00	-1,0
Slovenija	14.169	10.377	-26,8	8,40	6,70	-20,2
Evropa	2.571.180	1.772.718	-31,1	8,80	5,90	-33,0

6.4.2 Prvo sveto obhajilo

Število podeljenih prvih svetih obhajil se je v desetletju 2010–2020 znižalo z 11.012 na 8.315 (-24,5 %). Več prvoobhajancev lahko v letih 2013–2017 opazimo v škofijah Celje, Murska Sobota in v manjši meri tudi v Novem mestu. Leta 2019 je opazno povečanje v škofijah Koper in Novo mesto. Omejitve zaradi epidemije so manj prizadele podeljevanje prvega svetega obhajila, saj so ga župnije načrtovale dlje časa in praznovanje ustrezno prilagodile ter umestile v obdobje, ko je bilo možno varno obhajati svete maše. Leta 2020 je bilo 11,4 % otrok manj pri prvem svetem obhajilu kakor leta 2019.

Prvo sv. obhajilo	Škofija	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Celje	2.137	1.606	1.461	1.550	1.491	1.451	1.668	1.704	1.611	1.615	1.287
	Koper	1.155	1.007	1.007	961	893	930	970	894	843	962	838
	Ljubljana	3.599	3.453	3.282	3.278	3.065	3.243	3.363	3.295	3.260	3.205	2.877
	Maribor	2.399	2.342	2.344	2.237	2.156	2.060	2.078	2.059	2.093	1.998	1.852
	Murska Sobota	671	681	726	640	625	613	658	677	681	625	549
	Novo mesto	1.051	970	960	891	839	944	939	1.040	881	983	912
Skupaj	11.012	10.059	9.780	9.557	9.069	9.241	9.676	9.669	9.369	9.388	8.315	

Prvo sveto obhajilo 2000–2019				Št. prvih obhajil na 1.000 katoličanov		
Država	2000	2019	Razlika v %	2000	2019	Razlika v %
Avstrija	71.064	48.396	–31,9	11,79	9,57	–18,8
Italija	497.129	404.759	–18,6	8,90	7,00	–21,3
Madžarska	37.776	20732	–45,1	6,06	3,47	–42,7
Hrvaška	42.926	35.298	–17,8	11,46	9,77	–14,7
Nemčija	302.064	168.834	–44,1	11,00	7,03	–36,1
Češka	18.487	9.008	–51,3	4,29	2,71	–36,8
Slovaška	53.525	31.745	–40,7	14,63	7,96	–45,6
Poljska	502.107	267.533	–46,7	13,57	7,22	–46,8
Slovenija	1.4910	9.388	–37,0	9,19	6,19	–32,6
Evropa	2.519.433	1.652.501	–34,41	8,99	5,79	–35,6

6.4.3 Sveta birma

Število birm je v obdobju 2010–2020 z 11.875 prešlo na 8.013 (–32,5 %). Tudi na podeljevanje zakramenta svete birme epidemija ni bistveno vplivala, saj so priprave nanj običajno dvoletne, zato so župnije organizirale svete maše v tistem času, ko je bilo možno obhajati zakrament ob upoštevanju vladnih navodil in priporočil NIJZ.

Birne	Škofija	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Celje	2.184	1.828	1.869	1.580	1.813	1.513	1.631	1.542	1.503	1.378	1.489
	Koper	1.092	1.077	1.055	937	1.093	1.028	889	859	982	880	763
	Ljubljana	4.275	3.175	4.167	3.151	3.926	2.980	3.332	2.804	3.166	2.453	2.861
	Maribor	2.633	2.349	2.360	2.177	2.142	2.017	2.019	2.014	1.875	1.939	1.609
	Murska Sobota	812	825	689	776	551	652	650	630	611	663	473
	Novo mesto	848	1.038	953	1.054	1.032	836	983	746	900	778	801

	Vojaški vikariat	31	25	34	26	25	21	27	3	13	19	17
Skupaj:		11.875	10.317	11.127	9.701	10.582	9.047	9.531	8.598	9.050	8.110	8.013

Sveta birma 2000–2019				Št. birm na 1.000 katoličanov		
Država	2000	2019	Razlika v %	2000	2019	Razlika v %
Avstrija	64.665	41.876	-35,2	10,73	8,28	-22,8
Italija	490.828	388.205	-20,9	8,78	6,71	-23,6
Madžarska	23.299	16511	-29,1	3,74	2,76	-26,2
Hrvaška	43.736	32.861	-24,9	11,68	9,10	-22,1
Nemčija	211.264	129.470	-38,7	7,69	5,39	-29,9
Češka	7.890	4.072	-48,4	1,83	1,23	-32,8
Slovaška	42.004	21.535	-48,7	11,48	5,40	-53,0
Poljska	500.241	386.611	-22,7	13,52	10,43	-22,9
Slovenija	16.207	8.091	-50,1	9,99	5,33	-46,6
Evropa	2.013.061	1.484.714	-26,25	7,19	5,20	-27,67

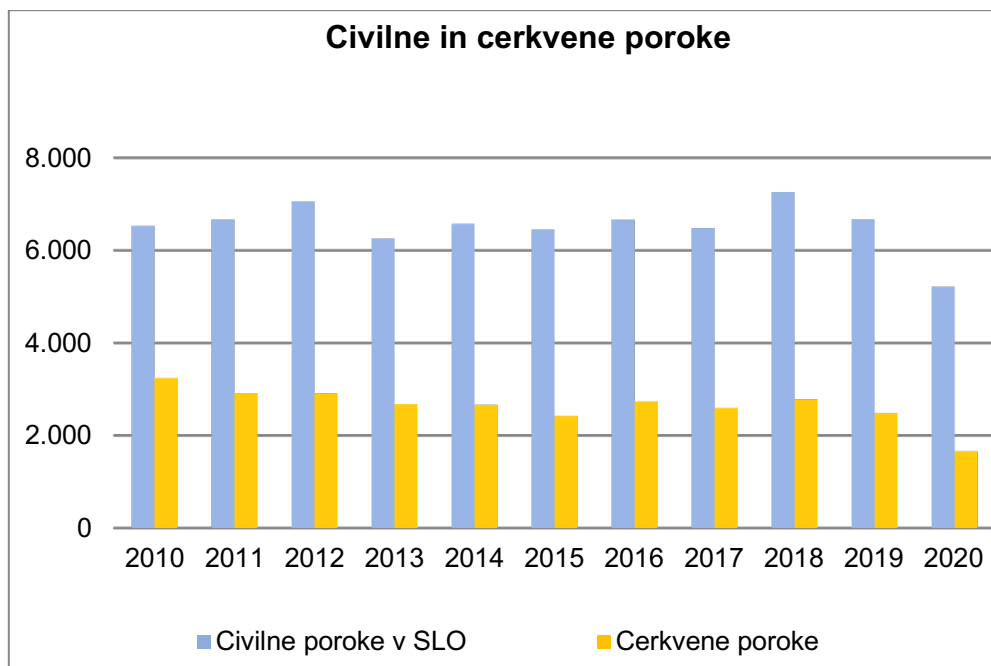
6.4.4 Sveti zakon

Število sklenjenih krščanskih zakonov se je zmanjšalo s 3.239 leta 2010 na 1.664 v letu 2020. V analiziranem obdobju se je odstotek sklenjenih cerkvenih porok glede na civilne na letni ravni znižal z 49,62 % na 31,91 %.

Cerkvene poroke	Škofija	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Celje	530	367	411	354	400	326	429	374	481	388	264
	Koper	403	366	370	293	318	46	330	269	258	249	185
	Ljubljana	1.123	1.070	1.030	920	879	917	883	865	867	782	556
	Maribor	657	614	583	604	572	616	600	632	664	629	359
	Murska Sobota	178	162	176	190	181	224	209	182	186	153	93
	Novo mesto	329	319	327	297	295	274	279	266	308	274	202
	VV	19	17	20	19	19	17	8	4	14	13	5
Skupaj:		3.239	2.915	2.917	2.677	2.664	2.420	2.738	2.592	2.778	2.488	1.664

Sveti zakon 2000–2019				Št. sklenjenih cerkvenih porok na 1.000 katoličanov		
Država	2000	2019	Razlika v %	2000	2019	Razlika v %
Avstrija	14.983	9.990	-33,3	2,5	2,0	-20,0
Italija	248.920	103.364	-58,5	4,5	1,8	-60,0
Madžarska	16.158	9699	-40,0	2,6	1,6	-38,5
Hrvaška	17.189	12.295	-28,5	4,6	3,4	-26,1
Nemčija	65.627	38.909	-40,7	2,4	1,6	-33,3

Češka	7.544	5.253	-30,4	1,8	1,6	-11,1
Slovaška	16.965	13.147	-22,5	4,6	3,3	-28,3
Poljska	175.044	125.032	-28,6	4,7	3,4	-27,7
Slovenija	4.364	2.475	-43,3	2,7	1,6	-40,7
Evropa	1.033.709	488.353	-52,76	3,7	1,7	-54,05

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Št. civilnih porok (skupaj s ponovnimi civilnimi porokami)	6.528	6.671	7.057	6.254	6.571	6.449	6.667	6.481	7.256	6.672	5.214
Št. cerkvenih porok	3.239	2.915	2.917	2.677	2.664	2.420	2.738	2.592	2.778	2.488	1.664
% cerkvenih porok glede na civilne	49,62	43,70	41,33	42,80	40,54	37,53	41,07	39,99	38,29	37,29	31,91

Primerjava civilno sklenjenih zakonskih zvez, cerkvenih zakonov in razvez

	Sklenitve civilnih zak. zvez v RS	Cerkvene poroke	Delež cerkvenih porok glede na civilne poroke v %	Civilne razveze
2005	5769	3481	60,34	2647
2006	6368	3329	52,28	2334
2007	6373	3176	49,84	2617
2008	6703	3297	49,19	2246
2009	6542	3186	48,70	2297
2010	6528	3220	49,33	2430

2011	6671	2898	43,44	2298
2012	7057	2897	41,05	2509
2013	6254	2658	42,50	2351
2014	6571	2645	40,25	2469
2015	6449	2420	37,53	2432
2016	6667	2738	41,07	2531
2017	6481	2592	39,99	2387
2018	7256	2778	38,28	2347
2019	6672	2488	37,29	2476
2020	5214	1664	31,91	1774

Število krstov, prvih obhajil in cerkvenih porok se zmanjšuje tudi v ostalih evropskih državah, zato lahko govorimo o splošnem pojavu, ki je zajel staro celino. Povsem drugačno sliko ponuja krščanstvo v Aziji, Afriki in Južni Ameriki, kjer je gibanje ravno obratno.

Upadanje števila krstov, prejemanja zakramentov in nasploh oddaljevanje od verskega življenja so povezani z načinom življenja družbe in družin. V Sloveniji se povečuje število otrok, rojenih zunaj zakonske zveze. Če je bilo leta 1954 le 10,9 % prvorojenih otrok rojenih zunaj zakonske zveze, jih je bilo leta 2000 37,11 %, leta 2020 pa 56,49 %. Število se je najbolj povečalo v sedemdesetih in osemdesetih letih minulega stoletja, leta 2007 pa je število rojenih izven zakonske skupnosti prvič preseгло število otrok, rojenih v zakonski zvezi.⁸⁴ Starši, ki se ne odločijo za cerkveno poroko, se manj verjetno odločijo za krst otroka ter pozneje za vpis k župnijski katehezi in vzgojo v veri.

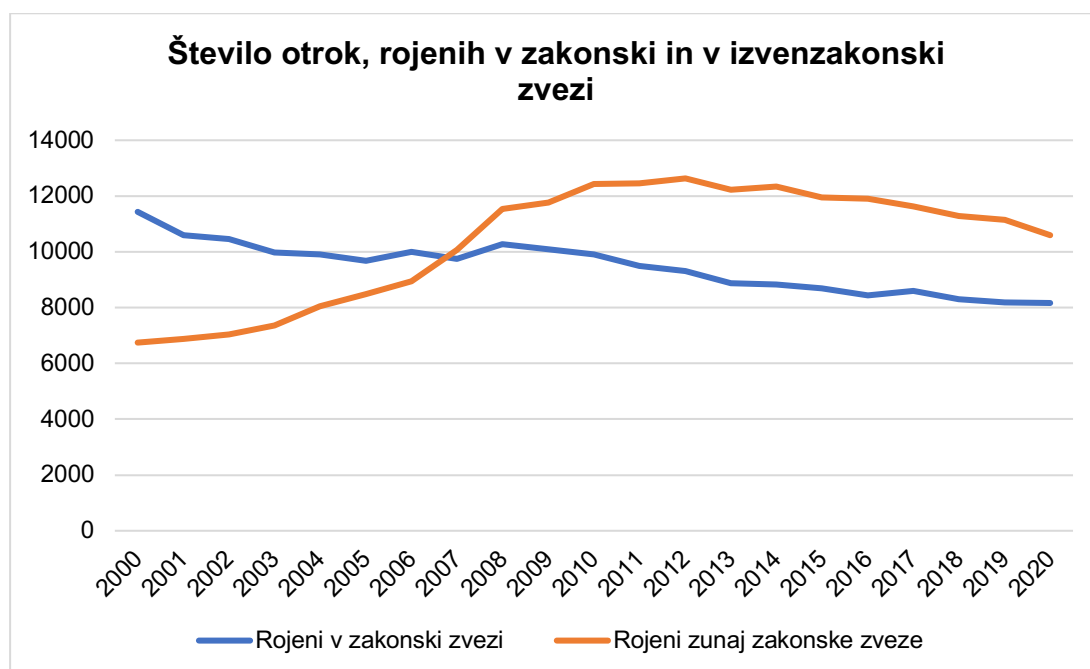
Leto	Rojeni v zakonski zvezi ⁸⁵	Rojeni zunaj zakonske zveze ⁸⁶	Odstotek otrok, rojenih zunaj zakonske zveze
2000	11434	6746	37,11
2001	10596	6881	39,37
2002	10464	7037	40,21
2003	9967	7354	42,46
2004	9908	8053	44,84
2005	9682	8475	46,68
2006	9989	8943	47,24
2007	9752	10071	50,80
2008	10286	11531	52,85
2009	10089	11767	53,84
2010	9902	12441	55,68
2011	9484	12463	56,79
2012	9305	12633	57,59
2013	8874	12237	57,97
2014	8830	12335	58,28
2015	8697	11944	57,87

84 Vir: SURS.

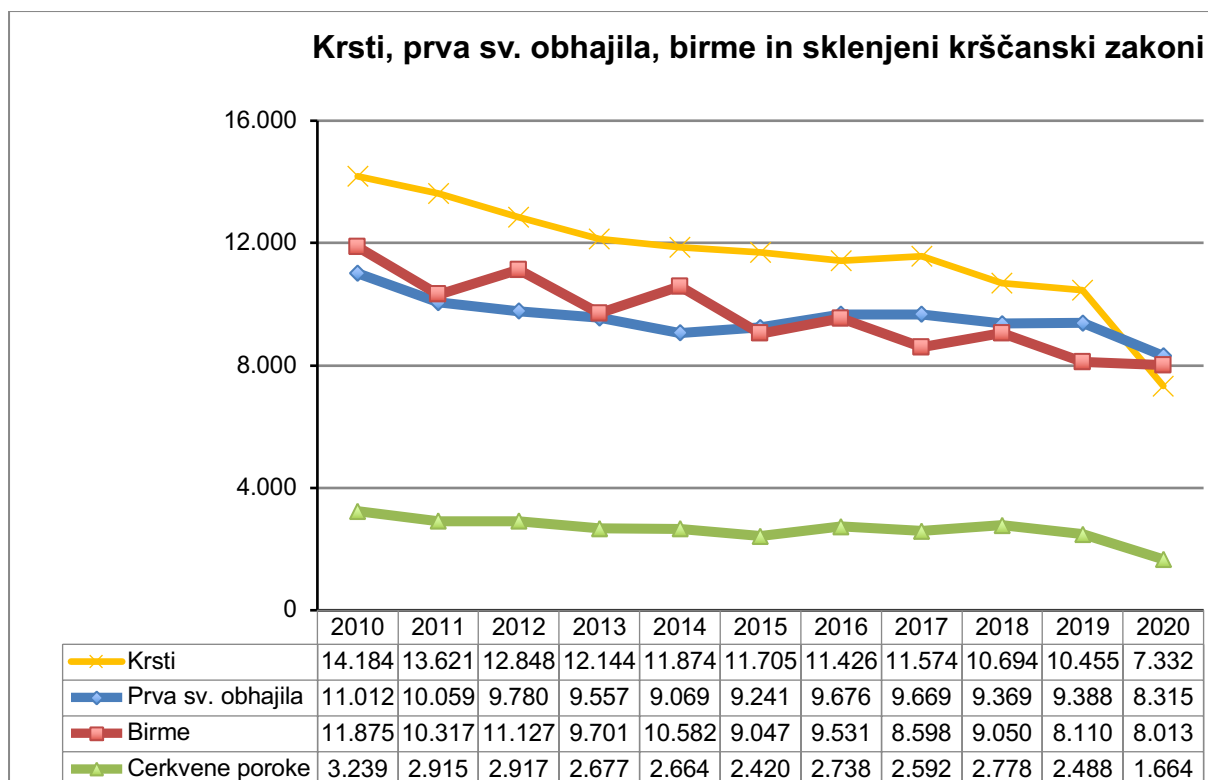
85 Vir: SURS.

86 Vir: SURS.

2016	8429	11916	58,57
2017	8611	11630	57,45
2018	8293	11292	57,7
2019	8182	11146	57,7
2020	8166	10601	56,49

Podatki o otrocih, rojenih v zakonski zvezi oziroma izven nje, kažejo, da je število slednjih v upadu, medtem ko je število rojenih v zakonski zvezi skozi leta ustaljeno.

Delež posameznih zakramentov v številu vseh podeljenih zakramentov (v odstotkih)

%	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Krsti	35,19	36,90	35,03	35,63	34,73	36,11	34,24	35,69	33,53	34,35	28,95
Prva obhajila	27,32	27,25	26,67	28,04	26,53	28,51	29,00	29,81	29,38	30,84	32,83
Birme	29,46	27,95	30,34	28,47	30,95	27,91	28,56	26,51	28,38	26,64	31,64
Cerkvene poroke	8,04	7,90	7,95	7,86	7,79	7,47	8,20	7,99	8,71	8,17	6,57

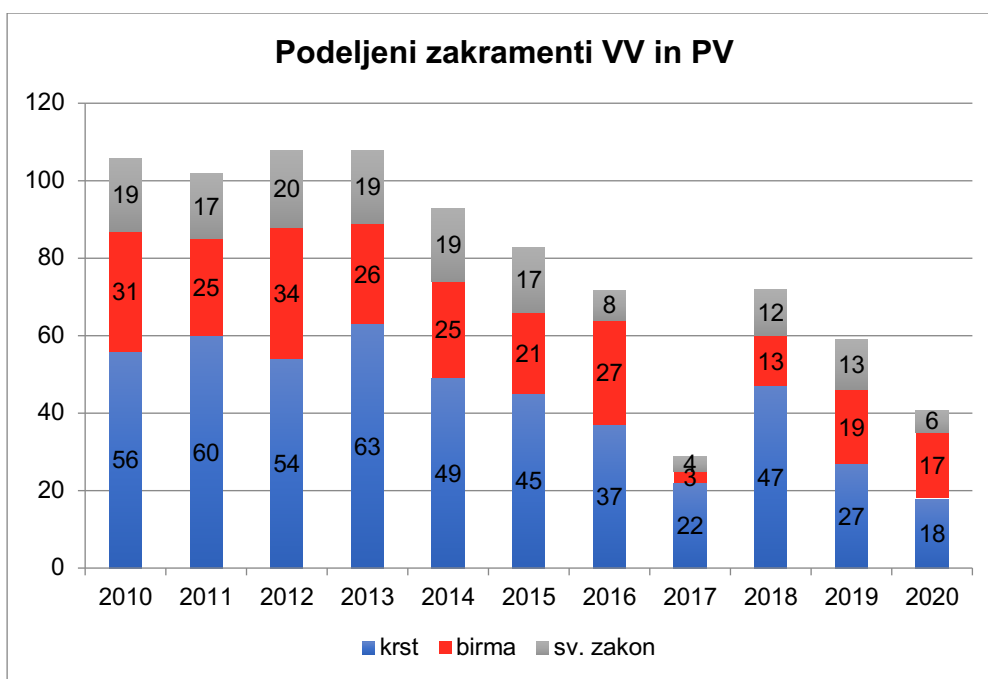
6.4.5 Podeljeni zakramenti v okviru Vojaškega in Policijskega vikariata

Nosilci Vojaškega in Policijskega vikariata pripravljajo pripadnike Slovenske vojske oziroma Slovenske policije ter njihove družinske člane na zakramente in jih tudi podeljujejo.⁸⁷ Podatke o podeljenih zakramentih v okviru obeh vikariatov je posredoval vojaški vikar Matej Jakopič.

Podeljeni zakramenti 2010–2020 (skupaj za Vojaški in Policijski vikariat)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Krst	56	60	54	63	49	45	37	22	47	27	18
Birma	31	25	34	26	25	21	27	3	13	19	17
Zakon	19	17	20	19	19	17	8	4	12	13	60
Skupaj vsi podeljeni zakramenti	106	102	108	108	93	83	72	29	72	59	41

⁸⁷ Prim. Plut Jože, *Za pravice človeka*. Ljubljana 2002, DZS, 232.

6.4.6 Pogrebi

Iz letnega seštevka lahko opazimo, da pri cerkvenih pogrebi v Sloveniji ni večjih odstopanj med letoma 2010–2019, medtem ko smo v letu 2020 zaznali 10% povečanje cerkvenih pogrebov.

Pogrebi	Škofija	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Celje	2.221	1.948	1.996	2.140	2.171	2.127	2.554	2.370	2.296	2.186	2.619
Koper	1.729	1.866	1.798	n.p.	n.p.	1.856	1.811	1.803	1.626	1.784	1.725	
Ljubljana	4.508	4.420	4.565	4.544	4.412	4.566	4.445	4.842	4.649	4.549	5.138	
Maribor	3.537	3.587	3.631	3.575	3.654	3.532	3.669	3.646	3.718	3.781	4.044	
Murska Sobota	1.050	1.076	1.025	1.073	1.083	1.014	1.037	1.032	1.047	1.056	1.180	
Novo mesto	1.225	1.281	1.327	1.274	1.278	1.323	1.326	1.281	1.254	1.301	1.418	
VV	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.	1	n.p.	3	3	6	
SKUPAJ		14.270	14.178	14.342	12.606	12.598	14.418	14.843	14.974	14.593	14.660	16.130

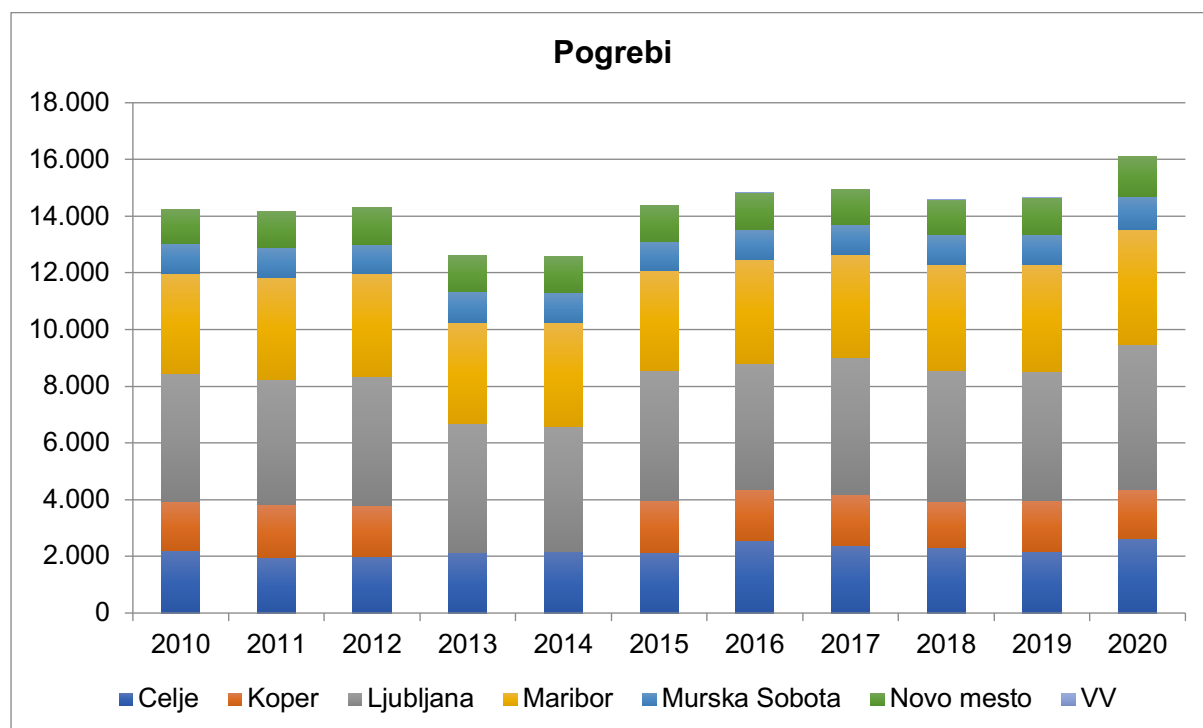
Med posebnostmi Slovenije je tudi ta, da je večina pogrebov žarnih in ne klasičnih s krsto. Delež žarnih pogrebov presega 82 %, ⁸⁸ kar našo državo uvršča med prve na svetu. Razloge, zakaj je v Sloveniji tako visok delež upepelitev, lahko najdemo v močni sekularizaciji kot posledici prejšnje družbene ureditve, predsodkih in strahu pred smrtjo, cenovni dostopnosti ter pomanjkanju prostora na pokopališčih.

Vprašanje smrti in pogreba najdražjih se dotika človekovih zelo osebnih čustev, ki so pogosto povezana z nemočjo, žalostjo in strahom. Zato Cerkev od vsega začetka

88 Prim. <https://www.cremation.org.uk/Slovenia-2019>, pridobljeno 3. oktobra 2021.

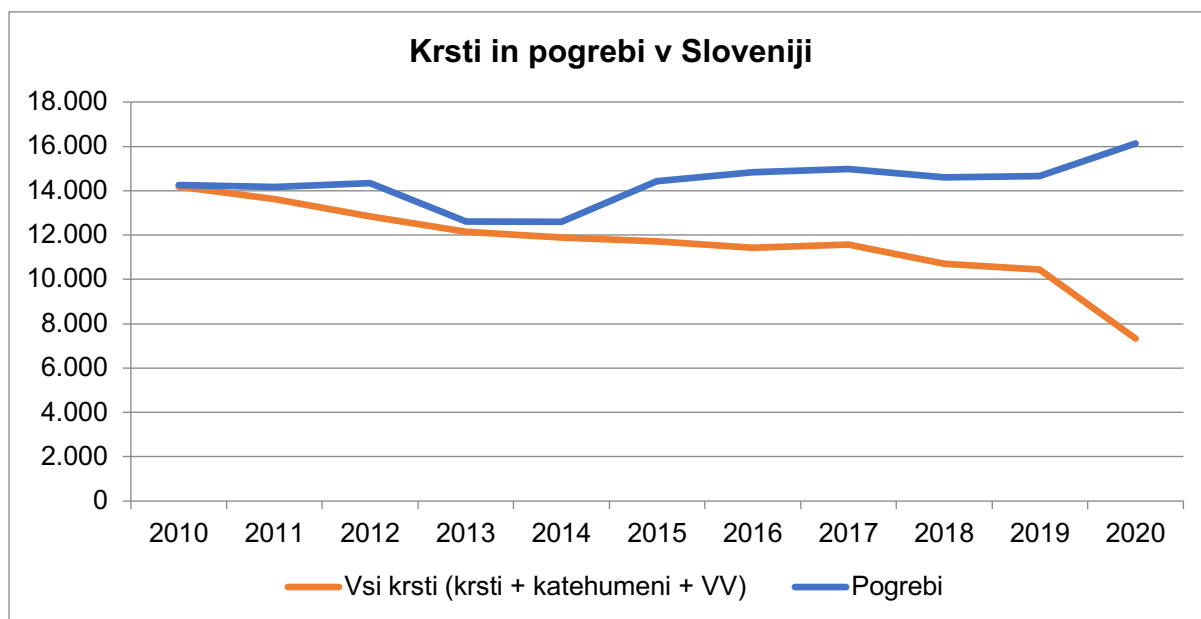
ponuja iz svoje duhovne zakladnice bogato simboliko in bogoslužna besedila, ki so namenjena tolažbi svojcev pokojnika, pa tudi občestva vernih. Po simbolih in besedilih, ki nam jih namenja Cerkev, nas Sveti Duh Tolažnik (gr. παρακλητος) usmerja v Kristusovo velikonočno daritev, da bi smrt razumeli v tesni povezanosti z veliko nočjo: kakor je Jezus Kristus trpel in umrl za nas ter tretji dan vstal od mrtvih, tudi mi upamo in verujemo, da se bo naša duša srečala s svojim Stvarnikom in bo naše telo deležno vstajenja.⁸⁹

Sekularizacija, ki je zajela zahodno družbo in našo državo, človeka oddaljuje od svetega in od duhovnega življenja. Upad zakramentalne prakse slovenskih katoličanov lahko povežemo z odnosom do vprašanj o presežnem in vero v posmrtno življenje. Sodobni človek dojema smrt kot enkratni dogodek, slovo od pokojnika pa kot nujno in neizbežno opravilo. S takim pristopom se izgublja pomemben vidik poslavljanja, ki ga je družba skozi stoletja razvila in opremila s tolažilnimi in upanja polnimi simboli, besedili, pesmijo in bogoslužnimi opravili. Izgublja se tolažilna vloga vere in krščanskega občestva, smrt je vedno bolj odmaknjena in izrinjena na rob življenja.⁹⁰

89 Slovenska škofovska konferenca, *Spoštovanje do teles umrlih, krščanski pogreb, žarni pokop in raztros pepela*, Ljubljana 2019, v: <https://katoliska-cerkev.si/media/datoteke/Dokumenti%20in%20publikacije/Pastoralne%20smernice%20o%20krščanskem%20pogrebu%20in%20žarnem%20pokopu-2019-PODPISANO.pdf>, pridobljeno 3. oktobra 2021.

90 Slovenska škofovska konferenca, *Spoštovanje do teles umrlih, krščanski pogreb, žarni pokop in raztros pepela*, Ljubljana 2019, v: <https://katoliska-cerkev.si/media/datoteke/Dokumenti%20in%20publikacije/Pastoralne%20smernice%20o%20krščanskem%20pogrebu%20in%20žarnem%20pokopu-2019-PODPISANO.pdf>, pridobljeno 3. oktobra 2021.

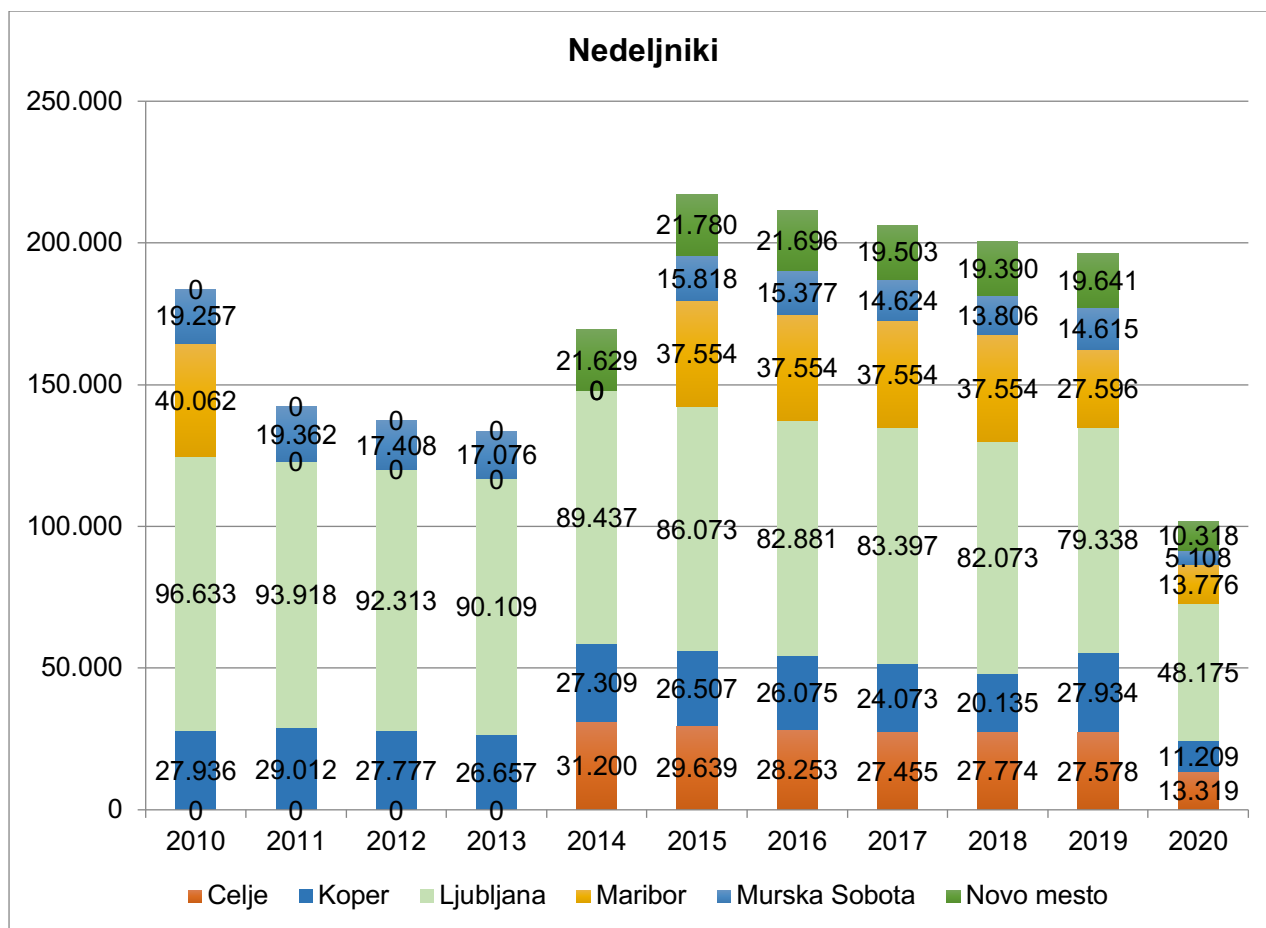

6.4.7 Nedeljniki

Za *Letno poročilo 2019* smo prejeli podatke o nedeljnikih za vse škofije. Ob primerjavi lahko opazimo, da se je verska praksa med slovenskimi verniki v obdobju med letoma 2015 in 2019 spremenila: število nedeljnikov je upadlo za 20.669 oseb. V letih 2015–2019 je največ nedeljnikov izgubila mariborska nadškofija (–26,5 %), sledijo novomeška škofija (–9,82 %), ljubljanska nadškofija (–7,82 %) in soboška škofija (–7,61 %) ter celjska škofija z najnižjim upadom (–6,95 %). V koprski škofiji v omenjenem obdobju opažamo povečanje za 5,38 %. Slovensko povprečje upada nedeljnikov je –9,51 %.

Epidemija covid-19 je najmočneje prizadela ravno ta vidik verskega življenja, saj se je število nedeljnikov v Sloveniji leta 2020 v primerjavi z letom 2019 v povprečju zmanjšalo za 48,19 %: Škofija Celje –51,7 %, Škofija Koper –59,9 %, Nadškofija Ljubljana –39,3 %, Nadškofija Maribor –50 %, Škofija Murska Sobota –65 % ter Škofija Novo mesto –47,5 %.

Nedelniki	Škofija	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Celje	n. p.	n. p.	n. p.	n. p.	31.200	29.639	28.253	27.455	27.774	27.578	13.319
Koper	27.936	29.012	27.777	26.657	27.309	26.507	26.075	24.073	20.135	27.934	11.209	
Ljubljana	96.633	93.918	92.313	90.109	89.437	86.073	82.881	83.397	82.073	79.338	48.175	
Maribor	40.062	n. p.	n. p.	n. p.	n. p.	37.554	37.554	37.554	37.554	27.596	13.776	
Murska Sobota	19.257	19.362	17.408	17.076	n. p.	15.818	15.377	14.624	13.806	14.615	5.108	
Novo mesto	n. p.	n. p.	n. p.	n. p.	21.629	21.780	21.696	19.503	19.390	19.641	10.318	
Skupaj:		183.888	142.292	137.498	133.842	169.575	217.371	211.836	206.606	200.732	196.702	101.905

Štetje nedeljnikov je obvezno za vse župnije enkrat letno v jesenskem času. Datum določi škof. Če kje zaradi večje natančnosti duhovniki štejejo nedeljnike tudi spomladi, škofiji oddajo podatek povprečja obeh štetij.

6.5 Izobraževanje

Podatke o izobraževalnem sistemu v Katoliški cerkvi v Sloveniji so posredovale *Komisija za šolstvo* pri Slovenski škofovski konferenci in pastoralne službe slovenskih škofij.

6.5.1 Starši imajo ustavno pravico vpisati otroke v katoliško šolo

Starši oziroma nosilci starševskih pravic (npr. posvojitelji) razpolagajo s človekovo pravico in temeljno svoboščino, da svoje otroke versko in moralno vzgajajo. To pristojnost in odgovornost jim priznava in nalaga tretji odstavek 41. člena Ustave RS. Otroci si torej ne morejo sami izbrati svoje vere in pripadnosti določeni cerkvi ali drugi verski skupnosti. O tem (npr. o krstu, obiskovanju svete maše in kateheze) za svoje otroke odločajo starši. V to svobodo staršev ne smejo posegati niti drugi ljudje ali organizacije (npr. sorodniki, civilnodružbena gibanja) niti država s svojo zakonodajo ter javni uslužbenci s svojimi odločitvami in dejanji (npr. socialni delavci, vzgojitelji in učitelji).

Ker prvi odstavek 57. člena Ustave RS vsem ljudem priznava tudi človekovo pravico in temeljno svoboščino do svobodnega izobraževanja, se pristojnost in odgovornost staršev razteza še na odločanje o izobraževanju njihovih predšolskih in osnovnošolskih otrok. Podobno kot v primeru včlanitve v določeno cerkev ali drugo versko skupnost starši avtonomno odločajo, v kateri vrtec ali osnovno šolo bodo vpisali svoje otroke. Zasebne cerkvene ali verske šole so pri tem pomembno sredstvo za uresničevanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin iz 41. in 57. člena Ustave RS ter bistveni sestavni del pojmovanja demokratične družbe, kot je opozorilo Ustavno sodišče RS v svoji odločbi U-I-269/12-24 z dne 4. decembra 2014.

Pristojnost in odgovornost staršev, da odločajo o verski in moralni vzgoji svojih otrok ter njihovem predšolskem in osnovnošolskem izobraževanju, velja vsaj do dopolnjenega štirinajstega leta. Ob tem je Ustavno sodišče RS v odločbi U-I-92/01 z dne 28. februarja 2002 opozorilo, da pristojnost in odgovornost staršev ne pomenita popolnega izključevanja otrok od soodločanja o njihovi vzgoji in izobraževanju. Ustavno sodišče RS starše namreč spodbuja k pogovoru z otroki o teh vprašanjih, ki imajo pomemben vpliv na njihovo odraščanje, razvoj oziroma prihodnje samostojno življenje.

6.5.2 Vzgojne in izobraževalne ustanove v okviru Katoliške cerkve v Sloveniji

V okviru Katoliške cerkve v Sloveniji in po njenih pravnih osebah (škofijah, župnijah, redovnih skupnostih ipd.) deluje:

- na področju visokega šolstva:
 - Katoliški inštitut,
 - Teološka fakulteta UL,
 - dvanajst študentskih domov;
- na področju srednjega šolstva:

- štiri katoliške gimnazije,
- štirje dijaški domovi;
- na področju osnovnega šolstva:
 - dve katoliški osnovni šoli;
- na področju predšolske vzgoje:
 - dvajset vrtcev;
- na področju glasbenega šolstva:
 - pet zasebnih katoliških glasbenih šol,
 - štiri orglarske šole,
 - Konservatorij Jurija Slatkonje v Novem mestu.

6.5.3 Pregled števila vpisanih v katoliške vzgojne ustanove

6.5.3.1 Predšolska vzgoja

V šolskem letu 2020/21 je bilo v organizirano predšolsko vzgojo vključenih 86.193 otrok od dopolnjenega enajstega meseca do šestega leta starosti. Od teh jih je 4.773 (5,54 %) obiskovalo zasebne vrtce. V tem šolskem letu je dejavnost predšolskega varstva izvajal 101 zasebni vrtec. V 20 katoliških vrtcev je bilo vpisanih 1.629 otrok, kar na tej ravni izobraževanja predstavlja 1,89 % vseh vključenih v programe. Otroci, za katere je skupno skrbelo 281 zaposlenih pedagoških delavcev, so bili razporejeni v 95,5 oddelka.

Na presečni datum zbiranja podatkov 1. oktobra 2021 je bilo v katoliške vrtce vključenih 1.630 otrok v 99 oddelkih, za delo v katerih je bilo zaposlenih 278 pedagoških delavcev. V šolskem letu 2021/22 sicer deluje 97 zasebnih vrtcev (od tega 20 katoliških), 108 javnih vrtcev in 207 vrtcev, pridruženih osnovnim šolam.

6.5.3.2 Osnovni šoli

V preteklem šolskem letu je devetletno osnovno šolo v Sloveniji obiskovalo 193.158 učenk in učencev. Zasebne osnovne šole je obiskovalo 1.871 učenk in učencev (0,97 %). Dve katoliški osnovni šoli v Ljubljani in Mariboru sta skupno izobraževali 578 osnovnošolcev, kar predstavlja 0,30 % vključenih v to raven izobraževanja. Za vzgojo in izobraževanje otrok, vključenih v 23 oddelkov katoliških osnovnih šol, je skrbelo 69 učiteljev.

V letošnjem šolskem letu je na presečni dan 1. oktobra 2021 v katoliških osnovnih šolah v 25 oddelkov vključenih 591 osnovnošolcev, za katere skrbi 89 učiteljev. V šolskem letu 2021/22 sicer deluje šest zasebnih osnovnih šol (od tega dve katoliški) in 450 javnih osnovnih šol.

6.5.3.3 Srednje šole

V srednješolsko izobraževanje je bilo v šolskem letu 2020/21 vključenih 73.854 dijakinj in dijakov. Od tega jih je bilo v splošno srednješolsko izobraževanje vključenih 25.912. Na tem področju sicer delujejo tudi vse štiri katoliške gimnazije. Vanje je bilo v preteklem šolskem letu vključenih natančno 1.500 dijakinj in dijakov, kar predstavlja

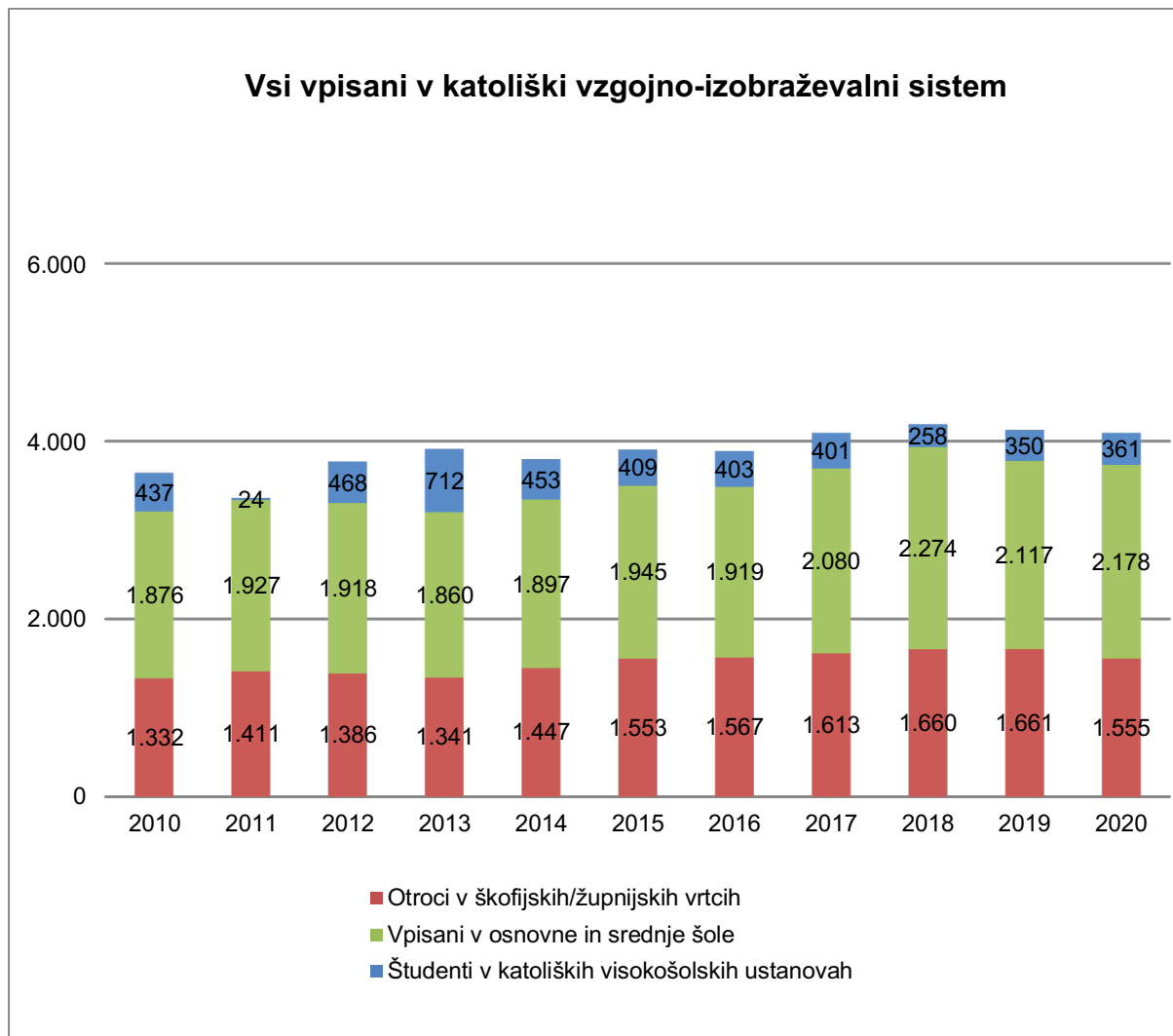
2,03 % vseh šolajočih se na tej stopnji izobraževanja. Dijakinje in dijaki so bili razporejeni v 55 oddelkov, za njihovo izobrazbo pa je skrbelo 163 pedagoških delavcev. Vseh dijakinj in dijakov v zasebnih srednjih šolah v Sloveniji je bilo 1.747. Poleg štirih katoliških gimnazij delujeta še dve zasebni gimnaziji ter 144 javnih srednjih šol.

Na presečni datum 1. oktobra 2021 je v katoliških gimnazijah v 55 oddelkov vpisanih 1.483 dijakinj in dijakov ter zaposlenih 162 pedagoških delavcev.

V katoliške vzgojne in izobraževalne ustanove predšolske, osnovnošolske in srednješolske ravni je tako skupaj vključenih 3.709 mladih (leto pred tem 3.739).

Vzgojno-izobraževalne ustanove v škofiji	Škofija	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Celje	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
	Koper	1	1	1	1	1	3	3	3	3	3	3
	Ljubljana	16	15	17	17	18	18	17	17	17	17	17
	Maribor	3	3	3	2	4	5	5	5	4	5	5
	Murska Sobota	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
	Novo mesto	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1
	Skupaj:		25	24	26	25	28	31	30	30	29	31
Otroci v škofijskih/župnijskih vrtcih	Škofija	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Celje	172	179	179	178	171	169	170	170	180	180	180
	Koper	0	0	0	0	0	80	77	77	79	80	n.p.
	Ljubljana	859	918	895	863	967	980	996	1.040	1.076	1.082	1.067
	Maribor	171	169	169	161	169	181	188	187	188	180	185
	Murska Sobota	88	90	89	85	86	89	82	85	87	91	75
	Novo mesto	42	55	54	54	54	54	54	54	50	48	48
	Skupaj:		1.332	1.411	1.386	1.341	1.447	1.553	1.567	1.613	1.660	1.661
Vpisani v osnovne in srednje šole	Škofija	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Celje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Koper	313	323	290	263	260	278	274	282	287	294	288
	Ljubljana	1097	1142	1194	1218	1263	1325	1273	1393	1358	1384	1375
	Maribor	466	462	434	379	374	342	372	405	619	395	403
	Murska Sobota	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Novo mesto	0	0	0	0	0	0	0	0	10	44	112
	Skupaj:		1.876	1.927	1.918	1.860	1.897	1.945	1.919	2.080	2.274	2.117
Študenti v katoliških visokošolskih ustanovah	Škofija	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Celje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Koper	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Ljubljana	437	24	468	507	357	322	329	282	258	288	302
	Maribor	0	0	0	205	96	87	74	119	0	62	59
	Murska Sobota	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Novo mesto	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Skupaj:	437	24	468	712	453	409	403	401	258	350	361
Vsi vpisani v katoliško šolsko vertikalo	3645	3362	3772	3913	3797	3907	3889	4094	4192	4128	4094
% vseh vpisanih v kat. vrtce	36,54	41,97	36,74	34,27	38,11	39,75	40,29	39,40	39,60	40,24	37,98
% vseh vpisanih v kat. OŠ in SŠ	51,47	57,32	50,85	47,53	49,96	49,78	49,34	50,81	54,25	51,28	53,20
% vseh vpisanih v kat. visoke šole	11,99	0,71	12,41	18,20	11,93	10,47	10,36	9,79	6,15	8,48	8,82

6.5.4 Leto v znamenju epidemije in ukrepov

Za namene obvladovanja razmer epidemije je ob povečanju okužb v Sloveniji vlada sprejela Odlok o začasni prepovedi zbiranja ljudi v zavodih s področja vzgoje in izobraževanja ter univerzah in samostojnih visokošolskih zavodih, s katerim je 16. marca zaradi zaježitve in obvladovanja epidemije zaprla šolske ustanove. Po tem datumu je pouk potekal le na daljavo.

Ob izboljševanju razmer je vlada 13. maja sprejela odlok, po katerem so se 18. maja 2020 v šole vrnili učenci prvega triletja osnovne šole in zaključnih letnikov srednjih šol.

Teden dni pozneje, 25. maja 2020, so se v šole vrnilo še otroci od četrtega do devetega razreda osnovne šole ter učenci posebnih programov vzgoje in izobraževanja v osnovni šoli in osnovni šoli s prilagojenim programom. Za preostale razrede je izobraževanje na daljavo potekalo do konca šolskega leta. Z navedenim odlokom so se ponovno odprli tudi vrtci.

Po poletnih počitnicah se je septembra pouk začel v učilnicah. Oktobra 2020 je ministrica za šolstvo izdala sklep o začasnem in preventivnem ukrepu poteka vzgojno-izobraževalnega dela v času med 19. in 23. oktobrom 2020, ki je v srednjih šolah, glasbenih šolah in v osnovnih šolah od šestega do devetega razreda uvedel izobraževanje na daljavo. Učenci od prvega do petega razreda so pouk obiskovali v šoli. Vrtci so delali kot običajno. Teden dni pozneje so v osnovnih in srednjih šolah potekale jesenske počitnice. Po počitnicah se šole zaradi podaljševanja ukrepov niso odpirale. Od 26. oktobra 2020 so bili razen za določene izjeme zaprti tudi vrtci.

Ukrepi so se začeli sproščati 26. januarja 2021, ko je vrata ponovno odprlo več osnovnih šol in vrtcev v nekaterih statističnih regijah. V šolske klopi so tam zopet sedli učenci prvega triletja. V vrtce so se vrnilo predšolski otroci. Odprava omejitev ne glede na regije je na ravni celotne države začela veljati 9. februarja 2021.

Teden dni pozneje, 15. februarja 2021, so se v osnovne šole lahko vrnilo vsi učenci. V srednje šole so se vrnilo tudi dijaki zaključnih letnikov srednješolskega izobraževanja ter tisti, ki so vključeni v programe nižjega poklicnega izobraževanja.

Od 1. do 11. aprila 2021 so se šole v državi ponovno zaprle za štirinajst dni. Dijaki prvih, drugih in tretjih letnikov so se vrnilo po t. i. modelu C, ko sta se zanje na tedenski ravni izmenjevala pouk na daljavo in pouk v živo. Ponovno odprtje šol in fakultet v celoti se je zgodilo 17. maja 2021. Vseskozi so za vzgojne ustanove veljali dodatni ukrepi za zaščito zdravja. V šolskem letu 2020/21 so bili ti ukrepi večinoma usmerjeni v nošenje mask, zračenje in ohranjanje razdalje, kjer je ta mogoča, ter v prepoved izvajanja dejavnosti s skupinami, ki niso bile omejene na matične oddelke.

Z večjo dostopnostjo cepiv spomladi 2021 so bili zaposleni v vzgoji in izobraževanju obravnavani prednostno in so se lahko cepili med prvimi.

6.5.5 Rezultati splošne mature 2021 na slovenskih katoliških gimnazijah

K opravljanju spomladanske splošne mature je v šolskem letu 2020/21 prvič pristopilo 5.615 kandidatov in kandidatov. Splošno maturo je uspešno opravilo 97,26 odstotka dijakov četrtil letnikov. Na katoliških gimnazijah je bilo 99,43 % uspešnih, pri čemer sta imeli Gimnazija Želimirje in Škofijska klasična gimnazija 100% uspešnost.

Na splošni maturi sta 30 ali več točk dosegla 302 dijaka oziroma dijakinji in prejela spričevalo s pohvalo. Izmed zlatih maturantk in maturantov jih je katoliške gimnazije obiskovalo 31 (18 Škofijsko klasično gimnazijo, 5 Gimnazijo Vipava, 7 Gimnazijo Želimirje in 1 Škofijsko gimnazijo Antona Martina Slomška).

Splošni uspeh na maturi je bil na katoliških gimnazijah precej nad slovenskim povprečjem, ki je sicer znašalo 20,99 točke. Povprečna ocena 350 uspešnih maturantk

in maturantov na katoliških gimnazijah je znašala 22,83 točke. Najvišjo povprečno oceno so imeli maturanti Gimnazije Želimlje, ki so s povprečjem 25,26 dosegli tudi točkovno najboljši rezultat v zgodovini šole.

6.5.6 Pregled načinov financiranja katoliških vzgojnih ustanov

Predšolska vzgoja

Katoliški vrtci se financirajo podobno kot javni, pri čemer so starši otrok, ki vpisujejo otroke v zasebni vrtec brez koncesije, upravičeni do 85 % subvencije, ki bi jim s strani občine pripadala, če bi svojega otroka vpisali v javni vrtec. Koncesijo za izvajanje dejavnosti predšolske vzgoje lahko pridobijo katoliški vrtci, ki izvajajo javni kurikulum za vrtce in se nahajajo v občini, kjer je bila občinska uprava na podlagi razpisa zaradi premajhnega števila razpoložljivih mest v javnih vrtcih koncesijo pripravljena podeliti tudi katoliškemu vrtcu. Izmed 20 katoliških vrtcev jih ima 11 koncesijo.

Osnovno šolstvo

Največji izziv glede urejanja financiranja katoliških šol je vprašanje financiranja zasebnih osnovnih šol, ki je aktualno vse od leta 2014. Na pobudo staršev zasebne OŠ Alojzija Šuštarja je ustavno sodišče presojalo o tem, ali je njihov položaj diskriminatoren glede na to, da 57. člen slovenske ustave določa, da se obvezno osnovnošolsko izobraževanje financira iz javnih sredstev, oni pa morajo plačevati 15 % za izvajanje javnoveljavnega obveznega osnovnošolskega izobraževanja na zasebni šoli. Decembra 2014 je ustavno sodišče ugotovilo, da tak položaj v resnici ni pravičen, zato je državnemu zboru naložilo, da v roku enega leta od objave odločbe, 6. januarja 2015, zakon uskladi z ustavo.

Ustavno sodišče je v svoji odločitvi pritrdilo pobudnikom ustavne presoje (staršem otrok OŠ Alojzija Šuštarja in Zavodu sv. Stanislava). Prvi in drugi odstavek 57. člena ustave se glasita: »Izobraževanje je svobodno« in »Osnovnošolsko izobraževanje je obvezno in se financira iz javnih sredstev«. Na tej podlagi je država dolžna vsem otrokom in staršem, ki so nosilci pravice, omogočiti, da iz njihovih plačanih davkov financirajo osnovnošolsko izobraževanje v javnoveljavnem programu ne glede na to, kdo ga izvaja, država pa mora zagotoviti, da staršev zaradi njihove izbire ne postavlja v diskriminiran položaj.

Ustavno sodišče v besedilu odločbe zapiše: »Ker je ustava to ustavno pravico učencev povezala z njihovo ustavno dolžnostjo, se mora iz javnih sredstev financirati tisto osnovnošolsko izobraževanje, ki je za učence obvezno. V modernih demokratičnih družbah se obveznost razlaga ozko, saj se nanaša le na zakonsko določeno vsebino izobraževalnega programa, ne pa tudi na izobraževalne institucije, ki ta program izvajajo.« Sodniki tako zaključijo: »Drugi odstavek 57. člena Ustave zato učencem zagotavlja pravico do brezplačnega obiskovanja obveznega javnoveljavnega programa osnovnošolskega izobraževanja ne glede na to, ali ga izvaja javnopravni ali zasebnopravni subjekt.«

V odločbi v drugi zadevi pa je ustavno sodišče 12. marca 2020 odločilo, da je država obvezana 100% financirati le obvezni del javnoveljavnega programa, s čimer je interpretiralo, da razširjeni program (npr. jutranje varstvo, podaljšano bivanje, dodatni in dopolnilni pouk), ki ga je šola obvezana ponuditi, učenci pa ga niso obvezani obiskovati, ni del obveznega javnoveljavnega programa in ga kot takega ni treba financirati 100%. Ob tem je ponovno izpostavljeno, da obveza zakonodajalca, da do 6. januarja 2016 zagotovi 100% financiranje obveznega programa, skoraj pet let po preteku roka, ki ga je postavilo ustavno sodišče, še vedno ni uresničena.

Srednje šolstvo

Sistem financiranja katoliških gimnazij se razlikuje glede na leto ustanovitve. Tri gimnazije, ustanovljene pred letom 1996, prejemajo 100 % sredstev za izvajanje programa, ena gimnazija pa prejema v skladu z zakonom iz leta 1996 85 % sredstev za izvajanje programa. Gimnazije se financirajo neposredno iz proračuna Ministrstva za izobraževanje z mehanizmom glavarine, ki za vsakega dijaka v programu nameni določen znesek sredstev. Gimnazije sicer prejemajo še manjši znesek sredstev za stroške vode in ogrevanja s strani občin. Ob tem gimnazije ne prejemajo sredstev za materialne stroške, vzdrževanja in investicije, do katerih so upravičene javne srednje šole. Po grobih izračunih tako 100 % stroškov programa pokrije približno 80 % vseh stroškov delovanja.

Visoko šolstvo

Na področju visokega šolstva je Teološka fakulteta ena od (ustanovnih) članic Univerze v Ljubljani in je financirana na enak način kot druge članice univerze. Katoliški inštitut je zasebna ustanova in od države ne prejema sredstev, financira se samo z donacijami. Fakulteta za poslovne vede, ki deluje v okviru Katoliškega inštituta, se financira z donacijami in šolninami.

Uporabniki študentskih domov so ob izpolnjevanju pogojev večinoma upravičeni do pridobitve subvencije za bivanje (tudi v zasebnem) študentskem domu. Na podoben način se s stanarini, zmanjšanimi za subvencije, financirajo tudi katoliški dijaški domovi.

6.5.7 Seznam katoliških vzgojnih ustanov v Cerkvi v Sloveniji

Visoko šolstvo

Papeški slovenski zavod Slovenik

Pontificio Collegio Sloveno

Via Appia Nuova 884, IT – 00178 Roma

Katoliški inštitut

Krekov trg 1, 1000 Ljubljana

Spletna stran: <http://www.katoliski-institut.si>

Teološka fakulteta

Poljanska cesta 4, p. p. 2007, 1001 Ljubljana

Spletna stran: <http://www.teof.uni-lj.si>

Katoliški študentski domovi v Sloveniji***Škofija Koper*****Študentski center Jadro**

Destradijev trg 10 a, 6000 Koper

Spletna stran: <http://jadro.si/>

Študentski dom Sidro

Destradijev trg 11, 6000 Koper

Spletna stran: <https://sidro-dom.si/>

Nadškofija Ljubljana**Antonov študentski dom Vič**

Tržaška cesta 85, 1000 Ljubljana

Spletna stran: <http://www.zupnija-vic.si>

Frančiškov študentski dom

Černetova ulica 17, 1000 Ljubljana

Spletna stran: <http://www.zupnija-siska.si/fsd/>

Jezuitski kolegij v Ljubljani

Ulica Janeza Pavla II. 13, 1000 Ljubljana

Spletna stran: <http://www.jezuiti.si/?p=20343>

Študentski dom Alojzije Domajnko

Gornji trg 21, 1000 Ljubljana

Spletna stran: <http://sd.zavod-dominika.si/>

Študentski dom Janeza Frančiška Gnidovca

Štula 23, 1210 Ljubljana Šentvid

Spletna stran: <http://jfg.stanislav.si/>

Študentski dom Uršula

Ulica Josipine Turnograjske 8, p. p. 1618, 1001 Ljubljana

Spletna stran: <http://ursulinke.rkc.si/sd-ursula>

Študentski dom Vincencij

Tabor 12, 1000 Ljubljana

Spletna stran: <http://www.sdv.lazaristi.si>

Nadškofija Maribor

Frančiškanski študentski dom Maribor

Ulica škofa Maksimiljana Držečnika 7, 2000 Maribor
Spletna stran: <http://www.bazilika.info>

Študentski dom sv. Elizabete

Strossmayerjeva ulica 17, 2000 Maribor
Spletna stran: <http://sde.solske-sestre.si/>

Srednje šolstvo

Škofija Koper

Škofijska gimnazija Vipava in Dijaški dom ŠGV

Goriška cesta 29, 5271 Vipava
Spletna stran: <http://www.sgv.si>

Nadškofija Ljubljana

Zavod sv. Frančiška Saleškega

Gimnazija Želimlje in Dom Janeza Boska
Želimlje 46, 1291 Škofljica
Spletna stran: <http://www.zelimlje.si>

Zavod sv. Stanislava

Škofijska klasična gimnazija in Jegličev dijaški dom
Štula 23, 1210 Ljubljana Šentvid
Spletna stran: <http://www.stanislav.si>

Nadškofija Maribor

Zavod Antona Martina Slomška

Škofijska gimnazija Antona Martina Slomška in Dijaški dom AMS
Vrbanska cesta 30, 2000 Maribor
Spletna stran: <http://www.slomskov-zavod.si>

Osnovno šolstvo

Nadškofija Ljubljana

Osnovna šola Alojzija Šuštarja

Štula 23, 1210 Ljubljana Šentvid
Spletna stran: <https://www.stanislav.si/osnovna-sola-alojzija-sustarja/>

Nadškofija Maribor

Osnovna šola montessori Maribor

Vrbanska 30, 2000 Maribor

Spletna stran: www.slomskov-zavod.si

Katoliški vrtci

Društvo vzgojiteljev in vzgojiteljic katoliških vrtcev

Voljčeva cesta 22, 1360 Vrhnika

Škofija Celje

Vrtec Danijelov levček

Aškerčeva ulica 7 a, 3000 Celje

Spletna stran: <http://www.levcek.si/>

Škofija Koper

Hiša otrok Frančiška Sedeja

Sedejeva ulica 2, 5000 Nova Gorica

Spletna stran: <https://montessori-ng.si/>

Vrtec Antonina

Vodnikova ulica 13, 6250 Ilirska Bistrica

Spletna stran: <https://vrtec-antonina.splet.arnes.si/>

Nadškofija Ljubljana

Angelin vrtec

Ulica Josipine Turnograjske 8, p. p. 1618, 1001 Ljubljana

Spletna stran: <http://ursulinke.rkc.si/angelin-vrtec/>

Antonov vrtec

Škovine 1, 4228 Železniki

Spletna stran: antonov-vrtec.rkc.si

Baragov vrtec

Baragov trg 1, 4000 Kranj

Spletna stran: <https://www.baragovvrtec.si/>

Marijin vrtec

Trg Davorina Jenka 14, 4207 Cerklje na Gorenjskem

Spletna stran: <https://www.marijin-vrtec.si/>

Miklavžev vrtec

Pavšičeva ulica 30, 1370 Logatec

Spletna stran: <https://www.miklavzev-vrtec.si/>

Rahelin vrtec – Hiša otrok Montessori

Preška cesta 33 a, 1215 Medvode

Spletna stran: <http://rahela.si/>

Vrtec Dobrega pastirja

Štula 23, 1210 Ljubljana Šentvid

Spletna stran: <https://www.stanislav.si/vrtec-dobrega-pastirja/>

Vrtec Dominik Savio

Ljubljanska cesta 34, 1230 Domžale

Spletna stran: <http://vrtec-dominik-savio.rkc.si/>

Vrtec Jurček

Mala vas pri Grosupljem 1b, 1290 Grosuplje

Spletna stran: <http://www.vrtec-jurcek.si/>

Vrtec Nazaret

Mekinčeva ulica 12, 1000 Ljubljana

Spletna stran: <http://www.vrtec-nazaret.si/>

Vrtec pri sv. Ani – Žiri

Loška cesta 59, 4226 Žiri

Spletna stran: <http://www.zupnija-ziri.si/vrtec>

Župnijski zavod sv. Jurija – Vrtec Sončni žarek

Stara Loka 67, 4220 Škofja Loka

Spletna stran: <http://www.zupnija-staraloka.si/vrtec-son-ni-zarek.html>

Župnijski vrtec Vrhnika

Voljčeva cesta 21, 1360 Vrhnika

Spletna stran: <http://www.zupnijski-vrtec.si/>

Nadškofija Maribor**Hiša otrok – vrtec Montessori**

Vrbanska cesta 30, 2000 Maribor

Spletna stran: <http://www.z-ams.si/index.php/si/domov-vrtec>

Zavod sv. Jerneja – Vrtec Blaže in Nežica Slovenska Bistrica

Trg Alfonza Šarha 6, 2310 Slovenska Bistrica

Spletna stran: <https://www.slomskov-vrtec.si/>

Škofija Murska Sobota

Zasebni vrtec Lavra

Gregorčičeva ulica 2a, 9000 Murska Sobota

Spletna stran: <https://vrtec-lavra.si/>

Škofija Novo mesto

Petrov vrtec

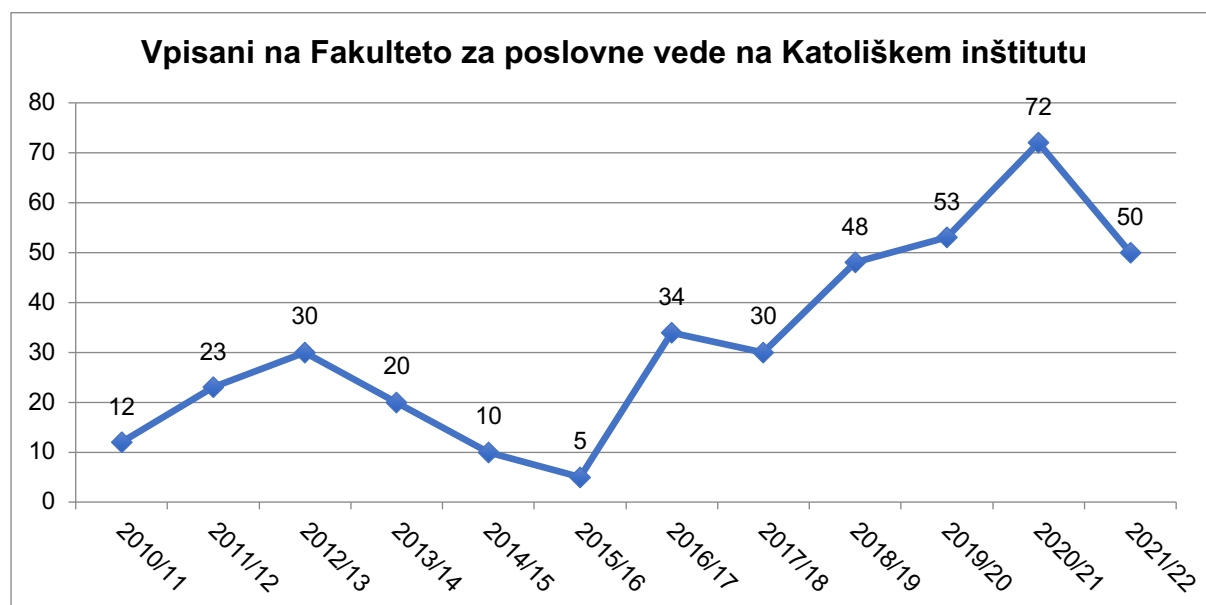
Šentpeter 26, 8222 Otočec

Spletna stran: <https://petrovvrtec.si/>

6.5.8 Fakulteta za pravo in poslovne vede pri Katoliškem inštitutu

Fakulteta za pravo in poslovne vede deluje v sklopu Katoliškega inštituta. Po sklepu SŠK jo je ustanovil Katoliški inštitut v sklopu organizacije katoliškega visokega šolstva. Oktobra 2014 so bile ustanoviteljske pravice s SŠK prenesene na Nadškofijo Ljubljana. Študij je usmerjen k posamezniku, poteka v majhnih skupinah v povezavi s prakso. Program izvajajo v tutorski obliki s poudarkom na individualnosti, prilagodljivosti in samostojnem problemskem reševanju nalog.

Vpisani na Fakulteto za poslovne vede na Katoliškem inštitutu	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22
	12	23	30	20	10	5	34	30	48	53	72	50

Fakulteta za pravo in poslovne vede je kot zasebna fakulteta avtonomna pri razvoju svoje prepoznavnosti in identitete ter pri opravljanju poslanstva, kot ji ga nalaga ustanovitelj in kot velja za bodočo katoliško univerzo. Pri tem mora spoštovati pravice posameznikov in skupnosti ter ostati znotraj meja katoliškega. V okviru raziskovanja in poučevanja ima svobodo, ki jo uveljavlja v skladu z načeli in metodami znanosti. Pri

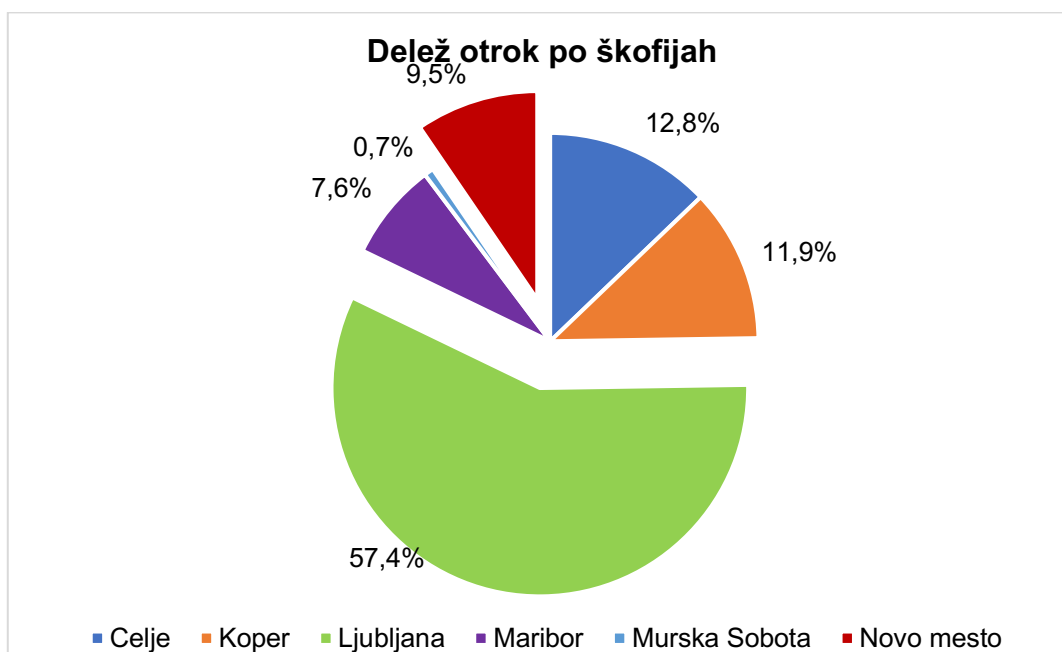
tem se mora ozirati na resnico in na skupno dobro. Gojiti mora sodelovanje z drugimi (katoliškimi in nekatoliškimi) univerzami na regionalni, nacionalni in mednarodni ravni. Sodelovanje zajema raziskovalne, pedagoške ter druge dejavnosti in projekte.⁹¹

6.5.9 Oratorij Slovenija⁹²

V letu 2019 se je po uradni statistiki⁹³ Oratorija Slovenija odvijalo okrog 319 oratorijev, ki se jih je udeležilo 24.812 otrok in 7.383 animatorjev.

Število oratorijev, otrok in animatorjev v letu 2020 po škofijah:

Škofija	Število oratorijev	Število otrok	Število animatorjev
Celje	19	1.019	410
Koper	16	945	334
Ljubljana	66	4.553	1.892
Maribor	16	601	234
Murska Sobota	2	58	30
Novo mesto	15	756	310
Skupaj:	134	7.932	3.210

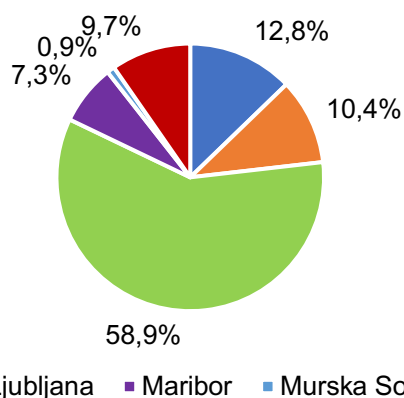

⁹¹ Vir: <https://www.katoliski-institut.si/o-fakulteti/poslanstvo-vizija-in-strategija-fakultete>, pridobljeno dne: 10. novembra 2021.

⁹² Poglavje je pripravil in podatke zbral Tilen Mlakar.

⁹³ Statistika je pridobljena neposredno od oratorijskih voditeljev in župnikov. Podatke pridobivajo ob različnih priložnostih skozi vse leto. Najverjetneje so dejanske številke še nekoliko višje, saj organizatorji ne dobijo podatkov iz vseh župnij.

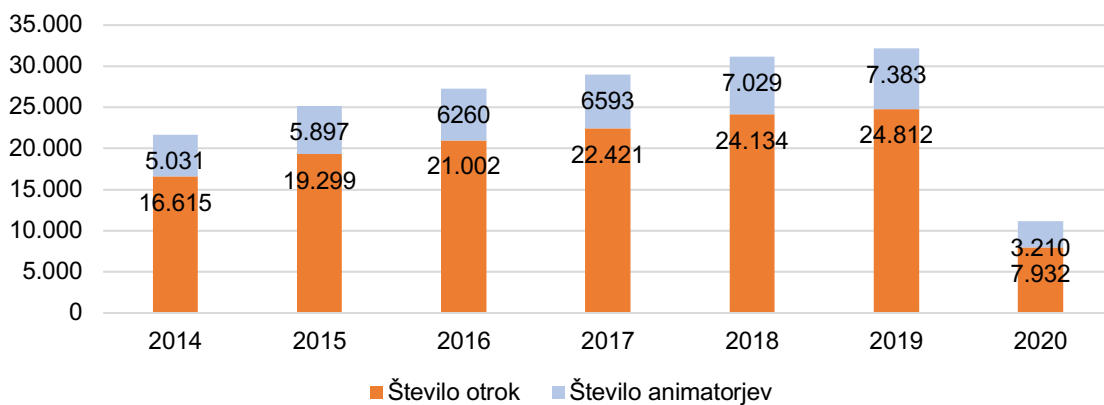
Delež animatorjev po škofijah

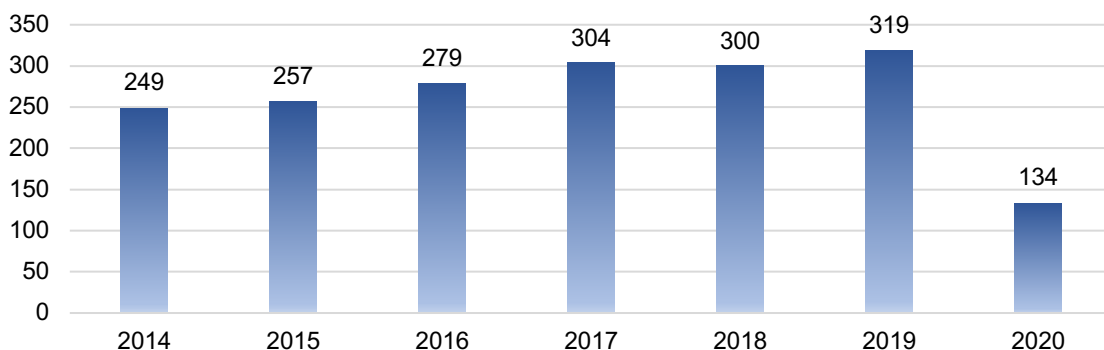
Skupno število oratorijev, otrok in animatorjev 2014–2020

Leto	Število oratorijev	Število otrok	Število animatorjev
2014	249	16.615	5.031
2015	257	19.299	5.897
2016	279	21.002	6.260
2017	304	22.421	6.593
2018	300	24.134	7.029
2019	319	24.812	7.383
2020	134	7.932	3.210

Udeleženci in animatorji na oratorijih po letih

Število oratorijev po letih

Covid-19 in oratoriji

Kot je razvidno iz statističnih podatkov, je leta 2020 oratorije močno prizadela pandemija covida-19. Veliko župnij se zaradi tveganja okužb in omejitev števila udeležencev ni odločilo za izvedbo oratorijev, zato je število oratorijev od leta 2019 do leta 2020 upadlo za 58 %. Izvedenih je bilo 134 oratorijev, od tega sedem zgolj v spletni obliki.

Oratorij Slovenija je pripravil higienske smernice za krajevne oratorije. S tem so želeli v največji možni meri preprečiti širjenje potencialnih okužb. Glede na to, da krajevni oratoriji niso poročali o nobenem primeru okužbe z virusom SARS-CoV-2, so bili pri izvajanju ukrepov uspešni.

Oratorij in priprave nanj

Sodobni oratorij, kakršnega poznamo v Sloveniji, je večdnevni vzgojno-pastoralni program za otroke, ki ga pripravljajo ekipe mladih prostovoljcev – animatorjev. Že iz te definicije je razvidno, da ima oratorij dve ciljni občinstvi: otroke in mlade animatorje. Slednji od oratorija prejmejo še več kot otroci, saj vanj vložijo tudi veliko svoje energije, časa in truda. Izkušnje kažejo, da je lahko oratorij ob ustreznem spremljanju animatorske skupine za mlade prostor celostne rasti, pridobivanja kompetenc in približevanja Bogu.

Oratorije povezuje glavni junak, ki se v obliki dramske igre predstavi udeležencem. Vsak del oratorijske zgodbe izpostavlja vrednote, ki jo skozi dan ponotranjajo otroci in animatorji. Program oratorija na privlačen način navdušuje za vrednote, veselo krščansko življenje, ustvarjalnost in pošteno delovanje v družbi. V harmonično celoto združuje zabavo, sproščujoče, ustvarjalne in poučne dejavnosti, druženje in duhovnost.

Oratorij Slovenija s pripravo na oratorij začne že več kot leto dni pred dogajanjem. Spomladi izberejo temo in vrednote oratorija za prihodnje leto. Tema sledi triletnemu ciklu: svetopisemska oseba, svetnik, literarni junak. V poletnem času nastaja oratorijska dramska igra, jesen pa je namenjena nastanku ostalih gradiv, ki najdejo svoje mesto v oratorijskem priročniku.

Krajevne animatorske skupine se na oratorij pripravljajo v mesecih pred njegovo izvedbo. Najbolje je, če se skupina srečuje vse leto, pri čemer ni nujno, da se ves čas ukvarja le z oratorijem, temveč se vključuje tudi v druge župnijske projekte.

Pedagoško in duhovno ozadje

Pedagoško ozadje oratorija je preventivni vzgojni sistem, ki ga je začel sv. Janez Bosko. Njegov oratorij je sčasoma sicer postal veliko več od nekajurnega programa: odpiral je šole, internate in mladinske centre. Mnogi od njih še vedno delujejo.

Sv. Janez Bosko je svoj vzgojni sistem imenoval »preventivni«, ker v sebi nosi tako idejo preprečevanja slabega kot tudi idejo vnaprejšnjega načrtovanja dobrega (lat. *prae-venire* pomeni »prej priti«, »prestreči«, »prehitevati«).

Bistvo njegovega sistema je ljubezniv odnos, ki ga ima vzgojitelj do otrok, zato ga je težko spraviti v teoretične okvire. Vseeno pa obstajajo poskusi, kako ga čim bolj

celostno opisati. Eden takih opisov ga postavlja na štiri »stebre«. Oratorij naj bi bil za mlade:

- dom, ki sprejema;
- šola, ki uvaja v življenje;
- dvorišče za njihove prijateljske stike in za življenje v veselju;
- župnija, ki evangelizira.

Vsak oratorij naj bi v sebi uravnoteženo združeval vse te štiri elemente.

Ko govorimo o preventivnem vzgojnem sistemu sv. Janeza Boska, ne moremo mimo pojma »asistence«. Gre za način animacije na oratoriju, ki pomeni, da je vzgojitelj dobrohotno, ljubeznivo in prijateljsko ves čas navzoč ob mlademu z namenom (preventivnega) preprečevanja slabega in spodbujanja dobrega. To se zlasti lepo odraža med oratorijskimi odmori, ko se animatorji zadržujejo ob otrocih, se z njimi igrajo in pogovarjajo.

Z oratorijem je poleg vzgojnega sistema neločljivo povezana salezijanska duhovnost sv. Janeza Boska, ki je v svojem bistvu temeljno krščanska. Navadno jo opisujemo s petimi dimenzijami:

- duhovnost vsakdanjega življenja,
- duhovnost veselja in optimizma,
- duhovnost prijateljstva z Jezusom,
- duhovnost občestva s Cerkvijo,
- duhovnost odgovornega služenja.

Začetki oratorija v Sloveniji – kot reka iz več potokov

Oratorije so slovenski salezijanci izvajali že v prvi polovici 20. stoletja, a je politični prevrat to delo po drugi svetovni vojni presekalo. Tako so prvi oratoriji v novejši zgodovini v nekoliko drugačni obliki začeli potekati ob stoletnici smrti sv. Janeza Boska leta 1988, čeprav jih salezijanke in salezijanci še niso imenovali s tem imenom.

Sedanja oblika oratorija je rezultat različnih pobud (kot reka, ki se rodi iz več potokov), ki so se rojevale pri salezijancih in salezijankah sredi osemdesetih in v začetku devetdesetih let 20. stoletja:

- Stoletnica smrti sv. Janeza Boska leta 1988. V osemdesetih letih je več salezijanskih bogoslovcev prinašalo izkušnjo salezijanskega dela iz Italije, saj so se tam za več tednov vključevali v t. i. *estate ragazzi* (oratoriju podoben počitniški program). Ob stoletnici smrti sv. Janeza Boska so salezijanci v letu 1988/89 z mladimi pripravili program z naslovom *Don Boskov šotor*, ki je krožil po (predvsem salezijanskih) župnijah in se tam ustavil za dan ali dva. Ta izkušnja je vzpodbudila nekatere mlade salezijance, da so med počitnicami leta 1990 v župniji Ljubljana Rakovnik pripravili desetdnevne počitnice z naslovom *Na zelenem otoku*. Tudi sestre salezijanke so že leta 1988 prvič organizirale oratorij v župniji Ljubljana Sveti Jakob, naslednja leta pa izvajale razne oratorijske dogodke v več župnijah, kjer so med letom pomagale kot katehistinje.
- Oratorij v sklopu ljudskega misijona. Na pobudo salezijanca Toneta Ciglarja, ki je marca leta 1991 prevzel ljudski misijon v župniji Radenci, je bil v sklopu misijona napovedan tudi oratorij za vse katehizirance od 1. do 8. razreda.

Vodenje programa sta prevzela Janez Potočnik in Rudi Tisel. Program je bil podoben oratorijskemu programu, kot ga poznamo danes, le da je potekal v nekoliko skrčeni obliki od treh do šestih popoldne. Podoben program oratorija (vedno s tem imenom!) se je v letih 1992–1994 v sklopu ljudskih misijonov ponovil v več kot desetih župnijah.

- Prvi poletni oratorij v Dobropolju. V župniji Videm-Dobropolje so leta 1992 obhajali novo mašo Janeza Vodičarja. Ceremoniar, bogoslovec Sandi Osojnik, je v pripravo na slavje nove maše vključil program oratorija z vsebino o Jonatanu Livingstonu Galebu.
- Skupni projekt salezijanskih bogoslovcev. V letih 1993–1994 so salezijanski bogoslovci pripravili gradiva s programom poletnega oratorija (1993 – Ostržek; 1994 – Kekec), ki so ga izvajali na več župnijah, predvsem tistih, kamor so med letom ob koncu tedna odhajali na pastoralno prakso. Pripravili so tudi majice, nalepke, gradiva s pesmimi in igrami.
- Sodelovanje v projektu z vso salezijansko družino. Bogoslovci so s svojim voditeljem nadaljevali delo v pripravi gradiv za oratorij, v katero so se vključili tudi sestre salezijanke, nekateri animatorji in društvo Mladinski ceh. Gradiva so leta 1995 začela izhajati v lični knjižni izdaji v zbirki Animator. Oratorij je leta 1996 potekal že v 25 župnijah, naslednje leto v približno 40 župnijah, leta 2000 pa že v skoraj 70 župnijah.

Projekt Oratorij Slovenija je celostno predstavljen na spletni strani <http://oratorij.net>.

6.5.10 Skavti

Združenje slovenskih katoliških skavtinj in skavtov (ZSKSS) je bilo ustanovljeno 31. marca 1990. Je največja mladinska katoliška organizacija v državi, z več kot 5.300 člani pa se uvršča tudi med največje mladinske nacionalne organizacije s statusom v javnem interesu v mladinskem sektorju ter na področju vzgoje in izobraževanja. V ZSKSS aktivno deluje več kot 900 mladinskih voditeljev in duhovnih asistentov.

Poslanstvo ZSKSS je s pomočjo skavtske vzgoje prispevati k polnemu telesnemu, spoznavnemu, duhovnemu, čustveno-motivacijskemu, moralnemu in družbenemu razvoju mladih ljudi, da bodo lahko postali zrele osebnosti, odgovorni državljani ter dejavni člani krajevnih, narodnih in mednarodnih skupnosti.

Skavtska vzgoja je proces, ki s skavtsko metodo na vseh področjih vsebine vzgajanja omogoča celostni razvoj posameznika v pristnega, samostojnega, odgovornega in zdravega človeka, kristjana in državljana. Iz naštetega ZSKSS črpa vsebino za vzgojni program. Sestavljen je iz devetih področij: temeljev skavtstva, katoliške duhovnosti, sovzgoje, osebnostne rasti, veščin vodenja, okolijske vzgoje, vzgoje za zdravje, aktivnega državljanstva in vzgoje za mir.

Skavtska metoda omogoča posredovanje vzgojnega programa skavtom. Sestavljena je iz osmih elementov: obljube in zakonov, dela v majhnih skupinah, učenja z delom,

simbolne govornice, dejavnosti na prostem, vloge starejšega, osebnega napredovanja, služenja v družbi.

Vzgojni program je dejavnost, ki jo voditelj izvaja z otrokom/mladostnikom/udeležencem, je vzgojno načrtovana in podana v skladu s skavtsko vzgojo.

Članstvo ZSKSS po spolu in po vejah

Leto	Skupaj	Ženske	Moški	Bobri in bobrovke	Volčiči in volkuljice	Izvidniki in vodnice	Popotniki in popotnice	Voditelji	Drugi člani
2006	4173	2168	2005	0	922	1634	834	783	0
2007	4238	2219	2019	0	884	1728	835	783	8
2008	4370	2251	2119	0	924	1753	894	797	2
2009	4234	2144	2090	0	880	1715	841	718	80
2010	4209	2118	2091	0	835	1647	835	773	61
2011	4209	2114	2095	36	878	1606	821	792	76
2012	4231	2086	2145	36	820	1812	735	760	68
2013	4377	2157	2220	74	901	1820	745	782	55
2014	4395	2237	2158	105	896	1834	705	813	42
2015	4.582	2.220	2.362	125	982	1843	751	836	45
2016	4.757	2.316	2.441	188	1026	1876	759	860	48
2017	4.954	2.535	2.419	261	1104	1795	854	893	47
2018	5.205	2.674	2.531	252	1192	1948	824	938	51
2019	5.205	2.651	2.554	263	1177	1902	864	930	69
2020	5.330	2721	2609	295	1218	1938	874	949	56
2021	5.355	2.738	2.617	297	1130	2022	877	900	50

Število stegov ZSKSS

2006	70
2007	70
2008	66
2009	68
2010	67
2011	66
2012	66
2013	66
2014	66
2015	64
2016	66
2017	66
2018	67
2019	67
2020	66
2021	66

Največji dogodki/projekti v ZSKSS:

Leto izvedbe	Naziv projekta/dogodka	Kraj	Število udeležencev
1991–	Luč miru iz Betlehema	Celotna Slovenija	Vsako leto okoli 5.000 udeležencev
1992–	Dan Zemlje	Celotna Slovenija	Vsako leto okoli 2.500 udeležencev
1994	Skupna pot se začne v mojem srcu – srečanje PP	Kamnik	250 udeležencev
1995	Vetrovi – vseslovensko srečanje RP	Litija	500 udeležencev
1996–	Jakec – nočno orientacijsko tekmovanje	Logatec	Vsako leto do 800 udeležencev
1996	Srečanje IV in PP ob papeževem obisku	Postojna	
1997	Prvo slovensko srečanje volčičev in volkuljic	Škofja Loka	500 udeležencev
1998	Posočje – pomoč po potresu	Posočje	160 udeležencev
1999	Vihar upanja – prvi potovalni tabor voditeljev	Slovenska Bistrica	200 udeležencev
2000	Prvi BUM prijateljstva – poletni tabor za invalide ter vojne in druge sirote iz Bosne	Portorož, Ankaran	Vsako leto okoli 60 udeležencev
2001	Briga me!	Novo mesto	600 udeležencev
2001	Zlata Žaba – skavtski filmski festival	Domžale	Vsako leto okoli 400 udeležencev
2006	Glej daleč – drugi potovalni tabor voditeljev	Reteče pri Škofji Loki	450 udeležencev
2007	Evropska skavtska konferenca	Portorož	450 udeležencev
2007	BUM stoletja – 100-letnica skavtstva	Ljubljana	1.000 udeležencev
2008	1. slovenski skavtski jamboree	Želimlje	3.500 udeležencev
2009	Organizacija ICCS-EM konference	Celje	60 udeležencev
2010	Odprtje Skavtskega okoljskega centra	Kočevski rog	200 udeležencev
2011	Piškotek dobrotek – vseslovensko srečanje volčičev in volkuljic ob zaključku vzgojnega namena	Ivančna Gorica	600 udeležencev
2011	IV izziv – vseslovensko srečanje izvidnikov in vodnic ob zaključku vzgojnega namena	Novo mesto	610 udeležencev
2011	Odrolaj – vseslovensko srečanje popotnikov in popotnic	Planina Podvežak	280 udeležencev
2011	Marmeljada – tradicionalno dvodnevno srečanje primorskih skavtinj in skavtov.	Postojna	500 udeležencev
2012	22. februar bo dober dan	Celotna Slovenija	Vsako leto okoli 4.000 udeležencev
2012	Ogenj v meni – srečanje vseh voditeljev	Šmihel pod Nanosom	700 voditeljev

2013–2015	Okolijski tabori za družine	Kočevski rog	Več kot 500 udeležencev
2013	Pobarvaj me – zaključek celoletnih PP projektov ter vseslovensko srečanje PP	Logatec	Okoli 200 udeležencev
2015	Vodi svoj kanu – vseslovensko srečanje popotnikov in popotnic	Reteče pri Škofji Loki	250 udeležencev
2015–2016	Projekt Za zdravje mladih	Celotna Slovenija	Različne dejavnosti
2015–2017	Projekt Globalno učenje	Celotna Slovenija	Različne dejavnosti
2016–18	Projekt Vzgoja za poklic	Celotna Slovenija	300 vključenih
2017	Zimovanje za otroke iz socialno ogroženih družin	Golte	60 vključenih
2017	Kvajdej – tabor gorenjskih čet	Radovljica	400 udeležencev
2017	Emonada – tabor ljubljanskih stegov	Gornji Grad	400 udeležencev
2017	Državno srečanje voditeljev	Ljubljana	400 udeležencev
2018–2019	Projekt Izzivaj – uživaj	Celotna Slovenija	700 udeležencev
2018	Državno srečanje voditeljev	Ljubljana	400 udeležencev
2019	Srečanje – sedemdnevni tabor voditeljev	Želodnik	400 udeležencev

Združenje bratovščin odraslih katoliških skavtinj in skavtov (ZBOKSS)

Odrasli skavti Slovenije so formalno organizirani od leta 2001 v Združenje bratovščin odraslih katoliških skavtinj in skavtov (ZBOKSS). Delujejo v 25 bratovščinah (2019).

ZBOKSS je prostovoljno, neodvisno, nestrankarsko, nepridobitno, interesno in vzgojno združenje, ki skrbi za razvoj skavtstva med odraslimi in temelji na načelih, ki jih je leta 1907 zapisal ustanovitelj skavtstva Robert Baden Powell in jih je leta 1922 v Parizu potrdila Mednarodna skavtska konferenca. Namen Združenja je spodbujati člane k ohranjanju zvestobe skavtski obljubi in zakonom ter širjenju skavtskega duha v okolju, kjer živijo. Člani se zavzemajo za dejavno pomoč mladinskim skavtskim organizacijam ter prispevajo k stalnemu telesnemu, duševnemu, duhovnemu in družbenemu razvoju prebivalcev okolja, v katerem živijo.

Cilji ZBOKSS-a:

- ohraniti skavtsko obljubo in skavtske zakone;
- širjenje skavtskega duha v širšem in ožjem okolju;
- nuditi pomoč mladinskim skavtskim organizacijam v lokalnih skupnostih, v državi in po svetu;
- prispevati k družbenemu razvoju;
- skrbeti za duševni, delovni in telesni razvoj članov ter vseh ostalih prebivalcev v okolju.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Odrasli skavti (Združenje bratovščin odraslih katoliških skavtinj in skavtov)	n. p.	n. p.	250	274	309	318	n. p.	314	351	345	349	n. p.

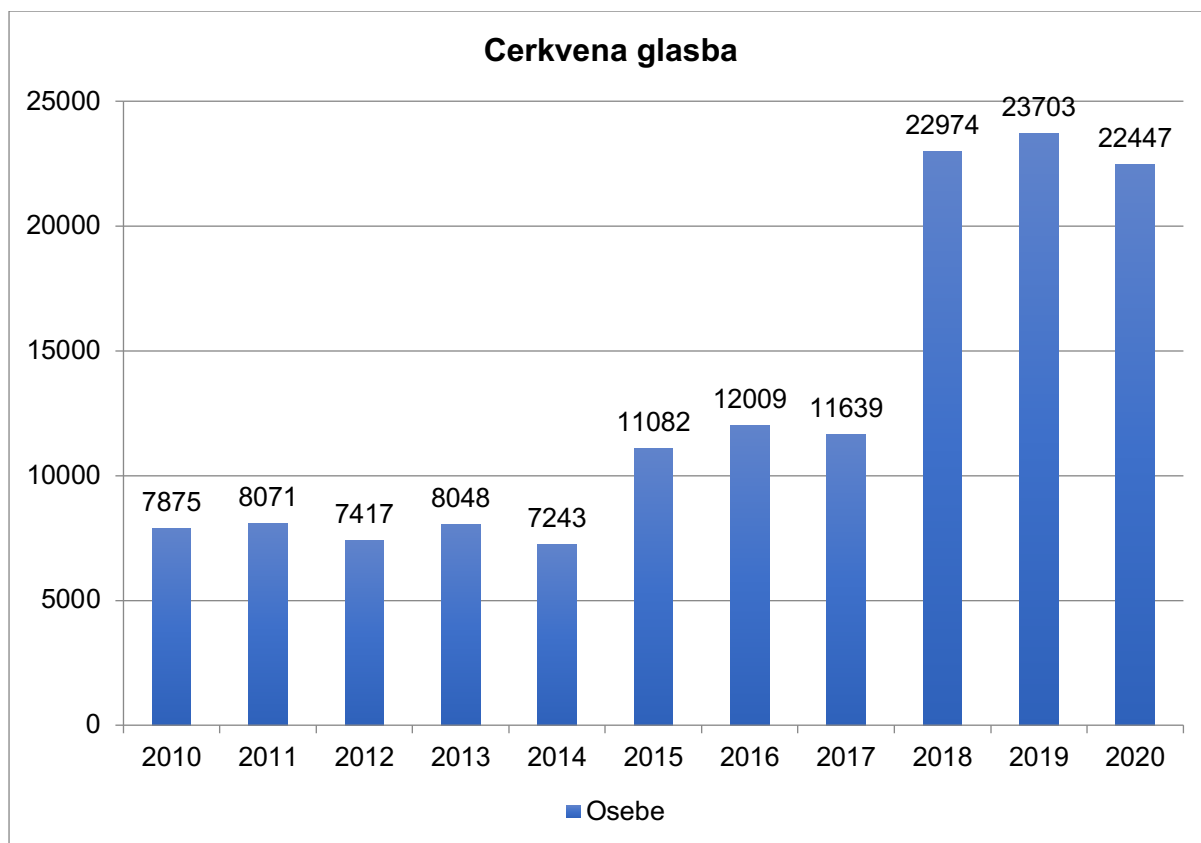
6.6 Cerkevna glasba

Slovenci imamo močno glasbeno tradicijo in izpostavljeni podatki za štiri slovenske škofije potrjujejo, da so cerkveni pevski zbori še vedno pomembni nosilci kulturnega dogajanja po župnijah. Po dostopnih podatkih škofij Celje, Koper, Murska Sobota, Novo mesto in nadškofije Ljubljana je v letu 2020 v petih slovenskih (nad)škofijah na področju sakralne glasbe delovalo 23.447 oseb. Kot pravi bogoslužni sodelavci so nepogrešljivi pri večjih praznikih ter tudi pri krajevnih ali regionalnih kulturnih dogodkih. Župnijski zbori so v navedenih škofijah v letu 2020 združevali vsaj 10.876 pevk in pevcev, otroški zbori pa 4.876.

Škofija	2010	2011	2012	2013	2014	2015 ⁹⁴	2016	2017	2018 ⁹⁵	2019	2020
Organisti	358	380	367	392	402	683	676	690	1266	1223	1192
Pevovodje, zborovodje	190	194	190	210	114	95	147	151	170	381	395
Drugi glasbeniki	104	105	63	89	99	87	85	122	152	598	628
Mešani župnijski pevski zbor	3936	3943	3506	3923	3449	5980	5999	5756	16624	11120	10876
Moški župnijski pevski zbor	321	414	345	345	292	329	462	572	436	754	739
(št. pevcev)											
Ženski župnijski pevski zbor	576	588	519	491	587	560	811	713	764	1091	995
(št. pevcev)											
Duhovno-ritmična glasba	0	0	0	0	0	0	36	78	55	135	127
(št. pevcev)											
Mladinski pevski zbor	422	488	359	355	434	357	954	894	818	2849	2619
(št. pevcev)											
Otroški pevski zbor (št. pevcev)	1880	1968	1959	2068	2243	1866	1777	2839	2663	5552	4876
Skupaj:	1.968	1.959	2.068	2.243	1.866	1.777	2.839	2.663	2.689	23.703	23.447

94 Od leta 2015 vodimo podatke za Škofijo Celje, Škofijo Koper, Škofijo Murska Sobota in Škofijo Novo mesto.

95 Od leta 2018 vodimo podatke za vse (nad)škofije, manjkajo podatki Nadškofije Maribor.

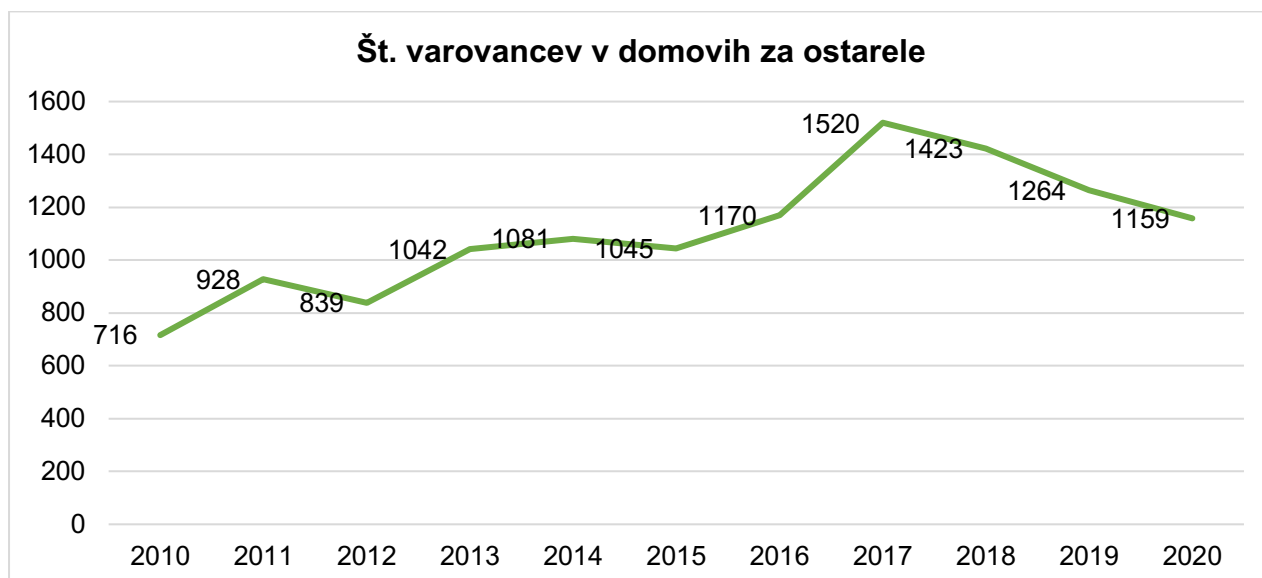
6.7 Domovi za ostarele in bolne

Na področju socialne skrbi za starejše, bolne in onemogle je Katoliška cerkev v Sloveniji leta 2005 odprla vrata 10 domov za ostarele, leta 2020 pa 14. Vpis se je v desetletju 2010–2020 povečal s 716 na 1.159 varovancev.

Papež Frančišek v svojem pontifikatu namenja veliko pozornost odrinjenim na rob družbe, med katerimi so gotovo tudi stari starši, ostareli in bolni. Leta 2021 je sveti oče pred praznikom Jezusovega darovanja v templju, ki ga obhajamo 2. februarja, spomnil, da sta Simeon in Ana, oba ostarela, a navdihnjena po Svetem Duhu, prepoznala Jezusa kot Mesija. Da ne bi bili ostareli pozabljeni, je papež Frančišek ustanovil *svetovni dan starih staršev in ostarelih*, ki ga v Katoliški cerkvi obhajamo na četrto nedeljo v juliju, torej v bližini praznika sv. Joahima in Ane. Papež starostnike pogosto opisuje kot bogat zaklad modrosti, ki s tem, da predstavlja spomin preteklosti, zagotavlja tudi prihodnost. Kakovost neke družbe se kaže v njenem odnosu do ostarelih. Sveti oče je velikokrat opozoril, da današnja kultura dobička ostarele osebe vztrajno prikazuje kot breme in balast.⁹⁶

⁹⁶ Prim. Papež Frančišek ustanovil Svetovni dan starih staršev in ostarelih, <https://katoliska-cerkev.si/papez-francisek-ustanovil-svetovni-dan-starih-starsev-in-ostarelih>, pridobljeno: 4. oktobra 2021.

Dornovi za ostarele v škofiji	Škofija	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
	Celje	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
	Koper	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Ljubljana	6	6	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
	Maribor	6	6	5	6	4	3	5	4	4	4	3	
	Murska Sobota	n.p.	n.p.	n.p.	0	0	0	2	2	2	2	2	2
	Novo mesto	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Skupaj:		14	14	14	15	13	12	16	15	15	15	14
Št. varovancev v domovih za ostarele	Škofija	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
	Celje	164	163	163	166	169	157	186	186	186	186	185	
	Koper	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	Ljubljana	288	297	333	583	584	626	677	865	760	669	630	
	Maribor	264	468	343	293	328	262	307	324	332	264	216	
	Murska Sobota	n.p.	n.p.	n.p.	n.p.	0	0	0	145	145	145	128	
	Novo mesto	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	Skupaj		716	928	839	1042	1081	1045	1170	1520	1423	1264	1159

6.8 Sakralna kulturna dediščina

Poglavje o kulturni dediščini Cerkve v Sloveniji ali sakralni kulturni dediščini je izrednega pomena, saj ima Katoliška cerkev v Sloveniji v lasti in posesti 2.901 cerkev ter drugih sakralnih objektov in spomenikov. Pogosto gre za enkratne mojstrovine in umetniške stvaritve, ki nam jih lahko zavidajo tudi veliki narodi. Naše stolne cerkve in številne župnijske cerkve včasih spominjajo na umetnostno galerijo, vendar ne smemo pozabiti, da je umetnost v službi vere in čaščenja Boga. Naši predniki so skozi stoletja gradili, ohranjali in obnavljali sakralne objekte ter s tem gojili tudi pripadnost slovenstvu in narodu. To nacionalno bogastvo zahteva stalno skrb in vzdrževanje. Poglavju sakralne kulturne dediščine smo namenili več prostora bodisi zaradi obsega in pomena bodisi zaradi nepoznavanja med verniki. S tem želimo vsaj delno predstaviti velik pomen tega dela Cerkve v Sloveniji.

Dragi stroški konservatorskih in restavratorskih posegov ter redno vzdrževanje zahtevajo veliko naporov in sredstev lokalnih skupnosti, pogosto majhnih župnij ali samostanov, ki jim je sakralna dediščina dragocena, a v veliko finančno breme. V nadaljevanju je predstavljenih nekaj splošnih podatkov, ki pomagajo vsaj delno orisati to razvejano področje.

6.8.1 Državno sofinanciranje obnove katoliške sakralne kulturne dediščine

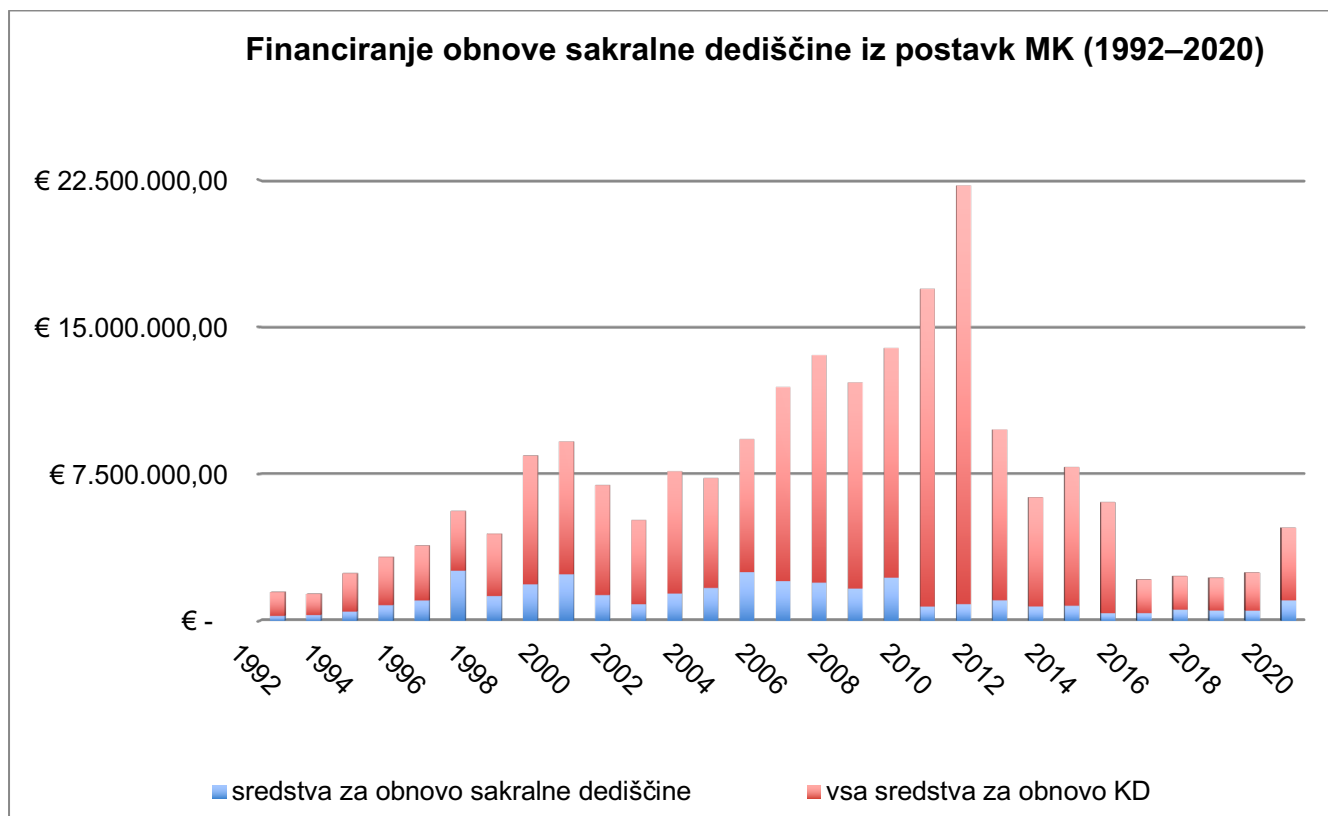
V letih 1992–2020 je bilo za obnovo sakralne dediščine iz proračunskih sredstev Ministrstva za kulturo (MK) ter Ministrstva za okolje in prostor (MOP) namenjenih:

- 34.123.323,52 € oziroma 25,2 % vseh sredstev MK, namenjenih varovanju in ohranjanju kulturne dediščine; 27.242.094,31 € je bilo namenjenih za objekte, ki so v v lasti Katoliške cerkve v Sloveniji, kar predstavlja 15,4 % namenjenih sredstev;
- 7.000.335,14 € za obnovo 51 cerkva v sklopu popotresne obnove MOP po velikonočnem potresu leta 1998 v Posočju;
- 8.836.138,23 € za obnovo 34 od 38 cerkva v sklopu popotresne obnove MOP po potresu julija 2004;
- 242.094,31 € za obnovo treh cerkva v sklopu obnove MOP po poplavi v Železnikih leta 2007.

V nadaljevanju objavljamo tabelo financiranja obnove sakralne dediščine 1992–2020 iz postavk Ministrstva za kulturo in postavk za elementarne nesreče. V seštevku sredstev za obnovo sakralne dediščine so všteti tudi objekti, ki niso v lasti Katoliške cerkve, ampak v lasti Evangeličanske cerkve, Pravoslavne cerkve, judovske sinagoge, ter sakralni spomeniki, ki niso v sakralni uporabi in ne v cerkveni lasti (npr. samostan dominikank v Radljah, minoritski samostan in cerkev v Mariboru, dominikanski samostan in cerkev na Ptuju, žička kartuzija, cistercijanska opatija s cerkvijo v Kostanjevici na Krki, Blejski otok, cerkev sv. Franciška v Kopru).

Leto	Sredstva za obnovo sakralne dediščine	Vsa sredstva za obnovo KD	%
1992	253.605,40	1.207.644,80	21,00
1993	299.737,10	1.070.489,06	28,00
1994	475.786,67	1.940.410,61	24,52
1995	803.146,38	2.447.696,54	32,81
1996	1.045.005,00	2.785.753,63	37,51
1997	2.561.133,45	3.035.519,94	84,37
1998	1.269.779,68	3.164.041,89	40,13
1999	1.864.997,49	6.567.108,99	28,40
2000	2.378.071,27	6.772.003,83	35,12
2001	1.318.815,72	5.598.501,91	23,56
2002	849.298,94	4.280.679,35	19,84
2003	1.397.133,19	6.225.229,51	22,44

2004	1.680.057,58	5.596.611,58	30,02
2005	2.488.362,68	6.778.744,53	36,71
2006	2.029.821,20	9.899.127,85	20,51
2007	1.950.915,98	11.609.418,00	16,80
2008	1.648.372,91	10.519.567,93	15,67
2009	2.204.286,51	11.720.000,00	18,81
2010	730.988,79	16.213.212,05	4,51
2011	852.899,64	21.366.039,00	3,99
2012	1.051.110,00	8.709.606,77	12,07
2013	737.347,00	5.560.295,64	13,26
2014	772.661,50	7.070.742,22	10,93
2015	393.795,16	5.654.082,76	6,96
2016	396.080,27	1.698.514,12	23,32
2017	570.646,83	1.698.896,41	33,59
2018	527.791,26	1.656.784,27	31,86
2019	524.866,14	1.928.414,52	27,22
2020	1.046.809,78	3.698.322,09	28,30
Skupaj:	34.123.323,52	176.473.459,80	25,2

Sredstva, ki jih država nameni za obnovo katoliške sakralne kulturne dediščine, so cerkvene pravne osebe pridobile s kandidiranjem na javnih razpisih, pod enakimi pogoji kakor ostale pravne osebe, ki izpolnjujejo zahtevane pogoje.

6.8.2 Število cerkva in sakralnih objektov v Sloveniji

V Sloveniji je 2.901 cerkva, kapel in znamenj.⁹⁷

Po stanju registra Ministrstva za kulturo o vpisani sakralni kulturni dediščini iz januarja 2009 je v Sloveniji 6.157 sakralnih enot (cerkve, kapele, zidana znamenja in križi).

6.8.3 Muzeji in arhivi

V prostorih cistercijanskega samostana v Stični deluje Muzej krščanstva na Slovenskem (MKS), ki ima edini status nacionalnega muzeja. Muzej ima zaposleno strokovno osebje (v letu 2019 je bilo šest zaposlenih), ki gradivo sistematično zbira, restavrira, preučuje, raziskuje in razstavlja. Ministrstvo za kulturo v celoti krije stroške MKS. Muzej hrani nekatere predmete redovnih skupnosti, samostanov in zasebnikov.

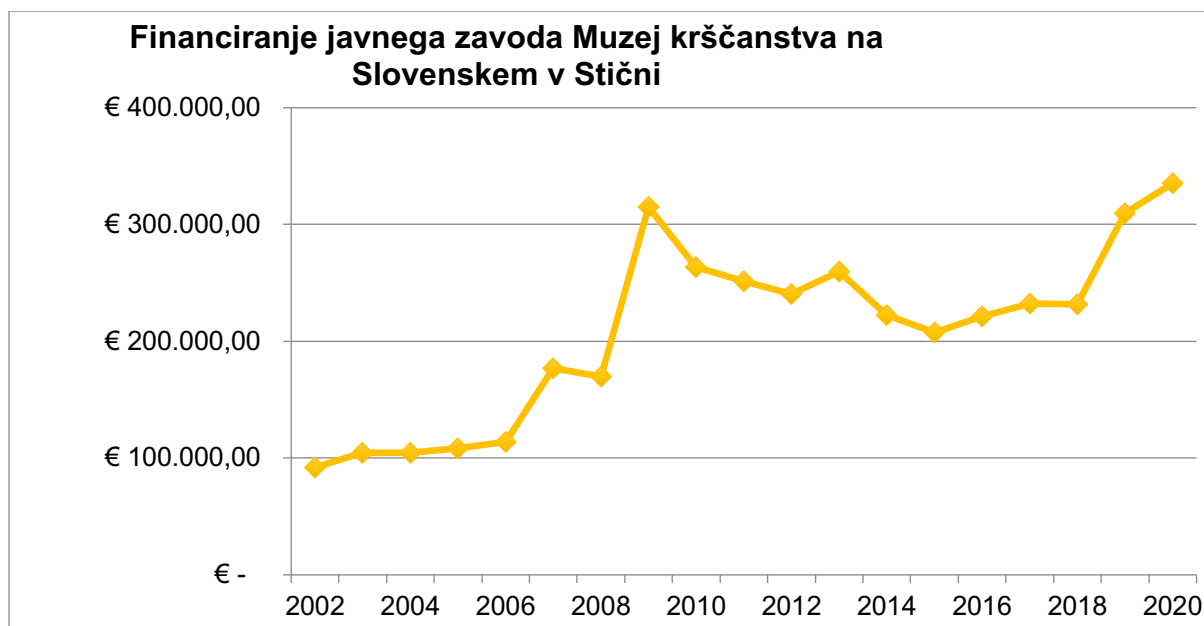
Pomemben del slovenske sakralne kulturne dediščine predstavljajo še nekatere zasebne zbirke, spominske sobe, župnijske razstave ali zbirke (npr. v Radmirju, Piranu, Misijonski muzej na Rakovniku itd.), ki jih večinoma financirajo župnije, škofije ali redovne skupnosti. Med njimi velja omeniti Muzej jaslic na Brezjah.⁹⁸

Državno financiranje javnega zavoda Muzej krščanstva na Slovenskem v Stični:

Leto	Sredstva v EUR
2003	104.323,15
2004	104.323,15
2005	108.496,08
2006	113.920,88
2007	176.910,00
2008	169.714,35
2009	314.988,32
2010	263.261,00
2011	251.445,00
2012	240.220,00
2013	225.365,00
2014	222.236,00
2015	207.618,00
2016	221.127,00
2017	232.134,00
2018	231.952,00
2019	309.740,00
2020	335.352,00

97 Podatke za to poglavje sta prispevala msgr. mag. Franci Petrič in Ministrstvo za kulturo RS.

98 Prim. <http://www.marija.si/dozivite-brezje/muzej-jaslic/>.

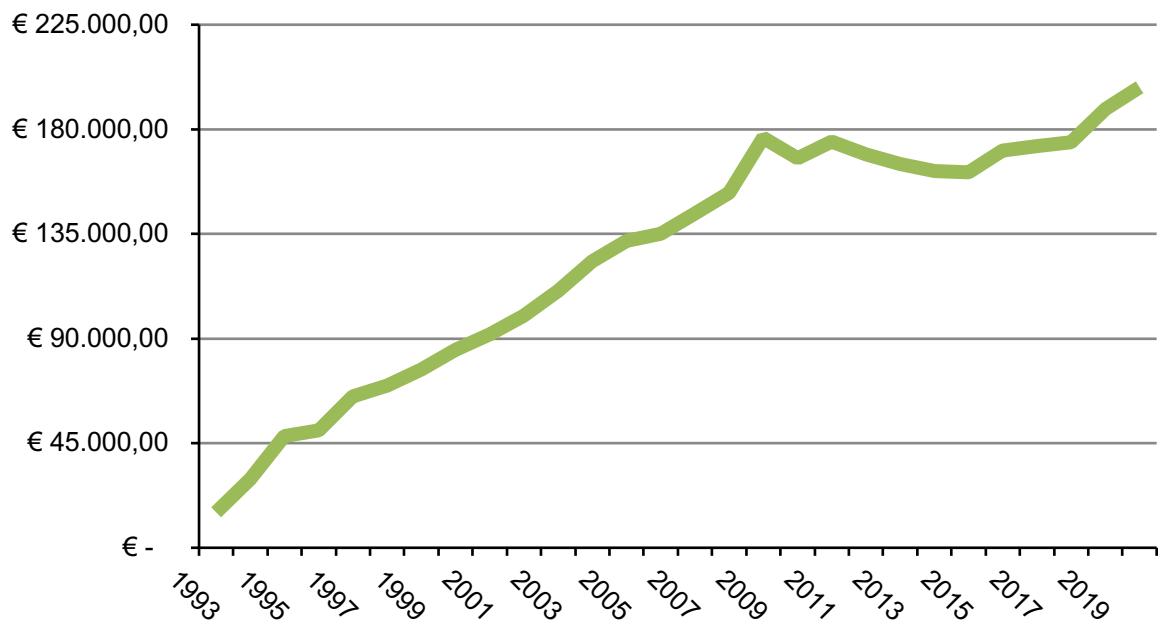

V Cerкви v Sloveniji delujejo trije (nad)škofijski arhivi (v Kopru, Ljubljani in Mariboru); vsaka župnija in vsak samostan imata svojega, poleg tega pa imajo svoj arhiv še provincialni samostani. Država sofinancira 70 % plače osmih uslužbencev samo v treh škofijskih arhivih (zaposleni: v koprski škofiji 1, v ljubljanski nadškofiji 4, v mariborski 3). Do tega so upravičeni, ker opravljajo javnokoristno dejavnost, kar ureja pogodba med MK in SŠK.

Sofinanciranje arhivske dejavnosti Cerkve v Sloveniji po dogovoru med SŠK in Vlado RS po letih:

Leto	Sredstva v EUR
1993	15.256,60
1994	29.627,77
1995	47.988,64
1996	50.492,40
1997	65.097,64
1998	69.687,86
1999	76.656,65
2000	85.090,13
2001	91.841,92
2002	99.833,08
2003	110.549,15
2004	123.172,25
2005	132.043,89
2006	135.136,03
2007	143.752,00
2008	152.566,00
2009	176.245,00
2010	167.545,00
2011	174.639,00
2012	169.201,00
2013	165.203,00
2014	161.992,00
2015	161.572,00
2016	170.735,00
2017	172.854,00
2018	174.430,00
2019	188.891,00
2020	198.094,00

Sofinanciranje arhivske dejavnosti SŠK po Dogovoru med SŠK in Vlado RS

6.9 Delo cerkvenih sodišč

Cerkvena sodišča v *Sporočilih slovenskih škofij*⁹⁹ vsako leto objavijo statistiko o svojem delu, prejetih vlogah, rešenih primerih in t. i. sodnih zaostankih oziroma številu nerešenih primerov ob koncu leta. Največ je primerov ugotavljanja ničnosti cerkvenega zakona: leta 2017 je bilo 59 primerov, leta 2018 60 ter leta 2019 48. V letu 2020 sta cerkveni sodišči v Ljubljani in v Mariboru prejeli 66 novih vlog; sodišči sta rešili 59 vlog, leto pa sklenili s 87 odprtimi vlogami.

Ugotavljanje ničnosti zakona na 1. stopnji

Ljubljana		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Nove vloge	22	27	25	33	39	n.p.	63	55	64	47	47
	Rešeni primeri	37	25	23	29	34	n.p.	34	57	69	38	29
	Skupaj nerešeni primeri konec leta	25	27	29	33	38	n.p.	59	57	52	62	67
	Ugotavljanje ničnosti zakona na 2. stopnji											
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Nove vloge	19	26	15	19	20	n.p.	0	0	0	0	n. p.
	Rešeni primeri	17	26	14	22	23	n.p.	0	0	0	1	n. p.
	Skupaj nerešeni primeri konec leta	8	8	9	6	3	n.p.	0	0	0	1	n. p.
	Ugotavljanje ničnosti zakona na 1. stopnji											
Maribor		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Nove vloge	19	18	20	14	18	27	29	8	32	28	16
	Rešeni primeri	30	30	21	20	27	18	31	21	30	24	27
	Skupaj nerešeni primeri konec leta	57	47	46	40	31	40	38	22	28	31	20
	Ugotavljanje ničnosti zakona na 2. stopnji											
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Nove vloge	27	24	18	15	27	21	5	1	1	1	3
	Rešeni primeri	27	20	21	16	28	21	4	2	1	1	3
	Skupaj nerešeni primeri konec leta	1	5	2	1	0	0	1	0	0	0	0

V skladu z ZCP ima lahko vsaka (nad)škofija svoje cerkveno sodišče. V primeru več manjših škofij je eno sodišče pristojno za več škofij. V Katoliški cerkvi v Sloveniji je prvostopenjsko Metropolitansko cerkveno sodišče v Ljubljani pristojno za Nadškofijo Ljubljana, Škofijo Koper in Škofijo Novo mesto, prvostopenjsko Metropolitansko cerkveno sodišče v Mariboru pa za Nadškofijo Maribor, Škofijo Celje in Škofijo Murska Sobota. Drugostopenjsko sodišče za Ljubljano je Maribor, za Maribor pa Ljubljana.

99 Prim. *Sporočila slovenskih škofij*.

7 Vloga žensk v Katoliški cerkvi v Sloveniji

V krščanski teologiji in verovanju ima najvišjo čast Devica Marija, ki se je odzvala na Božje povabilo in postala Božja Mati (*Theotokos* oziroma *Bogorodica*). Od koncila v Efezu leta 431 se Mariji s tem nazivom uradno priznava, da je mati Jezusa Boga in ne samo mati Jezusa človeka.

Jezus v evangelijih nikoli ne izpostavlja ali ločuje ženske vloge, vendar iz njegovega delovanja lahko razberemo, da ženskam priznava enakovredno dostojanstvo kakor moškim: srečanje s Samarijanko (prim. Jn 4,1-42); povabilo prešuštnici k spreobrnjenju (prim. Jn 8,1-11); skupina žena, ki ga je spremljala ob apostolih.¹⁰⁰ Ne nazadnje se na velikonočno jutro ob vstajenju kot prvi prikaže Mariji Magdaleni, ki ji je Cerkev priznala, da je apostolka apostolov (*apostolorum apostola*).¹⁰¹

V Katoliški cerkvi v Sloveniji so ženske pogosto prisotne na odgovornih in vodstvenih delovnih mestih v pastoralni, katoliških vzgojno-izobraževalnih ustanovah in v laiških združenjih. Največkrat so članice ali voditeljice župnijskih oziroma škofijskih molitvenih skupin, župnijskih svetov, katehistinje in animatorke verskega izobraževanja ter predavateljice na izobraževalnih ustanovah.

Večino slovenskih katoliških kulturnih in izobraževalnih ustanov vodijo redovnice ali laikinje kot direktorice oziroma ravnateljice:

- Muzej krščanstva na Slovenskem v Stični,
- Osnovno šolo A. Šuštarja v Ljubljani,
- Nadškofijski arhiv v Ljubljani,
- Kulturni center Schellenburg v Ljubljani,
- Romarski urad na Brezjah,
- Društvo katoliških vzgojiteljev in vzgojiteljic,
- Društvo katoliških vrtcev Slovenije,
- Skupnost slovenskih katehistinj in katehistov.

V slovenskih katoliških izobraževalnih ustanovah je ženskam večinoma zaupana vzgoja otrok in mladine. Kot sodelavke delujejo v katoliških domovih za ostarele, v življenje župnij pa so dejavno vključene kot voditeljice župnijskih pevskih zborov in župnijskih pastoralnih svetov. V župniji skrbijo za vzdrževanje in ohranjanje sakralne kulturne dediščine in cerkvene opreme, animirajo bogoslužje kot bralke beril ter so organistke ali voditeljice pevskih zborov.

Prav tako ženske zasedajo odgovorna mesta v strukturi lokalne Cerkve kot izvršne tajnice (vloga generalnega tajnika), predsednice ali svetovalke oziroma vodje uradov na škofijskih ordinariatih.

Slovenke zasedajo odgovorna mesta tudi na vodstvenih položajih vesoljne Cerkve: na primer v vatikanskem Tajništvu za komunikacijo, Mednarodni teološki komisiji, kot svetovalke generalnih predstojnic reda ali kot magistre novink.

¹⁰⁰ Prim. J. Galot DJ, *La missione della donna nella Chiesa*, La Civilita' cattolica 1966, II, 16–17.

¹⁰¹ Prim. God sv. Marije Magdalene, praznik za vso Cerkev, v: <http://katoliska-cerkev.si/god-svete-marije-magdalene-praznik-za-vso-cerkev> (pridobljeno 3. marca 2017).

Cerkev v Sloveniji od II. vatikanskega koncila (1962–1965) ženske vse bolj vključuje v vzgojno, izobraževalno, duhovno, pastoralno in vodstveno življenje krščanskih skupnosti. S tem so ženske dejavno prisotne na položajih, kjer se sprejemajo pomembne odločitve in se načrtuje skupno življenje krščanske skupnosti. Zastopanost žensk je na delovnih mestih v Katoliški cerkvi v Sloveniji na visoki ravni, s čimer se dodatno uresničuje dostojanstvo žene, opisano v številnih dokumentih cerkvenega učiteljstva. Med najpomembnejšimi so:

- papež Pavel VI., Okrožnica *Marialis cultus*, 1974;
- udeležba in sodelovanje na Svetovni konferenci o ženski, Mehika 1975;
- škofovska sinoda iz leta 1987 o vlogi laikov v Cerkvi in svetu;
- papež Janez Pavel II., Posinodalna apostolska spodbuda *Christifideles laici*, 1988;
- papež Janez Pavel II., Pastoralno pismo *Mulieris dignitatem*, 1988;
- papež Janez Pavel II., *Pismo ženskam*, 1995.

Papež Frančišek je avgusta 2016 ustanovil teološko komisijo za preučevanje položaja in zgodovine ženskega diakonata v Cerkvi. Krščanstvo je v zgodovini dokazalo, da ima ženska veliko in nenadomestljivo vlogo.

Med cerkvenimi učitelji¹⁰² so tudi tri ženske: sv. Katarina Sienska (1347–1380), sv. Terezija Avilska (1515–1582) in sv. Terezija iz Lisieuxa (1873–1897). To dokazuje, da so ženske vseskozi navzoče v pomembnih trenutkih krščanstva in so pomembno prispevale k razvoju teologije, mistike, vzgoje, izobraževanja in drugih odločujočih področij v življenju Cerkve.

Redovnice v Sloveniji imajo posebno molitveno navezo, da vsaka moli za vsaj enega duhovnika, ki pa ne ve, kdo je ta redovnica. Številne članice redovnih skupnosti vidijo svojo vlogo v t. i. duhovnem materinstvu, ki povezuje različne vidike duhovnega in molitvenega življenja ter gradi občestvo in kakovostne odnose. Poleg tega duhovno materinstvo redovnic in mnogih drugih žensk v Cerkvi v vseh oblikah pastore cerkvenemu življenju prinaša dodano vrednost glede odnosov in dojemanja teologije.

Papež Frančišek je 11. januarja 2021 izdal *motu proprio Spiritus Domini*,¹⁰³ s katerim je spremenil *Zakonik cerkvenega prava* ter službi branja beril in delitve obhajila v stalni in institucionalni obliki odprl tudi za ženske. V praksi zagotovo ne gre za novost, saj ženske med bogoslužjem pogosto berejo Božjo besedo ali opravljajo službo ob oltarju kot ministrantke ali delivke svetega obhajila, v skladu s pooblastili škofa. Sedaj pa ti dve službi z ustreznim pooblastilom dobivata še stalno in institucionalno obliko.¹⁰⁴

¹⁰² Cerkevni učitelji so v Katoliški cerkvi tisti teologi, ki so na izreden način s svojimi talenti, življenjem ali delom posebej prispevali k teološkemu nauku ali njegovemu oznanjevanju. To čast je do sedaj prejelo 36 teologov; podeli se po kanonizaciji. Prvi in najvplivnejši krščanski misleci se imenujejo cerkveni očetje.

¹⁰³ Prim. *Apostolsko pismo Spiritus Domini glede dostopa žensk do stalne službe lektorata in akolitata*, <https://www.vaticannews.va/sl/papez/news/2021-01/apostolsko-pismo-spiritus-domini-glede-dostopa-zensk-do-stalne-s.html>, pridobljeno 9. marca 2021.

¹⁰⁴ Prim. *Službi branja beril in delitve obhajila v stalni obliki, odprti tudi za ženske*, <https://www.vaticannews.va/sl/papez/news/2021-01/sluzbi-branja-beril-delitve-obhajila-v-stalni-obliki-za-zenske.html>, pridobljeno 9. marca 2021.

8 Katoliška cerkev v Sloveniji in skrb za okolje

Katoliška cerkev je največja zagovornica ohranjanja in spoštovanja naravnega okolja. Cerkev v Sloveniji je bila prva civilnodružbena organizacija v državi, ki si je dejavno prizadevala za ohranjanje narave in čisto okolje. Katoličani razumemo naravno okolje, ohranjanje narave in vprašanje ekologije v povezavi s stvariteljskim delom Boga, ki je Stvarnik sveta, zato okolju rečemo »stvarstvo«. Jezus Kristus je na veliko noč s svojim vstajenjem premagal smrt in greh ter s tem odrešil človeka in celoten svet. Ker sta človek in okolje, ki ga obdaja, nerazdružljivo povezana, je Kristus tudi odrešenik sveta in stvarstva.

8.1 Svetopisemski izvor prizadevanja kristjanov za stvarstvo

Ob stvarjenju sveta Bog Stvarnik izroči svet in naravno okolje človeku v upravljanje in ne v last (prim. 1 Mz 1,28-30), zato mora človek Bogu odgovarjati za svoja dejanja.

Svet rastlin in živali predstavlja vidni del stvarstva, ki čaka na osvoboditev in končno preobrazbo. Narava ima svojo zgodovino. V Božjih očeh je dragoceno vse, kar je ustvarjeno. Jezus je v svojem nauku rad uporabljal primerjave iz sveta cvetov, dreves in ptic. Učencem je velel, naj oznanjajo »evangelij vsemu stvarstvu« (Mr 16,15). Svetopisemska modrost nas uči odkrivati posvečenost narave in slehernega življenja, ki ima svoj izvor v Bogu. Občutljivost na čudež življenja pogloblja spoštovanje in čaščenje sveta okrog nas. Svet narave, rastlin in živali skupaj z ljudmi tvori veliko skupnost, ki Bogu poje večno pesem stvarstva, kozmično himno hvaležnosti in oboževanja.

Družbeni nauk Cerkve izpostavlja, da se »odgovornost za okolje, skupno dediščino človeškega rodu, ne razteza samo na sedanje potrebe, marveč tudi na prihodnje«. ¹⁰⁵

Človeštvo brez duhovnih temeljev bo zaradi sodobnega znanstveno-tehničnega razvoja težko našlo izhod iz akutne ekološke krize. Duhovna ozaveščenost se lahko uresničuje le ob duhovno ozaveščenih nosilcih, ki iz svojega verskega prepričanja in odprtosti črpajo moč za uresničevanje sprememb pri zahtevnih in akutnih ekoloških problemih. ¹⁰⁶

Morda se zdi pretirano trditi, da je sprememba ekološke zavesti bistveno povezana ravno z duhovno versko držo. Tega ni mogoče doseči z nobeno, še tako pretanjeno zakonodajo, kajti starozavezni pojem *zedaka* (pravičnost) »vključuje Božjo ljubezen, ki je vedno tukaj in spremlja pravo in pravičnost«, kot pravi Stanislav Slatinek (1996, 144). Samo v celostnem pristopu – z vidika Božje ljubezni in pravičnosti – je mogoče ustrezno reševati zadeve, ker je šele veren človek sposoben urejati svojo identičnost v odnosu do sebe, narave in svojega izvora. Soočati se s temi problemi pomeni stvarno, pogumno pogledati v oči sebi in biti pravičen oziroma pošten do drugih (tudi prihodnjih rodov) ter odprt za svoj izvorni temelj. Ne glede na to, kako ta temelj kdo

¹⁰⁵ Papeški svet Pravičnost in mir, *Kompendij družbenega nauka Cerkve*, Družina, 2007, 467.

¹⁰⁶ J. Juhant, *Ekologija in duhovna ozaveščenost*, Bogoslovni vestnik 68, 2008/1, 45.

razume, je nujno, da gre pri taki duhovni drži za presežnost, ki vidi onkraj zemeljskih omejenosti.¹⁰⁷

Papež sv. Janez Pavel II. (1978–2005) je v svoji prvi okrožnici *Redemptor hominis/Človekov odrešenik* leta 1979 izpostavil, da izkoriščanje zemlje in planeta, na katerem živimo, zahteva pravično in pošteno načrtovanje. Opozoril je, da izkoriščanje surovin v vojaške in industrijske namene prinaša grožnjo okolju in celotnemu človeštvu, ki ga odtuja jejo od odnosa z naravo.¹⁰⁸

Zadnji trije papeži so v svojih pontifikatih večkrat opozorili na skrb za »skupni dom« in povabili tako katoličane kakor politike, naj ukrepajo za ohranjanje stvarstva. Poleg že omenjene okrožnice papeža sv. Janeza Pavla II. izpostavljamo tudi njegovo okrožnico *Sollicitudo Rei Socialis* (1987), poslanico za 23. svetovni dan miru leta 1990 in okrožnico *Centesimus Annus* (1991). Papež Benedikt XVI. je o tem vprašanju spregovoril ob sprejemu diplomatov, akreditiranih pri Svetem sedežu leta 2007, v okrožnici *Caritas in Veritate* (2009) ter v govoru ob obisku nemškega bundestaga (2011). Sveti oče Frančišek je že ob začetku svojega pontifikata opozoril na nepravično razdelitev dobrin in izkoriščanje okolja v apostolski spodbudi *Evangelii Gaudium* (2013), v okrožnici *Laudato si'* (2015) pa je pozornost sveta osredotočil na pomen ohranjanja stvarstva kot celostnega pristopa vsakega človeka, ki vključuje skrb za najbolj ranljive in za naravo.

Poziv krščanskih Cerkev k ohranitvi Božjega stvarstva se je oblikoval v času VI. ekumenskega sveta Cerkev v Vancouvru (leta 1983). Geslo *Pravičnost, mir in neokrnjenost stvarstva*, ki je močno odmevalo v posameznih Cerkvah, je težnjo po pravičnosti in trajnem miru povežalo s skrbjo za usodo narave. Še danes določa programe ekumenske refleksije in skupnega delovanja. Charta Oecumenica,¹⁰⁹ ki so jo leta 2001 sprejele evropske Cerkev, posebej poudarja: »V veri v ljubezen Boga Stvarnika smo hvaležni za dar stvarjenja, dragocenost in lepoto narave. Zgroženi pa opazamo, da se naravna bogastva izkoriščajo brez upoštevanja njihove resnične vrednosti in omejene količine, pa tudi dobrobiti zanamcev. S skupnimi močmi želimo ustvariti dostojne življenjske pogoje za celotno stvarstvo. /.../ Predlagamo, da se v evropskih Cerkvah uvede ekumenski dan molitve za ohranitev stvarstva.«¹¹⁰

8.2 Dejavnosti Cerkev v Sloveniji

Slovenci že stoletja izražamo svojo skrb do stvarstva na različne načine, ki so povezani z našimi ljudskimi običaji in navadami ter izhajajo iz verskih praznovanj. V mnogih šegah in navadah se ustvarjalno prepletajo narodna kultura, krščansko sporočilo ter skrb za skupni dom.

Po skoraj tisočletnem običaju v Sloveniji vsako leto potekata blagoslova, ki nas spominjata na skrb za stvarstvo: na slovesni praznik Marijinega vnebovzetja ali veliki

107 J. Juhant, *Ekologija in duhovna ozaveščenost*, Bogoslovni vestnik 68, 2008/1, 56.

108 Prim. Janez Pavel II., *Redemptor hominis/Človekov odrešenik*, Družina, 1979, 15.

109 Prim. <https://web.archive.org/web/20121225040803/http://www.ceceurope.org/current-issues/charta-oecumenica/>.

110 W. Hryniewicz, *Krščanstvo in svet narave*, v: http://kud-logos.si/2017/krscanstvo-in-svet-narave/#_ftn4 (pridobljeno 25. maja 2020).

šmaren (15. avgusta) poteka blagoslov cvetja in zelišč; na praznik sv. Frančiška Asiškega (4. oktobra) pa blagoslov živali. Že od 10. stoletja se je ponekod ohranil običaj, da verniki v cerkev prinašajo šopke različnih rož in zelišč, ki jih duhovnik blagoslovi. Večinoma so vanje dodali žitni klas, rastline pa doma shranili, da bi jih varovale pred ognjem in strelo. Ponekod so jih dali tudi na njive in v hleve, med semensko žito in krmo za živino. Običaj je verjetno povezan s tem, da je Marija poimenovana tudi »roža na polju« in »lilija dolin«, v litanijah pa jo imenujemo »roža duhovna«. Zelenje in zelišča so po raznih državah blagoslovaljali tudi na praznik sv. Petra, na predvečer praznika sv. Janeza Krstnika in ob godu sv. Tilna. Ne smemo pozabiti na še vedno zelo priljubljen in množično obiskan blagoslov zelenja, butar ali oljčnih vejic na cvetno nedeljo.¹¹¹

Profesorji na Teološki fakulteti UL že tri desetletja s svojim znanstvenim prispevkom, raziskovalno dejavnostjo in publikacijami opozarjajo na pomen ohranjanja naravnega okolja. Tako je že leta 1991 redni profesor za filozofijo na Teološki fakulteti v Ljubljani dr. Anton Stres v knjigi *Človek in družba* opozarjal, da moramo najprej pomisliti »na ogroženost našega okolja, na ekološka vprašanja. Ta so se pojavila zaradi pospešenega izkoriščanja zemeljskih olj in premoga. Ob tem je treba poudariti, da so ekološka vprašanja neposredno povezana tudi z vprašanji pravičnosti in miru. Zato danes vprašanja ohranjanja stvarstva in vprašanja pravičnega svetovnega ekonomskega reda, dolžniške krize in oboroževanja ni mogoče reševati ločeno.«¹¹²

Katoliška cerkev v Sloveniji od leta 2010 podpira evropski projekt LIFE+, ki se ukvarja z zmanjšanjem vpliva razsvetljave objektov kulturne dediščine na nočne metulje in netopirje. V Sloveniji smo podprli delovanje društva Temno nebo Slovenije.

Prav tako varovanje narave poudarjamo s svojo pastoralno, izobraževalno in vzgojno dejavnostjo. SŠK je vprašanje skrbi za naravo in trajnostni razvoj neposredno predstavila leta 2011 v odmevni publikaciji z naslovom *Odgovorni za življenje in prihodnost Slovenije*,¹¹³ v kateri je zapisala: »Stvarstvo je Božji dar ki je namenjen vsemu človeštvu in vsem bitjem v vseh časih, zato je ohranjanje narave odgovornost vsakega posameznika in celotne skupnosti kakor tudi vsega človeštva. Vsi smo poklicani k odgovornemu ravnanju z odpadki in odgovornemu ravnanju z naravnimi viri. Gospodarski in tehnološki razvoj je treba načrtovati dolgoročno, da bo zagotovljeno dostojno in zdravo življenje prihodnjih generacij. Ekološka zavest se prične pri posameznikih. V javnem življenju je treba dvigniti stopnjo zavesti in kulture do hrane, odpadkov, uporabe okolju prijaznejših prometnih sredstev in spoštovanju narave, ki je v Sloveniji poseben dar. Posebno pozornost bi morali nameniti vodnim virom, saj voda vedno bolj postaja vir skupnega bogastva in temelj prihodnosti.« Obenem je SŠK pozvala volivce, da kandidatom političnih strank pred volitvami zastavijo vprašanje, kakšno stališče imajo do varovanja okolja.

SŠK je dejavno podprla različne okoljevarstvene projekte, na primer akcijo Očistimo Slovenijo leta 2012 in 2018.¹¹⁴

111 Prim. F. Kotnik, *Blagoslov zelišč na kres in čar kresnic*, Ljubljana, 1942; v: http://www.etno-muzej.si/files/etnolog/pdf/Etnolog_15_1942_kotnik_blagoslov.pdf (pridobljeno 25. maja 2020).

112 A. Stres, *Oseba in družba*, Mohorjeva družba, 1991, 335.

113 <https://katoliska-cerkev.si/odgovorni-za-zivljenje-in-prihodnost-slovenije>.

114 Prim. <https://katoliska-cerkev.si/katoliska-cerkev-se-pridruzuje-akciji-ocistimo-slovenijo-2012>; <https://katoliska-cerkev.si/prostovoljna-akcija-ocistimo-slovenijo-2018>.

Številni primeri dobrih praks se odvijajo v slovenskih župnijah, samostanih in vzgojno-izobraževalnih ustanovah, saj so mnogi prešli na ogrevalne sisteme, prijazne okolju (npr. toplotne črpalke, biomasa itd.). Eden največji ekoloških kmetov v Sloveniji je katoliški duhovnik Dejan Horvat, ki deluje v Prekmurju.¹¹⁵ Kmetuje na 102 hektarjih, največji del predstavljajo ekološki trajni travniki in pašniki. Skrbi za približno 40 hektarjev gozda. Za zgledno vzdrževanje si je prislužil naziv »naj lastnik gozda«. Leta 2014 je postal »Pomurec leta«, saj je v gasilski uniformi in z motorno žago v rokah, večš podiranja, odšel na pomoč na Notranjsko, kjer je gozdove opustošil žled.¹¹⁶

Leta 2018 so se slovenski škofje v okviru obiska *ad limina* na zasebni avdienci srečali s svetim očetom Frančiškom. Ob tej priložnosti so mu podarili simbolično darilo: med in svečo iz čebeljega voska. Odločitev za darilo izvira iz dejstva, da Slovenci že stoletja na poseben način cenimo čebele, saj predstavljajo krepost, skromnost in marljivost. Obenem odražajo naš odnos do Božjega stvarstva in spoštovanje do ohranjanja neokrnjene narave. Čebele so v slovenski kulturi znamenje delavnosti, poštenja in preprostosti. Zato si je Slovenija prizadevala in tudi dosegla, da je Organizacija združenih narodov določila 20. maj za svetovni dan čebel. Gre za povabilo in opozorilo vsemu svetu, da moramo ohranjanje stvarstva začeti pri najmanjših in najbolj ranljivih. Čebelarstvo je neločljivo povezano z delom slovenskih duhovnikov, saj so si že v 18. stoletju prizadevali, da je dobilo ustrezno strokovno podlago, znanstvena književna dela in se je razširilo med ljudstvom. Na poseben način izstopa delo duhovnika Petra Pavla Glavarja, ki je za slovenske otroke odprl šolo, kjer so se lahko učili čebelarjenja. Leta 1776 je v slovenščino prevedel prvi priročnik za čebelarje v tedanjem habsburškem cesarstvu, ki ga je Anton Janša napisal v nemškem jeziku. Mnogi slovenski župniki so bili tudi sami čebelarji: npr. župnik v Grižah Janez Goličnik (1737–1809), kočevski župnik Jurij Jonke (1777–1864), Janez Sumper (1827–1888) in župnik na Vrhniki Franc Laekmayer (1863–1946). Slednji je pri Celjski Mohorjevi družbi izdal strokovni knjigi o čebelarstvu, ki sta dosegli rekordno naklado 84.389 izvodov.

Leta 2020 smo v izrednih razmerah zaradi pandemije koronavirusa teden *Laudato si'* obhajali v omejenem obsegu, brez javnih dogodkov, značilnih za predhodna leta (npr. duhovne vaje, srečanja, simpoziji itd.). V tednu *Laudato si'* 2020 smo Slovenke in Slovence povabili k podpisu *Deklaracije za življenje*,¹¹⁷ saj sveti oče Frančišek v okrožnici o varovanju okolja opozarja, kako »vzbuja skrb dejstvo, da nekatera naravovarstvena gibanja branijo celovitost okolja in upravičeno zahtevajo omejevanje znanstvenih raziskav, vendar pa teh načel ne upoštevajo, ko gre za človeško življenje. Pri poskusih na živih človeških zarodkih se velikokrat opravičuje prekoračitev vseh meja. Pozablja se, da neodtujljiva vrednota človekovega življenja močno presega stopnjo njegovega razvoja. Podobno se dogaja, ko ima tehnika, kadar ne prizna velikih npravstvenih načel, nazadnje za zakonit (upravičen) vsak poseg. V tem poglavju smo videli, da bo tehnika, ločena od etike, težko sposobna samoomejevati svojo moč« (Laudato si', 136). Geslo tedna *Laudato si'* 2020 je bilo *Vse je povezano*, saj smo skupaj s papežem Frančiškom prepričani, da brez spoštovanja človeškega življenja od spočetja do naravne smrti ne moremo spoštovati naravnega okolja, ki nas obdaja.

115 Prim. <https://radio.ognjisce.si/sl/195/slovenija/25320/>; <https://radioprvi.rtvlo.si/2018/04/ekoloski-kmet-in-duhovnik/>.

116 <https://www.vecer.com/pri-mariji-srpnj-in-dobrem-pastirju-vse-to-je-nase-ne-zupnikovo-10164603> (pridobljeno 25. maja 2020).

117 Prim. <https://katoliska-cerkev.si/deklaracija-za-zivljenje>.

Vsako leto v Sloveniji potekajo različne pobude, dogodki in srečanja ob dnevu molitve za ohranjanje stvarstva, ki ga skupaj s pravoslavnimi verniki od leta 2015 obhajamo 1. septembra.

8.3 Varovanje stvarstva – primeri iz slovenskih škofij

Papež Frančišek nas v okrožnici *Laudato si'* vabi k ohranjanju stvarstva in poziva k skrbi za Zemljo, naš skupni dom, ki je »kakor sestra, s katero si delimo življenje, in dobra kakor mati, ki nas sprejema v svoje naročje«. ¹¹⁸ Vprašanje ohranjanja stvarstva za kristjane ni samo ekologija ali ločevanje odpadkov, ampak zahteva celosten in vključujoč pristop, saj sveti oče Frančišek opozarja, da je »vse povezano«. Zato je teološko vprašanje zla povezano s spoštovanjem stvarstva, ki vključuje spoštovanje dobrin, s katerimi nas je obdaril Bog. ¹¹⁹

V poglavju o ohranjanju stvarstva želimo izpostaviti nekaj primerov dobre prakse, ki jih redovne skupnosti, župnije, škofije ali druge katoliške ustanove v Sloveniji že dlje časa izvajajo in so lahko tudi drugim v spodbudo in navdih. Med primere dobre prakse smo, upoštevajoč okrožnico *Laudato si'*, uvrstili tudi spoštovanje človekovega življenja od spočetja do naravne smrti. Papež Frančišek nas opominja, da »ker je vse povezano, tudi ne gresta skupaj varstvo narave in opravičevanje splava«. ¹²⁰ Svojo odločitev utemeljuje s tem, da »vzgoja za sprejemanje slabotnih bitij, ki nas obkrožajo in so včasih nadležna in neprijetna, ni verodostojna, če ne zaščitimo človeškega zarodka, čeprav nas njegov prihod spravlja v stisko in težave. Ko izgubimo osebni in družbeni občutek za sprejemanje novega življenja, zakrnijo tudi druge oblike sprejemanja, koristne za družbeno življenje.« ¹²¹

V nadaljevanju predstavljamo primere dobre prakse po škofijah v Sloveniji, razdeljene na štiri temeljna področja okrožnice *Laudato si'*: varovanje človeškega življenja od spočetja do naravne smrti; rabo obnovljivih virov; spodbujanje lokalne skupnosti in lokalne oskrbe; zmanjševanje odpadkov. Letos smo pridobili podatke iz celjske in kopske škofije.

Predvidene dejavnosti	Škofija
<p>1) Varovanje človeškega življenja od spočetja do naravne smrti</p> <p><i>(Laudato si' 120, 136)</i></p> <p>»Vzgoja za sprejemanje slabotnih bitij, ki nas obkrožajo in so včasih nadležna in neprijetna, ni</p>	<p>Škofija Celje</p> <p><i>Nekatere župnije nudijo pomoč ostarelim na domu, možnost prevoza k zdravniku, na romanja itd. Prav tako izvajajo pomoč mladim družinam v obliki brezplačne svetovalne pomoči, iskanja nujnih sredstev, oblačil in drugih oblik pomoči s pomočjo župnijske Karitas ter omogočajo osebne pogovore ob najavi pri duhovniku. O varovanju človeškega življenja redno spregovorijo otrokom in mladim pri katehezi, ob srečanju starejših (običajno enkrat letno v vsaki župniji) ter ob podeljevanju</i></p>

118 Frančišek, *Laudato si'*, Družina, 2015, št. 1.

119 Prim. Frančišek, *Laudato si'*, Družina, 2015, št. 2.

120 Papež Frančišek, *Laudato si'*, Družina, 2015, št. 120.

121 Papež Frančišek, *Laudato si'*, Družina, 2015, št. 120.

<p><i>verodostojna, če ne zaščitimo človeškega zarodka, čeprav nas njegov prihod spravlja v stisko in težave.«</i></p>	<p><i>zakramenta bolniškega maziljenja ostarelim in bolnim. Poleg tega nudijo redno duhovno oskrbo v domovih za ostarele. Ena izmed župnij v škofiji nudi stavbo za materinski dom.</i></p> <p>Škofija Koper <i>Programi Škofijske karitas Koper in Zavoda karitas Samarijan potekajo na njunih sedežih in uresničujejo skrb za zapostavljene in odrinjene na rob družbe. V nekaterih župnijah poteka v okviru župnijske Karitas svetovanje družinam ob razdeljevanju materialne pomoči.</i></p>
<p>2) Raba obnovljivih virov</p> <p><i>(Laudato si' 26–28, 180)</i></p> <p><i>»Zato je nujno razvijati in spodbujati politiko, ki bo v prihodnjih letih močno zmanjšala izpuste ogljikovega dioksida in drugih zelo onesnažujočih plinov, na primer tako, da bi fosilna goriva nadomeščali z obnovljivimi viri energije.«</i></p>	<p>Škofija Celje <i>V eni izmed cerkva so namestili centralno ogrevanje na zemeljski plin. Z zamenjavo peči na drva je izkoristek višji vsaj za 30 %.</i> <i>V nekaj župnijah uporabljajo toplotne črpalke za ogrevanje pastoralnih prostorov.</i> <i>Številne župnije in ustanove škofije nadomeščajo pregorele sijalke z led žarnicami.</i> <i>Eden izmed župnikov uporablja električno vozilo s podaljšanim dosegom in načrtuje prehod na popolnoma električni pogon.</i> <i>Leta 2021 so v enega izmed župnišč vgradili nova energetska varčna okna. Stavbo po fazah izolirajo, da bi bilo manj toplotnih izgub.</i></p> <p>Škofija Koper <i>Nekaj župnij je izvedlo namestitev sončne elektrarne za župnišče oziroma cerkev.</i> <i>V nekaj župnijah so stare peči za centralno ogrevanje zamenjali s pečmi na pelete ali s toplotnimi črpalkami ter tako dosegli nizek ogljični odtis.</i> <i>Eden izmed duhovnikov je kupil električni avtomobil.</i> <i>Škofijska gimnazija Vipava je peči na zemeljski plin delno nadomestila s toplotnimi črpalkami.</i></p>
<p>3) Spodbujanje lokalne skupnosti in lokalne oskrbe (km 0)</p> <p><i>(Laudato si' 143, 177)</i></p> <p><i>Poleg naravne poznamo zgodovinsko, umetniško in kulturno dediščino, ki so prav tako ogrožene. Sestavljajo skupno identiteto kraja in so podlaga za izgradnjo mesta, primernega za</i></p>	<p>Škofija Celje <i>Župnija daje vso cerkveno zemljo v najem kmetovalcem iz župnije, ki potem župnišče vsaj delno oskrbujejo s kmetijskimi pridelki.</i> <i>Vse vrtnine in sadje za potrebe župnišča v Žalcu pridelajo na svojem vrtu.</i> <i>Župnija Prebold je pri obnovi pastoralnih prostorov večinoma uporabila les iz lokalnih gozdov. V obnovo so se vključili domači obrtniki in delavci. Pri najemanju nujnih gradbenih orodij in strojev so povabili k sodelovanju predvsem domače oziroma okoliške obrtnike, tovarne, podjetja in posameznike.</i></p>

<p><i>bivanje. Zgodovino, kulturo in arhitekturo določenega kraja je treba povezati v celoto in pri tem upoštevati njegovo istovetnost. Zato ekologija zahteva tudi skrb za kulturno bogastvo človeštva v najširšem pomenu besede.</i></p>	<p>Škofija Koper <i>Nabava hrane za Petrov dom v Šempteru pri Gorici (dom za ostarele duhovnike), Škofijsko gimnazijo in dijaški dom v Vipavi ter Škofijo Koper delno poteka v okviru lokalne oskrbe neposredno od kmetov.</i></p>
<p>4) Zmanjševanje odpadkov</p> <p><i>(Laudato si' 20–26) Ta vprašanja so tesno povezana s kulturo odmetavanja, ki prizadeva tako obrobne ljudi kot stvari, ki jih hitro spremenimo v odpadek.</i></p>	<p>Škofija Celje <i>Ves les, ki ga potrebujejo pri obnovi cerkvenih objektov, črpajo iz svojih gozdov. Za obnovo orgel v podružnični cerkvi so v veliki meri uporabili domač, pohorski les. Staro kritino na cerkvi, ki je vsebovala azbest, so odpeljali na uradno deponijo in jo zamenjali s kritino brez azbesta.</i></p>

9 Ekspertna skupina za zaščito mladoletnih in ranljivih odraslih pri SŠK

Slovenski škofje so leta 2009 ustanovili Ekspertno skupino za reševanje primerov spolnih zlorab, ki je bila leta 2020 preimenovana v Ekspertno skupino za zaščito mladoletnih in ranljivih odraslih pri SŠK (v nadaljevanju Ekspertna skupina).

Namen ustanovitve Ekspertne skupine je strokovni pristop k zaščiti mladoletnih in ranljivih odraslih v Katoliški cerkvi v Sloveniji. Skupina svetuje tako žrtvam in njihovim svojcem kot tudi škofom ordinarijem, vendar s povsem različnim namenom: prve seznanja s postopki na cerkvenem in civilnem sodišču ter o možnostih terapijske obravnave, slednjim pa svetuje, kako naj učinkovito ravnajo v posameznih primerih, ter jim predlaga splošne ukrepe za preprečevanje in reševanje morebitnih prihodnjih primerov spolnih zlorab. Poleg tega Ekspertna skupina deluje kot strokovni posrednik med SŠK in policijo, tožilstvom, civilnodružbenimi strokovnimi organizacijami in predstavniki javnosti oziroma mediji. Skupino sestavljajo vsaj trije člani: cerkveni pravnik, civilni pravnik in psiholog terapevt.

Statistika verskih delavcev v Katoliški cerkvi v Sloveniji ter prijave zlorab 2009–2019

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Katehisti/-nje	612	595	463	584	568	626	673	612	649	672	647
Redovnice	572	561	547	524	509	519	498	495	482	461	443
Diakoni	18	27	28	31	31	29	30	30	30	30	37
Duhovniki	1066	1067	1050	1087	1069	1066	1046	1045	1018	1020	1014
Škofje	10	11	11	11	9	11	14	14	14	14	14
Skupaj	2278	2261	2099	2237	2186	2251	2261	2196	2193	2197	2155
Obravnavne prijave domnevnih primerov zlorab	n. p.	n. p.	n. p.	n. p.	0	2	1	0	2	2	7
Odstotek	n. p.	n. p.	n. p.	n. p.	0	0,09	0,04	0	0,09	0,09	0,23

Med letoma 2013 in 2017 je skupina obravnavala sedem prijav domnevnih zlorab: leta 2013 nobene, 2014 dve, 2015 eno, leta 2016 nobene, v letu 2017 dve ter v letu 2018 dve.

Po zaostritvi pravil SŠK in Svetega sedeža glede obravnavanja spolnih zlorab je Ekspertna skupina v posameznih letih obravnavala naslednje vrste primerov:

- v letu 2019 sedem domnevnih storilcev, ki naj bi spolno zlorabo storili zoper deset žrtev. Dve žrtvi naj bi bili mlajši od 15 let, dve v starosti od 15 do 18 let, šest jih je bilo starejših od 18 let (ranljivi odrasli). Od tega so bile tri domnevne žrtve ženskega spola, sedem pa moškega;
- v letu 2020 enega domnevnega storilca, ki naj bi spolno zlorabo storil zoper tri žrtve. Vse žrtve naj bi bile stare od 15 do 18 let in moškega spola;
- v letu 2021 dva domnevna storilca, ki naj bi spolno zlorabo storila zoper 19 žrtev. 18 žrtev naj bi bilo mlajših od 15 let in ena v starosti od 15 do 18 let; vse so bile moškega spola.

V skladu s pravili je Ekspertna skupina vse primere prijavila policiji. Od pristojnih državnih organov ni prejela informacije, koliko od prijavljenih primerov je v obravnavi pred tožilstvom, na sodiščih ali kakor koli zaključenih z vidika državne zakonodaje.

Zakoni, smernice in pravila, v skladu s katerimi deluje Ekspertna skupina za zaščito mladoletnih in ranljivih odraslih pri SŠK:

- dokumenti RS:
 1. Kazenski zakonik;
 2. Zakon o socialnem varstvu;
 3. Zakon o kazenskem postopku;
 4. Zakon o preprečevanju nasilja v družini;
 5. Pravilnik o obravnavi nasilja v družini za vzgojno-izobraževalne zavode;

- mednarodni dokumenti in uradni dokumenti Svetega sedeža:
 6. Zakonik cerkvenega prava (ZCP) – VI. Knjiga (1983);
 7. Pastirsko pismo papeža Benedikta XVI. irskim katoličanom (19. marec 2010) – slovenski prevod;
 8. članek J. P. Beala o smernicah *Crimen Sollicitationis* (v: *Studia Canonica*, 2007);
 9. Charles J. Scicluna: *The Procedure and Praxis of the Congregation for the Doctrine of the Faith regarding Graviora Delicta*;
 10. Izjava Nemške škofovske konference z naslovom *Statement by the Spring Plenary Assembly of the German Bishops' Conference on Revelations of Sexual Abuse against Minors within the Church's Sphere of Influence* (25. februar 2010);
 11. apostolsko pismo papeža Frančiška v obliki *motu propria* z naslovom *Kakor ljubeča mati* (4. junij 2016);
 12. Apostolsko pismo papeža Frančiška v obliki *motu propria* z naslovom *Vos estis lux mundi* (7. maj 2019);
 13. *Vademecum* glede nekaterih točk postopka v obravnavanju primerov spolne zlorabe mladoletnih, ki so jih zagrešili kleriki (16. julij 2020);

- dokumenti SŠK:
 14. *Smernice za zaščito otrok, mladoletnih in ranljivih odraslih oseb v Katoliški cerkvi v Sloveniji*;
 15. *Pravilnik Ekspertne skupine za zaščito mladoletnih in ranljivih odraslih pri SŠK*;
 16. *Navodilo o prepovedi opravljanja verske dejavnosti z eno mladoletno osebo*;
 17. *Navodilo o uveljavljanju ničelne stopnje tolerance do spolnih zlorab*;
 18. *Pravilnik Sklada za financiranje psihološke pomoči domnevnim žrtvam spolnih zlorab*.

9.1 Delo Slovenske škofovske konference na področju zaščite otrok, mladoletnih in ranljivih odraslih

V nadaljevanju so opisani ukrepi oziroma odzivi slovenskih škofov v povezavi z zaščito otrok, mladoletnih in ranljivih odraslih, ki predstavljajo okvir za preprečevanje zlorab ter so pravna podlaga za hitro in učinkovito reševanje primerov:

- a) Od 19. do 22. septembra 2021 je v Varšavi na Poljskem potekala mednarodna konferenca na temo zaščite otrok, mladoletnih in ranljivih odraslih pod geslom Naše skupno poslanstvo (*Our Common Mission*). Konference so se v imenu SŠK udeležili njen predsednik in ljubljanski nadškof metropolit msgr. Stanislav Zore, murskosoboški škof msgr. dr. Peter Štumpf, s. mag. Magda Burger ND ter psihoterapevtka mag. Špela Tušek.
- b) 8. marca 2021 so slovenski škofje na 121. redni seji SŠK sprejeli sklep, naj v Cerkvi v Sloveniji 26. marca 2021 poteka dan molitve za žrtve spolnih zlorab. Na ta dan so verniki pri vseh svetih mašah zmolili *molitev*, ki jo je pripravila Papeška komisija za zaščito otrok.
- c) Od 16. do 17. novembra 2020 je SŠK organizirala spletni seminar na temo zaščite otrok, mladoletnih in ranljivih odraslih v Katoliški cerkvi v Sloveniji z naslovom *Ozdravljenje in prenova*. Predaval je nemški jezuit p. dr. Hans Zollner, eden izmed vodilnih poznavalcev omenjene tematike. Zaradi epidemije covid-19 je seminar, ki je bil sprva načrtovan v živo, potekal po videokonferenci. V ločenih terminih je p. Zollner predaval slovenskim škofom, duhovnikom, katehistinjam in katehistom, redovnim predstojnikom in predstojnicam, predstavnikom katoliških medijev, katoliškim izobraževalnim ustanovam, Ekspertni skupni za zaščito mladoletnih in ranljivih odraslih pri SŠK ter cerkvenim sodiščem.
- d) Ob upoštevanju dosedanje izkušnje glede obravnave spolnih zlorab, dela Ekspertne skupine za zaščito otrok in mladoletnih pri SŠK in dopolnjene zakonodaje Svetega sedeža za to področje so slovenski škofje sklenili, da se pripravijo nove *Smernice za zaščito otrok, mladoletnih in ranljivih odraslih oseb v Katoliški cerkvi v Sloveniji*. Določila veljajo za celotno območje SŠK in zajemajo klerike, redovnike in redovnice ter laike, ki delajo v cerkvenih službah. Škofje so nove smernice sprejeli na 120. redni seji, ki je potekala 5. oktobra 2020.
- e) 13. januarja 2020 so škofje ustanovili *Sklad za financiranje psihološke pomoči domnevnim žrtvam spolnih zlorab* z namenom, da se žrtvam ali domnevnim žrtvam spolnih zlorab katoliških duhovnikov, diaconov oziroma drugih verskih uslužbencev omogoči ustrezno strokovno psihoterapevtsko pomoč.
- f) Na 117. redni seji SŠK so škofje Ekspertno skupino za reševanje primerov spolnih zlorab v Cerkvi na Slovenskem preimenovali v Ekspertno skupino za zaščito mladoletnih in ranljivih odraslih pri SŠK.

- g) 11. aprila 2019 je SŠK sprejela *Navodilo o uveljavljanju ničelne stopnje tolerance do spolnih zlorab*. V njem so škofje med drugim določili, da je »verski uslužbenec (npr. duhovnik, katehet) dolžan centru za socialno delo, policiji ali državnemu tožilstvu naznaniti vsak sum, indic ali informacijo o spolni zlorabi (ne glede na čas dogodka), s katero je soočen pri ali v zvezi z opravljanjem pastoralne dejavnosti, in sicer v najkrajšem možnem času«.
- h) 8. aprila 2019 je v galeriji Družina v Ljubljani potekala predstavitev dokumenta papeža Frančiška z naslovom *Sklepni govor na srečanju za zaščito mladoletnih v Cerkvi*.
- i) 5. oktobra 2018 so škofje sprejeli *Navodilo o prepovedi opravljanja verske dejavnosti z eno mladoletno osebo*.
- j) 16. aprila 2018 je Tajništvo SŠK podalo pravno pojasnilo z naslovom *Dolžnosti naznanitve spolnih zlorab državnim organom – domnevna žrtev spolnih zlorab ima pravico do cerkvenega sodnega postopka*.
- k) 10. marca 2014 so slovenski škofje sprejeli novo različico *Smernic za ravnanje v primeru zlorab*.
- l) V letu 2013 je Tajništvo SŠK oblikovalo posebno spletno stran, na kateri so zbrani najpomembnejši dokumenti, odgovori na pogosta vprašanja ter kontakti, kamor se lahko žrtve ali njihovi starši obrnejo po pomoč: <https://katoliska-cerkev.si/zascita-otrok-v-cerkvi-na-slovenskem>.
- m) Leta 2012 je SŠK potrdila dopolnjene *Smernice* iz leta 2006.
- n) 28. septembra 2009 je SŠK sprejela *Pravilnik delovanja Ekspertne skupine za reševanje primerov spolnih zlorab v Cerkvi na Slovenskem*.
- o) 7. marca 2006 so začele veljati *Smernice za ravnanje v primeru spolnih zlorab mladoletnih oseb s strani klerikov, članov redovnih skupnosti in drugih cerkvenih delavcev v Cerkvi na Slovenskem*.

Dejavnost Ekspertne skupine, pogosta vprašanja in odgovori, dodatni viri in literatura ter podrobnejše informacije o zaščiti otrok v Cerkvi v Sloveniji so dostopni na spletni strani SŠK: <http://katoliska-cerkev.si/zascita-otrok-v-cerkvi-na-slovenskem>.

10 Dobrodelnost v Cerkvi v Sloveniji

Slovenski verniki na različne načine podpirajo dobrodelno dejavnost Cerkve. Vsem najbolj znano delovanje Karitas še zdaleč ni edina oblika dobrodelnosti. Poleg številnih manjših društev in organizacij, ki v lokalnem okolju na prepoznaven in učinkovit način uresničujejo karitativno razsežnost evangelija, Katoliška cerkev v Sloveniji podpira tudi dobrodelno dejavnost svetega očeta ter pomaga lokalnim Cerkvam v svoji bližini. Tako so katoliški verniki v Sloveniji med letoma 2010 in 2020 darovali skupaj 814.206,72 EUR za Sveto deželo. Skupni znesek darov v letih 2001–2020 znaša 1.307.184,72 EUR.

Slovenski katoličani podpirajo dobrodelne namene svetega očeta, zato se vsako leto odzovejo na povabilo za darovanje za Petrov novčič, ki je starodavna nabirka vernikov za naslednika apostola Petra. Leta 2020 so Slovenci v ta namen zbrali 12.012,86 EUR, v desetletju 2010–2020 pa 585.809,10 EUR.

Leta 2020 so slovenski škofje za potrebe Svetega sedeža namenili 22.100,00 EUR. Nabirko opredeljuje kan. 1271 ZCP.

Vedno več slovenskih katoličanov je vključenih v župnijske ali škofijske dobrodelne organizacije in društva, kot so Vincencijeva zveza dobrote, Vera in luč ipd. Podatki v tabeli so za škofije Celje, Koper, Murska Sobota in Novo mesto ter za ljubljansko nadškofijo.

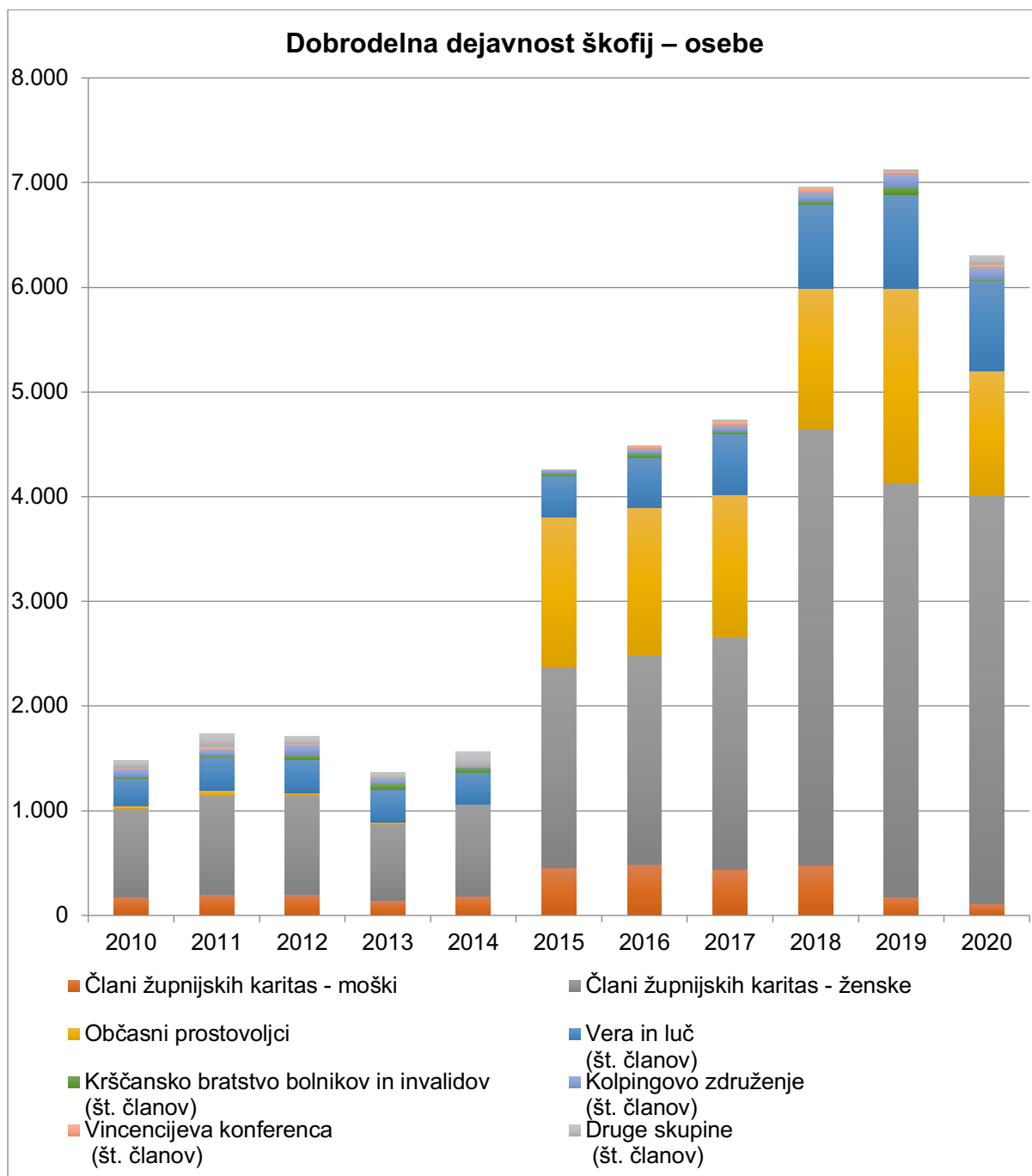
Nenehno povečevanje števila prostovoljcev, sodelavcev ter varovancev oziroma prejemnikov pomoči, vključenih v dobrodelno dejavnost škofij, dokazuje, da ljudje v Cerkvi prepoznavajo učinkovito okolje za pomoč najrevnejšim in zapostavljenim.

V primerjavi z letom 2019 v letu 2020 opazimo znižanje števila prostovoljcev in drugih oseb, ki so vključene v dobrodelne dejavnosti Cerkve v Sloveniji za 11,62 %.

Število oseb, vključenih v dobrodelno delovanje na škofijski in župnijski ravni (podatki zajemajo škofije Celje, Koper, Murska Sobota, Novo mesto in nadškofijo Ljubljana)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Člani župnijskih karitas – moški	178	199	197	139	183	452	491	441	477	172	108
Člani župnijskih karitas – ženske	844	947	956	734	878	1.916	1.995	2.213	2.370	3.956	3.901
Občasni prostovoljci	20	48	20	20	0	1.436	1.409	1.368	1.335	1.862	1.191
Vera in luč (št. članov)	267	317	319	309	303	393	475	578	515	897	860
Krščansko bratstvo bolnikov in invalidov (št. članov)	16	17	36	54	46	27	41	25	32	75	13
Kolpingovo združenje (št. članov)	74	56	98	48	14	33	44	54	53	119	112

Vincencijeva konferenca (št. članov)	10	27	10	0	0	7	41	46	47	36	37
Druge skupine (št. članov)	79	136	82	73	147	0	0	19	0	18	84
Skupaj	1.488	1.747	1.718	1.377	1.571	4.264	4.496	4.744	4.829	7.135	6.306

10.1 Petrov novčič – dar krajevnih Cerkev svetemu očetu

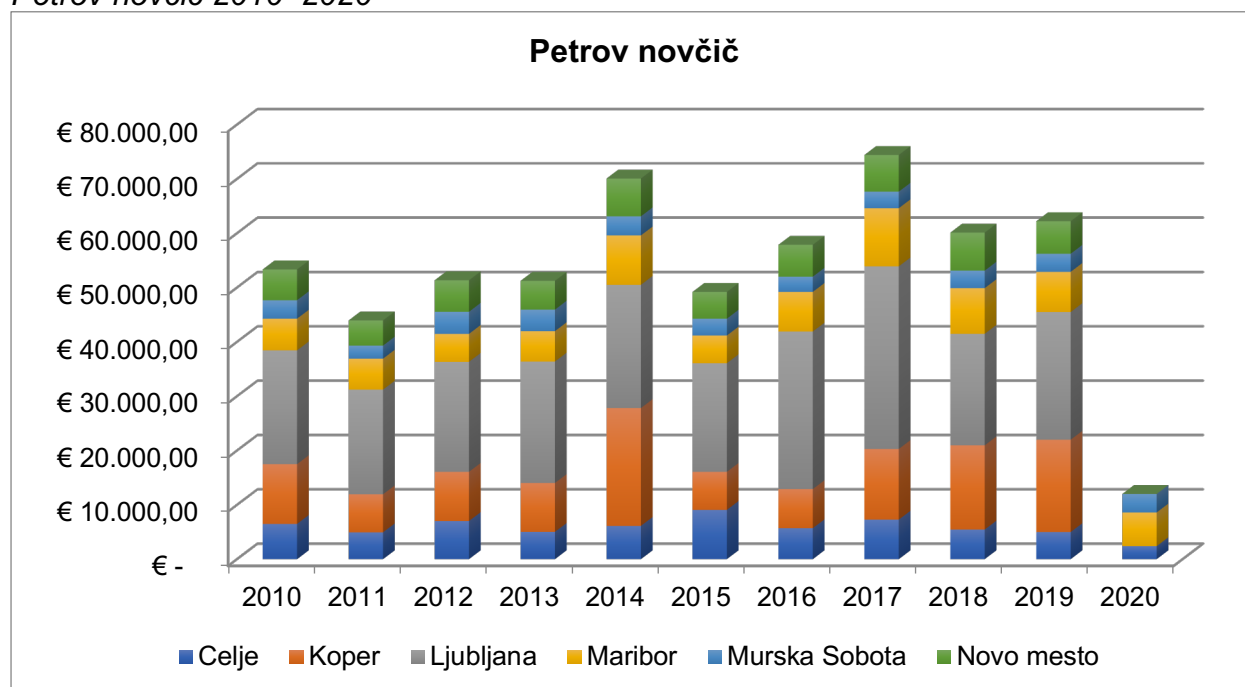
Slovenski verniki vsako leto 29. junija, na praznik svetih apostolov Petra in Pavla, darujejo »Petrov novčič«, dar, namenjen dobroti svetega očeta. Dar krajevnih Cerkev svetemu očetu je starodavna nabirka Cerkev za naslednika apostola Petra, s katero podpira karitativna dela v najšibkejših predelih Katoliške cerkve. V obdobju 2010–2020 je Cerkev v Sloveniji v ta namen zbrala 585.809,10 EUR (povprečno 53.255,37 na leto) ter leta 2016 še dodatnih 158.914,24 EUR za Ukrajino. Slovenski verniki so leta 2015 priskočili na pomoč prizadetim v poplavah na Balkanu z nabirko, s katero so zbrali 645.880,72 EUR. Slovenski katoličani so v letih 2000–2001 z različnimi nabirkami in nameni darovali za potrebe vesoljne Cerkve 2.947.248,79 EUR.

V letu 2020 je nabirka zaradi izrednih razmer, ki jih je povzročila epidemija, potekala 4. oktobra, na god sv. Frančiška Asiškega.¹²²

Dar krajevnih Cerkev svetemu očetu – Petrov novčič (v evrih)

Škofija	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Celje	6.500,00	4.951,00	7.025,78	5.032,53	6.130,00	9.078,00	5.712,00	7.288,00	5.466,35	5.000,00	2.400,00
Koper	11.000,00	7.000,00	9.060,00	9.000,00	21.700,00	7.000,00	7.200,00	13.000,00	15.500,00	17.000,00	0,00
Ljubljana	20.945,54	19.270,39	20.247,51	22.351,86	22.672,09	20.000,00	29.000,00	33.620,45	20.530,09	23.500,00	0,00
Maribor	5.833,52	5.698,88	5.145,48	5.600,00	9.100,00	5.100,00	7.300,00	10.700,00	8.400,00	7.400,00	6.200,00
Murska Sobota	3.400,00	2.400,00	4.071,74	3.957,61	3.518,02	3.098,46	2.799,13	3.049,19	3.228,21	3.331,93	3.412,86
Novo mesto	5.666,00	4.636,60	5.794,56	5.298,00	6.952,38	4.926,90	5.870,11	6.747,60	7.000,00	5.990,33	0,00
Skupaj:	53.345,06	43.956,87	51.345,07	51.240,00	70.072,49	49.203,36	57.881,24	74.405,24	60.124,65	62.222,26	12.012,86

Petrov novčič 2010–2020

122 Prim. <https://katoliska-cerkev.si/nabirka-petrov-novcic-je-prestavljena-na-4-oktober>, pridobljeno 3. septembra 2021.

10.2 Nabirka velikega petka za Sveto deželo

Vsako leto na veliki petek poteka tradicionalna nabirka za Sveto deželo. Kristjani po vsem svetu na ta dan darujejo za brate in sestre, ki živijo na območju Svete dežele, v krajih, kjer je živel in deloval naš Gospod Jezus Kristus. Z nabirko se tudi na konkretni materialni ravni ohranja močna vez med kristjani po svetu in svetimi kraji. Sredstva, zbrana po posameznih župnijah, so posredovana Kustodiji Svete dežele, ki jih vložijo v vzdrževanje teh krajev ali jih namenijo za lokalne kristjane. Ta nabirka še danes predstavlja poglobitni vir za preživetje kristjanov v Sveti deželi in za vzdrževanje izjemne duhovne in sakralne kulturne dediščine.

Nabirko zato določajo posebne papeške uredbe, ki jo opredeljujejo kot prednostno dodelitev (*in primis*) frančiškanski kustodiji. Zadolžena je za vzdrževanje svetišč na svetih krajih in za pastoralne, vzgojne, skrbstvene, zdravstvene in socialne ustanove, ki omogočajo življenje v župnijah in v raznih drugih cerkvenih telesih, da bi žive in dejavne skupnosti vse bolj uresničevale evangeljsko varstvo.

Zbrana denarna sredstva so namenjena za dokončanje nujno potrebnih obnovitvenih del: na primer za obnovo na strehi bazilike rojstva v Betlehemu; za večletno podporo pri izgradnji stanovanj za mlade družine, da bi ostale v Sveti deželi. Sredstva so namenjena tudi za bogato razvejano šolsko dejavnost, še posebej po župnijah, kar omogoča kakovostno šolanje, ki ga cenijo tudi na ekumenskem in medverskem področju.

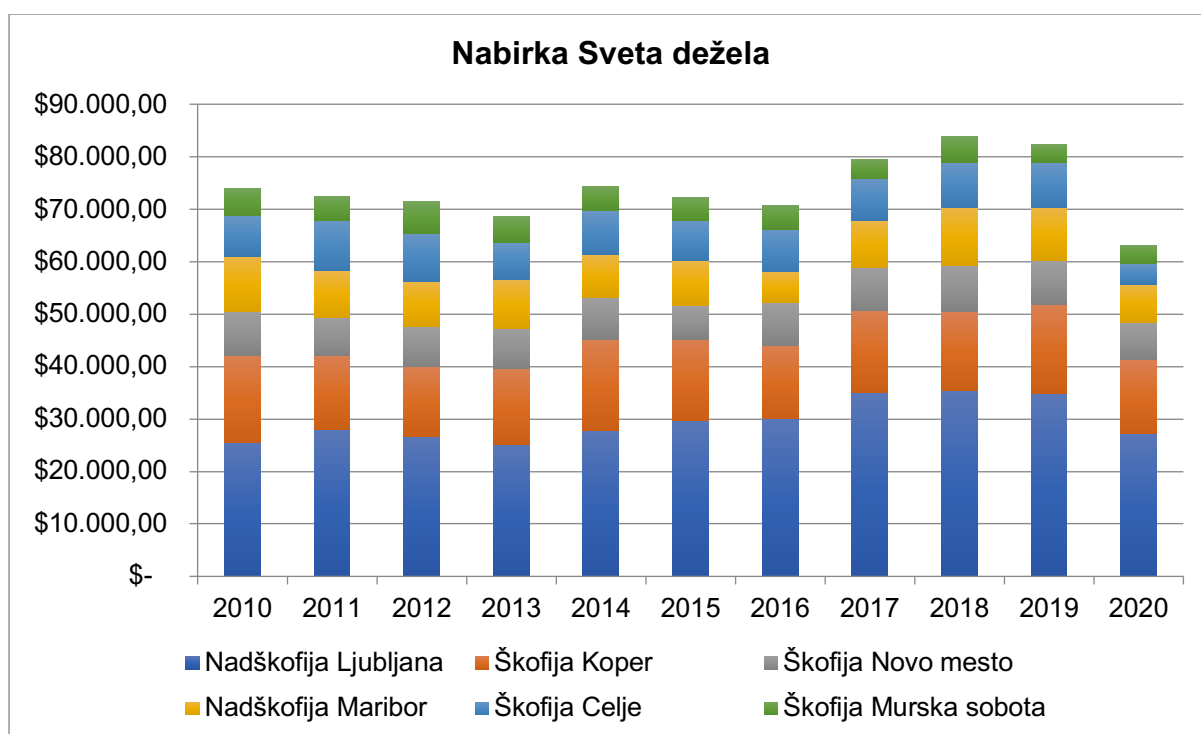
V letu 2021 je tradicionalna nabirka za Sveto deželo (*Collecta pro Terra Sancta*) v Katoliški cerkvi v Sloveniji zaradi epidemije covid-19 potekala 12. septembra, na praznik povišanja svetega Križa. Slovenski škofje so ta datum določili na 123. redni seji SŠK, ki je potekala 3. maja 2021, saj zaradi epidemije nabirke ni bilo na veliki petek, 2. aprila 2021, kot v običajnih razmerah.

Slovenski katoličani so v letih 2001–2020 v ta namen darovali 1.307.184,71 USD.

Nabirka velikega petka slovenskih katoličanov za Sveto deželo.

Leto	Nadškofija Ljubljana	Škofija Koper	Škofija Novo mesto	Nadškofija Maribor	Škofija Celje	Škofija Murska sobota	SKUPAJ
2001	17.873,00 \$	5.343,00 \$	/	9.400,00 \$	/	/	32.616,00 \$
2002	22.150,00 \$	7.110,00 \$	/	10.655,00 \$	/	/	39.915,00 \$
2003	25.600,00 \$	15.600,00 \$	/	8.347,00 \$	/	/	49.547,00 \$
2004	26.500,00 \$	8.680,00 \$	/	16.150,00 \$	/	/	51.330,00 \$
2005	26.000,00 \$	9.750,00 \$	/	12.500,00 \$	/	/	48.250,00 \$
2006	30.000,00 \$	10.900,00 \$	/	31.734,00 \$	/	/	72.634,00 \$
2007	24.500,00 \$	11.000,00 \$	6.200,00 \$	9.900,00 \$	7.200,00 \$	n. p.	58.800,00 \$
2008	25.324,00 \$	12.900,00 \$	6.589,00 \$	9.656,00 \$	8.376,00 \$	4.578,00 \$	67.423,00 \$
2009	25.914,00 \$	13.837,00 \$	6.758,00 \$	10.697,00 \$	10.669,00 \$	4.588,00 \$	72.463,00 \$
2010	25.572,62 \$	16.569,00 \$	8.285,86 \$	10.627,63 \$	7.660,00 \$	5.464,35 \$	74.179,46 \$
2011	28.029,68 \$	14.000,00 \$	7.259,57 \$	8.926,00 \$	9.650,00 \$	4.747,85 \$	72.613,10 \$

2012	26.592,22 \$	13.350,00 \$	7.654,79 \$	8.703,82 \$	9.123,77 \$	6.061,54 \$	71.486,14 \$
2013	25.135,00 \$	14.400,00 \$	7.751,20 \$	9.291,90 \$	7.050,00 \$	5.169,80 \$	68.797,90 \$
2014	27.725,82 \$	17.500,00 \$	7.965,13 \$	8.100,00 \$	8.508,00 \$	4.764,00 \$	74.562,95 \$
2015	29.625,65 \$	15.600,00 \$	6.358,60 \$	8.700,00 \$	7.490,00 \$	4.587,96 \$	72.362,21 \$
2016	30.000,00 €	14.100,00 €	8.082,53 €	6.000,00 €	8.009,13 €	4.661,41 €	70.853,07 €
2017	35.000,00 €	15.700,00 €	8.179,17 €	8.900,00 €	8.071,00 €	3.766,70 €	79.616,87 €
2018	35.432,00 €	15.000,00 €	8.871,52 €	11.000,00 €	8.550,00 €	5.219,40 €	84.072,92 €
2019	34.785,38 €	17.000,00 €	8.486,97 €	10.000,00 €	8.620,71 €	3.526,75 €	82.419,81 €
2020	27.278,29 €	14.000,00 €	7.200,00 €	7.200,00 €	4.000,00 €	3.564,00 €	63.242,29 €

11 Cerkev v Sloveniji in misijoni – predstavitev MSS¹²³

Misijonsko središče Slovenije (MSS)

Ravnatelj MSS, ravnatelj Papeških misijonskih družb za Slovenijo in narodni voditelj za misijone: Matjaž Križnar

Misijonsko središče Slovenije

Kristanova ulica 1, 1000 Ljubljana

Tel.: 01 300 59 50

E-pošta: missio@rkc.si

Spletna stran: www.missio.si

FB-profil: <https://www.facebook.com/missio.si/>

Youtube kanal: Misijonsko središče Slovenije

11.1 Zgodovina misijonov na Slovenskem in Misijonskega središča Slovenije

Misijonsko središče Slovenije (prej Misijonska pisarna) v današnji obliki deluje od leta 1991. Seveda ima misijonsko delovanje Cerkve na slovenskih tleh veliko daljšo in presenetljivo bogato tradicijo, zato je povzetek, ki sledi, zgolj njen kratek oris.

11.1.1 Starejša zgodovina

Po doslej zbranih podatkih Misijonskega središča Slovenije je skupno število misijonarjev slovenskega rodu od prve omembe v pisnih virih do danes 685 (skupaj duhovniki, redovniki, redovnice in laiki). Za prvega velja frančiškan p. Odorik Mattiuzzi iz Pordenona, ki je kot misijonar na Kitajsko odšel leta 1314. Frančiškan p. Antonio Elio, sprva škof v Pulju in v Kopru, je odšel v misijone v Jeruzalem leta 1558 in bil še istega leta izbran za jeruzalemskega patriarha.

Načrtno misijonsko delo se je med Slovenci razvilo v 17. in 18. stoletju kot sad katoliške obnove po tridentinskem koncilu in po zaslugi misijonske dejavnosti redovnih skupnosti, zlasti kapucinov, frančiškanov in jezuitov, večinoma kot del avstrijskih ali italijanskih provinc. V 17. stoletju smo dobili mučenca p. Janeza Mesarja, enega izmed jezuitskih misijonarjev, mučencev v Tonkingu (severni Vietnam). Izstopajo še jezuit p. Marko Anton Kapus iz Kamne Gorice (Mehika in Kalifornija, umrl 1717), jezuit p. Volbenk Inocenc Erberg iz Ljubljane (jezuitske redukcije v Južni Ameriki, umrl 1763), jezuit p. Ignac Cirheimb iz Hmeljnika (jezuitske redukcije v Južni Ameriki, rojen 1703), jezuit p. Bernard Distel iz Vipave (Kitajska, Peking, umrl 1660, s sobratom je odkril kopensko pot iz Kitajske v Evropo) in jezuit p. Avguštin Hallerstein iz Mengša (Macao in Kitajska, pekinški dvor, dvorni astronom in matematik, umrl 1774).

Misijonsko delovanje med Slovenci se je vnovič razvilo po letu 1830, ko je odšel med severnoameriške Indijance Friderik Irenej Baraga iz Male vasi pri Dobrniču. Njegovemu zgledu je sledil tudi Ignacij Knoblehar, ki je bil deset let v Sudanu. Škof bl. Anton Martin Slomšek je vernike in duhovnike pogosto vnemal za misijone. Številni

¹²³ Vir podatkov je *Misijonsko središče Slovenije*; odgovarja ravnatelj Matjaž Križnar.

slovenski misijonarji, pravi junaki vere, so takrat delovali po vsem svetu: na primer v Braziliji (kapucin br. Janez Madon iz Podlake), na Kitajskem (salezijanca Jožef Kerec in Božji služabnik Andrej Majcen, ki je nato odšel v Vietnam), v indijski Bengaliji (skupina slovenskih jezuitov), na Tajskem (uršulinki Rafaela Vurnik in Ksaverija Pirc), v Srednji in Južni Ameriki, kjer zlasti izstopajo: misijonar Ernest Saksida (Brazilija, Pantanal, kjer je zgradil celo mesto), kapucin p. Andrej Božič (37 let misijonar na področju reke Amazonke v Braziliji), mariborske šolske sestre (v Paragvaju so zaslužne za prvo knjigo plemena Čulupi v domačem jeziku). V letih, ko ni bilo novih misijonarjev (konec 18. in v začetku 19. stoletja), so duhovniki in verniki z nabirkami podpirali obstoječe misijone.

11.1.2 Misijonske podporne družbe

Posebnost 19. stoletja so bile tudi misijonske družbe, ki so nastale v podporo slovenskim misijonarjem, saj ti ne morejo uspešno delovati brez domače podpore. Leta 1829 je bila na Dunaju ustanovljena Leopoldinina ustanova za podpiranje severnoameriških misijonov, znana po svojem članu Frideriku Baragi, ki je pozneje ustanovil Jožefovo družbo za denarno podporo indijanskim misijonom. Na Dunaju je leta 1852 ustanovljena tudi Marijina družba v podporo srednjeafriških misijonov, ki je pomagala Ignaciju Knobleharju v Sudanu. V Sloveniji je leta 1870 začela delovati misijonska družba Dejanje svetega detinstva za reševanje življenj ubogih otrok in njihovo krščansko vzgojo. Ta je leta 1923 imela po slovenskih župnijah že okoli 100 podružnic. Družba za širjenje vere je povezovala mladino po dvanajstem letu starosti; leta 1926 je imela v Sloveniji že več kot 15.000 članov. V Ljubljani je bila leta 1905 ustanovljena slovenska podružnica Družbe sv. Petra Klaverja za dekleta, ki je podpirala afriške misijone s prostovoljnim delom v domačem okolju. Ustanovila je tudi Otroško zvezo za Afriko, izdajala svoj list in koledarje. Serafska mašna družba za podporo kapucinskih misijonov se je na Slovenskem širila od leta 1909.

V času Kraljevine SHS je Jugoslovanska škofovska konferenca spodbudila, da se po škofijah ustanovijo duhovniške misijonske zveze. Tako je leta 1924 nastala Slovenska duhovniška misijonska zveza za bogoslovce in duhovnike; leta 1929 je štela že 1.076 članov iz ljubljanske in mariborske škofije. Leta 1930 so v Chicagu ustanovili Baragovo zvezo, v Sloveniji pa Baragovo zvezo za vzgojo misijonark (Baragove sestre).

Misijonski poklici so v 19. stoletju cveteli zlasti med jezuiti, ki so odhajali v Bengalijo, med lazaristi in šolskimi sestrami (Kitajska), salezijanci (Indija in Daljni vzhod), uršulinkami (Siam) in frančiškankami Marijinimi misijonarkami (različni konci sveta).

11.1.3 Prvo slovensko misijonišče

Leta 1916 je v Ljubljani nastala Misijonska mašna družba, ki je zbirala prispevke za maše v podporo misijonarjem. Leta 1917 je bila ustanovljena Misijonska mašna zveza, ki je imela namen čim prej ustanoviti vseslovenski zavod za vzgojo misijonarjev. Leto pozneje, po prvem slovenskem misijonskem zborovanju 3. aprila 1918, je krščansko društvo Dobrodelnost z zbranimi sredstvi kupilo graščino barona Alfonza Wurzbacha Tannenberga v Grobljah pri Domžalah. V stavbi so leta 1920 lazaristi ustanovili prvo slovensko Misijonišče za šolanje nove generacije misijonarjev. Tam je bilo od

misijonske nedelje leta 1923 naprej uredništvo lista *Katoliški misijoni* in *Misijonskega koledarja*. 1. novembra 1929 je v Misijonišču začela delovati misijonska tiskarna. Lazaristi so v njem izvajali tudi številne dejavnosti za misijone. Organizirali so vseslovenski misijonski kongres (13.–20. junij 1937), ki se ga je udeležilo približno 6.000 ljudi in je bil pomemben mejnik v razvoju misijonske zavesti med Slovenci.

Stavbo v Grobljah so ob začetku druge svetovne vojne zaplenili nacisti in uničili vse, kar je bilo v njej, po vojni pa jo je nacionalizirala komunistična oblast. Zavod Misijonišče je bil ukinjen leta 1948, vendar so njegove dejavnosti slovenski izseljenski lazaristi prenesli v Lanus pri Buenos Airesu v Slovensko vas; poimenovali so ga Baragovo misijonišče. Postalo je središče slovenske izseljenske misijonske dejavnosti. Tam je bil ustanovljen tudi Misijonski zavod, iz katerega je izšla vrsta znanih slovenskih misijonarjev: Franc Buh, Pedro Opeka, Jože Adamič, Tomaž Mavrič in drugi. Od aprila 1948 pa vse do leta 1987 so nadaljevali izdajanje lista *Katoliški misijoni*.

11.1.4 Odprtje misijonske pisarne

Za načrten razvoj misijonske dejavnosti si je od dvajsetih let 20. stoletja najbolj prizadeval duhovnik dr. Lambert Ehrlich. Med drugim je napisal 31 misijonskih brošur in ustanovil Škofijsko misijonsko pisarno v Ljubljani. Vodil jo je lazarist Ladislav Lenček. V njej je delovala Družba za širjenje vere, ki jo je ustanovil ljubljanski škof Anton Bonaventura Jeglič. Na Ehrlichovo pobudo sta v Ljubljani začeli delovati tudi Duhovniška misijonska zveza ter Družba apostola Petra za misijonsko vzgojo domače duhovščine in bogoslovcev. Na Teološki fakulteti je Ehrlich leta 1922 uvedel in predaval novo teološko disciplino, misiologijo. Pri tem delu ga je nasledil dr. Vilko Fajdiga. Leta 1928 je Ehrlich v Slovenijo vpeljal obhajanje misijonske nedelje.

11.1.5 Misijonske razstave, muzeji, praznovanja

Med takratnimi načini širjenja misijonske zavesti so bile tudi razstave. Ehrlich je leta 1923 v Narodnem muzeju ob petem katoliškem shodu pripravil misijonsko razstavo s predmeti katoliških misijonarjev, ki so jo nato preselili v prostore ljubljanske misijonske knjižnice na Taboru. Leta 1930 so ob mednarodnem akademskem misijonskem kongresu na ljubljanskem sejmišču pripravili misijonsko razstavo. Leta 1933 je bil ob šentjakovski cerkvi v Ljubljani odprt Indijski misijonski muzej z eksponati jezuitskih misijonarjev iz Bengalije. Leta 1931 so organizirali prvo potujočo misijonsko razstavo v 38 krajih ljubljanske škofije. Vse te zbirke je po drugi svetovni vojni prevzel Slovenski etnografski muzej.

11.1.6 Pomembnejši dogodki med svetovnima vojnama

Med prvo in drugo svetovno vojno je bila misijonska dejavnost na Slovenskem izjemno pestra, zato bomo omenili samo nekaj pomembnejših dogodkov:

1923: Peti slovenski katoliški shod je imel tudi odsek za misijone, ki je začel delovati 26. avgusta v cerkvi srca Jezusovega. 27. avgusta je bilo v dvorani deželnega

- muzeja misijonsko zborovanje, na katerem je lazarist Andrej Tumpej napovedal začetek izhajanja osrednjega slovenskega misijonskega lista *Katoliški misijoni*.
- 1924: Od 6. do 7. januarja je v Ljubljani potekal misijonski tečaj z 12 predavanji.
- 1926: 1. julija so v Celju pripravili misijonski dan, na katerem je škof Andrej Karlin posvetil člane *Unio Cleri*.
- 1928: *Unio Cleri* je od 23. do 27. julija pripravil prvi akademski misijonski tečaj ob Bohinjskem jezeru in na Svetih Višarjah.
- 1929: Od 17. do 20. julija je dr. Ehrlich organiziral drugi akademski misijonski tečaj za Jugoslavijo na Plitvicah (s temami o islamu in novoustanovljenih papeških misijonskih družbah).
- 1930: Od 6. do 11. septembra je bil v Ljubljani v dvorani hotela Union mednarodni akademski misijonski kongres v organizaciji vatikanskega mednarodnega misijonskega centra CIAM pod pokroviteljstvom nuncija Pelegrinettija in zagrebškega nadškofa dr. Anteja Bauerja; spremljala ga je misijonska razstava v prostorih sejma.
- 1932: Tretji akademski misijonski tečaj je potekal od 29. do 30. junija v Krapini.
- 1934: Četrty akademski misijonski tečaj je potekal od 27. do 29. junija v Grobljah.
- 1937: Ob 100. obletnici Baragove vrnitve v domovino je Misijonišče organiziralo misijonski teden in misijonski kongres v Grobljah.
- 1940: Slovenska *Unio Cleri* je 28. in 29. marca organizirala misijonski tečaj za bogoslovce (slovenske in hrvaške) na Trsatu.

11.1.7 Misijoni med drugo svetovno vojno

Med vojno vihro je bilo misijonsko delovanje onemogočeno, sprva s strani nemških nacistov, ki so zaplenili Misijonišče v Grobljah in uničili vse gradivo, vendar vojna ni zavrla misijonske dejavnosti. Leta 1942 je Misijonski pisarni pod vodstvom Ladislava Lenčka uspelo pripraviti večdnevni misijonski tečaj za duhovnike v Ljubljani na Taboru pod vodstvom škofa Gregorija Rožmana. Udeležilo se ga je 60 duhovnikov.

Dr. Lamberta Ehrlicha, ki je bil do takrat motor in srce misijonske dejavnosti na Slovenskem, so komunisti umorili 26. maja 1942 na Streliški ulici v Ljubljani. Njegovo vlogo so prevzeli predvsem dr. Vilko Fajdiga, Franc Mikuž in Ladislav Lenček.

Kljub hudim časom je ljubljanski škof Gregorij Rožman 12. aprila 1943 ustanovil Škofijski misijonski svet za koordinacijo vseh misijonskih zadev, 13. oktobra 1943 pa Misijonsko dijaško zvezo, glavno nosilko misijonske vzgoje dijakov in študentov. Ta je pripravila študijski misijonski tečaj, posebej za fante in dekleta.

11.1.8 Povojno obdobje

Po drugi svetovni vojni in nastopu totalitarnega režima ni bilo mogoče organizirati misijonskih tečajev ali kongresov, zato so se številni slovenski duhovniki in misijonsko zavzeti ljudje umaknili v begunstvo. V begunskem taborišču za Slovence Senegalija blizu Ancone v Italiji so v letih 1946 in 1947 priredili misijonski tečaj, ki se ga je udeležilo več sto mlajših taboriščnikov.

Po vojni je izstopala slovenska izseljenska skupnost v Argentini, kjer so slovenski lazaristi ustanovili že omenjeno Baragovo misijonišče in v njegovem sklopu leta 1959 Misijonski zavod. Tam je bilo ob prvem slovenskem izseljenskem katoliškem shodu, ki ga je vodil dr. Alojzij Odar, tudi misijonsko zborovanje.

Misijonska dejavnost se je nadaljevala tudi na avstrijskem Koroškem, kjer se je pozneje razvila trikraljevska koledniška akcija. Tam na misijonskem področju izstopa duhovnik dr. Jože Kopeinig. Dušnopastirski urad krške škofije je v osemdesetih letih kot prilogo *Nedelje* začel izdajati *Misijonski list*.

11.1.9 Prvi narodni voditelj misijonov

Papeška misijonska družba, osrednja ustanova Svetega sedeža za misijone, ki je delovala v okviru Kongregacije za evangelizacijo narodov (nekdanje Kongregacije za širjenje vere), je z dekretom dne 14. decembra 1965¹²⁴ imenovala prvega narodnega ravnatelja Papeških misijonskih družb za Slovenijo, prelata msgr. dr. Vilka Fajdigo. Kmalu je bil ustanovljen Medškofijski misijonski odbor (MMO), vsaka škofija je dobila svoj škofijski misijonski odbor s posebnim škofijskim animatorjem za misijone. Fajdigo so na mestu narodnega voditelja misijonov nasledili duhovniki: msgr. Franc Mikuž, lazarist Jože Planinšek (od leta 1990), lazarist dr. Drago K. Ocvirk, g. Stane Kerin in g. Matjaž Križnar (škofijska duhovnika).

11.1.10 Časi popuščanja režima

V sedemdesetih letih 20. stoletja smo priča novemu razcvetu misijonske odprtosti. Že pred tem obdobjem je v ljubljanskem bogoslovnem semenišču deloval misijonski krožek. V misijone so začeli odhajati številni duhovniki iz slovenskih škofij, prav tako laiški misijonarji. List *Katoliški misijoni* je še naprej izhajal v Argentini (do leta 1987), urejal ga je lazarist Ladislav Lenček. Na Teološki fakulteti je misiologijo predaval dr. Franc Rode, za njim dr. Drago Ocvirk in p. Mari Jože Osredkar OFM, v Mariboru pa dr. Rafko Vodeb. Vsako leto so pripravili misijonske študijske dneve, ki se jih je udeležilo veliko število udeležencev. Letna srečanja z misijonarji so po sklepu MMO stalnica od leta 1975. 1. oktobra 1972 je v pritličju Alojzijevišča začela delovati Misijonsko-dobrodela pisarna Ognjišča. Ponujala je misijonska gradiva in zbirala darove za misijone, vodila pa jo je ga. Cvetka Benko. Misijonsko delo je bilo povezano z osrednjo misijonsko centralo v Sarajevu, ki je delovala v okviru takratne Jugoslovanske škofovske konference.

Pestro misijonsko dejavnost tistega časa zaznamujejo raznovrstne pobude: letne misijonske razstave, misijonski dnevi mladih, molitveni dnevi za misijone, maše ob pomembnih obletnicah misijonarjev, otroški misijonski dan (6. januarja), misijonski dan bolnikov, dan redovnic za misijone, dnevi zbranosti za misijone (v Stični), duhovniški misijonski dnevi, misijonske tombrole itd. Decembra 1989 so ministranti pri salezijancih začeli spontano oživljati koledniško akcijo. Na seji MMO 23. januarja 1991 so tudi uradno sklenili, da se v Sloveniji začne otroška trikraljevska koledniška akcija.

¹²⁴ V *Letopisu Cerkve na Slovenskem 1978* je pomotoma navedeno leto 1964 (str. 472), v knjigi *Na Misijonskih brazdah Cerkve* (str. 261) pa leto 1973.

11.1.11 Misijonski tisk in *Misijonska obzorja*

Že v preteklosti so v slovenščini izhajala nekatera misijonska glasila. Družba sv. Petra Klaverja za afriške misijone je izdajala glasila *Zamorček*, *Odmev iz Afrike*, *Klaverjev koledar* (za odrasle) in *Misijonski koledar* (za mladino). Salezijanci so po letu 1901 v Gorici izdajali *Cvetje z vrtov sv. Frančiška*, v katerem so objavljali misijonska poročila iz Kitajske. Slovenska duhovniška misijonska zveza je izdajala glasilo *Lux Mundi* in knjižno zbirko. Družba za širjenje vere pa je enkrat na leto izdala *Poročilo o dohodkih in izdatkih* te papeške ustanove. Jezuiti so v Ljubljani zasnovali glasilo *Bengalski misijonar* (1933–1941) in knjižno zbirko *Indijska knjižnica* z 22 naslovi. Izhajal je še *Misijonski koledar*.

Kljub temu se je že v 19. stoletju močno čutilo pomanjkanje osrednjega vseslovenskega misijonskega lista. Prvo takšno glasilo so bili *Katoliški misijoni*. Začeli so izhajati na misijonsko nedeljo leta 1923 pri lazaristih v Misijonišču v Grobljah. Bili so tudi uradno glasilo Papeških misijonskih družb za Slovenijo. Objavljali so pisma misijonarjev in poročila o življenju in delu v njihovih misijonskih področjih. V Grobljah so izdajali še *Misijonski koledar* in prilogo *Tuji svet*. Po nemški zasedbi Misijonišča leta 1942 so *Katoliški misijoni* tri leta izhajali v Ljubljani, nekaj časa v Rimu z imenom *Begunski katoliški misijoni*, nato pa v Argentini v Slovenski vasi v Lanusu pri Buenos Airesu (od aprila 1948 do leta 1987).

Tednik *Družina* je od 24. januarja 1982 do 22. februarja 1987 kot odgovor na pomanjkanje misijonskega časopisa objavljala misijonsko rubriko *Misijonska obzorja* (poimenoval jo je prelat dr. Vilko Fajdiga), že prej pa članke o naših misijonarjih. Na avstrijskem Koroškem je krška škofija kot prilogo svojega verskega lista *Nedelja* izdajala *Misijonski list*.

Na vseslovenskem misijonskem simpoziju v Tinjah (7.–10. oktober 1986) je bila navzoča želja, da bi *Katoliške misijone* iz Argentine prenesli nazaj v Slovenijo. Na koncu so sklenili, da bodo pripravili vse potrebno za izdajo novega vseslovenskega misijonskega lista. Ta naj bi povezoval vse Slovence, doma in po svetu, ki si prizadevajo za misijone. Tako so nastala *Misijonska obzorja*, ki izhajajo od marca 1987. Do konca 1987 kot dvomesečna priloga *Družine* (prvič v Družini št. 13, 29. marca 1987, nekaj časa tudi *Nedelje*), od 1988 kot samostojna revija s svojimi naročniki.¹²⁵

11.1.12 Drugi vseslovenski simpozij v Tinjah leta 1986

V Rimu je papeški zavod Slovenik oktobra 1981 organiziral prvi slovenski misijonski simpozij pod vodstvom dr. Vilka Fajdige. Od 7. do 10. oktobra 1986 je drugi slovenski misijonski simpozij na temo *Mladi in misijoni* potekal v Tinjah na Koroškem. Še posebej je pomemben, ker predstavlja mejnik v razvoju misijonskega duha na Slovenskem. Predavali so: dr. Ocvirk (*O Kristusu med krščanskimi in nekrščanskimi izročili*), dr. Snój (*Vrednote sodobne mladine*), dr. Sodja (*Praktično oblikovanje misijonskih poklicev*) in dr. Jezernik (sinteza vseh predavanj). Zbrali so se animatorji misijonskega dela s

¹²⁵ *Družina* 1987, št. 49–50, str. 4.

Koroškega, iz Trsta, Gorice, Rima, Nemčije, Kanade, ZDA in Argentine. Iz Slovenije so bili navzoči glavni nosilci misijonskih dejavnosti: lazarist Franc Sodja, lazarist Ladislav Lenček in narodni ravnatelj za misijone Franc Mikuž. Na simpoziju so sprejeli pomembna sklepa: ustanoviti slovensko organizacijo MIVA in vseslovenski misijonski časopis *Misijonska obzorja*.

11.1.13 MIVA Slovenija

Slovenska MIVA je sad vseslovenskega misijonskega simpozija v Tinjah. Mednarodno pobudo MIVA je 27. aprila 1927 v Kölnu ustanovil p. Paul Schulte, nemški misijonar v Namibiji iz reda oblatov Brezmadežne. Povod je bila smrt njegovega prijatelja misijonarja zaradi malarije. Zagotovo bi preživel, če bi bilo na voljo vozilo, ki bi ga hitreje pripeljalo v bolnišnico. To ga je spodbudilo, da je začel akcijo MIVA (*Missions Verkehrs Arbeitsgemeinschaft*, po slovensko *Misijonska Vozniška Akcija*). P. Paul je bil v prvi svetovni vojni vojaški pilot. Veliko je delal za misijone med Inuiti (Eskimi). Iz Nemčije se je akcija najprej razširila v Avstrijo, uradno po sklepu Avstrijske škofovske konference leta 1949. Idejni pobudnik je bil laik in družinski oče Karel Kumpfmüller. Delo je začel na svojem domu v kraju Stadl-Paura v Zgornji Avstriji, kjer je še danes njen sedež, vodi pa jo njegov sin.

V letu 1986 je v Tinjah na avstrijskem Koroškem na vseslovenskem misijonskem simpoziju »virus dobrote« okužil tudi Slovenijo in leta 1987 je MIVA Slovenija začela svoj plemeniti pohod, ki ga ni ustavil niti režim. Za njenega ravnatelja je bil na predlog ljubljanskega nadškofa msgr. dr. Alojzija Šuštarja imenovan škofijski duhovnik Stane Kerin (sklep seje MMO 26. novembra 1986). Začeli so iz nič in akcijo širili od župnije do župnije. Prvi blagoslov misijonskega vozila v Sloveniji, ki je bil kupljen s pomočjo avstrijske MIVE, je bil 1. julija 1987 v Vrhpolju pri Vipavi pod vodstvom škofa Metoda Piriha. Prvi avtomobil, ki smo ga poslali v misijone, kupljen popolnoma v okviru slovenske MIVE, je bil blagoslovljen v Rovtah 7. oktobra 1987 za misijonarja Janka Slabeta z Madagaskarja.

Značilnost organizacij MIVA je, da delujejo samostojno na državni ravni. Med seboj se povezujejo na raznih neformalnih srečanjih in zlasti pri logistični izvedbi nakupa in dostave posameznih prevoznih sredstev. Tudi pri nas je MIVA sprva delovala kot samostojna organizacija, pozneje je prešla pod Misijonsko središče Slovenije. Leta 2017 je slovenska MIVA praznovala tridesetletnico delovanja.

11.1.14 Nov zagon po osamosvojitvi

Osamosvojitvi in demokratizaciji Slovenije je sledil nov razcvet misijonske dejavnosti Cerkev v Sloveniji. Leta 1991 je bilo v misijonih po svetu 119 misijonarjev: približno polovica duhovnikov, polovica pa redovnih bratov, redovnic in laikov. V okviru samostojne SŠK je bil ustanovljen Medškofijski misijonski svet. Po slovenskih župnijah delujejo misijonski krožki, pripravljajo se koncerti, festivali, misijonske razstave, tombole in predavanja.

11.1.15 Vseslovenski misijonski kongres 1991

Vseslovenski misijonski kongres leta 1991 je bil naslednji pomemben mejnik pri krepitvi misijonskega duha v Cerkvi v Sloveniji. Kljub dramatičnim zgodovinskim dogodkom je med 20. in 29. septembrom 1991 uspešno potekal po vsej Sloveniji. Želel je povezati tiste Slovence doma, v zamejstvu in izseljenstvu, ki jim ni vseeno, ali so ljudje v oddaljenih krajih že slišali za Kristusov evangelij ali ne, in jih povabiti, naj kljub skrbi za domovino materialno podpirajo delo naših misijonarjev in misijonark po svetu. Naslov kongresa je bil *Naša krajevna Cerkev in misijoni*.

Program je bil pester: misijonska razstava v ljubljanskih Križankah; srečanje mladih v Stični, posvečeno misijonski poklicanosti Cerkve (21. septembra); molitveni dan za misijone (23. septembra); dan, namenjen duhovnim poklicem (24. septembra); redovniški dan na Teološki fakulteti pod naslovom *Redovništvo in misijoni* (25. septembra); misijonski simpozij (26.–27. septembra) strokovna predavanja in nastopi misijonarjev; evropsko srečanje organizacije MIVA v Sloveniji (28. septembra); srečanja za otroke; mladi so izvajali misijonsko igro *Sveti eksperiment*; izšel je zbornik *Slovenska Cerkev in misijoni*. Kongres so sklenil v Mariboru s Slomškovo proslavo (29. septembra).

Delo kongresa je spremljal nadškof metropolit dr. Alojzij Šuštar. Navzoči so bili dunajski kardinal König, tržaški škof Bellomi, goriški Bommarco, vsi slovenski škofje, direktor avstrijske MIVE Franz Kumpfmüller, ministri osamosvojitvene vlade: Andrej Capuder (za kulturo), Peter Vencelj (za vzgojo in izobraževanje) in Janez Dular (za Slovence po svetu), predsednik SAZU Janez Milčinski, ljubljanski župan Jože Strgar in drugi.

11.1.16 Misijonsko središče Slovenije

Četrty sklep vseslovenskega misijonskega kongresa leta 1991 se glasi: »Misijonska pisarna v Ljubljani naj postane središče misijonske dejavnosti za vso Slovenijo; to obsega tudi tesnejše sodelovanje s posameznimi misijonskimi krožki in dejavnostmi. Prevzame naj skrb za poslovanje Sklada vseh slovenskih misijonarjev in organizirano nadaljuje njegovo poslanstvo.«¹²⁶

Tako je 18. decembra 1991 dotedanja Misijonska pisarna postala Misijonsko središče Slovenije, kot ga poznamo danes. Na ta dan je potekalo uradno odprtje z blagoslovom novih prostorov, ki ga je opravil škof Jožef Kvas (Misijonsko središče Slovenije je bilo uradno registrirano 11. oktobra 1991).

Septembra 1996 se je odprla misijonska pisarna tudi v Mariboru, kjer je delovala do leta 2015. Njen prvi voditelj je bil Anton Pačnik, nato od leta 2011 Jožef Lipovšek.

V zadnjem času potekajo ustaljene vsakoletne misijonske akcije in dogodki: Krištofova nedelja z akcijo MIVA, misijonska nedelja z nabirko, adventna akcija *Otroci za otroke*, trikralska koledniška akcija, misijonska vas, letna srečanja misijonarjev, obiski misijonarjev po župnijah, pustna sobotna iskrica Radia Ognjišče z nabirko za misijone, misijonske tombole.

¹²⁶ *Misijonska obzorja* št. 4/1991, str. 6.

Zbrana sredstva Misijonsko središče nakazuje neposredno našim misijonarjem na terenu, brez dodatnih posrednikov, ob strogem upoštevanju namena darovalcev in zakonodaje, zato uživa visoko zaupanje vseh dobrotnikov, ne samo katoličanov. Koordinatorji misijonske dejavnosti v Cerkvi v Sloveniji so Medškofijski misijonski svet, v katerem so zastopniki vseh škofij in redovnih skupnosti, Misijonsko središče Slovenije in njegov nadzorni svet pod budnim očesom škofa, pristojnega za misijone.

11.1.17 Laiški misijonarji

Laiški misijonarji so v misijone vseskozi odhajali kot pomoč misijonarjem. 22. februarja 1989 je bil na seji MMO potrjen *Pravilnik za sprejem in vzgojo laičkih misijonarjev*. Za asistentko pri vzgoji laičkih misijonarjev je bila predlagana Anica Tomažič. Na Teološki fakulteti se je ob sobotah enkrat mesečno srečeval poklicni misijonski krožek. Po osamosvojitvi so se laički misijonarji zbirali v Skupnosti slovenskih laičkih misijonarjev in izdajali glasilo *Pošlji mene* (1994–2009). V okviru skupnosti so imeli tudi priprave oziroma dvoletni tečaj za bodoče laičke misijonarje – laički misijonski poklicni krožek (LMPK), ki se je leta 2001 preimenoval v skupino *Sled*. V letu 2018 je spet nekoliko oživelo zanimanje za pripravo laičkih misijonarjev ter tudi mladih prostovoljcev na misijone za daljši čas. Priprave skupine *Sled* potekajo enkrat mesečno.

11.1.18 Misijonska molitvena zveza (MMZ)

Mnogi verniki čutijo z misijoni ali celo misijonski poklic, vendar zaradi različnih razlogov ne morejo v svet, zato so »misijonarji doma«. Zbirajo se v Misijonski molitveni zvezi, ki deluje v okviru Misijonskega središča Slovenije. Vodi jo duhovnik Jožef Lipovšek, župnik župnije Črna na Koroškem in animator za misijone v mariborski nadškofiji. MMZ je zaživela leta 1999 na pobudo g. Toneta Pačnika, nekdanjega misijonarja v Kongu. Člani se veselijo dela misijonarjev in se zavedajo, da bo njihovo delo uspešno le, če ga spremlja molitev. Zato vsak dan od ponedeljka do petka molijo desetko misijonskega rožnega venca in za misijone darujejo svoje trpljenje. Skupaj z našimi misijonarji misijonarijo od doma ali s svoje bolniške postelje. Redno srečanje MMZ po škofijah je vsako leto zadnjo nedeljo v juliju. Zveza ima trenutno nekaj manj kot 1.300 članov. Misijonski rožni venec je v petih barvah in objema naše misijonarje in njihovo delo na vseh celinah sveta: v ponedeljek molijo za Afriko, v torek za Ameriko, v sredo za Evropo, v četrtek za Avstralijo in Oceanijo, v petek za Azijo.

O prvi zamisli ustanovitelj Tone Pačnik pripoveduje: »Misel na ustanovitev Misijonske molitvene zveze se je rodila v Kongu, kjer sem bil misijonar. Nekega dne sem se napotil peš v vas daleč v gozdu, ki je zaradi težkega dostopa misijonarji niso več obiskovali. Bil sem močno utrujen. Poskušal sem moliti, pa nisem zmožel. Ves izčrpan sem ponavljal: Ljudje molijo zame, zdržal bom. Res sem prišel v vas in ljudje so me navdušeno sprejeli. Takrat sem se spomnil psalmistovih besed: »Če Gospod ne zida hiše, se zaman trudijo z njo njeni graditelji; ali Gospod ne varuje mesta, zaman čuje paznik« (Ps 127,1). Po vrnitvi v domovino leta 1999 smo ustanovili misijonsko molitveno zvezo.«

Zavetnica misijonov je sv. Terezija Deteta Jezusa. Cerkev jo je razglasila za zavetnico misijonov, četudi ni bila nikoli v misijonih. Kot karmeličanka je živela v samostanu, svoje življenje, molitve in trpljenje pa je vsak dan darovala Bogu za misijone.

Vsi smo vabljeni, da po svojih zmožnostih materialno ali duhovno podpremo delo naših misijonarjev in molimo za nove misijonske poklice.

11.1.19 Izredni misijonski mesec oktobra 2019

Papež Frančišek je na misijonsko nedeljo, 22. oktobra 2017, z dopisom prefektu Kongregacije za evangelizacijo narodov in obenem z javnim oznanilom po opoldanski molitvi Gospodovega češčenja na Trgu sv. Petra v Vatikanu oktober 2019 razglasil za izredni misijonski mesec kot poseben čas za poživitev misijonskega poslanstva celotne Cerkve.

Misijonsko središče Slovenije je s tem namenom pripravilo vrsto dejavnosti, ki so se začele v juliju 2019 in se nadaljevale tudi v letu 2020. Po škofijah oziroma krajih po Sloveniji od julija 2019 potuje misijonska razstava, s katero se želi ljudem predstaviti misijonarje in njihovo delo, z različnimi izdelki pa tudi kulturo ljudstev, kjer delujejo. Slovesno odprtje izrednega misijonskega meseca je potekalo na Svetih Višarjeh. Sveto mašo je vodil msgr. Metod Pirih, po njej pa sta sledili predavanji dr. Janeza Juhanta in g. Jožeta Kopeiniga.

V soboto, 12. oktobra 2019, je bil v Zavodu sv. Stanislava organiziran misijonski simpozij, na katerem so sodelovali dr. Mari Osredkar, p. Janez Mujdrica, dr. Blaž Jezeršek ter dr. Marko Frelj. O njihovem delu se je z osmimi (nekdanjimi in sedanjimi) misijonarji pogovarjala s. Hermina Nemšak.

11.2 Poslanstvo in cilji Misijonskega središča Slovenije (MSS)

Poslanstvo in cilji delovanja MSS so opredeljeni v *Statutu MSS*, ki ga potrjuje SŠK, narejen pa je v skladu s *Statutom Papeških misijonskih družb*, uradne ustanove Svetega sedeža za misijonsko področje, ki deluje v okviru Kongregacije za evangelizacijo narodov.

Prvotni temelj misijonskega poslanstva je Božja beseda, povzeta v Jezusovem naročilu učencem: »Pojdite torej in naredite vse narode za moje učence, krščujte jih v ime Očeta in Sina in Svetega Duha in učite jih izpolnjevati vse, kar koli sem vam zapovedal!« (Mt 28,19-20). Na tem temelju tudi slovenski misijonarji že stoletja odhajajo na področja, kjer krajevne Cerkve še ni, se šele ustanovlja ali kjer ljudje še niso slišali za Kristusa. To je posebno misijonsko poslanstvo, ki je nadgradnja splošne misijonske poklicanosti vseh vernih.

MSS deluje v službi slovenskih misijonarjev in misijonark kot tudi njihovih občestev v misijonskih deželah. Je osrednja misijonska ustanova znotraj Cerkve v Sloveniji, ki združuje pobude za misijone. S tem omogoča razvoj misijonske zavesti in dejavnosti na krajevni in vesoljni ravni.

Poslanstvo MSS je predvsem pomoč pri oznanjevalno-pastoralnem delu v Cerkvu v Sloveniji s poudarkom na misijonski razsežnosti Cerkve. Delo, ki ga opravlja MSS, je namenjeno animaciji za širjenje evangelija v misijonskih deželah. Pri tem gre za skrb za celotnega človeka, ne samo za človekove pravice, temveč za človekovo dostojanstvo. To je razlog, zakaj je treba širiti evangelij, krepiti zavest o odrešenju vseh ljudi po Jezusu Kristusu, edinem Odrešeniku. V tem se MSS razlikuje od človekoljubnih organizacij. To konkretno pomeni, da spodbuja in podpira delo misijonarjev v misijonskih deželah, širi čut za posebno misijonsko poslanstvo Cerkve in cerkveno občestvo seznanja z misijonskim delom. Misijonarjem zagotavlja podporo iz domačega zaledja in jih tako povezuje z domovino.

MSS torej podpira pastoralno dejavnost misijonarjev. Iz nje izhaja tudi dobrodelna dejavnost, saj oznanjevalno poslanstvo prinaša sadove samo, če ga potrjuje konkretno pričevanje evangeljskega služenja: z nudenjem materialne, zdravstvene in razvojne pomoči v misijonskih deželah vsem, ne glede na versko ali nazorsko prepričanje. V tem je delovanje MSS podobno delovanju Karitas in drugih humanitarnih organizacij, s katerimi občasno sodeluje.

V domovini MSS usklajuje vseslovenske misijonske akcije in nabirke po škofijah in župnijah, skuša širiti misijonski čut v občestvu Cerkve, skozi vse leto zbira darove posameznikov in pošilja pomoč za konkretne projekte slovenskih misijonarjev, projekte Papeških misijonskih družb, projekte krajevnih Cerkva v misijonih, za osebne potrebe misijonarjev in vzdrževanje stikov z njimi. Po potrebi pripravlja laiške misijonarje za odhod v misijone. Misijonsko središče je v stiku z vsemi slovenskimi misijonarji in javnosti posreduje njihove novice, prošnje za pomoč, zahvale za prejete darove in poročila o projektih, ki jih z našimi darovi izvajajo (npr. o gradnji pastoralnih centrov, šol in vrtcov, ambulant, bolnišnic, cerkev in kapel, delavnic).

MSS sodeluje pri pripravi vsebin za osrednjo slovensko misijonsko revijo *Misijonska obzorja*, ki je leta 2017 obhajala trideseto obletnico nastanka (kot naslednica časopisa *Katoliški misijoni*, ki je najprej v Sloveniji, nato v Argentini izhajal od leta 1923). Urednik revije je lazarist Pavle Novak.

MSS je tudi predstavništvo za vse štiri Papeške misijonske družbe: Družbo za širjenje vere, Družbo svetega otroštva, Družbo svetega Petra in Papeško misijonsko zvezo. Vsaka izmed njih ima svoje področje misijonskega delovanja.

11.2.1 Temeljni dokumenti delovanja

Temelj misijonskega delovanja Cerkve je Božja Beseda – Jezus Kristus in njegov poziv, naj širimo evangelij vsem ljudem.

V cerkvenem učiteljstvu je temeljni dokument za misijone odlok II. vatikanskega koncila o misijonski dejavnosti Cerkve *Ad gentes* (1965). Sledi mu apostolska spodbuda papeža Pavla VI. *O evangelizaciji današnjega sveta (Evangelii nuntiandi, 1975)* in misijonska okrožnica papeža sv. Janeza Pavla II. *Odrešenikovo poslanstvo (Redemptoris Missio, 1991)*. Misijonsko delovanje pravno ureja *Zakonik cerkvenega prava* v različnih kanonih, za širše verno občestvo pa ga dobro povzema *Katekizem Katoliške cerkve*, zlasti v členih 849–856. Z misijoni so povezani še drugi dokumenti,

med njimi *Statut Papeških misijonskih družb*, vsakoletne papeške poslanice ob misijonski nedelji in aktualni *Statut Misijonskega središča Slovenije*, ki ga je leta 2012 potrdila SŠK.

11.2.2 Redne dejavnosti in akcije

Med dejavnostmi in akcijami Misijonskega središča so se ustalile naslednje:

- sprotna denarna podpora posameznih misijonarjev ali njihovih akcij,
- misijonska nedelja (svetovni dan misijonov),
- botrstvo za otroke v misijonih,
- adventna akcija *Otroci za otroke*,
- trikraljevska akcija kolednikov,
- akcija MIVA za misijonska vozila,
- revija *Misijonska obzorja*,
- Misijonska molitvena zveza,
- misijonska vas,
- poletna srečanja misijonarjev v domovini,
- redna komunikacija z misijonarji in objava njihovih dopisov,
- druga pomoč in posredovanje pri reševanju potreb misijonarjev.

11.2.3 Organiziranost

Osrednja inštitucija Svetega sedeža za misijone so Papeške misijonske družbe, ki v okviru Kongregacije za evangelizacijo narodov združujejo štiri misijonske ustanove in imajo svoj statut. Kongregacija na predlog SŠK za dobo petih let imenuje narodnega ravnatelja Papeških misijonskih družb za Slovenijo, ki je hkrati tudi ravnatelj MSS.

Misijonsko področje v Cerkvi v Sloveniji koordinira Medškofijski misijonski odbor (MMO), ki ga poleg pristojnega škofa za misijonsko dejavnost in ravnatelja sestavljajo škofijski animatorji za misijone, zastopnik moških redovnih skupnosti, zastopnica ženskih redovnih skupnosti, urednik *Misijonskih obzorij* in predstavnik misijonskih dejavnosti. Vsako škofija ima poleg škofijskega tudi dekanijske animatorje za misijone.

V Misijonskem središču Slovenije, ki ga vodi ravnatelj (sedanji je hkrati župnik na župniji, delo opravlja prostovoljno), so redno zaposleni štirje sodelavci. Dejavnih je tudi nekaj prostovoljcev, molivcev, botrov in zlasti nešteto dobrotnikov in podpornikov naših misijonarjev. Nad finančnim delovanjem MSS bedi nadzorni odbor, ki ga imenuje SŠK.

MSS na ravni vesoljne Cerkve sodeluje s Kongregacijo za evangelizacijo narodov in Papeškimi misijonskimi družbami ter lokalnimi Cerkvami (škofijami) po vsem svetu. V Sloveniji sodeluje s Slovenskim pastoralnim svetom in Slovensko oznanjevalno komisijo, Slovenskim katehetskim uradom, škofijami in župnijami, ob posameznih projektih tudi z drugimi cerkvenimi, državnimi in družbenimi ustanovami (šole, Karitas, zdravstvene ustanove, Ministrstvo za zunanje zadeve RS idr.).

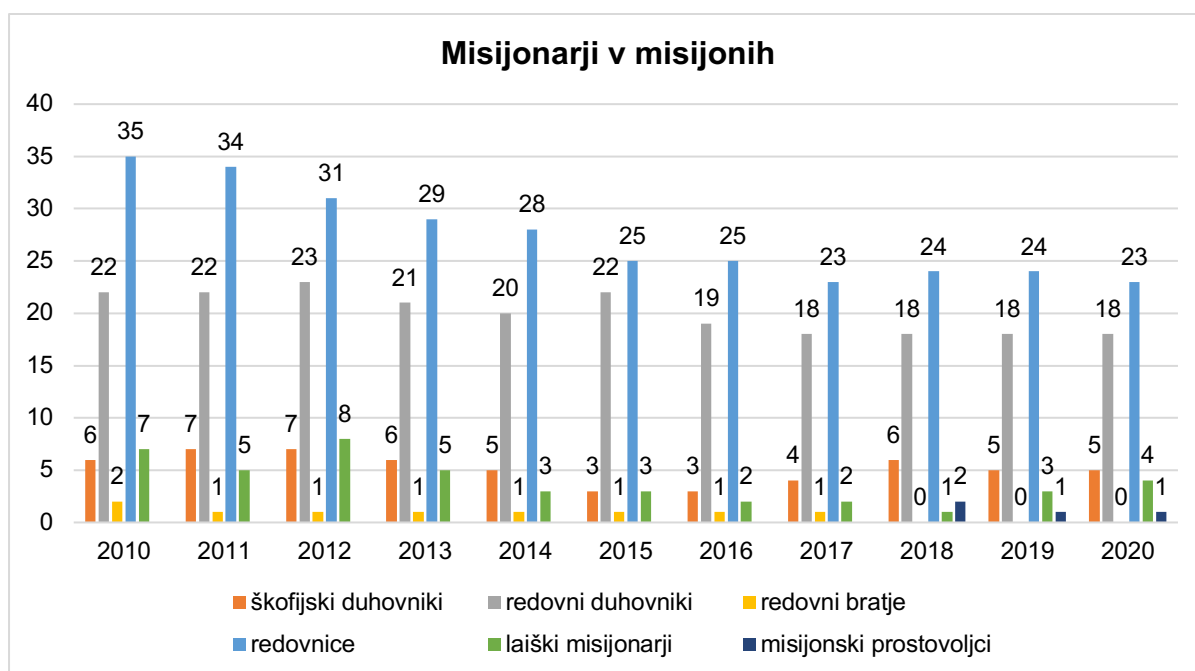
11.3 Statistika 2010–2020

11.3.1 Misijonarji v misijonih

V zadnjih desetih letih je vidno zmanjšanje števila misijonarjev v misijonih. V letu 2010 je bilo v misijonih 72 misijonarjev, leta 2020 jih je bilo 50, trenutno (oktober 2021) pa je v misijonih 44 misijonarjev. Eden izmed razlogov za upad je seveda manjše število novih duhovnih poklicev.

V misijonih	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
škofijski duhovniki	6	7	7	6	5	3	3	4	6	5	5
redovni duhovniki	22	22	23	21	20	22	19	19	18	18	18
redovni bratje	2	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0
redovnice	35	34	31	29	28	25	25	22	23	24	23
laiški misijonarji	7	5	8	5	3	3	2	2	4	3	4
misijonski prostovoljci									2	1	1
SKUPAJ	72	69	70	62	57	54	50	48	53	51	51

Tabela 1: Število misijonarjev 2010–2020 po pripadnosti in stanu (podatki: januar 2021)

Graf 1: Primerjava števila misijonarjev po pripadnosti in trend

V obdobju 2010–2020 lahko vidimo, da je bilo v misijonih vedno največ redovnic in redovnikov, sledijo jim škofijski duhovniki. Pri vseh število počasi upada. V misijone so odšli le: 3 škofijski duhovniki, 8 redovnic in 7 redovnikov. Pri laiških misijonarjih je bila neka stalnica do leta 2016. Vsako leto sta v misijone odšla en ali dva laiška misijonarja, odstopata le leti 2010 in 2012, ko so v misijone odšli po štirje laiški misijonarji. Od 2016 do 2018 nismo v misijone poslali nobenega novega laiškega misijonarja. Septembra 2018 smo v misijone za leto dni poslali dva misijonska prostovoljca. V letu 2019 smo v misijone poslali dve laiški misijonarki in eno misijonsko prostovoljko.

Odhod v misijone	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	SKUPAJ
škofijski duhovniki		1						1	2			4
redovni duhovniki	1	1	1	1		2						6
redovni bratje												0
redovnice	1	1		1	1		1	1	3	1		10
laiški misijonarji	4	1	4	2	1	2		1		2		17
misijonski prostovoljci									2	1		3
SKUPAJ	6	4	5	4	2	4	1	3	7	4	0	40

Tabela 2: Odhodi v misijone v obdobju 2010–2020 po letih

Vrnitev domov	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	SKUPAJ
škofijski duhovniki				1	1	2				1		5
redovni duhovniki	1			1	1		2	1				6
redovni bratje		1							1			2
redovnice	2	1	2	3	2	2	1	2	2			17
laiški misijonarji		3	1	5	3	2	1		1			16
misijonski prostovoljci										2		2
SKUPAJ	3	5	3	10	7	6	4	2	4	3	0	48

Tabela 3: Število misijonarjev, ki so se za stalno vrnili iz misijonov

V desetletnem obdobju se je za stalno vrnilo v domovino 48 misijonarjev, od tega 16 laiških misijonarjev. Drugi misijonarji (redovniki, redovnice, duhovniki) so se večinoma vrnili v domovino zaradi zdravstvenih težav.

Umri v misijonih	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	SKUPAJ
škofijski duhovniki												0
redovni duhovniki		1		2			1					4
redovni bratje												0
redovnice	1	1	1			1		2				6
laiški misijonarji												0
misijonski prostovoljci												0
SKUPAJ	1	2	1	2	0	1	1	2	0	0	0	10

Tabela 4: Število misijonarjev, ki so umrli v misijonih

11.3.2 Denarna pomoč misijonarjem

Namen MSS je pomagati našim misijonarjem pri njihovem oznanjevanju in delu za dobro župnije in ljudi. Pomagamo jim z Misijonsko molitveno zvezo in finančno s podporo njihovih projektov. V povprečju smo na leto podprli 110 različnih projektov in v misijone poslali približno 2.000.000 € letno (vključno z nakazili za MIVO, trikraljevsko akcijo, adventno akcijo ter nakazili v Rim za misijonsko nedeljo).

11.3.3 MIVA v številkah

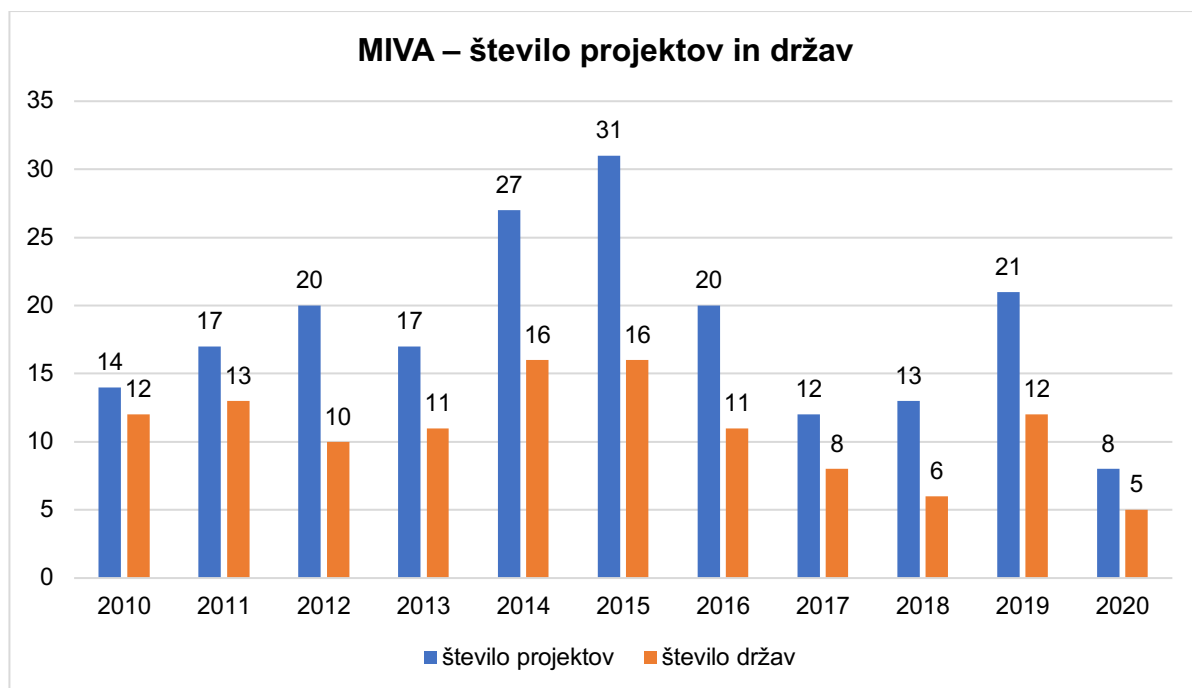
Akcija MIVA deluje v sklopu MSS. V Sloveniji obstaja že od leta 1987 in je članica mednarodne organizacije MIVA. Že trideset let pomaga našim misijonarjem pri nakupu prepotrebnih vozil. Večji del zbranih sredstev gre za potrebe slovenskih misijonarjev. Na predlog mednarodne MIVE vsako leto darujemo tudi kakšno vozilo za potrebe njihovih sobratov oziroma misijonarjev iz drugih držav. Danes smo vsi vezani na prometna sredstva. Vozniki in drugi na Krištofovo nedeljo namenijo svoj dar za srečno prevožene kilometre. Kako mogočen je ta dar in kako rešilen za naše misijonarje in ljudi v tretjem svetu, zgovorno pričajo vozila, sad akcije MIVA.

Da lahko misijonarji opravljajo svoje človekoljubno poslanstvo, potrebujejo prevozna sredstva. Njihovo delo poteka večinoma v krajih, ki so zelo oddaljeni od središč. Dobro vozilo jim omogoča, da lahko prevažajo hrano, gradbeni material, učitelje, katehiste in otroke, predvsem pa bolnike, s čimer rešujejo življenja.

V zadnjih desetih letih smo podprli skupno 200 projektov, kar pomeni, da smo v povprečju odobrili 18 projektov na leto. Ob tem vidimo, da finančna pomoč v vseh letih ni upadala, ampak je nenehno naraščala, razen v letu 2020, kar je posledica epidemije covid-19. Največ projektov smo izvedli leta 2015, ko smo jih odobrili kar 31 v 16 različnih državah. Misijonarji so največkrat prosili za avtomobile; v desetih letih smo tako v misijone poslali kar 120 avtomobilov.

Leto	Število projektov	Število držav	Zbrani darovi
2010	14	12	241.509,00 €
2011	17	13	268.204,03 €
2012	20	10	325.064,60 €
2013	17	11	285.368,00 €
2014	27	16	454.435,00 €
2015	31	16	572.805,60 €
2016	20	11	463.700,00 €
2017	12	8	284.036,66 €
2018	13	6	378.180,00 €
2019	21	12	405.286,63 €
2020	8	5	164.780,00 €
SKUPAJ:	200	120	3.843.369,52 €

Tabela 5: Število podprtih prošelj za misijonska vozila po letih (v enem projektu je včasih več vozil, opreme ali drugih stroškov)

Graf 2: Primerjava projektov MIVA po letih

Tip MIVA vozila	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	SKUPAJ
avto	10	12	10	11	14	16	16	6	10	15	5	125
kombi	1	1			2	3	1		1	2	1	12
kamionet			1				1			1		3
tovornjak			3									3
minibus		1		1	2		1					5
avtobus						1			1			2
reševalno vozilo						1		1	1			3
traktor			1		1			2				4
delovni stroj						1						1
štirikolesnik					1							1
prikolica		1										1
motor, motorno kolo	1		3		1	9		4				18
kolo		12	1					3				16
čoln	1	1	1	1	1	2						7
pristan					1							1
radijska postaja			1			1						2
nadomestni deli (motor, gume ...)			1	1				1			1	4
popravilo	1			2			1			1		5
doplačilo				1						2	1	4
SKUPAJ	14	28	22	17	23	34	20	17	13	21	8	217

Tabela 6: Število poslanih vozil, opreme ali povezanih stroškov po letih

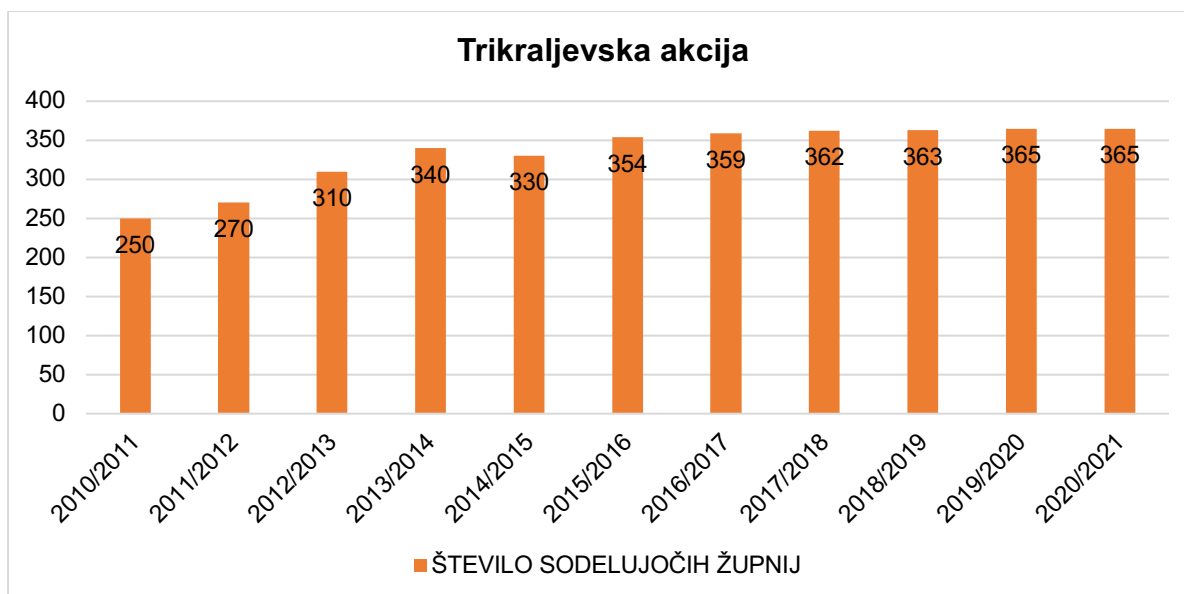
11.3.4 Trikraljevska akcija

Od leta 1994 Misijonsko središče Slovenije obuja star običaj koledovanja, ki mu dodajamo pomen solidarnosti. Otroci in mladi, ponekod pa tudi starejši, kot koledniki hodijo od hiše do hiše, prepevajo in prinašajo blagoslov. Z zbranimi sredstvi vsako leto podpremo izključno projekte slovenskih misijonarjev. Projekte izberemo na podlagi poslanih prošenj, ki jih dobimo od misijonarjev. Z velikonočnim pismom misijonarjem pošljemo obrazce za prijavo projekta za TKA. Prošnje zbiramo do konca avgusta, jih nato pregledamo in izberemo projekte, za katere bomo zbirali denar. V adventu na župnije pošljemo revije, letake, nalepke, plakate in pohvale, ki jih koledniki potrebujejo za uspešno izvedbo koledniške akcije. V času od 26. decembra do 6. januarja koledniki v svoji župniji obišejo domove, zapojejo kolednico, voščijo vse dobro v novem letu in ob tem zbirajo sredstva za projekte naših misijonarjev. Zbran denar najpozneje v marcu pošljemo misijonarjem, katerih projekti so bili izbrani. Morebitni preostanek namenimo za druge projekte v okviru TKA, povezane z izobraževanjem in druženjem otrok in odraslih.

Trikraljevska akcija je med ljudmi iz leta v leto bolj sprejeta. V desetih letih se je tako število sodelujočih župnij povečalo. Glede na večje število sodelujočih župnij se je zvišala tudi vsota zbranih darov. V povprečju smo imeli v desetletnem obdobju približno deset projektov na leto.

Trikraljevska akcija po letih	Število projektov	Število sodelujočih župnij	Zbrani in poslani darovi
2010/2011	7	250	297.559,00 €
2011/2012	6	270	314.500,00 €
2012/2013	6	310	329.215,00 €
2013/2014	10	340	362.159,00 €
2014/2015	4	330	351.831,00 €
2015/2016	7	354	356.133,00 €
2016/2017	16	359	334.932,00 €
2017/2018	17	362	306.300,00 €
2018/2019	20	363	387.910,00 €
2019/2020	20	363	387.910,00 €
2020/2021	11	365	428.174,00 €
SKUPAJ	124		3.468.713,00 €
Povprečje	11	333	346.871,30 €

Tabela 7: Rezultati trikraljevske akcije po izpeljanih projektih, številu župnij in zneskih zbranih darov

11.3.5 Adventna akcija

Otroci po župnijah so vsako leto v adventu povabljeni k dobrodelnosti. Zato pripravimo adventni koledar, ki služi kot pomoč otrokom, staršem in katehetom pri doživljanju adventnega časa in pripravi na Jezusovo rojstvo. Koledar jih spodbuja tudi k njihovi solidarnosti z otroki po svetu, ki živijo v revščini. Prihranki, ki jih v decembrskih dneh podarijo otroci za svoje vrstnike, revne otroke po svetu, pomagajo pri nabavi hrane in graditvi ali vzdrževanju sirotišnic, vrtcev, šol in dispanzerjev v misijonskih deželah, kot tudi pri različnih oblikah pastore, kateheze in priprave na zakramente.

Adventna akcija je dobro sprejeta med ljudmi, kar lahko v priloženi tabeli vidimo po številu sodelujočih župnij in tudi zbranih darov. Ker pa v akciji darujejo predvsem otroci, so zbrani darovi v primerjavi s trikraljevsko akcijo veliko manjši. V povprečju se je vsako leto zbralo približno 85.000 €. Izstopa leto 2014, ko so zbrani darovi presegli znesek 100.000 €. Darove, ki so zbrani v okviru adventne akcije, namenimo za projekte Svetega otroštva, ki jih izberejo v Rimu. Vsako leto nam sporočijo, kam in za kateri projekt pošljemo zbrane darove.

Adventna akcija	Število župnij	Darovi
2010	605	77.132,27 €
2011	616	95.435,50 €
2012	616	90.276,60 €
2013	613	89.903,58 €
2014	617	126.954,37 €
2015	624	87.965,51 €
2016	629	86.179,03 €
2017	630	76.103,97 €
2018	624	64.190,52 €
2019	615	75.717,13 €

2020	Ni točne inf. zaradi drugačne izvedbe	64.845,09 €
SKUPAJ		934.703,57 €
Povprečje	618	84.973,09 €

Tabela 8: Pregled zbranih darov v otroški adventni akciji in število sodelujočih župnij

11.3.6 Botrstvo

V Sloveniji je vsem otrokom omogočeno šolanje; vsi imajo možnost, da si pridobijo vsaj osnovno izobrazbo. Marsikje po svetu pa ni tako. Mnogo otrok si v revnih deželah želi v šolo, starši pa jih zaradi revščine ne morejo vpisati, jim plačati šolnine, kupiti šolske uniforme. Štipendij in pomoči države pri šolanju ni. Zato smo se v MSS odločili, da bomo po misijonarjih na misijonih pomagali otrokom vsaj do osnovne izobrazbe.

Projekt Botrstvo smo začeli izvajati v juniju 2000, in sicer na pobudo pokojnega misijonarja p. Miha Drevenška, ki je deloval v Zambiji. Takrat je p. Miha v Slovenijo pripeljal glasbeno skupino iz Zambije. Ljudje, ki so obiskovali njihove koncerte, so želeli članom skupine pomagati. Tako se je porodila ideja za botrstvo. Pozneje smo projekt razširili še na druge države. Trenutno botrstva potekajo v devetih različnih državah: Angoli, Braziliji, Etiopiji, Kambodži, Mjanmaru, Zambiji ter na Madagaskarju, Salomonovih otokih in Samoi. Botrom, ki se odločijo za botrstvo, dvakrat letno pošljemo pošto, s katero jih obveščamo o stanju na misijonu in o otrocih, ter položnico. V zadnjih letih je število botrov nekoliko upadlo, a še vedno je številka kar visoka, saj je v projekt trenutno vključenih nekaj več kot 3.000 slovenskih botrov.

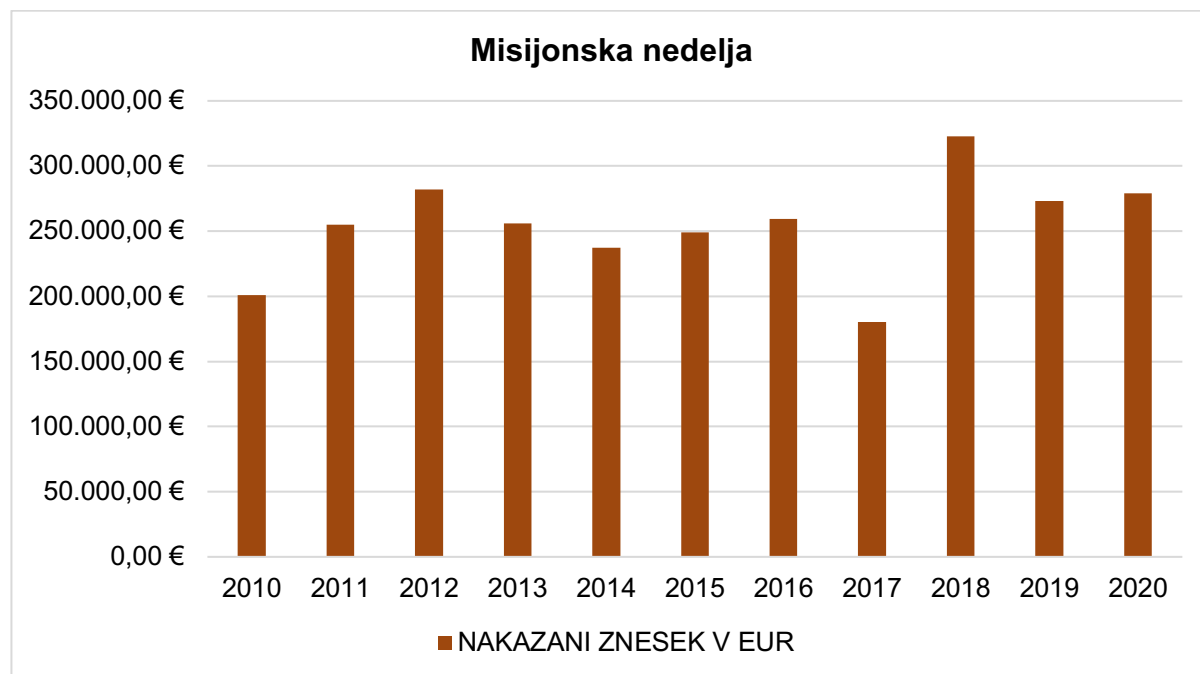
11.3.7 Misijonska nedelja

Oktober je namenjen misijonom, zato v tem mesecu praznujemo misijonsko nedeljo. Takrat se še posebej spominjamo misijonarjev, zanje molimo in zbiramo darove. Molitev in nabirka na misijonsko nedeljo sta nekaj posebnega, saj zajameta vse župnije po vsem svetu. Vernike vsega sveta na ta dan povežeta v solidarnosti in utrjujeta zavest o misijonih. Nabirka na misijonsko nedeljo ustvarja mednarodni solidarnostni sklad za misijone, kar omogoča pravično delitev darov, še posebej tistim župnijam po svetu, ki so najbolj potrebne pomoči. Nabirko misijonske nedelje vsako leto nakažemo v Rim, kjer jo razdelijo med projekte po vsem svetu.

Misijonska nedelja	Nakazani znesek v EUR
2010	237.279,16 €
2011	248.838,05 €
2012	259.425,95 €
2013	180.209,53 €
2014	322.595,01 €
2015	273.125,65 €
2016	279.057,50 €
2017	304.764,62 €
2018	256.151,12 €

2019	250.967,92 €
2020	117.921,82 €
SKUPAJ	2.729.838,33 €

Tabela 9: Pregled zbranih darov v nabirkah za misijonsko nedeljo

11.3.8 Način razdeljevanja zbranih darov

Vsi zbrani darovi iz različnih akcij in nabirk so v MSS računovodsko zavedeni in sledljivi, ob strogem upoštevanju namena se nakazujejo neposredno misijonarjem. Zato uživa MSS veliko zaupanje ljudi. Misijonarji nam skozi vse leto pošiljajo svoje prošnje s predračuni za konkretne misijonske projekte (npr. za šole, vozila, ambulante, cerkve, župnišča, obnove, hrano ...). Ravnatelj MSS oziroma Medškofijski misijonski odbor prošnje pregleda, in ko jih glede na razpoložljiva sredstva potrdimo, se odobreni znesek nakaže na račun misijonarja oziroma njegove redovne skupnosti v misijonih. Izjemi sta adventna akcija (postopek smo opisali v predhodnem besedilu) in misijonska nedelja, ki je del svetovne nabirke za misijone.

Naši misijonarji že med napredovanjem projekta, zlasti pa po njegovem sklepu, pošiljajo poročila, zahvale in fotografije. O delu misijonarjev in njihovih projektih lahko preberate na spletni strani www.missio.si (npr. v rubriki »Utrinki«), na FB-strani in v glasilu *Misijonska obzorja*, zato vse vabimo k naročilu in branju. Ob raznih akcijah občasno izdamo tudi DVD-je z misijonskimi tematikami (dostopni so tudi na Youtube kanalu in v arhivu TV Exodus). Kadar so naši misijonarji v domovini, radi spregovorijo za *Družino*, Radio Ognjišče, revijo *Ognjišče* in druge katoliške medije.

11.3.9 Trenutno stanje slovenskih misijonarjev

V oktobru 2021 ima Cerkev v Sloveniji 44 misijonarjev in misijonark v 27 državah na štirih celinah. V letu 2020 ni bilo večjih sprememb. P. Stanko Rozman, ki je deloval v Zambiji, je prišel na zdravljenje v Slovenijo. Zaradi epidemije se nekateri misijonarji niso mogli vrniti domov in so zato prišli šele v letu 2021.

	Priimek in ime misijonarja	Pripadnost	Iz škofije	Letnica rojstva	Odhod v misijone	Država delovanja
1	Karničnik, s. Mojca	družba misijonark Jezusa Kristusa	MB	1941	1974	Zair, Čad, DR Kongo
2	Starman, s. Anica	frančiškanka Brezmadežnega	LJ	1946	8. 5. 1980	Slonok. obala
3	Sever, s. Dorica	frančiškanka Marijina misijonarka	MS	1952	1983–1992	Francoska Gvajana, Kanada
4	Slivka, s. Ana	frančiškanka Marijina misijonarka	LJ	1980	30. 8. 2009	Francija
5	Kos, p. Vladimir	jezuit	MS	1924	13. 5. 1955	Japonska
6	Mihelčič, p. Janez	jezuit	LJ	1942	11. 9. 1968	Japonska, Rusija, Kirgizija
7	Mlakar, p. Janez	jezuit	LJ	1941	1973	Zambija
8	Mujdrica, p. Janez	jezuit	MS	1949	avg.74	Zambija
9	Podgrajšek, p. Lojze	jezuit	MB	1952	13. 9. 1976	Zambija, Malavi
10	Sever, p. Janez Andrej	jezuit	ZDA	1965	avg.92	Rusija
11	Čuk, Barbara	laik	LJ	1971	20. 8. 2004	Mehika
12	Dominik, Polona	laik	LP	1977	29. 1. 2019	Etiopija
13	Adamič, Jože	lazarist	ARG	1957	12. 9. 1987	Madagaskar
14	Kerin, Tone	lazarist	NM	1958	11. 9. 1985	Madagaskar
15	Opeka, Peter	lazarist	ARG	1948	25. 10. 1975	Madagaskar
16	Ovtar, Anton	lazarist	CE	1961	23. 9. 2001	Rusija
17	Meško, s. Marta	Marijina sestra čudodelne svetinje	UK	1967	2. 5. 2005	Ukrajina
18	Peterlin, s. Barbara	Marijina sestra čudodelne svetinje	LJ	1976	6. 5. 2011	Ukrajina
19	Sterle, s. Jožica	Marijina sestra čudodelne svetinje	LJ	1971	2. 5. 2005	Ukrajina
20	Kmetec, p. Martin	minorit	MB	1956	6. 12. 1990	Libanon, Turčija
21	Majetič, p. Miha	minorit	LJ	1970	26. 12. 2005	Vietnam, Kazahstan
22	Grm, Anton	salezijanec	LJ	1965	15. 10. 2013	Brazilija, Mozambik
23	Ivančič, Peter	salezijanec	NM	1962	4. 10. 2011	Kuba
24	Lisjak, Danilo	salezijanec	KP	1951	16. 10. 1986	Ruanda, Kongo, Burundi, Uganda
25	Mlinarič, Jože	salezijanec	MS	1940	okt.71	Burundi, Ruanda
26	Anžič, s. Ljudmila	salezijanka	LJ	1970	9. 4. 1999	Kambodža, Samoa
27	Kastelic, s. Metka	salezijanka	LJ	1974	18. 11. 2014	Brazilija
28	Kociper, s. Agata	salezijanka	MS	1957	14. 9. 1983	Brazilija
29	Mikec, s. Zvonka	salezijanka	NM	1962	23. 6. 1991	Angola, Mozambik

30	Zadravec, s. Milena	salezijanka	MS	1948	20. 8. 1985	Izrael, Jordanija
31	Zanjkovič, s. Marjeta	salezijanka	MS	1950	14. 10. 1984	Madagaskar
32	Bajec, Ivan	škofijski duhovnik KP	KP	1949	23. 08. 2017	Slonokoščena obala
33	Bajec, Pavel	škofijski duhovnik KP	KP	1951	1. 10. 1978	Slonokoščena obala
34	Kerin, Stane	škofijski duhovnik LJ	LJ	1958	25. 9. 2018	Madagaskar
35	Krmelj, Janez	škofijski duhovnik LJ	LJ	1955	3. 10. 1988	Madagaskar
36	Mesec, Janez	škofijski duhovnik LJ	LJ	1966	10. 11. 1999	Madagaskar
37	Marinčič, s. Urša	šolska sestra	MB	1981	25. 10. 2018	Uganda
38	Godnič, s. Andreja	uršulinka	KP	1971	12. 9. 2008	Peru, Venezuela
39	Žnidaršič, s. Fani	uršulinka	LJ	1959	5. 9. 2000	Bocvana, Južnoafriška republika
40	Burger, s. Anka	usmiljenka	NM	1950	25. 6. 1984	Burundi, Ruanda
41	Gerkman, s. Vida	usmiljenka	LJ	1946	3. 9. 1976	Ruanda, Burundi, Albanija
42	Hiti, s. Vesna	usmiljenka	LJ	1954	24. 6. 1991	Ruanda, Burundi
43	Kavčič, s. Bogdana	usmiljenka	LJ	1945	29. 12. 1971	Ruanda, Burundi, Ruanda
44	Poljak, s. Anita	usmiljenka	HR	1952	23. 3. 1981	Grčija

Tabela 10: Trenutno stanje (oktober 2021) slovenskih misijonarjev po pripadnosti

12 Slovenska ter škofijske in župnijske karitas

Karitas je dobrodelna ustanova Katoliške cerkve v Sloveniji, ki uresničuje karitativno in socialno poslanstvo Cerkve. Slovensko karitas je 1. maja 1990 ustanovila tedanja Slovenska pokrajinska škofovska konferenca.

Pomembna dejstva o Slovenski in škofijskih karitas:¹²⁷

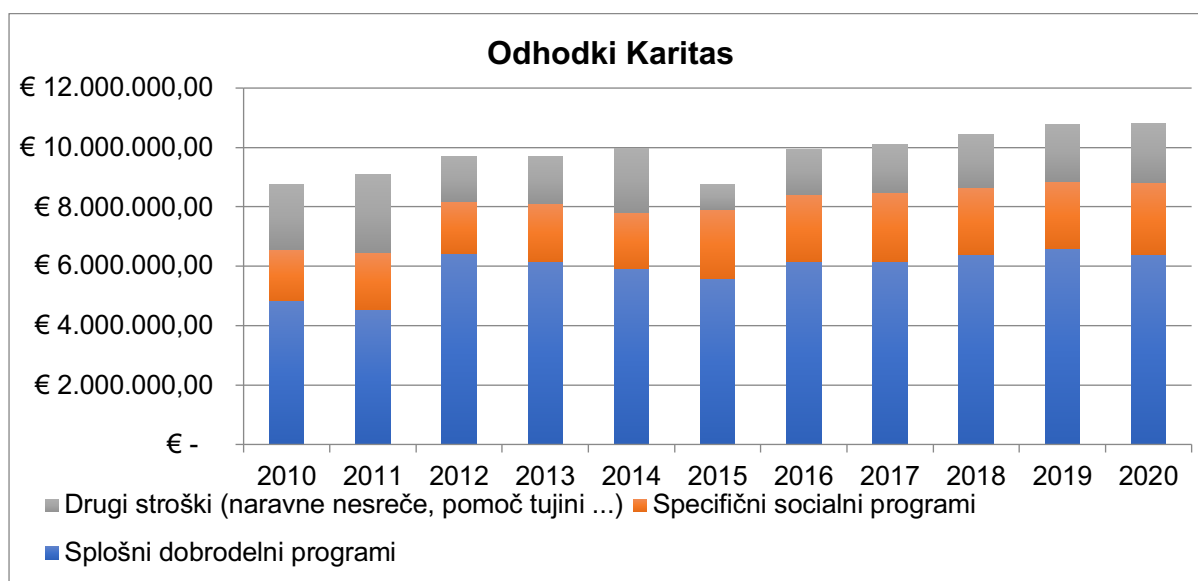
- V letu 2020 je bilo v različne programe Karitas vključenih več kot 120.300 oseb, od tega več kot 24.000 otrok in 28.600 starejših.
- Karitas s hrano, plačilom položnic, rabljenimi oblačili in drugimi oblikami materialne pomoči vsako leto pomaga več kot **20.000 družinam** oziroma **več kot 98.000 socialno ogroženim ljudem**.
- Karitas je v zadnjih desetih letih razdelila več kot **34 milijonov kg hrane**. Prostovoljci Karitas so ljudem v stiski v zadnjih desetih letih poklonili več kot **5 milijonov ur prostovoljnega dela**.
- Socialno ogroženi otroci so deležni učne pomoči ter letovanj med poletnimi počitnicami.
- Prostovoljci v župnijskih karitas vsako leto redno razveselijo in obišejo približno **34.000 starejših**.
- V letu 2002 je Karitas soustanovila **prvo ambulanto za osebe brez zdravstvenega zavarovanja** v Ljubljani; v letu 2005 je bila ustanovljena v Mariboru. V letu 2010 je nastala prva ljudska kuhinja v Mariboru in nato še v Murski Soboti.
- Danes v socialnovarstvenih programih za zasvojene, oskrbo žensk v stiski, večinoma v sklopu Zavoda Pelikan Karitas in Karitas Samarijan ter v Škofijski karitas Murska Sobota in Maribor, deluje **več kot 40 zaposlenih sodelavcev in strokovnjakov**, predvsem s področja sociale. Programe večinsko sofinancira MDDSZ.
- Na vsakega zaposlenega v mreži Karitas je na terenu 92 prostovoljcev.
- Slovenska karitas sodeluje z misijonarji v Afriki. V zadnjih 14 letih smo podprli gradnjo, obnovo in opremljanje 7 šol in vrtca, 6 zdravstvenih centrov, centra za fizioterapijo in 3 porodnišnic, gradnjo 15 večjih vodnjakov. Z nakupi hrane smo pomagali tisoče podhranjenim otrokom, pri čemer so bila rešena mnoga življenja. Dosedanja pomoč iz Slovenije lajša življenje **250.000 ljudem** v Afriki, med njimi je več kot polovica otrok.
- Del poslanstva Karitas je tudi pomoč beguncem, migrantom in žrtvam trgovine z ljudmi. Z namenom ozaveščanja o vzrokih za migracije in njenih posledicah je Slovenska karitas decembra 2017 začela izvajati triletni projekt MIND, ki ga financira Evropska unija; v njem sodeluje 11 nacionalnih Karitas, podpira pa ga tudi SŠK.
- Karitas se z različnimi preventivnimi programi zavzema za zmanjšanje porabe alkohola v Sloveniji, spremembo družbenih navad in preprečevanje čezmernega pitja, ki vodi v zasvojenost in trpljenje številnih družin.

¹²⁷ Vir: Letna poročila slovenskih škofij in Slovenska karitas, <https://www.karitas.si/o-karitas/porocilo/>, pridobljeno 20. oktobra 2021.

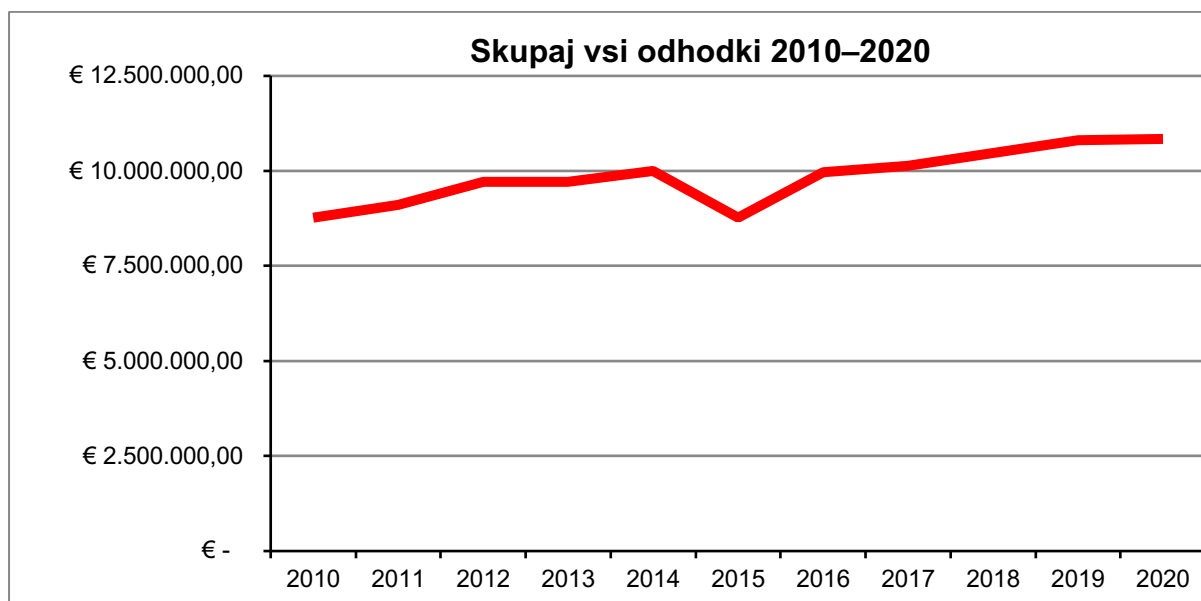
12.1 Odhodki mreže Karitas v letih 2010–2020 (v EUR)¹²⁸

	2010	2011	2012	2013	2014
Splošni dobrodelni programi	4.848.066,00	4.533.199,00	6.419.769,14	6.172.997,38	5.910.701,65
Posebni socialni programi	1.706.525,00	1.942.605,00	1.773.411,60	1.930.992,79	1.893.588,07
Drugi stroški (naravne nesreče, pomoč tujini ...)	2.223.315,00	2.626.874,00	1.524.873,64	1.604.530,00	2.198.259,71
Skupaj vsi odhodki	8.777.906,00	9.102.678,00	9.718.054,38	9.708.520,17	10.002.549,43

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Splošni dobrodelni programi	5.601.667,01	6.160.573,89	6.161.756,08	6.397.519,76	6.594.877,70	6.397.575,91
Posebni socialni programi	2.319.898,28	2.247.560,19	2.320.893,72	2.238.193,94	2.265.150,06	2.431.926,31
Drugi stroški (naravne nesreče, pomoč tujini ...)	849.665,75	1.562.611,91	1.648.249,99	1.830.761,94	1.951.916,48	2.012.520,45
Skupaj vsi odhodki	8.771.231,04	9.970.745,99	10.130.899,80	10.466.475,64	10.811.944,24	10.842.022,67

¹²⁸ Vir: Letna poročila slovenskih škofij in Slovenska karitas, <https://www.karitas.si/o-karitas/porocilo/>, pridobljeno 20. oktobra 2021.

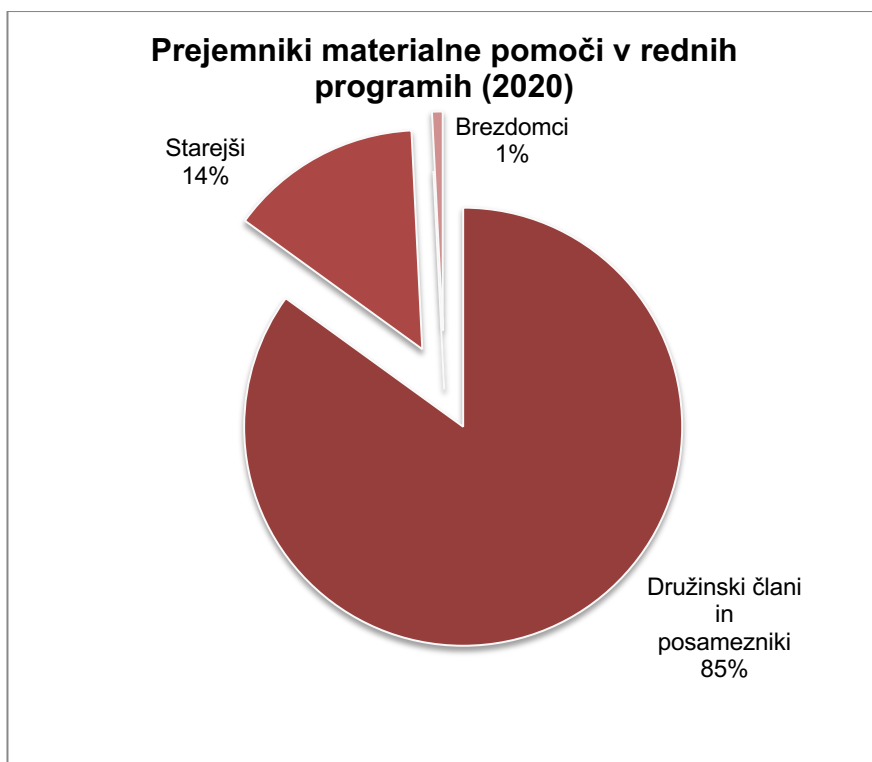
12.2 Mreža Karitas v letu 2020¹²⁹

V letu 2020 je v Sloveniji v okviru mreže Karitas delovala krovna organizacija Slovenska karitas, šest škofijskih Karitas, **450** župnijskih in območnih Karitas ter dva zavoda, ki izvajata socialnovarstvene programe na področju pomoči ženskam v stiski in pomoči odvisnikom. V Karitas je v letu 2020 delovalo več kot **9.800 prostovoljcev**, ki so skupaj opravili **517.460 ur prostovoljnega dela**. V letu 2020 so z zbranimi sredstvi pomagali več kot **120.300 ljudem v stiski** po vseh slovenskih krajih, med njimi tudi **28.600 starejšim** in **24.000 otrokom**. **Pomoč v hrani je skupaj prejelo 77.396 oseb.**

Materialno pomoč je v rednih programih pomoči prejelo:

Prejemniki materialne pomoči v rednih programih (2017–19)	2017	%	2018	%	2019	%	2020	%
Družinski člani in posamezniki	77.367	82	76.248	7	75.432	77	77.396	84,98
Starejši	11.829	12	14.093	15	16.163	16	12.965	14,23
Migranti	4.249	4	4.395	5	5451	6	n. p.	0,00
Brezdomci	1.439	2	1.240	1	1.221	1	719	0,79
Skupaj:	94.884	100	95.976	100	98.267	100	91.080	100%

¹²⁹ Vir: Letna poročila Slovenske karitas, <https://www.karitas.si/o-karitas/porocilo/>, pridobljeno 20. oktobra 2021.

Karitas je glavnino materialne pomoči družinam, otrokom in starejšim razdelila v hrani, obleki, higienskih pripomočkih, v obliki plačila najnujnejših položnic in v obliki šolskih potrebščin. V sklopu materialne pomoči je bilo v letu 2020:

- razdeljenih **3.190** ton hrane;
- **11.180** oseb je prejelo pomoč v obliki plačila položnic;
- **2.815** oseb je ob večjih stiskah in drugih naravnih nesrečah prejelo dodatno pomoč;
- **11.963** otrok je prejelo šolske potrebščine v obliki paketa ali bonov za delovne zvezke;
- **1.130** osnovnošolcev in dijakov je bilo deležnih pomoči pri plačilu kosila, prevoza in obšolskih dejavnosti;
- **3.900** otrok je bilo vključenih v botrstvo in posvojitev na razdaljo, otroci pa so bili deležni tudi obdarovanj ob praznikih in učne pomoči;
- **568** oseb je bilo vključenih v letovanja družin, otrok in starejših v Portorožu.

Strokovni delavci in usposobljeni prostovoljci na škofijskih in župnijskih Karitas so:

- izvedli več kot **9.106** individualnih svetovanj, v katera je bilo vključenih **4.556** gospodinjstev;
- v različne oblike družabnih dogodkov je bilo vključenih **18.145** starejših;
- prostovoljci so z več kot **28.810** obiski razveselili več kot **18.145** starejših;
- **3.196** družinskih članov iz socialno ogroženih družin je bilo vključenih v strokovno vodene skupine, delavnice in izobraževanja;
- več kot **3.900** otrok je bilo vključenih v obdarovanja, delavnice, družabne dogodke; od tega **250** v centre za mlade in otroke.

Poleg splošnih dobrodelnih programov organizacije Karitas izvajajo tudi socialnovarstvene programe na področju pomoči odvisnikom, materinskih domov, brezdomcev, ambulant za osebe brez zavarovanja in pomoči žrtvam trgovine z ljudmi.

Tako je v materinskih domovih in v varni hiši v lanskem letu bivalo **186** žensk in otrok, v sprejemne in terapevtske centre ter v komune je bilo vključenih **129** odvisnikov, v zavetiščih za brezdomce ter v trajni namestitvi je bilo oskrbe deležnih **79** oseb. V ljudskih kuhinjah je hrano redno prejemale **566** oseb. Prav tako je Karitas pomagala žrtvam trgovine z ljudmi.

12.3 Državna sredstva za mrežo Karitas

Kot pravna oseba zasebnega prava se Cerkev lahko poteguje tudi za sredstva iz državnega proračuna, na primer za dobrodelnost in izvedbo programov na socialnem področju. Organizirana dobrodelnost se je v Cerkvi na Slovenskem začela z demokratičnimi spremembami leta 1990, ko je bila ustanovljena Slovenska karitas.

12.4 Viri za realizacijo odhodkov v letu 2020¹³⁰

Največji vir za realizacijo odhodkov so v letu 2020 predstavljali donatorji z 42 % (33,2 % donacije in sponzorstva; 8,8 % podarjena hrana in material podjetij ter posameznikov), sledijo državna sredstva (razpisi ministrstev, dohodnina, zavodi ...) s 17,2 %, hrana iz sklada EU s 14,4 %, Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij z 11,2 %, občine s 7,7 % in Zavodi za zaposlovanje z 2,9 %. Preostala sredstva v višini 4,6 % so prispevali drugi manjši financerji.

12.5 Zaposleni v Karitas¹³¹

V škofijskih Karitas, zavodih in na Slovenski karitas je bilo v letu 2020 na področju splošne dobrodelnosti, v programih in splošnem delovanju redno zaposlenih 41 oseb in 18 oseb v okviru javnih del. Stroške dela večinsko pokrivajo Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij ter zavodi v sklopu programov aktivnega zaposlovanja.

Na področju specifičnih in socialnovarstvenih programov pomoči odvisnikom, ženskam v stiski, brezdomcem, osebam brez zdravstvenega zavarovanja, migrantom in žrtvam trgovine z ljudmi, katerih stroške dela večinsko financira Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, je delovalo 52 redno zaposlenih in 10 v okviru javnih del.

Sedem zaposlenih je delovalo na področju preventive, izobraževanja, razvoja in mentorstva prostovoljstva; dva na področju dobrodelnih akcij; trije na področju mednarodne humanitarne in razvojne pomoči ter globalnega učenja.

¹³⁰ Vir: Letna poročila Slovenske karitas.

¹³¹ Vir: Letna poročila Slovenske karitas.

13 Financiranje in plačevanje davkov Katoliške cerkve

Glavni vir prihodkov Katoliške cerkve v Sloveniji predstavljajo prostovoljni darovi vernikov, ki so prvenstveno namenjeni financiranju verske dejavnosti (bogoslужje, kateheza, vzdrževanje duhovnikov, dobrotelost Cerkve ipd.), pa tudi vzdrževanju stavb, sakralne kulturne dediščine in drugim materialnim stroškom. Država verske dejavnosti Katoliške cerkve ne financira, ampak sofinancira samo tiste dejavnosti, ki so družbeno in splošnokoristne (npr. vzdrževanje in obnova sakralne kulturne dediščine nacionalnega pomena, karitativna dejavnost in socialna pomoč, arhivi, šolstvo ipd.). Cerkev večino teh sredstev prejme s kandidiranjem na javnih razpisih.

Zakonska podlaga za sofinanciranje splošnokoristnih dejavnosti, ki jih opravljajo verske skupnosti, je predstavljena v naslednjih dokumentih:

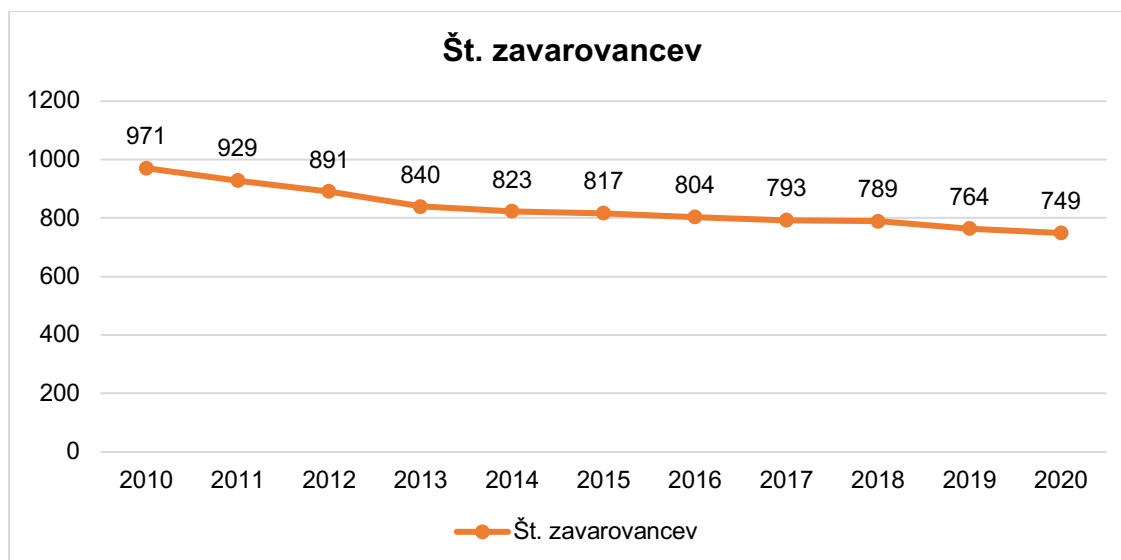
- Zakon o verski svobodi (27. in 28. člen);
- Odločbe Ustavnega sodišča RS št. U-I-92/01 in Rm-1/02;
- Odločbe Ustavnega sodišča RS št. U-I-107/96, U-I-121/97, U-I-326/98 in U-I-92/07;
- Zakon o ratifikaciji Sporazuma med Republiko Slovenijo in Svetim sedežem o pravnih vprašanjih (UL RS št. 13/2004);
- Zakon o davku na dodano vrednost (UL RS št. 117/2006).

Za Cerkev so zavezujoče tudi norme o pridobivanju in upravljanju premoženja, kakor jih navaja *Zakonik cerkvenega prava* (kann. 1254–1310).

13.1 Namenska finančna državna pomoč za plačilo prispevkov verskim uslužbencem

Ministrstvo za kulturo RS na podlagi 32. člena *Zakona o državni upravi*, 7. točke prvega odstavka 30. člena *Zakona o verski svobodi* (ZVS) in 28. člena ZVS ter vloge, ki jo vloži Katoliška cerkev vsak mesec, izda odločbo z namenitvijo državne finančne pomoči za plačilo prispevkov verskim uslužbencem. Namenska državna pomoč se izplačuje za pokritje prispevkov za socialno varnost od osnove najmanj v višini 48 % povprečne plače za predzadnji mesec pred mesecem, v katerem se določa zavarovalna osnova, za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje in za obvezno zdravstveno zavarovanje.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Št. zavarovancev	971	929	891	840	823	817	804	793	789	764	749
Znesek skupaj na leto (v EUR)	2.324.219,08	2.273.009,06	1.173.460,12	1.781.071,35	1.602.203,82	1.598.377,83	1.606.058,65	1.616.638,99	1.659.378,75	1.698.300,53	1.475.245,28
Povprečni znesek na zavarovanca na leto (v EUR)	2393,63	2446,73	1317,01	2120,32	1946,78	1956,40	1997,59	2038,64	2103,14	2222,91	1969,62
Povprečni znesek na zavarovanca na mesec (v EUR)	199,47	203,89	109,75	176,69	162,23	163,03	166,47	169,89	175,26	185,24	164,13

Katoliška cerkev je 19. januarja 2021 prejela 464.959,87 € na podlagi 107. člena Zakona o interventnih ukrepih za omilitev posledic drugega vala epidemije (PKP 6) za mesec oktober, november in december 2020.

13.2 Prihodki verskih skupnosti od donacije 1 % dohodnine v letu 2021¹³²

Davčni zavezanci lahko zahtevajo, da se do 1 % dohodnine, odmerjene po Zakonu o dohodnini od dohodkov, ki se všttevajo v letno davčno osnovo, nameni za financiranje splošnokoristnih namenov ter za financiranje političnih strank in reprezentativnih sindikatov.

Vlada RS je z *Zakonom o interventnih ukrepih za pomoč pri omilitvi posledic drugega vala epidemije COVID-19*, ki je bil sprejet konec decembra 2020, povišala odstotek dela dohodnine za donacije, ki ga lahko davčni zavezanci namenijo nevladnim organizacijam v javnem interesu, političnim strankam, reprezentativnim sindikatom ali registriranim cerkvam in drugim verskim skupnostim, in sicer iz 0,5 % na 1 %. Ob tem je Vlada RS spremenila klasifikacije donacijskih upravičencev, zato so bili med donacijskimi upravičenci za leto 2020 izvzeti določeni posamezni deli Katoliške cerkve. Med opredelitvami so ostale v veljavi le tiste, ki so bile narejene za Karitas (in tudi za vse škofijske Karitas), za Slovensko škofovsko konferenco in za Katoliško cerkev.

Iz tega naslova je bilo v letu 2020 namenjenih 510.868 donacij (v letu 2019 496.363). Zavezanci so del dohodnine za donacije namenili 5.554 različnim upravičencem v skupnem znesku 10.716.366,97 € (v letu 2021 5.456.656,23 €).

Registrirane verske skupnosti v Sloveniji so v letu 2020 prejele skupaj 325.197,29 EUR donacij. Takoj za Katoliško cerkvijo so Islamska skupnost v Republiki Sloveniji

¹³² Vir: Finančna uprava Republike Slovenije, v: https://www.fu.gov.si/davki_in_druge_dajatve/podrocja/dohodnina/letna_odmera_dohodnine#newsLit10360 (pridobljeno 10. novembra 2020).

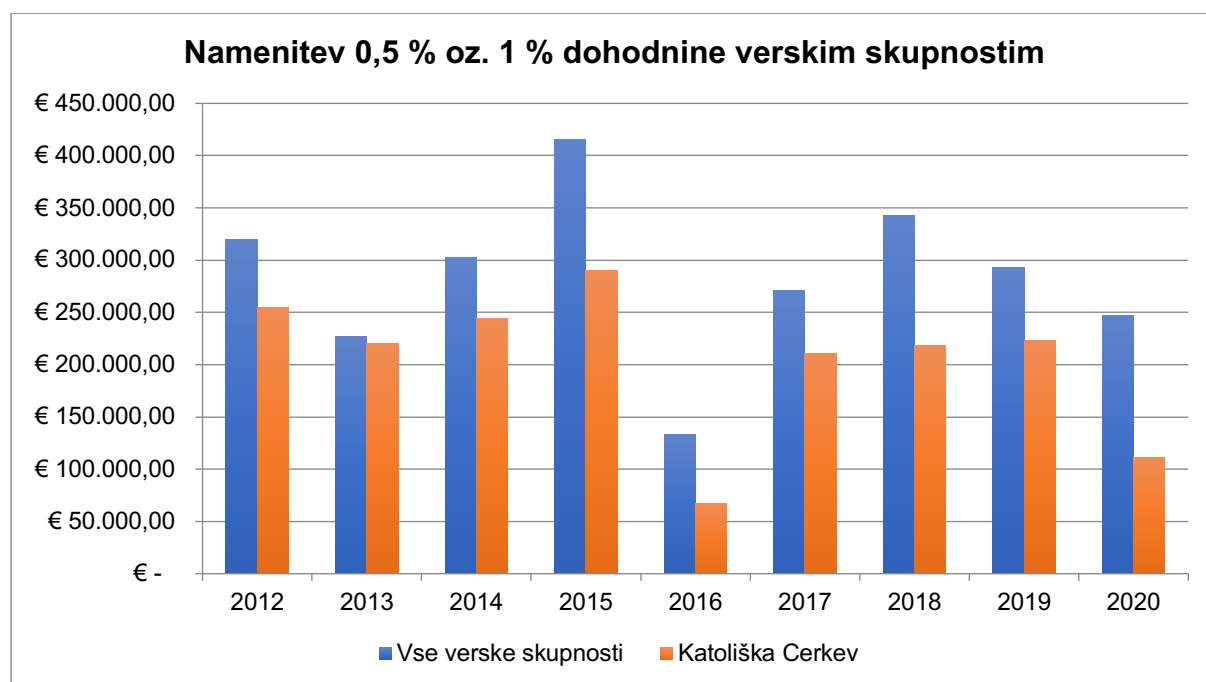
(58.386,46 EUR), Srbska pravoslavna cerkev Metropolija Zagrebško-Ljubljanska (39.235,01 EUR) ter Evangeličanska cerkev AV v Republiki Sloveniji (6.222,61 EUR).

Katoliško cerkev v Sloveniji tvorita 1.102 sestavna dela (župnije, redovne skupnosti, župnijske in škofijske karitas, samostani, dekanije itd.). Iz naslova donacij 1 % dohodnine so sestavni deli Katoliške cerkve od 8.677 upravičencev prejeli 112.173,57 €. V letu 2020 je 16.830 upravičencev namenilo 280.571,95 € Slovenski karitas. K sestavnim delom je treba prišteti še 43 zavodov, dobrodelnih fundacij, izobraževalnih ustanov ipd., ki sicer delujejo v sklopu Katoliške cerkve v Sloveniji, vendar niso med sestavnimi deli in niti niso samostojne verske skupnosti.

Prihodki verskih skupnosti od donacije 0,5 % dohodnine oz. 1 % v letu 2020 (vrednosti v EUR)

	2012	2013	2014	2015	2016 ¹³³	2017	2018	2019	2020
Vse verske skupnosti	319.791,35	227.426,97	302.872,27	415.208,54	133.638,13	270.531,08	342.579,33	292.574,89	247.020,62
Katoliška cerkev	254.769,35	220.026,11	244.596,38	289.871,23	68.322,80	210.762,74	218.100,46	222.872,04	112.173,57
Delež donacij Katoliški cerkvi v %	79,67	96,75	80,76	69,81	51,13	77,91	63,66	76,18	45,41

Razlika med leti 2015, 2016 in 2017 je nastala zaradi drugačne metodologije seštevka, saj smo v letu 2016 upoštevali le tiste upravičence, ki so bili evidentirani s strani FURS-a kot verske skupnosti; med temi ni bilo Slovenske karitas in drugih dobrodelnih organizacij, ki so sestavni del Katoliške cerkve.

¹³³ V izračunu za leto 2016 so upoštewane samo verske skupnosti, ki jih v evidenci vodi FURS.

13.3 Obdavčitev cerkvenih ustanov in verskih delavcev

Cerkvene ustanove kot pravne osebe zasebnega prava ter verski delavci plačujejo predvsem naslednje davke in prispevke:

1. davek od vseh stavbnih zemljišč, razen za cerkve;
2. davek od dohodkov pravnih oseb za pridobitne prihodke (prodaje, najemnine, obresti ...); izvzeti so darovi in drugi nepridobitni prihodki;
3. davek ob prodaji nepremičnin;
4. prispevek za vzdrževanje gozdnih cest (lastniki gozdov);
5. obvezno članarino za članstvo v Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije (lastniki zemljišč);
6. 22 % DDV pri nakupih opreme, obnovi nepremičnin, tudi cerkva itd.; ker cerkvene ustanove niso zavezanke za DDV, plačani DDV ni povrnjen;
7. dohodnino od prihodkov, kakor je opredeljeno v Zakonu o dohodnini.

Dohodnino od prihodkov, kakor to določa Zakon o dohodnini (ZDoh-2), plačujejo vsi verski delavci s pogodbo; verski delavci, ki nimajo pogodbe o zaposlitvi (npr. duhovniki, redovnice in redovniki itd.), pa plačujejo normirano dohodnino.

Država ne financira verske dejavnosti Katoliške cerkve. Finančna pomoč države Katoliški cerkvi je v skladu z ustavo, zakoni **ter odločbo Ustavnega sodišča. Katoliška cerkev s plačevanjem različnih vrst davkov plača vsaj desetkrat več, kot država nameni za sofinanciranje socialnih prispevkov verskih uslužbencev.**

Za objektivno sliko obdavčitve dohodkov cerkvenih pravnih oseb je treba prikazati celotno davčno sliko, torej davke, ki jih Cerkev plačuje. Bistveno je, da Cerkev plačuje davke za vse dohodke iz pridobitne dejavnosti. Pri tem je pridobitna dejavnost lahko samo dopolnilna dejavnost neobdavčeni nepridobitni dejavnosti oziroma dejavnosti, ki je dobrodelne ali socialne narave.

Dejstva o financiranju Katoliške cerkve v Sloveniji:

- Katoliška cerkev in njene pravne osebe (župnije, škofije, redovne skupnosti, društva, organizacije ...) se večinoma financirajo z **darovi vernikov** in donacijami.
- Vsi slovenski duhovniki, redovnice in redovniki ter verski delavci plačujejo dohodnino, kakor to določa Zakon o dohodnini.
- Državni delež sofinanciranja verskih skupnosti je v Sloveniji **0,8 EUR** na posameznega člana naše verske skupnosti (absolutna vrednost državnega sofinanciranja vseh verskih skupnosti na prebivalca znaša 5,81 EUR). V Nemčiji država z zbranim davkom nameni **200-krat večji delež** sofinanciranja na prebivalca kot v Sloveniji, v Avstriji **85-krat** večji in na Hrvaškem **12-krat** večji delež.¹³⁴

¹³⁴ Prim. Državni zbor RS, *Javno financiranje verskih skupnosti – analiza*, Ljubljana, 23. januar 2015, v: http://www.dz-rs.si/wps/PA_DZ-LN-

- Katoliška cerkev prejme s kandidiranjem na javnih razpisih tudi državna sredstva za delovanje Karitas, šol, arhivov in obnovo zaščitenih kulturnih spomenikov. **Porabo nadzorujejo različne državne službe**, med drugim tudi *Komisija za preprečevanje korupcije* in *Računsko sodišče RS*.
- **Ustavno sodišče RS je ugotovilo, da ustavno načelo ločitve države in verskih skupnosti ne pomeni, da je vsakršna materialna pomoč države Cerkvam in drugim verskim skupnostim izključena** (prim. odločbe Ustavnega sodišča RS št. U-I-92/01 in Rm-1/02). Država je zato dolžna s Cerkvami in verskimi skupnostmi vzpostavljati in ohranjati odnos trajnega sodelovanja in dialoga (prim. odločbe Ustavnega sodišča RS št. U-I-107/96, U-I-121/97, U-I-326/98 in U-I-92/07).
- Državno sofinanciranje socialnih prispevkov verskih delavcev ne pomeni financiranja verske dejavnosti. **Namenjajo se izključno za zagotavljanje socialne varnosti verskih delavcev, ki so državljani Republike Slovenije in opravljajo splošnokoristno dejavnost** (glej poglavje 2.9.1 *Namenska finančna državna pomoč za plačilo prispevkov verskim uslužbencem*). Gre torej za zagotavljanje **pravice do socialne varnosti iz 50. člena Ustave RS** v povezavi z uveljavljanjem javnega interesa oziroma načela socialne države (2. člen) ob zagotovitvi enakopravnosti (14. člen) zlasti s kulturnimi delavci. Tudi tem država financira socialne prispevke, podobno kot namenja proračunska sredstva za športno dejavnost. Sicer pa je državno financiranje socialnih prispevkov verskih delavcev običajno v številnih evropskih državah (npr. v Belgiji, na Češkem, v Litvi, Nemčiji, na Madžarskem, Poljskem in Slovaškem).

Študija Državnega zbora RS *Javno financiranje verskih skupnosti – analiza*¹³⁵ je pokazala, da se razne oblike državnega prispevka verskim skupnostim v Evropi razlikujejo od države do države. Če primerjamo količino sredstev in število prebivalcev v posamezni državi ter vsoto javnih sredstev, ki se po razpoložljivih podatkih namenja na posameznega prebivalca, je vrstni red držav, ki namenijo največ sredstev verskim skupnostim, sledeč:¹³⁶

Država	Sredstva na prebivalca v EUR
Finska	190,67
Danska	170,93
Avstrija	163,93
Nemčija	148,75
Norveška	138,98
Madžarska	80,22

RazNaloge/RazNalogeRes?unid=605A8BD854C26275C1257D9E004732C9&fn=vN6zQfb51yRzOI3mNvXKMg==&server=KILIsy07xoTni3/DEWdgVg== (pridobljeno 7. julija 2015).

¹³⁵ Državni zbor RS, *Javno financiranje verskih skupnosti – analiza*, Ljubljana, 23. januar 2015, v: http://www.dz-rs.si/wps/PA_DZ-LN-

RazNaloge/RazNalogeRes?unid=605A8BD854C26275C1257D9E004732C9&fn=vN6zQfb51yRzOI3mNvXKMg==&server=KILIsy07xoTni3/DEWdgVg== (pridobljeno 7. julija 2015).

¹³⁶ Absolutna vrednost v EUR na prebivalca. Prim.: *Javno financiranje verskih skupnosti*. Državni zbor RS. Ljubljana 2014.

Hrvaška	20,59
Italija	18,29
Češka	12,02
Belgija	9,49
Francija	5,56
Slovenija	5,81

Izrazito izstopajo Finska, Danska, Avstrija, Nemčija in Norveška, v katerih država iz lastnega proračuna na prebivalca namenja več kot 100 EUR sredstev na prebivalca. Slovenija je v tej skupini zadnja, saj na prebivalca nameni vsaj skupno le 5,81 EUR.

14 Kristjanofobija in kazniva dejanja zoper Katoliško cerkev v Sloveniji

V Sloveniji je prisotna kristjanofobija ali protikrščansko delovanje, ki je vsak izraz nestrpnosti, diskriminacije, vandalizma, strahu, odpora, izključevanja, sovraštva ali žalitev do krščanstva, krščanskih simbolov in vernikov. Izraz kristjanofobija označuje nerazumen strah in odpor do krščanstva, zažiganje križev, skrunjenje cerkva in kapelic in druga žaljiva dejanja, ki se pogosto skrijejo pod besedno zvezo »umetniški izraz«. Ob tem so skrb vzbujajoči primeri medijskega linča, širjenja predsodkov ter stigmatizacije kristjanov kot tudi politični in družbeni interesi iz ozadja, ki omejujejo delovanje verskih skupnosti.

V letu 2021 smo zaznali primer vplivanja na namen mašne daritve, ki je nedopustno in protipravno posegel v pravico do veroizpovedi iz 41. člena Ustave RS v povezavi z načelom ločitve države in verskih skupnosti iz 7. člena ter načelom enakosti pred zakonom iz 14. člena Ustave RS.

Na evropski ravni na tem področju deluje nevladna in neprofitna organizacija *Observatory on Intolerance and Discrimination against Christians* (Opazovalnica nestrpnosti in verske diskriminacije kristjanov) s sedežem na Dunaju.¹³⁷

V nadaljevanju so popisani primeri kristjanofobije za leto 2021 ter statistika kaznivih dejanj zoper sakralne objekte v obdobju 2011–2021.¹³⁸

14.1 Evidentirani primeri kristjanofobije v Sloveniji v letu 2021

15. januar 2021

Medijska gonja proti ministru Janezu Ciglerju Kralju zaradi zagovarjanja krščanskih vrednot

Del opozicijskih strank in medijev, ki se uvrščajo na politično levico, je v začetku januarja začelo gonjo proti ministru Janezu Ciglerju Kralju, ker je Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti na javnem razpisu državno finančno podporo namenilo tudi civilnodružbenemu Zavodu Iskreni. Zagotovo gre za nasprotovanje idejni usmeritvi Zavoda Iskreni, ki zagovarja krščanske vrednote družinskega življenja. Na javni razpis za sofinanciranje projektov, namenjenih pomoči najbolj ranljivim skupinam prebivalcev ob epidemiji covida-19 in zmanjševanju njenih posledic, ki je potekal v okviru Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti in je razporejal sredstva Evropskega socialnega sklada, je bilo prijavljenih 135 različnih projektov. Mediji in del politike, ki se uvrščajo na levico, so širili negativne stereotipe o prejemnikih, ki v javnosti zagovarjajo krščanske vrednote. Komisija Pravičnost in mir pri SŠK je ob tej priložnosti 22. januarja 2021 podala izjavo *Ob tridesetletnici Slovenije se mora ideološka diskriminacija končati*, v kateri je izrazila zaskrbljenost zaradi diskriminacijskega stališča »do nevladne organizacije, ker zastopa družinske vrednote, ki niso po volji izključujoči levičarski ideologiji, odklonilni in sovražni do tradicionalnega in pretežno krščanskega pojmovanja družine«.

¹³⁷ [Http://www.intoleranceagainstchristians.eu](http://www.intoleranceagainstchristians.eu).

¹³⁸ Zadnja posodobitev podatkov za leto 2021 je na dan 11. november 2021.

Povezave:

- <https://katoliska-cerkev.si/izjava-komisije-pravicnost-in-mir-pri-ssk-glede-financne-podpore-zavodu-iskreni/>;
- <https://www.delo.si/novice/slovenija/del-opozicije-za-nujno-sejo-odbora-oso-financiranju-zavoda-iskreni/>;
- <https://www.delo.si/novice/slovenija/zavodu-ki-ga-je-soustanovil-minister-cigler-kralj-130-tisoc-evrov/>.

22. januar 2021

Vandalizem in poškodba freske na fasadi stolne cerkve v Ljubljani

Neznani storilci so v petek, 22. januarja 2021, v večernih urah s črno barvo poškodovali fresko s prizorom Marijinega oznanjenja na južni fasadi ljubljanske stolne cerkve sv. Nikolaja v Ljubljani. Vandalizem na freski se je zgodil ob poteku protestov zaradi prenove nekdanje tovarne Rog v Ljubljani. Policisti preiskujejo sum storitve kaznivega dejanja poškodovanja ali uničenja stvari, ki so posebnega kulturnega pomena ali naravne vrednote. Poškodovana freska je namreč kulturni spomenik, saj je delo priznanega italijanskega baročnega slikarja Giulia Quaglia. Fresko je leta 1872 restavriral slovenski slikar Janez Wolf.

Povezave:

- <https://www.rtv slo.si/crna-kronika/vandali-v-fresko-ljubljanske-stolnice-zalucali-balon-z-barvo/550234>;
- <https://radio.ognjisce.si/sl/234/novice/32720/poskodovana-freska-na-ljubljanski-stolnici.htm>;
- <https://www.dnevnik.si/1042947922/kronika/vandali-poskodovali-fresko-na-ljubljanski-stolnici->;
- <https://www.24ur.com/novice/crna-kronika/neznanec-v-fresko-na-stolni-cerkvi-vrgel-balon-z-barvo.html>.

23. januar 2021

Širjenje negativnih stereotipov o katoliški veri in Katoliški cerkvi v Sloveniji

Franček Drenovec v članku *Gnila demokracija in močni voditelji* (*Delo* – Sobotna priloga, 23. januar 2021, str. 16 in sl.) trdi, da »umeščanje slovenskega predpotopnega

klerikalizma v svet 21. stoletja lahko da le najbolj groteskne rezultate«. Ob tem primerja katoliško vero z naravno katastrofo, kakršne so »potres, kuga ali kobilice«. Avtor s tem širi negativne in žaljive prisposodbe o katoliški veri v Sloveniji in negativno stigmatizira slovenske katoličane.

23. januar 2021

Eksplozija v Župniji Ljubljana Rudnik

23. januarja 2021 je neznanec okoli 19.00 na parkirišču pred pokopališčem za pastoralnim domom župnije Ljubljana Rudnik razstrelil neznano eksplozivno telo domače izdelave. Ob eksploziji so se delci razpršili ter na nekaterih mestih poškodovali in omadeževali stavbo. Na srečo ni bil nihče od vernikov poškodovan, čeprav je dejanje ogrozilo njihovo življenje in varnost. Na mesto dogodka so prišli kriminalisti, ki so že uvedli postopek proti neznanemu storilcu.

Povezava:

- <https://katoliska-cerkev.si/ssk-se-zavzema-za-preiskavo-okoliscin-eksplozije-v-zupniji-ljubljana-rudnik>.

30. januar 2021

Roparji so napadli in okradli 72-letnega župnika iz župnije Rovte

Osumljenci so v noči na 30. januar 2021 napadli in oropali 72-letnega župnika iz župnije Rovte. Njegove roke so zvezali z usnjenim pasom, noge pa s kravato. Osumljenci iz naselja Brezje v novomeški občini so povzročili za 19.000 EUR škode. Policisti so jih sicer že prijeli, denar pa vrnili. Roparji so k župniku prišli sredi noči, ga odvlekli v pisarno, kjer so železno blagajno odklenili s ključem. Ko so vzeli denar, so ga odvlekli v spalnico, mu roke na hrbtu zvezali z usnjenim pasom, noge pa s kravato, ki so jo našli v omari, nato pa odšli.

Povezave:

- <https://siol.net/novice/crna-kronika/zupnika-sredi-noci-zvezali-ter-mu-ukradli-19-tisocakov-544876>;
- <https://www.dnevnik.si/1042948363>;
- <https://www.primorske.si/kronika/zupnika-zvezali-s-pasom-in-kravato-ter-ukradli-19>.

30. januar 2021

Dnevnikova novinarka Ranka Ivelja širi negativne stereotipe o Katoliški cerkvi v Sloveniji

Novinarka časopisa *Dnevnik* Ranka Ivelja je v članku z naslovom *Nove smernice, stara praksa* 30. januarja 2021 objavila novico o uveljavitvi novih smernic SŠK za zaščito otrok in ranljivih odraslih, ob tem pa krivično in pristransko prikazala vprašanje spolnih zlorab in vloge Cerkve. Novinarka je v članku prezrla dejstvo, da so slovenski škofje organizirali predavanja na temo zaščite otrok s p. Hansom Zollnerjem, vodilnim strokovnjakom za zaščito otrok in mladoletnih v Cerkvi, ter dejstvo, da se Cerkev v Sloveniji dejavno in sistematično ukvarja z zaščito otrok, mladoletnih in ranljivih odraslih več kot 15 let. Prve dokumente, povezane s tem področjem, je Cerkev namreč sprejela že leta 2006. Novinarka v članku širi negativne stereotipe tudi z izpuščanjem

niza pomembnih smernic, ki jih je SŠK v zadnjem desetletju sprejela na področju preventivnega ravnanja. S tem novinarka ni pripomogla k objektivnemu in celovitemu poročanju o tem občutljivem vprašanju. Nasprotno je s tendencioznim in enoumnim poročanjem širila negativne stereotipe o Katoliški cerkvi v Sloveniji ter javno diskriminirala krščanstvo. Med ukrepi za zaščito otrok in mladoletnih v Cerkvi v Sloveniji, ki jih novinarka v svojem članku ne navaja ali jih navaja tendenciozno, izstopajo: ustanovitev sklada za financiranje psihološke pomoči domnevnim žrtvam spolnih zlorab z namenom, da se žrtvam ali domnevnim žrtvam spolnih zlorab katoliških duhovnikov, diakonov oziroma drugih verskih uslužbencev omogoči ustrezno strokovno psihoterapevtsko pomoč; sprejetje *Navodila o uveljavljanju ničelne stopnje tolerance do spolnih zlorab*, v katerem škofje določajo, da je verski uslužbenec (npr. duhovnik, katehet) dolžan centru za socialno delo, policiji ali državnemu tožilstvu naznaniti vsak sum, indic ali informacijo o spolni zlorabi (ne glede na čas dogodka), s katero je soočen pri ali v zvezi z opravljanjem pastoralne dejavnosti, in sicer v najkrajšem možnem času; sprejetje *Navodila o prepovedi opravljanja verske dejavnosti z eno mladoletno osebo*, ki določa, da verski uslužbenec nikoli ne sme biti sam z mladoletno osebo pri opravljanju verske dejavnosti ali nasploh v stavbi, prostoru, vozilu ali na katerem koli drugem kraju, ki se uporablja za versko dejavnost.

Povezava:

- <https://www.dnevnik.si/1042948168/objektiv-nova/spolne-zlorabe-v-rkc-nove-smernice-stara-praksa->

2. februar 2021

Vandalizem na prostorih zavoda Iskreni.net

Neznani storilci so v noči na 2. februar 2021 z grafiti uničili izložbo in vhod v prostore Zavoda Iskreni s kljukastimi križi in napisom »Korupcija?«. Dogodek, ki ga je popisala policija, v zavodu pripisujejo sedaj že tedne trajajočemu političnemu in medijskemu podpihovanju nestrpnosti do zavoda, ki se zavzema za družinske in krščanske vrednote. Sodelavci in prostovoljci, ki delujejo v okviru Zavoda Iskreni, so večinoma očetje in matere. Pravi pomen dogodka se ne kaže v materialni škodi, temveč izrazu dolgotrajne politične in medijske gonje proti Zavodu Iskreni zaradi pridobitve javnih sredstev za programe na javnem razpisu Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve.

Povezave:

- <https://www.domovina.je/s-skrunitvijo-prostorov-in-kljukastimi-krizi-nad-zavod-iskreni-foto/>;
- <https://siol.net/novice/slovenija/vandali-oskrunili-prostore-zavoda-iskreni-544895>;
- <https://www.zurnal24.si/slovenija/nova-mazaska-akcija-dva-kljukasta-kriza-in-pripis-korupcija-361181>.

12. februar 2021

Vandalizem na zidu cerkve na Rožniku

Na cerkev Marijinega obiskanja na Cankarjevem vrhu na Rožniku pri Ljubljani so neznanci v noči iz 12. na 13. februar 2021 nalepili podobo obrambnega ministra Mateja Tonina na električnem dvokolesu. Storilci so s tem poškodovali fasado kulturnega spomenika in onečastili sakralni objekt.

Povezave:

- <https://www.rtvsllo.si/crna-kronika/podobo-obrambnega-ministra-tonina-prilepili-na-zid-cerkve-na-rozniku/569401>;
- <https://radio.ognjisce.si/si/235/novice/32802/cerkev-na-rozniku-polepljena-s-podobo-ministra-tonina.htm>;
- <https://siol.net/novice/slovenija/tonin-na-fasadi-cerkve-na-rozniku-545723>.

9. marec 2021

Intervju z Marto Lempart, soustanoviteljico poljskega civilnega gibanja Stavka žensk, in sovražni govor zoper katoliško vero

V intervjuju *Pravice Poljakinj se drastično krčijo*, poteka tudi kampanja proti ločitvi z Marto Lempart, soustanoviteljico poljskega civilnega gibanja *Stavka žensk*, je spletni portal MMC (www.rtvsllo.si) širil sovražni govor in negativne stereotipe o krščanstvu in katoliški veri. Intervjuvanka je posplošeno negativno stigmatizirala katoliške škofo in vsako ravnanje Katoliške cerkve na Poljskem, ugovor vesti zdravnikov, ki je mednarodno priznan, pa označila za »škandalozni in odvrtni postopek«. Katoliško vero je enačila s fundamentalistično skupino ter s tem vzbujala strah in negativno konotacijo verske skupnosti.

Povezava:

- <https://www.rtvsllo.si/svet/evropa/pravice-poljakinj-se-drasticno-krcijo-poteka-tudi-kampanja-proti-locitvi/572350>.

10. marec 2021

Sovražni grafiti proti Cerkvi na Mirju v Ljubljani

Med Snežniško ulico in Groharjevo cesto v Ljubljani so neznani storilci ob ostanke antičnega rimskega obzidja napisali žaljiv grafit proti Cerkvi: »Splavimo Cerkev – deportirajmo državo«. Gre za primer sovražnega govora, saj širi sovraštvo do verske skupnosti in spodbuja k nasilju.

12. marec 2021

Bogoskrunstvo Marije, Božje Matere

Neznani vandali so na fasado lekarne na Prešernovem trgu v Ljubljani nasproti frančiškanske cerkve Marijinega oznanjenja zapisali žaljiv grafit proti Mariji, Božji Materi, ter s tem oskrunili njeno podobo. Kristjani častimo Marijo kot ženo, ki je rodila Jezusa Kristusa, zato ima v krščanstvu posebno mesto svetosti in dostojanstva.

Povezave:

- <https://radio.ognjisce.si/sl/236/novice/32947/neznanci-oskrunili-marijo.htm>;
- <https://www.domovina.je/nov-zaljiv-grafit-uperjen-proti-kristjanom/>;
- <https://e-maribor.si/sprevrzeno-se-en-mazaski-napad-na-cerkev-tokrat-na-presernovem-trgu/>;
- <https://www.domovina.je/skrunitev-in-posilstvo-kot-orodje-druzbenega-boja-kaj-se-dogaja-v-glavi-taksnega-cloveka-in-kako-odgovoriti/>.

15. marec 2021

Stigmatizacija in širjenje nestrpnosti do kristjanov v intervjuju *Tramvaj ne gre več naprej! Vlada, prosim, izstopi!*

Sobotna priloga dnevnika *Delo* je 13. marca 2021 objavila pogovor s poljsko aktivistko Marto Lempart, ustanoviteljico gibanja Štrajk žensk (Strajk kobiet). V intervjuju je dejala, da je »Cerkev postala neofašistična organizacija, ki sovraži ljudi. To je zlo, ki ga je treba čim prej izgnati iz življenja, iz šol in iz politike. Sovraži ženske, LGBT-skupnost, vse drugačne. Ljubi samo še oblast in vladajočo partijo. Pri tem gre za nekakšno avtodestrukcijo. Vsakič, ko kakšen škof odpre usta, se nam podpora med ljudmi poveča za deset odstotkov. Cerkev s takšno politiko v bistvu sama gradi sekularno državo.« Izjavo je na spletni strani povzel tednik *Mladina*. Slovenski mediji s tem početjem širijo negativno stigmatizacijo in nestrpnost do kristjanov.

Povezavi:

- https://www.delo.si/sobotna-priloga/tramvaj-ne-gre-vec-naprej-vlada-prosim-izstopi/?fbclid=IwAR28Pzd_PCIBqEEAs0oJFv2n-gVTPH9I1Gg4kLr_L-7u6q1cVkgRmyieR9c;
- [https://www.mladina.si/205861/cerkev-je-postala-neofasisticna-organizacija-ki-sovrazi-ljudi/.](https://www.mladina.si/205861/cerkev-je-postala-neofasisticna-organizacija-ki-sovrazi-ljudi/)

28. maj 2021

Vandalizem in uničevanje cerkvene opreme v župnijski cerkvi na Viču v Ljubljani
Neznani storilci so se v župniji Ljubljana Vič v petek, 28. maja 2021, v poznih večernih urah znesli nad cerkveno opremo pred vhodom v župnijsko cerkev. Uničili so votivne sveče pred vhodom v cerkev, ki jih verniki prižigajo pred podobo sv. Antona Padovanskega. Predvidoma so to storili udeleženci protivladnih demonstracij, ki so potekale v Ljubljani.

1. oktober 2021

Neznanec uničil Marijin kip v Podutiku v Ljubljani

Neznani storilec se je v noči na 1. oktober 2021 znesel nad Marijinim kipom na ploščadi pred župnijsko cerkvijo v ljubljanskem Podutiku in ga uničil. Kip, ki ga je izklesal akademski kipar Zlato Rudolf, tam stoji šele dobro leto dni in je izdelan iz marmornega bloka. Sovražno dejanje se je zgodilo ravno na predvečer začetka meseca oktobra, ki ga katoličani obhajamo kot Marijin mesec in mesec molitve rožnega venca.

Povezava:

- <https://www.druzina.si/clanek/neznanec-unicil-marijin-kip-v-podutiku.>

3. november 2021

Javni zavod Ljubljanski grad zavrne darovanje svete maše v grajski kapeli ljubljanskega gradu zaradi mašnega namena

Javni zavod Ljubljanski grad je z dopisom z dne 3. novembra 2021 obvestil društvo Nova slovenska zaveza, da preklicujejo že izdano dovoljenje za darovanje svete maše v kapeli ljubljanskega gradu, potem ko so iz medijev izvedeli za mašni namen. V nedeljo, 7. novembra 2021, bi se morala v grajski kapeli sv. Jurija na ljubljanskem gradu darovati sveta maša za pokojne domobrance, pokopane na bližnjem, po vojni oskrunjenem vojaškem pokopališču na Orlovem vrhu. Javni zavod Ljubljanski grad, ki je upravitelj kapele, je namreč soglasje Novi slovenski zavezi zavrnil, saj naj bi bila takšna maša v nasprotju z njihovim osnovnim poslanstvom. Javni zavod je z omenjeno prepovedjo obhajanja svete maše v grajski kapeli in vplivanjem na namen mašne daritve nedopustno in protipravno posegel v pravico do veroizpovedi iz 41. člena Ustave RS v povezavi z načelom ločitve države in verskih skupnosti iz 7. člena ter načelom enakosti pred zakonom iz 14. člena Ustave RS. SŠK je Javni zavod Ljubljanski grad in Mestno občino Ljubljana pozvala, da prekličeta prepoved obhajanja

svete maše v grajski kapeli ter omogočita njeno izvedbo v skladu z ustavno zagotovljeno svobodo Katoliške cerkve.¹³⁹

Javni zavod Ljubljanski grad je z omenjeno prepovedjo omejil ustavno zagotovljeno uresničevanje verske svobode katoliškim vernikom ter diskriminiral versko skupnost na podlagi subjektivne presoje.

Povezave:

- <https://www.zaveza.si/obvestila/izjava-nove-slovenske-zaveze-ob-posegu-ljubljanskih-oblasti-v-maso-za-domobrance/>;
- <https://www.domovina.je/ljubljanska-oblast-posegla-na-versko-podrocje-in-prvic-do-sedaj-prepovedala-maso-za-domobrance-v-grajski-kapeli/>;
- <https://demokracija.si/slovenija/bizarno-omejevanje-verske-svobode-zavod-ljubljanski-grad-ne-dovoli-da-bi-v-grajski-kapeli-sv-jurija-darovali-maso-za-pobite-domobrance/>;
- <https://nova24tv.si/slovenija/varuh-clovekovih-pravic-o-prepovedi-sv-mase-za-domobrance-v-grajski-kapeli-zadevo-bomo-preucili/>;
- <https://katoliska-cerkev.si/javni-zavod-ljubljanski-grad-mora-omogociti-verski-obred-v-grajski-kapeli>.

14.2 Ropi, tatvine, vlomi in druga kazniva dejanja zoper objekte ali osebe Katoliške cerkve v Sloveniji¹⁴⁰

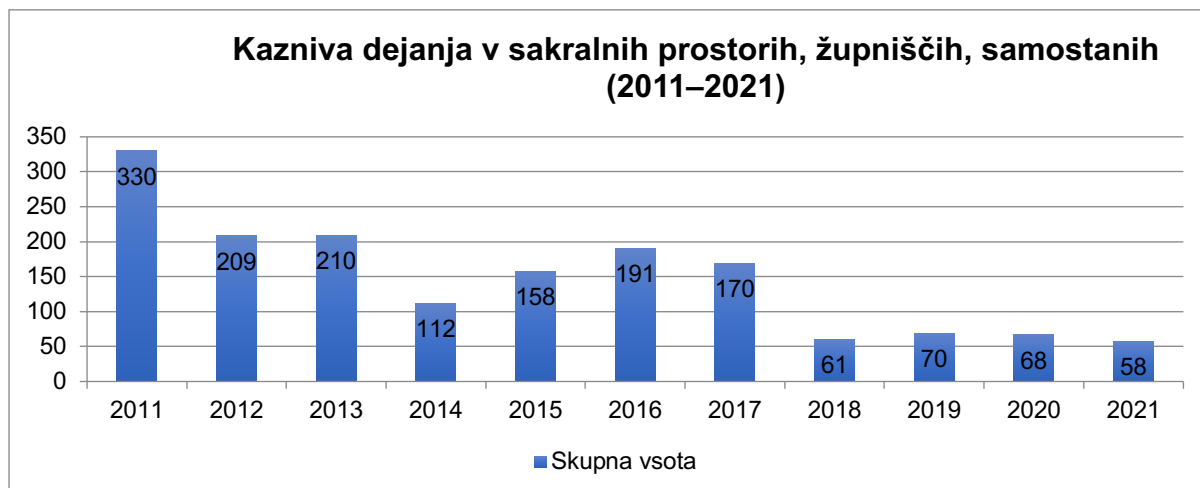
Slovenski duhovniki, redovniki in redovnice ter verniki so pogosta tarča napadov, ropov in tatvin. V nadaljevanju objavljamo tabelo s statistiko kaznivih dejanj, ki jih je obravnavala policija po izbranem podrobnem prizorišču »cerkev, župnišče, kapelica« v letih 2011–2021 po posameznih PU. V tem obdobju (do 11. novembra 2021) so policijske uprave obravnavale 1.637 kaznivih dejanj, od leta 2005 do leta 2021 pa so bili slovenski verniki žrtve 2.828 kaznivih dejanj, ki so se zgodila v slovenskih sakralnih prostorih in jih je evidentirala policija.

Število kaznivih dejanj na leto

Policijska uprava	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Skupna vsota
PU CELJE	54	16	25	8	16	25	22	6	9	11	10	202
PU KOPER	4	4	8	3	9	9	5	6	4	5	3	60
PU KRANJ	36	41	22	3	18	26	26	2	3	6	2	185
PU LJUBLJANA	104	66	82	55	65	63	53	29	23	22	24	586
PU MARIBOR	101	40	26	11	15	22	20	7	13	4	7	266
PU MURSKA SOBOTA	8	8	9	7	3	5	5	1	5	3	0	54
PU NOVA GORICA	7	7	10	11	9	27	25	7	7	5	4	119
PU NOVO MESTO	16	27	28	14	23	14	14	3	6	12	8	165
Skupna vsota	330	209	210	112	158	191	170	61	70	68	55	1.637

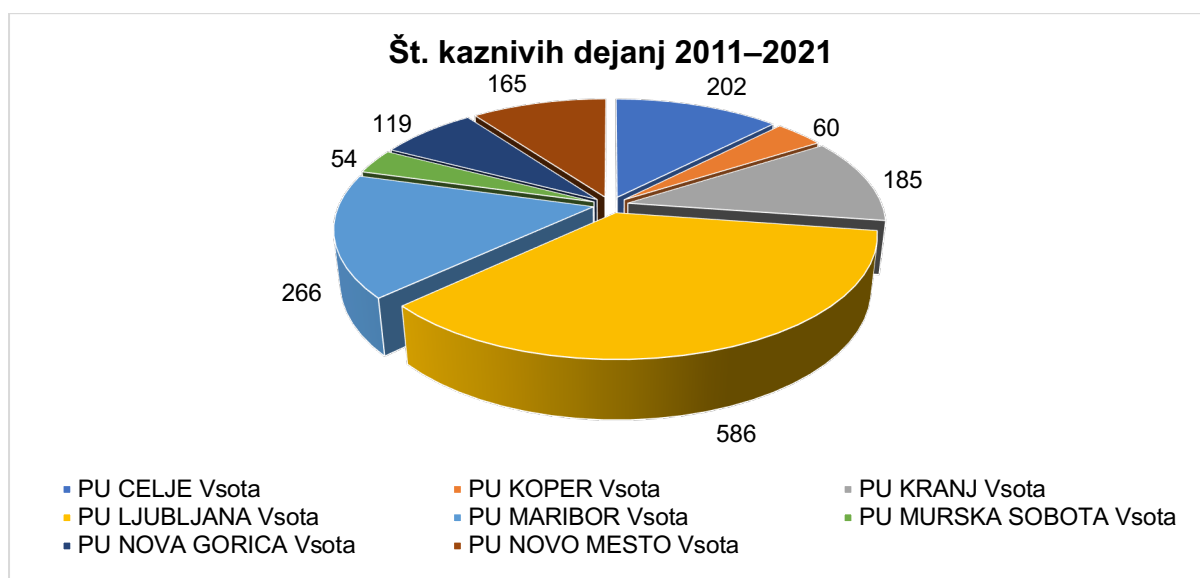
139 Prim. <https://katoliska-cerkev.si/javni-zavod-ljubljanski-grad-mora-omogociti-verski-obred-v-grajski-kapeli>, pridboljeno 9. novembra 2021.

140 Vir: Ministrstvo za notranje zadeve RS, Policija; vključeni so podatki za objekte vseh krščanskih Cerkev v Sloveniji.

Iz podatkov, ki jih je zbrala in posredovala policija, izhaja, da je v primerjavi z letom 2020 v letu 2021 višji delež preiskanih kaznivih dejanj, 25,87 % proti 19,88 %. V letu 2018 je delež preiskanih kaznivih dejanj znašal 29,7 % in v letu 2019 14,34 %. Nastala škoda se je leta 2021 v primerjavi z letom prej skoraj prepolovila: s 106.000 EUR leta 2020 na 53.900 EUR v letu 2021. Največja škoda – več kot 20.000 EUR – zoper Katoliško cerkev v Sloveniji ali njene vernike je bila povzročena v januarju.

Največ kaznivih dejanj v desetletju 2011–2021 se je zgodilo na območju PU Ljubljana (586), sledita PU Maribor (266) in PU Kranj (185), najmanj pa na območju PU Koper (60) in PU Murska Sobota (54). Leta 2011 se je zgodilo največ kaznivih dejanj (330), leta 2018 pa najmanj (61).

Sledi splošni pregled obravnavanih kaznivih dejanj po enotah, poglavjih, mesecih in zaključnih dokumentih vodene evidence za območje Republike Slovenije in primerljivo mesečno obdobje do meseca novembra 2021.¹⁴¹

¹⁴¹ Vir: Policija, pridobljeno 16. decembra 2020.

Prikaz vsebuje podatke:

- zbrane do 11. novembra 2021;
- obdobje od 1. januarja 2020 do 11. novembra 2021;
- brez primerjalnega obdobja;
- zaključek z ovadbo;
- obravnavo s strani vseh enot policije;
- območje storitve vseh občin;
- vključena podrobna prizorišča: cerkev, župnišče, kapelica, samostan;
- vse oblike kriminalitete;
- izbrane člene: poškodovanje ali uničenje stvari, ki so posebnega kulturnega pomena ali naravne vrednote, poškodovanje tuje stvari, požig, rop, tatvina, velika tatvina;
- vse kriminalistične označbe;
- vse predmete;
- vse kazenske ovadbe.

Pregled obravnavanih kaznivih dejanj (KD) po enotah obravnave

Organizacijska enota obravnave kaznivega dejanja	2020			2021		
	Število kaznivih dejanj	Škoda v 1.000 EUR	Delež preiskanih KD	Število kaznivih dejanj	Škoda v 1.000 EUR	Delež preiskanih KD
PU CELJE	11	7,8	18,2 %	10	2,5	30,0 %
PU KOPER	5	21,2	40,0 %	3	1,7	33,3 %
PU KRANJ	6	2,3	33,3 %	2	0,3	0,0 %
PU LJUBLJANA	22	38,0	18,2 %	24	38,1	29,2 %
PU MARIBOR	4	12,0	0,0 %	7	6,7	28,6 %
PU MURSKA SOBOTA	3	0,3	0,0 %	n. p.	n. p.	n. p.
PU NOVA GORICA	5	14,2	20,0 %	4	2,7	0,0 %
PU NOVO MESTO	12	10,1	16,7 %	8	1,8	25,0 %
Skupaj	68	105,9	19,1 %	58	53,8	25,9 %

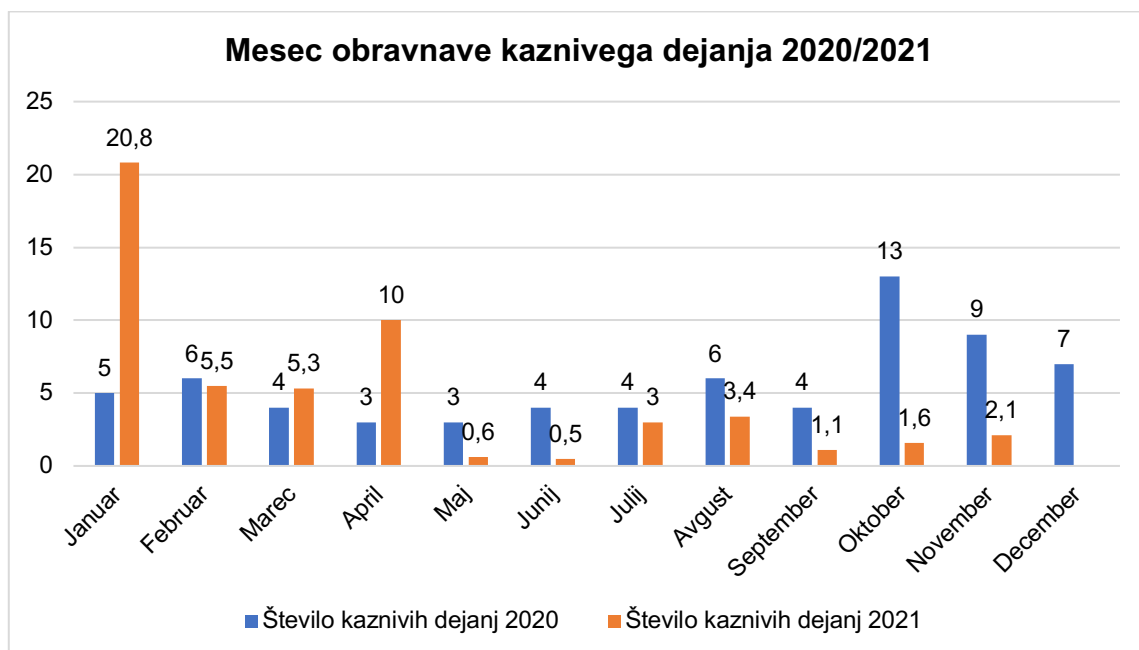
Pregled kaznivih dejanj po poglavjih in členih Kazenskega zakonika

Poglavje KZ obravnave kaznivega dejanja	2020			2021		
	Število kaznivih dejanj	Škoda v 1.000 EUR	Delež preiskanih KD	Število kaznivih dejanj	Škoda v 1.000 EUR	Delež preiskanih KD
KD Zoper premoženje	68	105,9	19,1 %	55	51,9	25,5 %
204. Tatvina	68	105,9	19,1 %	58	53,8	25,9 %
205. Velika tatvina	12	4,1	50,0 %	17	3,5	5,9 %
206. Rop	46	73,2	8,7 %	28	15,4	35,7 %
219. Poškodovanje ali uničenje stvari, ki so posebnega kulturnega			n. p.	3	16,7	100,0 %

pomena ali naravne vrednote						
220. Poškodovanje tuje stvari	4	22,6	50,0 %	4	14,0	0,0 %
Skupaj	68	105,9	19,1 %	55	51,9	25,5 %

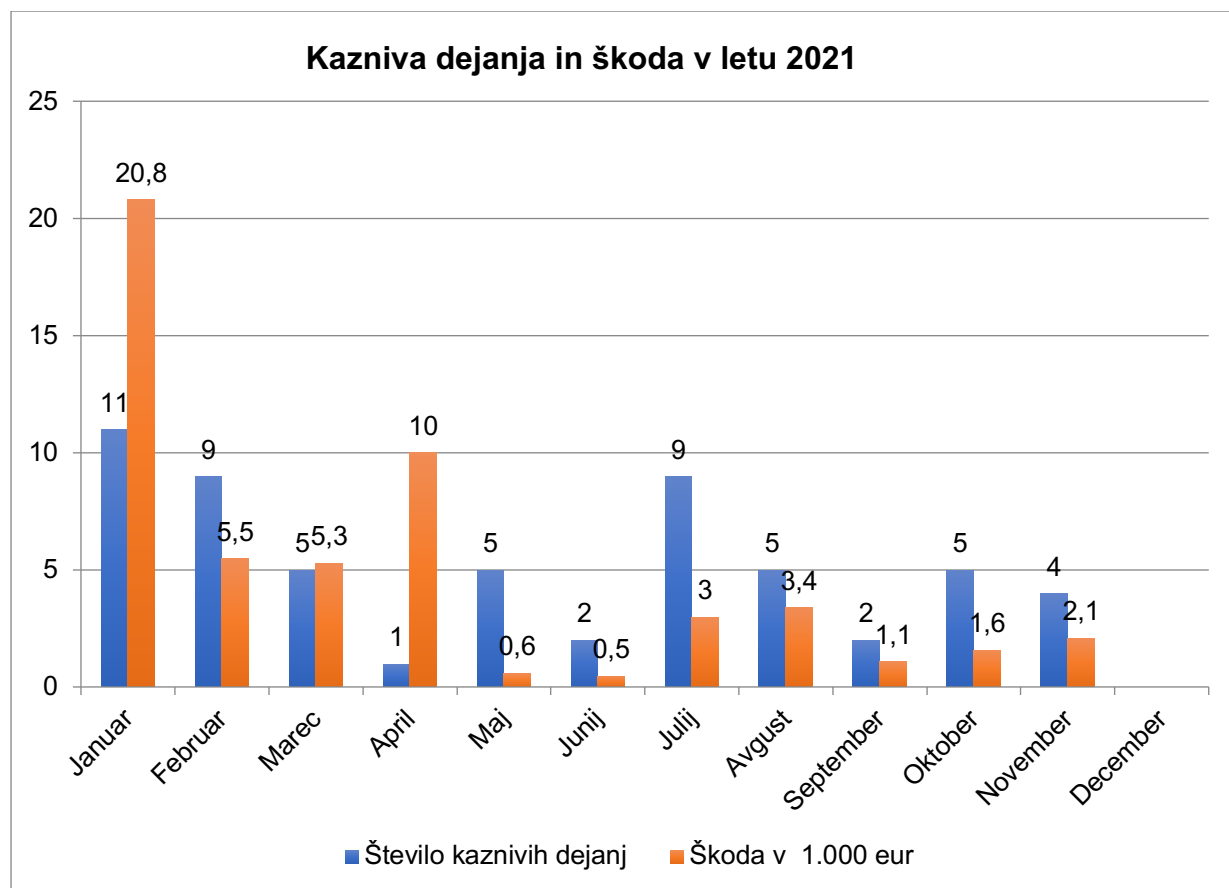
Pregled obravnavanih kaznivih dejanj po mesecih

Mesec obravnave kaznivega dejanja	2020			2021		
	Število kaznivih dejanj	Škoda v 1.000 EUR	Delež preiskanih KD	Število kaznivih dejanj	Škoda v 1.000 EUR	Delež preiskanih KD
Januar	5	3,6	0,0 %	11	20,8	9,1 %
Februar	6	15,0	0,0 %	9	5,5	22,2 %
Marec	4	2,4	50,0 %	5	5,3	20,0 %
April	3	12,1	33,3 %	1	10,0	0,0 %
Maj	3	2,2	0,0 %	5	0,6	60,0 %
Junij	4	8,3	50,0 %	2	0,5	0,0 %
Julij	4	1,2	50,0 %	9	3,0	33,3 %
Avgust	6	5,3	16,7 %	5	3,4	40,0 %
September	4	9,2	0,0 %	2	1,1	50,0 %
Oktober	13	26,2	38,5 %	5	1,6	0,0 %
November	9	16,6	0,0 %	4	2,1	50,0 %
December	7	3,9	0,0 %	n. p.	n. p.	n. p.
Skupaj	68	105,9	19,1 %	58	53,8	25,9 %

Pregled obravnavanih kaznivih dejanj po zaključnih dokumentih

Zaključni dokument	2020			2021		
	Število kaznivih dejanj	Škoda v 1.000 EUR	Delež preiskanih KD	Število kaznivih dejanj	Škoda v 1.000 EUR	Delež preiskanih KD
Kazenska ovadba	68	105,9 %	19,1 %	58	53,8	25,9 %

15 Civilna zakonodaja in cerkve ter druge verske skupnosti v Sloveniji

V nadaljevanju je predstavljena pomembnejša veljavna državna zakonodaja, ki določa pravni položaj cerkva in drugih verskih skupnosti v RS, zlasti Katoliške cerkve.¹⁴²

- *Ustava Republike Slovenije* (7., 14., 16., 41., 46., 63., 123. člen) (Uradni list RS, št. 33/1991, 42/1997, 66/2000, 24/2003, 69/2004, 68/2006).
- *Sporazum med Republiko Slovenijo in Svetim sedežem o pravnih vprašanjih* (Zakon o ratifikaciji Sporazuma med Republiko Slovenijo in Svetim sedežem o pravnih vprašanjih, Uradni list RS – MP, št. 4/2004).
- *Zakon o verski svobodi (ZVS)* (Uradni list RS, št. 14/2007, 46/2010, 40/2012, 100/2013).
- *Zakon o pravnem položaju verskih skupnosti v Republiki Sloveniji* – 20. člen (Zakon o pravnem položaju verskih skupnosti v Republiki Sloveniji, ki ga je sprejela skupščina Socialistične Republike Slovenije, je bil objavljen v Uradnem listu SRS, št. 15/76. Z uveljavitvijo Zakona o verski svobodi (Uradni list RS, št. 14/07) so prenehale veljati določbe Zakona o pravnem položaju verskih skupnosti v Republiki Sloveniji, razen določb 20. člena, ki so ostale v veljavi).
- *Sporazum med Slovensko škofovsko konferenco in Vlado Republike Slovenije o duhovni oskrbi vojaških oseb v Slovenski vojski*.
- *Pravilnik o organizaciji in izvajanju verske duhovne oskrbe v bolnišnicah in pri drugih izvajalcih zdravstvenih storitev* (Uradni list RS, št. 100/2008).
- *Pravilnik o organizaciji in izvajanju verske duhovne oskrbe v zavodih za prestajanje kazni zapora, vzgojnih zavodih, prevzgojnih zavodih in zavodih za usposabljanje* (Uradni list RS, št. 101/2008).
- *Pravilnik o organizaciji in načinu verske duhovne oskrbe v policiji* (Uradni list RS, št. 72/2007).
- *Pravilnik o organizaciji religiozne duhovne oskrbe* (Uradni list RS, št. 58/2003).

Odločitve Ustavnega sodišča, ki zadevajo področje verske svobode in cerkva ter drugih verskih skupnosti

1. Odločba št. **U-I-140/14** z dne 25. 4. 2018 (Uradni list RS, št. 35/2018).

Akt: Zakon o zaščiti živali (Uradni list RS, št. 38/13 – uradno prečiščeno besedilo) (ZZZiv), 2. odst. 25. čl.,
<http://odlocitve.us-rs.si/sl/odlocitev/US31391?q=u-i-140-14-21>.

2. Sklep **U-I-67/14-11** z dne 19. 1. 2017 (OdlUS XXII, 3).

Akt: Zakon o praznikih in dela prostih dnevih v Republiki Sloveniji (Uradni list RS št. 112/05 – uradno prečiščeno besedilo, 52/10, 19/15 in 83/16) (ZPDPD), 2. čl.,
<http://odlocitve.us-rs.si/sl/odlocitev/US31095?q=u-i-67%2F14-11>.

3. Odločba št. **U-I-92/07** z dne 15. 4. 2010 (Uradni list RS, št. 46/2010).

¹⁴² Vir: Ministrstvo za kulturo RS; v:
http://www.mk.gov.si/si/delovna_podrocja/urad_za_verske_skupnosti/zakonodaja_in_drugi_dokument_i/#c17925 (pridobljeno 19. 10. 2015).

Akt: Zakon o verski svobodi (Uradni list RS, št. 14/07) (ZVS), 1. odst. 13. čl., 1. in 5. tč. 14. čl., 22. čl., 23. čl., 24. čl., 3. odst. 24. čl., 4. odst. 24. čl., 25. čl., 2. odst. 25. čl., 26. čl., zadnji st. 1. odst. 27. čl., 5. odst. 27. čl., 3. odst. 29. čl., 30. čl. in 32. čl.), Zakon o pravnem položaju verskih skupnosti v Republiki Sloveniji (Uradni list SRS, št. 15/76 in 42/86, ter Uradni list RS, št. 22/91) (ZPPVS), 20. čl., Zakon o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo) (ZObr), 3. odst. 52. čl., <http://odlocitve.us-rs.si/usrs/us-odl.nsf/o/525A00D4A9080D2AC1257736004527C4>.

4. Sklep **Up-2229/08** z dne 28. 5. 2009 (Uradni list RS, št. 43/2009).

Akt: Ustavna pritožba zoper sklep Vrhovnega sodišča št. II Ips 367/2006 z dne 3. 4. 2008 v zvezi s sklepom Višjega sodišča v Ljubljani št. I Cp 101/2006 z dne 1. 2. 2006 in s sklepom Okrožnega sodišča v Ljubljani št. P 2474/2005 z dne 8. 12. 2005, <http://odlocitve.us-rs.si/usrs/us-odl.nsf/o/B226B1429EA6C8B5C12575CF002BB30A><http://odlocitve.us-rs.si/usrs/us-odl.nsf/o/B226B1429EA6C8B5C12575CF002BB30A>.

5. Odločba št. **U-I-354/06** z dne 9. 10. 2008 (Uradni list RS, št. 104/08, in OdlUS XVII, 52).

Akt: Odlok o pokopališki in pogrebni dejavnosti ter o urejanju pokopališč (Uradni vestnik občine Moravče, št. 1/06), 2. odst. 9. čl., <http://odlocitve.us-rs.si/usrs/us-odl.nsf/o/D2F33286C55CDB64C12574F2004123E9>.

6. Odločba št. **U-I-111/04** z dne 8. 7. 2004 (Uradni list RS, št. 77/04, in OdlUS XIII, 54).

Akt: Sklep o razpisu naknadnega referendumu o uveljavitvi Odloka o spremembah in dopolnitvah Odloka o sprejemu prostorskih ureditvenih pogojev za plansko celoto V2 Trnovo – Tržaška cesta (za območje urejanja VR 2/6 Ob Cesti dveh cesarjev), Sklep o spremembah tega sklepa (Uradni list RS, št. 41/04), Zakon o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 72/93, 57/94, 14/95, 26/97, 70/97, 10/98, 74/98, 70/2000 in 51/02), <http://odlocitve.us-rs.si/usrs/us-odl.nsf/o/71F362EDF7480126C1257172002A2D73>.

7. Mnenje št. **Rm-1/02** z dne 19. 11. 2003 (Uradni list RS, št. 118/03, in OdlUS XII, 89).

Akt: Sporazum med Republiko Slovenijo in Svetim sedežem o pravnih vprašanjih, <http://odlocitve.us-rs.si/usrs/us-odl.nsf/o/DF0893E08CA14C0DC1257172002A2D5E>.

8. Odločba št. **U-I-92/01** z dne 28. 2. 2002 (Uradni list RS, št. 22/02, in OdlUS XI, 25).

Akt: Zakon o popisu prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj v Republiki Sloveniji leta 2001 (Uradni list RS, št. 66/2000 in 26/01) (ZPPGO), 5., 14. al. 6., 10., 11., 12., 13., 15., 23., 24., 25., 28. in 29. čl., <http://odlocitve.us-rs.si/usrs/us-odl.nsf/o/5A1563FD339BF970C125717200288B64>.

9. Odločba št. **U-I-68/98** z dne 22. 11. 2001 (Uradni list RS, št. 101/01, in OdlUS X, 192)

Akt: Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 12/96 in 23/96 - popr.) (ZOFVI), 3. odst. 72. čl., 4. odst. 72. čl., <http://odlocitve.us-rs.si/usrs/us-odl.nsf/o/F1AF487C56F1CFE0C125717200288B45>.

10. Odločba št. **U-I-107/96** z dne 5.12.1996 (Ur. list RS, št. 1/97 Ur. list RS, št.

41/97 in OdlUS VI, 104).

Akt: Zakon o začasnem, delnem zadržanju vračanja premoženja (Ur. list RS, št. 74/95) (ZZDZP), 1. al. 1. odst. 1. čl., 4. al. 1. odst. 1. čl.,
<http://odlocitve.us-rs.si/usrs/us-odl.nsf/o/D2072419108E0165C125717200280D59>.

11. Odločba št. **U-I-121/97** z dne 5. 12. 1996 (Ur. list RS, št. 1/97 Ur. list RS, št. 41/97 in OdlUS VI, 104).

Akt: Zahteva za oceno ustavnosti vsebine zahteve za razpis predhodnega zakonodajnega referendumu o Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o denacionalizaciji,
<http://odlocitve.us-rs.si/usrs/us-odl.nsf/o/A924D6CE5749E66CC1257172002A284C>.

12. Odločba št. **U-I-25/92** z dne 4. 3. 1993 (Ur. list RS, št. 13/93).

Akt: Zakon o denacionalizaciji (Ur. list RS, št. 27/91-I), (ZDen), 1. odst. 3 čl., 2. odst. 3. čl., 13. čl. in 14. čl.,
<http://odlocitve.us-rs.si/usrs/us-odl.nsf/o/C177312B25B58DDFC125717200280BDA>.

16 Katoliške laiške organizacije

Akademsko katoliško združenje AMOS

Vrbanska cesta 30, 2000 Maribor
Predsednik: Blaž Kosi
akzamos@gmail.com

Zavod Živi na polno

Kvedrova cesta 1, 1000 Ljubljana
zivinalpolno@gmail.com

Društvo Barka

01/361 64 58
Zbilje 1k, 1215 Medvode
Direktor: Blaž Brešan
info@skupnostbarka.si; www.skupnostbarka.si

Društvo Salezijanski mladinski center Maribor

Engelsova 66, 2000 Maribor
Predsednica: Sanja Obaha Brodnjak
drustvo.smc@gmail.com

Družinska pobuda

Selo pri Vodica 30b, 1217 Vodice
Predsednik: Tomaž Merše
tomaz.merse@druzinskapobuda.si; predsednik@druzinskapobuda.si
info@druzinskapobuda.si; http://www.druzinskapobuda.si

Gibanje za življenje

Rimska cesta 13, 1000 Ljubljana
Predsednica: s. mag. Mirjam Cvelbar SL, dr. med.
Podpredsednik: Lojze Čemažar, akad. slikar
drustvo@gibanjezazivljenje.si; http://www.gibanjezazivljenje.si

Društvo katoliških pedagogov Slovenije (DKPS)

Rožna ulica 2, 1000 Ljubljana
Predsednica: Marija Žabjek
dkps@rkc.si; http://www.dkps.si

Društvo Mladinski ceh

01/427 71 40
Rakovniška ulica 6, 1000 Ljubljana
Predsednik: Matjaž Knez
ceh@mladinski-ceh.si; http://www.mladinski-ceh.si

Društvo slovenski katoliški izobraženci (SKI)

Tržaška cesta 132, 1000 Ljubljana
Predsednik: dr. Jože Balažič
slovenski.katoliski.izobrazenci@rkc.si; https://sites.google.com/site/katoliskiizobrazen
ci

Frama

Ulica škofa Maksimilijana Držečnika 7 , 2000 Maribor
info@fo-frama.org; www.fo-frama.org

Frančiškanski družinski inštitut

Prešernov trg 4, 1000 Ljubljana
<http://franciskanski-druzinski-institut.si/>

Frančiškov svetni red (OFS)

Prešernov trg 4, 1000 Ljubljana
Predsednica Narodnega sveta FSR: s. Fani Pečar
<http://www.ofs.si>; narodni.svet@fsr.si; minister@fsr.si

Izseljensko društvo Slovenija v svetu

Štula 23, 1210 Ljubljana Šentvid
drustvo.svs@guest.arnes.si; <http://www.drustvo-svs.si>

Mavrični most mladih (MMM)

05/333 31 96
Partizanska ulica 40, 5000 Nova Gorica
info@mladi.net; <http://www.drustvo-mmm.si>

Oratorij Slovenija

Rakovniška ulica 6, 1000 Ljubljana
Voditelj: Jure Babnik SDB
pisarna@oratorij.net; <http://www.oratorij.net>

Rafaelova družba

Poljanska cesta 2, 1000 Ljubljana
Predsednik: msgr. dr. Peter Štumpf
voditelj: Lenart Rihar
rafaelova.druzba@siol.net; <http://rafaelova-druzba.si>

Socialna akademija – zavod za izobraževanje, raziskovanje in kulturo

Tržaška cesta 132, 1000 Ljubljana
Direktor: Matej Cepin
info@socialna-akademija.si; <http://www.socialna-akademija.si>

Zavod Biblično gibanje

Poljanska cesta 2, 1000 Ljubljana
Predsednik: dr. Samo Skralovnik
<https://www.facebook.com/sbg.rkc.si>; <https://biblicnogibanje.si>

Združenje slovenskih katoliških zdravnikov

Trubarjeva 82, 1000 Ljubljana
Predsednik: Janez Dolinar
<http://www.katoliski-zdravniki.si>

Katoliška mladina, zavod za vzgojo, versko, kulturno in izobraževalno dejavnost mladih

Jurčičev trg 2, 1000 Ljubljana
info@katoliskamladina.si; katoliskamladina.si
Direktor: Matevž Mehle
matevz@katoliskamladina.si

Središče Rotunda

Destradijev trg 11, 6000 Koper
Direktor: mag. Bojan Mevlja
info@sredisce-rotunda.si; <http://www.sredisce-rotunda.si>

VIDES Slovenija

Rakovniška 21, 1000 Ljubljana
vides.slovenija@gmail.com; <http://vides.zavod-dominika.si/>

Zavod sv. Ignacija

Ulica Stare pravde 11, 1000 Ljubljana
Direktor: p. dr. Ivan Platovnjak DJ
zsi@rkc.si; <http://www.ignacijevdom.si>

Ignacijev dom duhovnosti Zavod sv. Ignacija

Ulica Stare pravde 11, 1000 Ljubljana
Ravnateljica: Sonja Pungertnik
ignacijevdom@gmail.com; <http://www.ignacijevdom.si>

ZAO – Združenje animatorjev Oratorija

Zavod Salesianum OE Oratorij Slovenija
Rakovniška ulica 6, 1000 Ljubljana
Predsednik: Andrej Vidic
www.oratorij.net/zao; zao@oratorij.net

Združenje krščanskih poslovnežev Slovenije

Rožna dolina Cesta XVII/22b, 1000 Ljubljana
info@zkps.si; <http://www.zkps.si>

Združenje slovenskih katoliških skavtinj in skavtov (ZSKSS)

Ulica Janeza Pavla II. 13, 1000 Ljubljana
Načelnica: Tjaša Sušin
Načelnik: Nejc Kurbus
Tajnik: Milan Kobal
Generalni duhovni asistent: Janez Kobal
info@skavti.si; <http://www.skavt.net>

Združenje bratovščin odraslih katoliških skavtinj in skavtov (ZBOKSS)

Mekinčeva ulica 1, 1000 Ljubljana
Načelnik: Jurij Vrhovnik
Generalni duhovni asistent: br. Primož Kovač OFM Cap
zbokss@skavt.net; <http://zboksss.skavt.net>

17 Naslovi nekaterih pomembnejših ustanov Katoliške cerkve v Sloveniji

Konferenca redovnih ustanov Slovenije (KORUS)

Poljanska cesta 6
1000 Ljubljana, Slovenija
Tel. in faks: +386 (0)1 433 53 23
E-pošta: korus@rkc.si
Spletna stran: <http://korus.rkc.si>

Metropolitanski Cerkveni sodišči *Metropolitansko Cerkveno sodišče v Ljubljani*

Ciril-Metodov trg 4, p. p. 1990
1001 Ljubljana, Slovenija
Tel. +386 (0)1 234 26 38

Metropolitansko Cerkveno sodišče v Mariboru

Slomškov trg 19,
2000 Maribor, Slovenija
Tel. +386 (0)590 80 115
E-pošta: cerkveno.sodisce@nadskofija-maribor.si

Komisija Pravičnost in mir pri Slovenski škofovski konferenci

Krekov trg 1, p. p. 95
1001 Ljubljana, Slovenija
E-pošta: kpm@rkc.si
Spletna stran: <http://pravicnost-mir.si>

Papeški slovenski zavod – Slovenik

Pontificio collegio Sloveno
Via Appia Nuova, 884
00178 Roma, Italia
Tel.: +39 06 718 46 11
E-pošta: franc.mihelcic@rkc.si
Spletna stran:
<http://sloveno.blogspot.com>

Teološka fakulteta Univerze v Ljubljani

Poljanska cesta 4
1000 Ljubljana, Slovenija
Tel. +386 (0)1 434 58 18
Faks: +386 (0)1 434 58 54

E-pošta: referat@teof.uni-lj.si
Spletna stran: <http://www.teof.uni-lj.si>

Teološka fakulteta Univerze v Ljubljani – Enota v Mariboru

Slovenska ulica 17
2000 Maribor, Slovenija
Tel. +386 (0)590 80 132
Faks: +386 (0)590 80 133
E-pošta: referat-MB@teof.uni-lj.si
Spletna stran: <http://www.teof.uni-lj.si>

Katoliški inštitut, Fakulteta za pravo in poslovne vede

Krekov trg 1
1000 Ljubljana, Slovenija
Tel. +386 (0)820 52 300
Faks: +386 (0)1 432 10 39
E-pošta: info@kat-inst.si
Spletna stran: <http://www.katoliski-institut.si>

Slovenska Karitas

Kristanova ulica 1
1000 Ljubljana, Slovenija
Tel. +386 (0)1 300 59 60
Faks: +386 (0)1 232 31 86
E-pošta: info@karitas.si
Spletna stran: <http://www.karitas.si>

Misijonsko središče Slovenije

Kristanova ulica 1
1000 Ljubljana, Slovenija
Tel. +386 (0)1 300 59 50
Faks: +386 (0)1 300 59 55
E-pošta: missio@rkc.si
Spletna stran: <http://www.missio.si>

Vojaški vikariat

Vojkova cesta 55
1000 Ljubljana, Slovenija
Tel: +386 (0)1 471 10 49
Faks: +386 (0)1 471 15 99
E-pošta: glavna.pisarna.gssv@mors.si

Spletna stran:

<http://www.slovenskavojska.si/struktura/sile-za-podporo-poveljevanja/organizacijske-enote-pri-gssv/vojaski-vikariat/>

Policijski vikariat

PA, Rocenska 56

1211 Ljubljana - Šmartno

E-naslov: igor.jereb@policija.si, tel.: 01

428 54 08, GSM: 030 650 656

Spletna stran: <https://katoliska-cerkev.si/ssk/policijski-vikariat>

Zaporniški vikariat

Smrekarjeva ulica 7/a

1000 Ljubljana, Slovenija

Tel. 080/30 05

GSM: +386 (0)41 715 429

E-pošta: robert.friskovec@gov.si;

robert.friskovec@guest.arnes.si

Spletna stran: <http://www.center-ecce.si/>

Duhovna oskrba v bolnišnicah

Bolniška župnija

Trubarjeva c. 80

1000 Ljubljana, Slovenija

GSM: 041 61 33 78, Tel: 01/232 04 49

E-pošta: bolniska.zupnija@rkc.si

18 Slovenske katoliške misije v tujini

Koordinacija Dušnega pastirstva Slovencev po svetu

Msgr. Janez Pucelj
Liebigstr. 10, DE – 80538 München
jpucelj@msn.com, www.skgmuc.com
0049/089 2193 7900; GSM 0049/0173 9876 372

18.1 Avstralija

Adelaide

51 Young Avenue
West Hindmarsh SA 5007
Poštni naslov:
PO Box 156
AU – WELLAND SA 5007
p. David Šrumpf OFM, voditelj misijona (2014), oskrbuje iz Melbourn
GSM 0061/497 097 783
p.david.ofm@gmail.com

Melbourne

p. Simon Peter Berlec OFM, provincialov delegat, voditelj misijona
p. David Šrumpf OFM
19 A'Beckett Street
AU – Kew VIC 3101
PO Box 197
AU – Kew VIC 3101
simon.peter.berlec@ofm.si
p.david.ofm@gmail.com

Sydney

311 Merrylands Road
AU – Merrylands NSW 2160
Poštni naslov:
PO Box 280
AU – Merrylands NSW 2160
p. Darko Žnidaršič OFM, voditelj misijona (2005)
darko.znidarsic@ofm.si

18.2 Avstrija

Slovenski pastoralni center Dunaj

Einsiedlergasse 9–11
AT – 1050 Wien faks
info@spc-dunaj.net
žpk Matija Tratnjek

Slovenska katoliška misija Gradec

Mariahilferplatz 3
AT – 8020 Graz
žpk p. mag. Jože Lampret OFMConv

Slovenska skupnost na Predarlškem (Vorarlberg)

oskrbuje: mag. David Taljat (Švica)

Slovenska katoliška misija Špital

Drau Marienkapelle, Villacherstraße, Spittal
Št. Primož 65, AT – 9123 St. Primus - Št. Primož
žpk mag. Jože Andolšek

18.3 Belgija, Nizozemska in Luksemburg

Slovenski pastoralni center Bruselj

Av. de la Couronne 206, BE – 1050 Bruxelles
žpk dr. Zvone Štrubelj
zvones@gmx.de

Slovenska katoliška misija Eisden

Guill. Lambertlaan 36, AT – 3630 Eisden
žpk Gregor Šemrl

18.4 Francija

Slovenska delegatura

Aumônerie nationale des slovenes de France
Moulin de Thicourt
57380 Thicourt
delegat: Jože Kamin
kaminjoseph@aol.com

Slovenska katoliška misija Pariz

3, Impasse Hoche, FR – 92320 Chatillon
žpk dr. Zvone Štrubelj (Bruselj)
zvones@gmx.de
diakon Ciril Valant
32, rue de la Guilloire, 78720 La Celles les Bordes

Slovenska katoliška misija Merlebach

14, r. du 5 Decembre, FR – 57800 Merlebach
žpk Jože Kamin
kaminjoseph@aol.com

Slovenska katoliška misija Nica

6, rue Vernier, FR – 06000 Nice

žpk Štefan Čukman

scukman@club-internet.fr

18.5 Hrvaška

Slovenska katoliška skupnost Zagreb (oskrbovana iz Slovenije)

msgr. Anton Trpin

Trubarjeva cesta 1, 8310 Šentjernej

zupnija.sentjernej@rkc.si

Župa Rođenja Marijina

Velikogorička 27, HR – 10 000 Zagreb

Jošt Mezeg

jost.mezeg@gmail.com

Župa Rođenja Blažene Djevice Marije

1. maja 3, HR – 52220 Labin

Janez Barbarič

18.6 Italija

Slovenska katoliška skupnost Rim

Via Appia Nuova 884, IT – 00178 Roma

Slovenska katoliška skupnost Milan

Cerkev Corpus Domini, Canova 4, IT – 20100 Milano

informacije: Karel Bolčina

18.7 Kanada

Župnija sv. Gregorija Velikega Hamilton

125 Centennial Parkway, North

Hamilton, Ontario L8E 1H8 Canada

žpk Drago Gačnik SDB

gregory_sdb@stgregoryhamilton.ca

Župnija Marije brezmadežne

739 Brown's Line

Etobicoke ON M8W 3V7 Kanada

Valentin Batič CM

Leopold Valant CM

batic@ourladyofmm.com; <http://www.brezmadezna.com>

Slovenska župnija Marija Pomagaj

611 Manning Ave.

Toronto ON M6G 2W1 Kanada

Valentin Batič CM

Leopold Valant CM

batic@ourladyofmm.com; <http://www.brezmadezna.com>

Župnija Sv. Vladimira

3470 Boul. St. Joseph E. faks

Montreal, QC, H1X 1W6, Kanada

l.francm@yahoo.com

18.8 Nemčija

Slovenska katoliška misija Berlin

Kolonnenstr. 38, DE – 10829 Berlin

žpk Izidor Pečovnik

dori@skmberlin.de; <http://www.skmberlin.de>

Slovenska katoliška župnija Frankfurt

Mathildenstr. 30 a, DE – 60599 Frankfurt

žpk Martin Retelj

martin@skg-frankfurt.de; <http://www.skg-frankfurt.de>

Slovenska katoliška župnija sv. Cirila in Metoda Stuttgart

Stafflenbergstr. 64, DE – 70184 Stuttgart

žpk Aleš Kalamar

ales.kalamar@rkc.si; <http://www.skm-stuttgart.de>

Slovenska katoliška misija Augsburg

Ottmarsgäßchen 8, DE – 86152 Augsburg

žpk Roman Kutin

roman.kutin@gmx.net

Slovenska katoliška župnija Dominik Savio Ulm

Neukirchenweg 63 a, DE – 89077 Ulm

žpk Roman Kutin

roman.kutin@gmx.net

Slovenska katoliška župnija München

Liebigstr. 10, DE – 80538 München

žpk msgr. Janez Pucelj

jpucelj@msn.com

žpk v pok. Marjan Bečan

mbečan@ebmuc.de

diakon: Ralph Prausmüller

ralphprau@gmail.com

pastoralni sodelavec: Slavko Kessler

skessler@ebmuc.de
slowenischsprachige-gemeinde.muenchen@ebmuc.de
www.skgmuc.com

18.9 Srbija

Slovenska katoliška skupnost Beograd

Župa sv. Cirila in Metoda
Požeška 35, RS – 11030 Beograd
Alojz Letonja
lletonja@gmail.com

18.10 Švedska

Slovenska katoliška misija Göteborg

Parkgatan 14, SE – 41138 Göteborg
žpk Zvone Podvinski
zvone@kristuskonungen.se; zvone.podvinski@rkc.si

18.11 Švica in Liechtenstein

Slovenska katoliška misija Zürich

Slowenen-Mission

Naglerwiesenstrasse 12, CH – 8049 Zürich
žpk mag. David Taljat
slomission.ch@gmail.com; taljat.david@gmail.com; http://www.slomisija.ch

18.12 Velika Britanija

Slovenska katoliška misija London

62, Offley Road
GB – London SW9 OLS
http://www.skm-london.org.uk

18.13 ZDA

Johnstown

(podružna hiša Lemontu)
536 Decker Avenue
US – Johnstown PA 15906
p. Bernard Karmanocky
bernard.karmanocky@ofm.si

Lemont

14246 Main Street

POBox 608

US – Lemont IL 60439

p. Metod Ogorevc, gvardijan

metod.ogorevc@ofm.si

New York

(podružna hiša Lemontu)

62 St. Marks Place

US – New York NY 10003

p. Krizolog Cimerman

krizolog.cimerman@ofm.si

19 Koledar svetovnih dnevor, praznikov, godov in dogodkov Katoliške cerkve v Sloveniji – 2022

Velika noč in zapovedani prazniki so zapisani z VELIKIMI ČRKAMI.

Mednarodni dnevi so označeni s krepko pisavo.

S poševno pisavo so označeni prazniki, obvezni in neobvezni godovi, ki so v Slovenskem liturgičnem koledarju določeni za Cerkev v Sloveniji in jih je potrdila Kongregacija za bogoslužje in disciplino zakramentov z odlokom z dne 7. marca 2019 (prot. št. 54/19).

Državni prazniki so označeni s kratico DP.

JANUAR

1. januar:	Marija, Božja mati
1. januar:	55. svetovni dan miru
1. in 2. januar:	ново leto (DP)
6. januar:	Gospodovo razglašenje (sveti trije kralji)
10. januar:	Jezusov krst
<i>11. januar:</i>	<i>sv. Pavlin Oglejski, škof</i>
18.–25. januar:	teden molitve za edinost kristjanov
23. januar:	nedelja Božje besede
24. januar:	sv. Frančišek Saleški, zavetnik novinarjev
24. januar:	56. svetovni dan sredstev družbenega obveščanja
24. januar:	69. svetovni dan gobavosti
27. januar:	sv. Angela Merici, ustanoviteljica uršulink
31. januar:	sv. Janez Bosko, ustanovitelj salezijancev

FEBRUAR

2. februar:	Jezusovo darovanje v templju, svečnica/dan Bogu posvečenega življenja
8. februar:	Prešernov dan, slovenski kulturni praznik (DP)
11. februar:	Lurška Mati Božja
11. februar:	30. svetovni dan bolnikov
<i>14. februar:</i>	<i>sv. Valentin, mučenec</i>
19. februar:	ustanovitev samostojne Slovenske škofovske konference (1993)
<i>24. februar:</i>	<i>sv. Matija, apostol</i>

MAREC

2. marec:	pepelnična sreda
4. marec:	svetovni molitveni dan žensk
13. marec:	papeška nedelja – zunanja slovesnost v mesecu juniju
19. marec:	sv. Jožef, Jezusov rednik, zavetnik slovenskih dežel
19.–25. marec:	teden družine
25. marec:	Gospodovo oznanjenje
<i>31. marec:</i>	<i>sv. Modest, škof</i>

APRIL

10. april:	cvetna nedelja
14. april:	veliki četrtek (krizmene maše)
15. april:	veliki petek (nabirka za Sveto deželo)
16. april:	velika sobota
16. april:	<i>sv. Bernardka (Soubirous) Lurška, redovnica</i>
17. APRIL:	VELIKA NOČ GOSPODOVEGA VSTAJENJA
18. april:	velikonočni ponedeljek
24. april:	bela nedelja, nedelja Božjega usmiljenja
27. april:	dan upora proti okupatorju (DP)

MAJ

1. maj:	<i>sv. Jožef, delavec</i>
1. maj:	30. obletnica ustanovitve <i>Slovenske Karitas</i>
1. in 2. maj:	praznik dela (DP)
4. maj:	<i>sv. Florijan, mučenec</i>
8. maj:	nedelja Dobrega pastirja
8. maj:	59. svetovni molitveni dan za duhovne poklice
12. maj:	<i>sv. Leopold Mandić, duhovnik</i>
13. maj:	Fatimska Mati Božja
16. maj:	<i>sv. Janez Nepomuk, duhovnik</i>
17. maj:	<i>sv. Jošt, puščavnik</i>
24. maj:	<i>Blažena Devica Marija, Pomočnica kristjanov – Marija Pomagaj</i>
26. maj:	Gospodov vnebohod
27. maj:	bl. Alojzij Grozde, mučenec
29. maj:	<i>sv. Maksim Emonski, škof</i>
30. maj:	<i>sv. Kancij, Kancijan in Kancijanila, mučenci</i>

JUNIJ

3. JUNIJ:	SV. REŠNJE TELO IN KRI
5. junij:	spravna slovesnost v Kočevskem Rogu ob breznu pod Krenom
5. junij:	binkošti
6. junij:	binkoštni ponedeljek
8. junij:	dan Primoža Trubarja (DP)
9. junij:	<i>sv. Primož in Felicijan, mučenca</i>
12. junij:	nedelja Svete Trojice
13. junij:	<i>sv. Anton Padovanski, cerkveni učitelj</i>
15. junij:	<i>sv. Vid, mučenec</i>
24. junij:	praznik Srca Jezusovega
24. junij:	dies sanctificationis/dan duhovniškega posvečenja
25. junij:	dan državnosti (DP)
27. junij:	<i>sv. Ema Krška, vdova</i>
29. junij:	<i>sv. Peter in Pavel, apostola</i>

JULIJ

3. julij:	nedelja Slovencev po svetu
4. julij:	<i>sv. Ulrik (Urh), škof</i>
5. julij:	<i>sv. Ciril in Metod, slovanska apostola in sozavetnika Evrope</i>
12. julij:	<i>sv. Mohor in Fortunat, mučenca</i>

17. julij: Krištofova nedelja¹⁴³
 22. julij: sv. Marija Magdalena, apostolka apostolov
 24. julij: sv. Krištof
 24. julij: **2. svetovni dan starih staršev in starejših**¹⁴⁴
 27. julij: sv. Gorazd, Kliment in drugi učenci
 31. julij: sv. Ignacij Lojolski, ustanovitelj jezuitov

AVGUST

6. avgust: Jezusova spremenitev na gori
 6. avgust: romanje treh Slovenij na Svete Višarje¹⁴⁵
 15. AVGUST: **VNEBOVZETJE DEVICE MARIJE (VELIKI ŠMAREN)**
 16. avgust: sv. Rok
 17. avgust: praznik združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom (DP)

SEPTEMBER

1. september: **7. svetovni dan molitve za skrb stvarstva**
 1. september: sv. Egidij (Tilen), opat
 1. september: obletnica kronanja Marije Pomagaj na Brezjah
 4. september: angelska nedelja
 8. september: rojstvo Device Marije (mali šmaren)
 10. september: škofijski molitveni dan za duhovne poklice
 11. september: katehetska nedelja
 15. september: vrnitev Primorske k matični domovini (DP)
 17. september: Stična mladih
 18. september: nedelja svetniških kandidatov
 24. september: bl. Anton Martin Slomšek, škof
 24. september: sv. Rupert iz Salzburga, škof
 25. september: Slomškova nedelja
 26. september: **108. svetovni dan migrantov**

OKTOBER

1. oktober: slovesnost v spominskem parku Teharje pri Celju
 4. oktober: sv. Frančišek Asiški
 6. oktober: sv. Bruno, duhovnik
 12. oktober: sv. Maksimilijan Celjski, mučenec
 23. oktober: **96. misijonska nedelja**
 22. oktober: sv. Janez Pavel II.
 25. oktober: dan suverenosti (DP)
 31. oktober: dan reformacije (DP)

NOVEMBER

1. NOVEMBER: **VSI SVETI** (DP)
 2. november: spomin vseh vernih rajnih
 3. november: sv. Viktorin Ptujski, škof in mučenec
 3. november: sv. Just Tržaški, mučenec
 6. november: sv. Leonard, opat

¹⁴³ 3. nedelja v mesecu juliju.

¹⁴⁴ 4. nedelja v mesecu juliju.

¹⁴⁵ 1. nedelja v mesecu avgustu.

6. november: zahvalna nedelja
13. november: sv. Stanislav Kostka, redovnik
13. november: **6. svetovni dan ubogih**
20. november: Kristus, Kralj veseljstva
23. november: dan Rudolfa Maistra (DP)
27. november: sv. Virgil, škof
27. november: 1. adventna nedelja

DECEMBER

6. december: sv. Nikolaj, škof
8. december: brezmadežno spočetje Device Marije
15. december: bl. drinske mučenke
25. DECEMBER: **GOSPODOVO ROJSTVO (BOŽIČ)**
26. december: sv. Štefan, mučenec
26. december: dan samostojnosti in enotnosti (DP)
28. december: sv. nedolžni otroci
28. december: narodni dan molitve za nerojeno človeško življenje
31. december: sv. Silvester, papež in mučenec

Adsumus Sancte Spiritus – Molitev za škofovsko sinodo 2021–2023

*Pred Teboj smo, Sveti Duh,
ko smo zbrani v Tvojem imenu.
Samo ti nas vodi,
bodi doma v naših srcih;
pokaži nam pot, po kateri naj gremo,
in kako naj hodimo po njej.*

*Šibki smo in grešni;
ne dopusti, da bi širili nered.
Ne dopusti, da bi nas nevednost vodila po napačni poti
ali da bi pristranskost vplivala na naša dejanja.*

*Daj, da v Tebi najdemo svojo edinost,
da bomo lahko skupaj hodili večnemu življenju naproti
in se ne bomo oddaljili od poti resnice
in od pravičnosti.*

*Vse to Te prosimo,
ki deluješ na vsakem kraju in v vsakem času,
v občestvu z Očetom in Sinom
na vekov veke.*

Amen.